

αυτονομία και κοινωνικά κινήματα

με αφορμή τις φοιτητικές
καταλήψεις του Ιούνη

περιεχόμενα (σε δέκα μπούλες)

	• editorial...	σελ. 1
• Τα κινήματα στον χώρο της εκπαίδευσης και οι εσωτερικές τους αντιφάσεις: μια απόπειρα θεώρησης τους στα πλαίσια του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού....		σελ.2
• Η εμπειρία του ιούννη '06...		σελ. 5
• Λίγα λόγια για την ανοιχτή συνέλευση...		σελ. 30
• Για το πρόταγμα της αυτονομίας...		σελ.32
• Κάποια συμπεράσματα, σε κάποια χρονική στιγμή....		σελ. 35
• Και...		σελ. 38
• Η «ιστορία» ενός μικρού εγχειρήματος...		σελ. 38
• Τα πρώτα Εσακ της Πάτρας, και η Αντιπαράταξη Φοιτητών Πάτρας...		σελ. 41
• Το περιοδικό Τριαντάφυλλο...		σελ. 52

για επικοινωνία:
kinimairplane@gmail.com

ευχαριστούμε τον Δάσκαλο για την πολυτιμότερη τεχνική υποστήριξη

Editorial

Κατ' αρχήν να ξεκαθαρίσουμε ότι οι υπογράφωντες τα παρακάτω κείμενα είμαστε μια εφήμερη σύνθεση που προέκυψε μέσα από τις κινητοποιήσεις ενάντια στην εκπαιδευτική αναδιάρθρωση τον Ιούνιο του 2006 στην Πάτρα.

Δράσαμε μέσα σε συνελεύσεις, καταλήψεις, συντονιστικά, πορείες μαζί με πολλούς άλλους συντρόφους και συναγωνιστές. Μέσα από αυτές τις διαδικασίες ζήσαμε μια κοινότητα αντιλήψεων και προβληματισμών. Με τις όποιες εμπειρίες είχε ο καθένας μας προσπαθήσαμε να συμβάλλουμε με τις μικρές μας δυνάμεις στην προώθηση των σκοπών του κινήματος.

Μέσα στις όλες διαδικασίες είδαμε και ζήσαμε αρκετά πράγματα, πολλά εκ των οποίων κάποιοι από μας τα είχαμε ξαναδεί. Είδαμε να επαναλαμβάνονται καταστάσεις και διαλεκτικές που τελικά αναπτύσσονται μέσα σε κάθε κοινωνική δυναμική διαδικασία.

Η σκοπιά μας είναι ούτε ουδέτερη, ούτε «αντικειμενική». Δεν διέπεται από άθραυστες νομοτέλειες, ούτε διεκδικεί κάποιου είδους αλάθητο.

Δοκιμάσαμε να βάλουμε τις ιδέες και τις αντιλήψεις μας σε δοκιμασία. Βρήκαμε προβλήματα και αντιφάσεις. Είδαμε πολύ κόσμο να τίθεται σε κίνηση και να ξεπερνάει έστω και προσωρινά τα δεσμά που του επιβάλλει μια κοινωνία «ειρήνης», «ακινησίας», «τέλματος». Οι συλλογικές διαδικασίες ξαναμπήκαν στη ζωή μας. Μάθαμε ο ένας από τον άλλον.

Για όλους αυτούς τους λόγους αποφασίσαμε να καταγράψουμε και να αναλύσουμε, από τη σκοπιά μας, όσα ζήσαμε αυτόν τον Ιούνιο. Θεωρήσαμε σκόπιμο να τα συνδέσουμε με στιγμές και γεγονότα του παρελθόντος μέσα από περιγραφές συντρόφων, για να αναδείξουμε το κρυφό ιστορικό νήμα που τα συνδέει.

Κίνητρό μας η καταγραφή και διατήρηση της κινηματικής, συλλογικής μνήμης, απέναντι στη λήθη και την αμνησία, που τείνουν να γίνουν καθεστώς. Σκοπός μας δεν είναι να πούμε ή να δείξουμε στον οποιονδήποτε τι πρέπει να κάνει. Σκοπός μας είναι να καταθέσουμε τη δική μας αντίληψη, ώστε να βοηθήσουμε σε μια ευρύτερη συζήτηση σε σχέση με τα ζητήματα που διαπραγματευόμαστε.

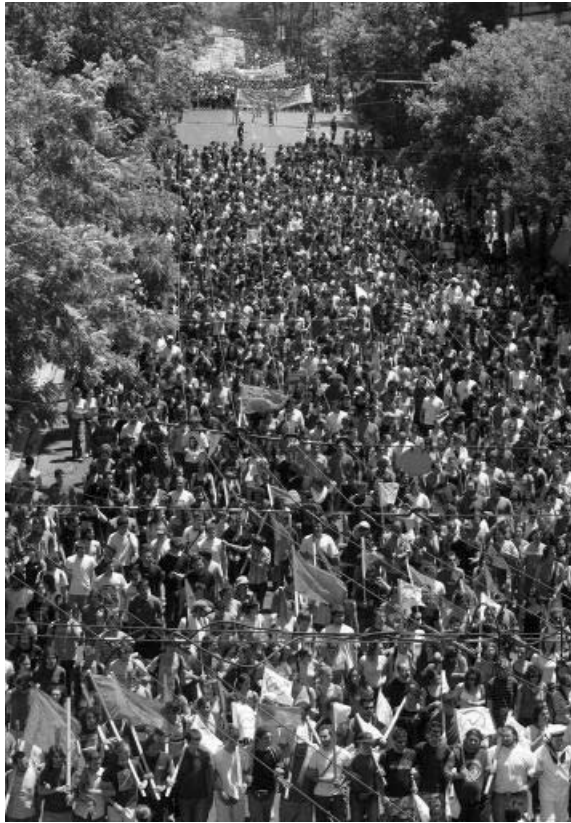
Μόνη μας ανταμοιβή, η κρυφή ελπίδα να φανεί η καταγραφή αυτή στοιχειωδώς χρήσιμη σε ανθρώπους, που έχουν παρόμοιους προβληματισμούς.

Υ.Γ Θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε προκαταβολικά ότι παρά τη – συχνά έντονη – κριτική που ασκούμε σε διάφορες αντιλήψεις, αναγνωρίζουμε τις προσπάθειες όλων μέσα στο κίνημα και τις σεβόμαστε, σε ένα επίπεδο.

Πάτρα
Νοέμβριος 2006

Τα κινήματα στον χώρο της εκπαίδευσης και οι εσωτερικές τους αντιφάσεις: μια απόπειρα θεώρησης τους στα πλαίσια του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού.

«Άντε παιδί μου να μάθεις γράμματα, να γίνεις άνθρωπος...». Το ποιος είναι ο ρόλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην ελληνική κοινωνία, πιστεύω, ότι όλοι το διαισθανόμαστε εμπειρικά, καλό είναι να επιχειρήσουμε να το ορίσουμε συγκεκριμένα. Αυτό που διαφοροποιεί την ελληνική περίπτωση από αυτή άλλων ανεπτυγμένων καπιταλιστικών κοινωνιών είναι ο σχετικά υψηλός βαθμός «κοινωνικής κινητικότητας» που είναι συνδεδεμένος με την εκπαιδευτική διαδικασία, ή αλλιώς η προσμονή κοινωνικής ανόδου που έχει να κάνει με την απόκτηση μιας κάποιας κατάρτισης. Όχι ότι αυτό το φαινόμενο δεν παρατηρείται και σε άλλες χώρες. Ιδιαίτερα μάλιστα στα χρόνια μετά τον β' παγκόσμιο και με αυξανόμενη ένταση μετά το κίνημα των 60ς, όταν με όπλο και την εκπαίδευση, αναμεταξύ άλλων, επιχειρήθηκε και επιτεύχθηκε η ενσωμάτωση του της εργατικής τάξης στο κυρίαρχο φαντασιακό της κοινωνίας (εργασία + κατανάλωση = χαρά). Η διαφορά στην Ελλάδα είναι η ένταση του φαινομένου και έχει να κάνει με τις ιδιαιτερότητες της εδώ κοινωνίας, ένα μεγάλο ποσοστό της οποίας μεταπήδησε απότομα και απευθείας από τις κλειστές αγροτικές οικονομίες στον τριτογενή τομέα, χρησιμοποιώντας ως κυρίως όχημα για ένα τέτοιο άλμα, τι άλλο, την εκπαίδευση. Γεγονός είναι ότι η εκπαίδευση στην Ελλάδα υπήρξε κατά τις περασμένες δεκαετίες πιο «εξισωτική» σε σχέση με άλλες δυτικές χώρες και ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη (ιδιαίτερα μάλιστα η πανεπιστημιακή) με «άνοιγμα πορτών», προνόμια και ισχυρές συντεχνίες. Το εξισωτική βεβαίως θα προσέξατε ότι το έβαλα σε εισαγωγικά. Ούτως ή άλλως είναι σχετικό. Ούτως ή άλλως η βασική λειτουργία της εκπαίδευσης στις καπιταλιστικές κοινωνίες (ακόμα και σε αυτές του πάλαι ποτέ ανατολικού μπλοκ) είναι ακριβώς η ενσωμάτωση των παιδιών και των νέων στο κυρίαρχο φαντασιακό, αλλά και η ιεραρχική ταξινόμηση μέσα σε αυτό καθώς και η απόρριψη των «ανεπίδεκτων». Ενσωμάτωση-Ταξινόμηση-Απόρριψη. Αυτός είναι ο σκοπός της εκπαίδευσης

2006...

στον πλανήτη των αστών...(τον πλανήτη... μας, δηλαδή). Και όμως το πεδίο αυτό, στην Ελλάδα, υποσχόταν πολλά σε πολλούς...

Και οι πολλοί βεβαίως, είχαν όλη την διάθεση να τα διεκδικούν, να τα διασφαλίσουν, να τα διευρύνουν ακόμη, αυτά τα πολλά, φωνάζοντας, στους δρόμους. Αυτό ήταν η μία από τις κυρίως φλέβες που τροφοδότησε και έδωσε ζωή σε αυτό που ονομάζουμε «κινήματα στον χώρο της εκπαίδευσης»: η επιθυμία της καλύτερης δυνατής ενσωμάτωσης. Η άλλη πολύ σημαντική φλέβα: η απροθυμία ενσωμάτωσης (στην τελική, κανένα παιδί δεν γεννήθηκε γενετικά προγραμματισμένο για να γίνει εργαζόμενος-μαλάκας-καταναλωτής), η αδυναμία ενσωμάτωσης που έχει να κάνει με τον παράγοντα απόρριψη στον οποίο αναφερθήκαμε πρωτύτερα

και ο οποίος είναι λογικό να δημιουργεί αντιδράσεις. Σε «ανώτερο» επίπεδο και από τα προηγούμενα, η συνείδηση της ανάγκης ενσωμάτωσης του ατόμου υπό εντελώς διαφορετικές συνθήκες, μιας ενσωμάτωσης μη αλλοτριωτικής, σε μια ριζικά διαφορετική κοινωνία που θα ενθαρρύνει την διαφορά αντί να την απορρίπτει, αφήνοντας πεδίο αυτοεκπλήρωσης στους πάντες. Αυτές οι τρεις φλέβες έρχονται σε συναρμογή μεταξύ τους, δημιουργώντας αντιφάσεις μέσα στα κινήματα, μέσα στις αντιλήψεις που εκφράζονται στα κινήματα που συνήθως εσωτερικεύονται και σε κάθε ξεχωριστό άτομο-υποκείμενο. Υπάρχει δηλαδή μέσα στα εκπαιδευτικά κινήματα (όπως και μέσα σε

όλα τα κινήματα, εδώ που τα λέμε) μια διαλεκτική ανάμεσα στην ενσωμάτωση την αντίδραση και την αμφισβήτηση.

Τα κοινωνικά κινήματα, είναι, ας μας επιτραπεί η μεταφορά, ο τρόπος με τον οποίον μια αστική κοινωνία αναπνέει: ο τρόπος που επιλύει τις αντιφάσεις της, που εξελίσσεται. Δεν είναι βέβαια ο μοναδικός τρόπος, είναι όμως ο πιο πρόσφορος για την πλειοψηφία των ατόμων, δηλαδή αυτά που μέσα σε αυτή την κοινωνία δεν διαθέτουν κάποια ιδιαίτερη εξουσία. Πολιτική «από τα κάτω» είναι ακριβώς η προσπάθεια εποικοδομητικής παρέμβασης σε αυτά τα κινήματα προς διάφορες κατευθύνσεις στις οποίες, αναλόγως με τις περιστάσεις, μπορεί να κυριαρχεί η επιθυμία για ενσωμάτωση ή αντίδραση ή αμφισβήτηση, συνήθως όμως διάφοροι περίπλοκοι

συνδυασμοί τους (εννοείται ότι δεν αναφέρομαι μόνο στην πολιτική που ασκούν οι οργανωμένες ομάδες, αλλά και τα αυτόνομα άτομα). Βεβαίως οι «πολιτική από τα κάτω» και τα κοινωνικά κινήματα γενικώς, είναι φαινόμενα που η σημερινή οικονομικοπολιτική ελιτ, θα ήθελε να εκλείψουν εντελώς (ακόμα και όταν η κατεύθυνση τους είναι κυρίαρχα, προς την ενσωμάτωση). Και μάλιστα έχει και το θράσος να το κραυγάζει («δεν συζητάμε με απεργούς και καταληψίες...»). Για αυτούς η τηλεοπτική υποβολή, η κοινοβουλευτική αντιπροσώπευση και το λόμπυϊνγκ καθώς και η αστυνομική επιβολή, είναι επαρκέστατα μέσα για επιλύει η κοινωνία τις αντιφάσεις της (υπέρ τους...).

Αν λοιπόν τα κοινωνικά κινήματα, είναι η αναπνοή μιας κοινωνίας, η ελληνική κοινωνία, τις τελευταίες δεκαετίες, πραγματικά αναπνέει.....στα αμφιθέατρα και στα θρανία. Υπάρχουν ιστορικοί λόγοι για αυτό, οι οποίοι δεν είναι άσχετοι με τους λόγους που η εκπαιδευτική διαδικασία γενικώς κατέχει αυτό τον ιδιαίτερο ρόλο στην χώρα μας. Το θέμα φυσικά χωράει πολύ ανάλυση. Αυτή την στιγμή είμαι απλά σε θέση να αναφέρω τρία σημεία: Πρώτον, η (επιεικώς) οικτρή κατάσταση του «δημοκρατικού» μας συστήματος πριν από την μεταπολίτευση και την είσοδο μας στις αγκάλες της μητέρας-Ευρώπης, προσέδιδε εντός του κυρίαρχου φαντασιακού της κοινωνίας,

1987
προνομιακά το αίτημα όχι μόνο της αμφισβήτησης αλλά και της ενσωμάτωσης Τρίτον, τα λεγόμενα «νέα» κοινωνικά κινήματα που αναπτύχθηκαν κυρίως στην Δ.ευρώπη και την β.αμερική στις δεκαετίες '60, '70, όπως το γυναικείο, τα κινήματα των μειονοτήτων, το ομοφυλοφιλικό, το οικολογικό, τα οποία θέταν νέες βάσεις για την αμφισβήτηση της ολότητας του συστήματος, ήρθαν στην χώρα μας καθυστερημένα και είχαν μια παρουσία μάλλον «αναιμική». Τα

αιτήματα τους εκφράστηκαν σε μεγάλο βαθμό μέσα από τις γραμμές του μοναδικού «νέου» κινήματος που απέκτησε πραγματικά ρίζες στην Ελλάδα, δηλαδή αυτού της νεολαίας.

Η αυτονομία ως πολιτικό ρεύμα

Η αυτονομία (στην Γαλλία ονομάζεται *gauchisme*-αριστερισμός, καμία σχέση με αυτό που ονομάζουμε εδώ αριστερισμό...) εμφανίστηκε ιστορικά μετά τον β' παγκόσμιο ως θεωρητική αρχικά τάση (καστοριάδης, λεφεβρ, καταστασιακοί κλπ) προσπαθώντας να απαντήσει στην πλήρη έκπτωση του απελευθερωτικού οράματος, φορέας του οποίου είχε σε παλιότερες εποχές υπάρξει το εργατικό κίνημα αλλά και οι καλλιτεχνικές πρωτοπορίες καθώς και το ψυχαναλυτικό κίνημα. Πάντρεψε τις καλύτερες στιγμές όλων των παραπάνω, από το εργατικό κίνημα σημειωτέον, άντλησε έμπνευση από τον συμβουλιτικό κομμουνισμό κυρίως, αλλά και τον αναρχοσυνδικαλισμό.* Η σημαντικότερη, για την εποχή, πολιτική θέση διατυπώθηκε από την ομάδα στην οποία άνηκε ο Καστοριάδης, την «Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα». Υποστήριζε ότι η Σοβιετική Ένωση και οι άλλες «σοσιαλιστικές» χώρες δεν είχαν κάποιου είδους «εκφυλισμένο εργατικό κράτος» όπως λέγαν οι Τροτσκιστές, αλλά κρατικό καπιταλισμό, ο οποίος δεν ήταν άξιος ουδεμίας υπεράσπισης. Στη συνέχεια, κατά την διάρκεια των δεκαετιών '60, '70, στα πλαίσια των κοινωνικών κινήματων που εμφανίστηκαν τότε, μέσα από ένα γόνιμο αλληλοκαθορισμό μαζί τους, η αυτονομία αναπτύχθηκε σε μια από τις ισχυρές τάσεις, ενός ευρέως πολιτικού κινήματος («νέα αριστερά»)**, με αρκετά διαφορετικές προσεγγίσεις στο εσωτερικό της. Σήμερα η αυτονομία (όπως και ολόκληρη η «νέα αριστερά»), έχει χάσει σε ισχύ, σε βαθμό ανάλογο της υποχώρησης των κινήματων μαζί με τα οποία διαμορφώθηκε. Στην Ελλάδα, ο αντιεξουσιαστικός χώρος κατάγεται, κατά την γνώμη μας από αυτό το ρεύμα.*** Έχει ενσωματώσει βέβαια

* Υπήρξε και μια διακριτή εκκίνηση της αυτονομίας στην Ιταλία με τον Εργατισμό (Operaismo). Εκεί πρωτοχρησιμοποιήθηκε και ο όρος, "Autonomia".

** Η «νέα αριστερά», ήταν ο πολιτικός αντικατοπτρισμός, των «νέων» κινήματων. Η άλλη ισχυρή τάση της ήταν αυτοί που στην Ελλάδα σήμερα, «λανθασμένα», ονομάζουμε αριστεριστές, ενώ ίσως ένας πιο ακριβής ορισμός είναι «εξτρεμιστές λενινιστές». Το μπερδεμα στις ορολογίες πάντως, προδίδει το γεγονός ότι αυτές οι δύο τάσεις διαμορφώθηκαν μαζί, στην ίδια ιστορική περίοδο, μέσα στα ίδια κινήματα και αλληλοεπηρεάστηκαν. Έτσι εξηγείται και η κατά καιρούς λυκοφιλία που αναδύεται μεταξύ τους, παρά τις πολύ διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις.

*** Ο αντιεξουσιαστικός χώρος στην Ελλάδα συγκροτείται για πρώτη φορά στην δεκαετία του '70, μέσα από την εδώ άνθηση των «νέων» κινήματων, ιδιαίτερα του νεολαϊστικού. Η πρώτη του πολιτική παρουσία ήρθε με την κατάληψη του πολυτεχνείου το Νοέμβριο του '73, την οποία προσπάθησαν να «καπελώσουν» οι σταλινικοί (μέσα στον χώρο του ιδρύματος τα κατάφεραν, έξω στον δρόμο όχι). Ουσιαστικά δεν υπήρχε αναρχική και αναρχο-συνδικαλιστική παράδοση στην Ελλάδα. Προσπάθειες που είχαν γίνει σε αυτή την κατεύθυνση, προπολεμικά, είχαν αναπτύξει ελάχιστη δυναμική σε σχέση με άλλες νοτιοευρωπαϊκές χώρες. Όσοι είχαν απομείνει στον πόλεμο και στον εμφύλιο και είχαν

και αρκετό λενινισμό. Η αυτονομία άλλωστε από τις απαρχές της, και παρά τις διακηρυγμένες προθέσεις της, ήταν «ευάλωτη» στις λενινιστικές επιρροές, ακριβώς επειδή της τις πρόσφερε αφειδώς η εποχή της (πχ. πόσα και πόσα τέως μέλη λενινιστικών γκρουπούσκουλων, απαυδισμένα από αυτά, δεν καταλήξαν να δηλώνουν αναρχοαυτόνομοι, απορρίπτοντας μεν το παρελθόν τους, κουβαλώντας όμως –αναγκαστικά–ένα μέρος του, μαζί τους. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, οι κυρίαρχες παραστάσεις για το πως θα έπρεπε να ασκείται η «επαναστατική» πολιτική είναι γιακωβίνικες, δηλαδή λενινιστικές-το ένα και το αυτό). Σήμερα πολλοί μπορούν να δηλώνουν αυτόνομοι, εννοώντας ο καθένας αρκετά διαφορετικά πράγματα. Υπάρχουν, για παράδειγμα, διάφορες ομάδες, που ενώ διατηρούν ζωντανό έναν έντονα αμφισβητησιακό λόγο, παράλληλα, τείνουν

να εκλάβουν ως «κλειστό σύστημα» τις θεωρίες (συνήθως μαρξιστικής προελεύσεως) τις οποίες πρεσβεύουν ή και αναπτύσσουν, με αποτέλεσμα έναν έντονο σεχταρισμό από μέρους τους. Πρόκειται για χαρακτηριστικά που παραπέμπουν στον λενινισμό. Υπάρχει, επίσης μια άλλη μερίδα, που της αρέσει να αναφέρεται στην αυτονομία, η οποία προσπαθώντας να αποφύγει τον λενινισμό, γίνεται τελικά δορυφόρος ενός ρεφορμιστικού κοινοβουλευτικού κόμματος, όπως είναι ο συνασπισμός. Ο καθένας, βεβαίως, έχει το-αναφαίρετο- δικαίωμα να δηλώνει όπως θέλει και να δίνει σε αυτό που δηλώνει την έννοια και το περιεχόμενο που επιθυμεί- και είναι ικανός- να τους δώσει.

Αυτό ακριβώς επιχειρούμε να κάνουμε και εμείς τώρα. Υποστηρίζουμε μια άλλη προσέγγιση της αυτονομίας. Δεν απαξιώνουμε τίποτε, καθ' όσον είμαστε οπαδοί της καθαρότητας. Αναγνωρίζουμε μάλιστα τις εκλεκτικές συγγένειες που έχουμε και με τις δύο προαναφερθείσες μερίδες, καθώς και με άλλες. Η αυτονομία όμως που μας φαίνεται

γλιτώνει από τον μεταξά και τους γερμανούς «εκκαθαρίστηκαν» από την «αρμόδια υπηρεσία» του ΕΑΜ (ΚΚΕ), την Ο.Π.Λ.Α., μαζί με τροτσκιστές και αριστεριστές. Λίγες μεγάλες φυσιογνωμίες, που (με δυσκολία) επέζησαν και αυτής της εκκαθάρισης και αργότερα επηρέασαν τον εδώ αντιεξουσιαστικό χώρο, όπως ο Στίνας και ο Ταμπάκος, ήταν αριστεριστές, πολιτικοί φίλοι του Καστοριάδη (ο Άγιος Στίνας ήταν ο «μέντορας» του Καστοριάδη όσο αυτός βρισκόταν ακόμη στην Ελλάδα, αργότερα, κατά κάποιον τρόπο, οι ρόλοι αντιστράφηκαν). Συνοπλογίζοντας όλα τα παραπάνω, δεν είναι καθόλου τυχαίο που εδώ στην Ελλάδα καθιερώθηκε ο όρος: «αναρχο-αυτόνομοι»

πιο πρόσφορη, είναι η «αυτονομία των κοινωνικών κινημάτων». Αυτό δηλαδή που οι λενινιστές, ονομάζουν, μάλλον απαξιωτικά, «κινηματισμό», στις επιδράσεις του οποίου είναι συχνά ευάλωτοι και οι ίδιοι (είπαμε, δεν υπάρχει καθαρότητα). Πρόκειται για ένα σύνολο αντιλήψεων αρκετά ρευστό μέσα στην ιστορία των κινημάτων και όχι για μια αυστηρά συγκροτημένη θεώρηση. Αυτή η τάση αναδύθηκε στο εξωτερικό μέσα των λεγόμενα «νέα» κινήματα. Αναπτύχθηκε και στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες, σε αλληλοεπηρεασμό με-πια άλλα-τα κινήματα στον χώρο της εκπαίδευσης. Οι συλλογικότητες μέσω των οποίων εκφράστηκαν αυτές οι αντιλήψεις κατά κανόνα δεν ήταν μακρόβιες.* Η τάση αυτή «τράφηκε» από τα κινηματικά ξεσπάσματα, του '79-'80, του '87, του '90-'91, του '97-'99 (με το κίνημα του 2006, δεν ξέρουμε ακόμα τι θα γίνει), επειδή σε τέτοιες περιστάσεις είναι πιο εύκολο για τους δρώντες ανθρώπους, όχι να καταλάβουν, αλλά να νιώσουν την προβληματική της, να την επιβεβαιώσουν μέσα από την βιωμένη εμπειρία. Ακριβώς η βιωμένη εμπειρία είναι πιο σημαντική για την πολιτική και κοινωνική δράση από κάθε ιδεολογία. Την προβληματική αυτή, της αυτονομίας των κοινωνικών κινημάτων, επιχειρούμε να παρουσιάσουμε με έναν πολυδιάστατο τρόπο σε αυτή την έκδοση. ■

συντακτική ομάδα

*** Να σημειωθεί πάντως, ότι η τάση αυτή εκφράστηκε σε μεγάλο βαθμό και μέσα στα εαακ, κατά τα πρώτα χρόνια της ύπαρξής τους. Έχει μάλιστα αφήσει και τα σημάδια της εκεί, με την μορφή μιας επίφασης αυτόνομης συγκρότησης των σχημάτων, η οποία διαρκώς ακυρώνεται από τις «παρεμβάσεις» των λενινιστικών οργανώσεων

Η εμπειρία του Ιούνη '06

Ξεκινώντας να γράψουμε το συγκεκριμένο χρονολόγιο, προσπαθήσαμε να θυμηθούμε τι ακριβώς συνέβαινε λίγο καιρό πριν τον Ιούνιο... Είναι αλήθεια πως δεν συνέβαινε τίποτα, τουλάχιστον επιφανειακά. Ακόμα και όταν ξεκίνησαν οι πρώτες καταλήψεις, όλα θύμιζαν την περυσινή άνευρη κινητοποίηση απέναντι στους νόμους για την αξιολόγηση, ιδίως, δοαταπ...

Κανείς δεν περίμενε ότι τα πράγματα θα έπαιρναν την τροπή που πήραν. Ούτε καν τα ΕΑΑΚ και οι σύμμαχοι τους, που πήραν την αρχική πρωτοβουλία. Και όμως! Μέσα σε δυο βδομάδες οι καταλήψεις είχαν εξαπλωθεί σε όλες σχεδόν τις σχολές, με τόσο μαζική υποστήριξη στις συνελεύσεις, που είχε να εμφανιστεί από το '91. Τότε καταλάβαμε, ότι υπήρχαν οι προϋποθέσεις για να εκδηλωθεί ένα πραγματικό κοινωνικό κίνημα στον χώρο των φοιτητών, και όχι απλά μια συνδικαλιστική αναταραχή, που τα ΕΑΑΚ ή οποιαδήποτε άλλη οργάνωση θα ήλεγχε, με όρους «επαναστατικής γυμναστικής». Σε τι βαθμό αυτό θα εκπληρωθεί, θα το δείξει και το μέλλον. Τον Ιούνιο, προχώρησε μέχρι ενός σημείου.

Σε αυτό το χρονολόγιο, θα εκθέσουμε τα γεγονότα του Ιούνη, μέσα από την δικιά μας οπτική και μέσα από αυτά που είδαμε εδώ στην Πάτρα. Θα επιχειρήσουμε, παράλληλα, να εμβαθύνουμε σε διάφορα επιμέρους θέματα, ούτως ώστε, μέσα από αυτά, να αναδείξουμε την αντίληψη που διαμορφώσαμε.

Εισαγωγή

Η καταγραφή των γεγονότων ξεκινά από την 1^η Ιουνίου παρότι οι καταλήψεις είχαν ήδη 3 περίπου εβδομάδες ζωή. Αυτό το κάνουμε γιατί θεωρούμε πως την μέρα εκείνη παρατηρείται μια ποιοτική μεταστροφή στα χαρακτηριστικά της μέχρι τότε τυπικής αντίδρασης των φοιτητών. Μέχρι εκείνη την ημερομηνία, ακολουθείται μια στερεοτυπική διαδικασία-καρμπόν, απολύτως ελεγχόμενη από τα εαακ: Συνέλευση συλλόγων, ψήφιση του, παντού ίδιου, πλαισίου των εαακ, πορεία και ξανά μανά τα ίδια. Ουσιαστικά, από εκείνη την μέρα και εντεύθεν,

αποκλεισμός νομαρχίας - 01.06.06

μπορούμε πια να μιλάμε για *κίνημα* με την έννοια μιας διαλεκτικής διαδικασίας που αναδεικνύει πια μέσα και από την αυξανόμενη μαζικότητά της, στοιχεία ζωντανίας, αυτενέργειας και δημιουργίας, πέρα από τις τυπικές διαμαρτυρίες. Από εκεί και πέρα, το διακύβευμα του αν θα περάσει ή όχι η μεταρρύθμιση στα πανεπιστήμια, απόκτα υλική υπόσταση και περνά από τις κομματικές καλένδες των συνδικαλιστών μέσα στη σκέψη των φοιτητών. Η ιδεολογική διαπάλη μέσα στις γενικές συνελεύσεις σταδιακά παύει να είναι απλά ένα μικροπολιτικό παιχνίδι που αφορά μόνο τους ειδικούς του φοιτητικού χωροχρόνου, ενώ αυτό που φαινόταν μέχρι τώρα να είναι κενό γράμμα είναι πια διεκδικήσεις με ορατή υπόσταση.

Σιγά σιγά, άρχισε να παίρνει σάρκα και οστά μια ουσιαστική αντιπαράθεση μέσα στο κοινωνικό σώμα, που έχει μια διακριτή ιστορική διάσταση, απέναντι στην οποία καλείται να τοποθετηθεί το σύνολο των φοιτητών (και όχι μόνο). Το ποιο πλαίσιο θα στηριχτεί και με ποιούς όρους, το τι θα αποφασιστεί στα συντονιστικά και πώς θα υλοποιηθεί, είναι πια άρρηκτα συνδεδεμένο με κάτι πραγματικό και ζωντανό, είναι ζήτημα που θα τροφοδοτήσει ή θα οπισθοδρομήσει μια ολόκληρη κίνηση που είναι πια σε πλήρη ανάπτυξη.

-Πέμπτη 1.6

Πραγματοποιείται στην Πάτρα πορεία 1.000 διαδηλωτών και ακολουθεί συμβολικός αποκλεισμός της Νομαρχίας. Φοιτητές μπλοκάρουν την είσοδο της νομαρχίας, ενώ μια «αντιπροσωπεία» ανεβαίνει πάνω, μοιράζει κείμενα και κρεμά ένα πανό. Την ίδια στιγμή, στην πόρτα, γίνεται προσπάθεια από αντιεξουσιαστές, αυτόνομους και πολύ ανένταχτο κόσμο για είσοδο στη νομαρχία, με σπρώξιμο και φωνές για (πραγματική) κατάληψή της. Φτιάχνονται αλυσίδες στην πόρτα, που εμποδίζουν τον κόσμο να ανέβει επάνω και ακολουθούν αψιμαχίες.

Τα εαακ καλούν τον κόσμο, έπειτα από τον αποκλεισμό, να συνεχίσει την πορεία. Επικρατεί σύγχυση, ενώ ένα κομμάτι φοιτητών γύρω στα 200 άτομα τηρεί στάση αναμονής. Τελικά μετά από λίγο αποχωρεί από την νομαρχία και συγκροτείται ως μπλοκ πίσω από το πανό του συλλόγου της εστίας*. Το συγκεκριμένο μπλοκ χαρακτηρίζεται από έντονο παλμό και μαχητικότητα, ενώ φωνάζει κυρίως «αντι-γραφειοκρατικά» συνθήματα, παίρνοντας σαφή θέση σε σχέση με ότι προηγήθηκε στην νομαρχία.

Στα λόγια χτίζουμε...

Πριν προσπαθήσουμε να δείξουμε τα βαθύτερα αίτια της διαμάχης, ας αρκεστούμε εδώ να

* Συνήθως οι πορείες είχαν ένα ενιαίο πανό με τις υπογραφές όλων των συλλόγων που υπερψήφισαν τα πλαίσια των εαακ. Στην συγκεκριμένη πορεία υπήρχε και το πανό της εστίας (μπραφ) με διαφοροποιημένο (έστω και υποτυπωδώς) πολιτικό πλαίσιο.

παρατηρήσουμε μια συνήθη πρακτική των αριστεριστικών παρατάξεων και των εσακδιαίτερα. Τα εσακ, για να προπαγανδίσουν καλύτερα την πορεία, αλλά και για να εμφανίσουν ένα πιο δυναμικό-ροζοσπαστικό πρόσωπο, μερικές μέρες πριν από αυτήν, έσπερναν φήμες ότι θα γίνει κατάληψη της νομαρχίας (αν έχει κόσμο) κτλ. Η

πορεία πάτρα - 01.06.06

διατύπωση στα πολιτικά πλαίσια ήταν αρκετά ασαφής, έτσι ώστε αργότερα να μπορεί να επιδέχεται διάφορες ερμηνείες. Η κατάληψη βέβαια εξελίχθηκε σε επίσκεψη μιας «εκλεκτής» αντιπροσωπείας στην νομαρχία, με τον υπόλοιπο κόσμο να παραμένει κάτω. Στις επόμενες, ανάλογης εμβέλειας δράσεις (διόδια-περιφέρεια), υποχρεώθηκαν να δηλώνουν πιο ξεκάθαρα τι ακριβώς θα κάνουν, πράγμα που δείχνει ότι με τόσο κόσμο στον δρόμο κανείς δεν μπορεί να «παίζει» προπαγανδίζοντας «ακραίες» δράσεις.

Το ζήτημα ωστόσο δεν ήταν αν θα γινόταν κατάληψη της νομαρχίας ή όχι: αυτό εκείνη την στιγμή, ήταν μάλλον αδιάφορο. Το ζήτημα είναι ότι αυτή η ανακολουθία λόγου και πράξης είναι όχι απλά χαρακτηριστική, αλλά αποτελεί δομικό στοιχείο της λειτουργίας των αριστεριστικών παρατάξεων.

Χωρίς να μπορούμε να επεκταθούμε, εδώ, σε γενικότερα ζητήματα που αφορούν στην ιστορική και ιδεολογική διάσταση του θέματος, θα πρέπει να παρατηρήσουμε πως τα εσακ χαρακτηρίζονται από έναν έντονο ριζοσπαστικό-εξτρεμιστικό, όσον αφορά στην συνθηματολογία-φρασεολογία τους. Από το «τζικανι τζικανι στο κέντρο του ιρακ και οι φενταγιν ψηφίζουνε εσακ» μέχρι το «θα γίνει της γαλλίας*», αυτό που υποδηλώνεται ρητά είναι πως εμείς (τα εσακ) είμαστε η πραγματική ριζοσπαστική-επαναστατική δύναμη και όχι σαν αυτούς που πούλησαν επανειλημμένα το κομμουνιστικό κίνημα επιλέγοντας την ενσωμάτωση (βρώμικο '89 κτλ). Έτσι βρίσκουν έναν εύκολο τρόπο να διατηρούν τις διαχωριστικές γραμμές από τις επίσημες αριστερές δυνάμεις, διατηρώντας παράλληλα την εσωτερική τους συνοχή, με μόνο κόστος μια ανέξοδη εξτρεμιστική φρασεολογία, η οποία πολύ μικρή σχέση έχει με την πραγματικότητα της δράσης τους.

* Παρεμπιπτόντως στη Ευρώπη (Γαλλία, Γερμανία και αλλού) γίνανε καταλήψεις αλληλεγγύης σε ελληνικά προξενεία σε αντίθεση με την Πάτρα που δεν σκεφτήκαμε να κάνουμε κατάληψη σε κάποιο δημόσιο κτίριο παρά μόνο αποκλεισμούς..

Θυμίζουμε εδώ το παράδειγμα της βούλας (2003)** όταν όλο τον προηγούμενο καιρό στα πανεπιστήμια διέδιδαν την πρόθεση τους για συγκρούσεις και ξύλο. Ήταν άλλωστε η εποχή που η «κάθε συνοικία της Θεσσαλονίκης θα γινόταν Γένοβα». Το αποτέλεσμα ήταν φυσικά εκείνο το μυθικό «μη σπρώχνετε» που φώναζε ο ντουντουκάς εσακίτης προς τους συντρόφους του της πρώτης γραμμής μπροστά από την αλυσίδα των μπάτσων. Ξεκαθαρίζουμε

πως δεν θέλουμε σε καμία περίπτωση να ετεροκαθοριστούμε από ένα δίπολο θάρρους-δειλίας, αλλά να αναδείξουμε τα πραγματικά αίτια αυτής της «αναντιστοιχίας» λόγου-πράξης.

Διαχρονικά, θεωρείται «σωστό», μια συλλογικότητα να προσπαθεί να προτάσσει μια τακτική που αντιστοιχεί πραγματικά στις δυνατότητες των καιρών της. Θα έπρεπε να υπάρχει μια πραγματική κοινωνική δυναμική, που θα μπορούσε όντως να πραγματοποιήσει την όποια φρασεολογία ή τουλάχιστον να το προσπαθήσει. Εν ολίγοις, θα «έπρεπε» να λέμε αυτά που μας αναλογούν στο επίπεδο της πράξης. Βέβαια όλα αυτά είναι σχετικά και σπανίως εφαρμόζονται απόλυτα. Το θέμα είναι αν, τουλάχιστον, έχεις πραγματικά την διάθεση να εφαρμόσεις αυτά που λες ή κοροϊδεύεις τον εαυτό σου και τους άλλους. Σήμερα, η επαναστατική φρασεολογία συχνά λειτουργεί με τέτοιο τρόπο ώστε ακριβώς να συγκαλύπτει την ανυπαρξία ενός «αντάξιού της» κοινωνικού φορέα, ενώ παράλληλα διατηρεί, τεχνητά, την συνοχή-ζωντάνια στην βάση της συλλογικότητας. Οι σημερινοί «επαναστάτες» δηλαδή, έχουν συχνά την τάση να τρέφονται με φούμαρα.

Το κίνημα και η εσωτερική του διαπάλη.

Μετά την πορεία ακολουθεί διασυντονιστικό στο Παράρτημα, το πρώτο και τελευταίο στον συγκεκριμένο ιστορικό χώρο. Σημειώνονται αψιμαχίες με αφορμή τα γεγονότα στη νομαρχία. Γίνονται για πρώτη φορά παρεμβάσεις από αντιεξουσιαστές και ανένταχτους που ζητάνε, τα συντονιστικά, πέρα απ' το να είναι ανακοινώσιμα (!!), να αποκτήσουν πολιτικό χαρακτήρα και να έχουν ουσιαστικό λόγο πάνω στα πολιτικά πλαίσια και τις μορφές δράσεις, σπάζοντας έτσι τον πανηγυρικό και αυτάρεσκο χαρακτήρα των μέχρι πρότινος τοποθετήσεων από μέρους των εσακ και πολιτικοποιώντας βίαια τις διαδικασίες. Προς το

** Αναφερόμαστε στην πορεία ενάντια στην σύνοδο των υπουργών παιδείας στον «αστέρα βουλιαγμένης» κατά την διάρκεια της ελληνικής προεδρίας της εε το 2003.

τέλος γίνεται κουβέντα για το μέρος διεξαγωγής του επόμενου διασυντονιστικού (Παράρτημα ή αει-τει). Η πρόταση να γίνει στο Παράρτημα, που τίθεται από αντιεξουσιαστές, στηρίζεται από πολύ κόσμο. Βρίσκει όμως την σθεναρή αντίσταση των εσακ τα οποία ήταν και απροετοίμαστα. Προτείνουν να το συζητήσουν οι συντονιστικές ανά σχολή και να αποφασιστεί στο επόμενο διασυντονιστικό, προκαλώντας εύλογα ερωτήματα σε σχέση με το τι μπορεί να αποφασίσει το διασυντονιστικό, αν δεν μπορεί να αποφασίσει ούτε αυτό..... Αυτό το ζήτημα (χαρακτήρας και αρμοδιότητες του διασυντονιστικού) θα αποτελέσει σημείο τριβής και στην συνέχεια. Η σύγχυση ενισχύεται όταν τελικά αποφασίζεται το επόμενο να γίνει στα τει (3/6). Τελικά το διασυντονιστικό ήταν ή δεν ήταν αρμόδιο να αποφασίσει που θα γίνει το επόμενο; Μήπως αυτό εξαρτιόταν από το ποια θα ήταν η απόφαση; (π.χ Παράρτημα ή αει-τει). Τελικά μήπως για τα εσακ (αλλά και για άλλες οργανώσεις με παρόμοιες αντιλήψεις), το διασυντονιστικό και τα συντονιστικά ήταν «αρμόδια» μόνο για να επικυρώνουν όσα οι μηχανισμοί τους είχαν συμφωνήσει στους διαδρόμους;

Αρχίζει πια να γίνεται φανερό, πως άμεσο επακόλουθο ενός πραγματικού κινήματος είναι το να βγούνε στην επιφάνεια όλες οι διαφωνίες, αντιθέσεις και εντάσεις που κρύβονται στο εσωτερικό του. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, με αφορμή μια άλλη ερμηνεία του τι μπορεί να σημαίνει κατάληψη της νομαρχίας, ένα μεγάλο κομμάτι διαδηλωτών διαχώρισε τη θέση του και για αυτό το λόγο αντιμετώπισε τις αλυσίδες αυτών που αυτοανακηρύσσονται υπερασπιστές του ενός και μοναδικού, άρα και αληθινού, νοήματος που μπορεί να έχει μια τέτοια ενέργεια. Το γεγονός ότι ο διαχωρισμός έγινε στη βάση μιας πιο δυναμικής παρέμβασης, δεν σημαίνει αυτόματα ότι είναι και ορθότερη γι' αυτό και μόνο το λόγο. Τα κινήματα πάντα χαρακτηρίζονταν από εσωτερικές συγκρούσεις και αυτό είναι όχι μόνο δομικό τους στοιχείο, αλλά στοιχείο υγείας. Οι εσωτερικές αντιφάσεις και η διαρκής πάλη ανάμεσα στις διάφορες συνιστώσες τους είναι στοιχεία που τους προσδίδουν δυναμική και ώθηση.

Η «αυτονομίζουσα» συνιστώσα

Το ίδιο βράδυ καλείται συνέλευση για την υποτυπώδη συγκρότηση της «αντι-γραφειοκρατικής» συνιστώσας που εκδηλώθηκε. Γύρω στα 50 άτομα πραγματοποιούν συνάντηση στο πανεπιστήμιο και συμφωνούν να βγει αφισάκι που ζητά ανοικτά συντονιστικά με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες. Τίποτα περισσότερο δηλαδή, από το να γίνουν πράξη τα όσα διατυμπανίζουν ότι εκπροσωπούν, σαν πολιτική αντίληψη(που είναι και καθοριστική μιας πολιτικής υπόστασης), τα εσακ. Επίσης προβάλλεται το αίτημα για συνδιαμόρφωση των πολιτικών

πλαισίων και του χαρακτήρα των μορφών δράσης, μέσα από τα συντονιστικά των σχολών. Τέλος, καλεί σε νέα συνέλευση στις 4.6 ενώ παράλληλά καλεί τον κόσμο να συμμετέχει στο επόμενο διασυντονιστικό.

Ουσιαστικά, αυτή τη μέρα, μπαίνει καθυστερημένα και προσπαθεί να παρέμβει άμεσα – και κάπως άγαρμπα- στις κινηματικές διαδικασίες μια «αυτονομίζουσα» συνιστώσα. Τη χαρακτηρίζουμε αυτονομίζουσα λόγω των αιτημάτων που διατύπωσε και της γενικότερης στάσης που κράτησε. Αμφότερα εμπεριέχουν σπέρματα μιας άλλης αντίληψης, όσον αφορά την οργάνωση του κινήματος. Αυτή η αντίληψη μπορεί να μην ήταν σαφής στα μυαλά όσον την εξέφραζαν, αλλά παρ' όλα αυτά είχε στοιχεία που παρέπεμπαν σε «αυτόνομες» πρακτικές και λογικές. Οι όποιες αιτίες θα πρέπει να αναζητηθούν στην τροπή που παίρνουν τα πράγματα την συγκεκριμένη μέρα. Από την στιγμή που η μαζικοποίηση των διαδικασιών δίνει πια άλλα χαρακτηριστικά στην τυπική και άνευρη μέχρι τότε διαμαρτυρία, είναι αναπόφευκτο να βγουν στην επιφάνεια και να εκφραστούν οι καινούργιες συνθήκες. Αυτές ακριβώς οι καινούριες συνθήκες εκφράστηκαν μέσα από την εμφάνιση της συγκεκριμένης συνιστώσας. Οι μορφές που κατέστησαν διακριτή την ύπαρξή της, κινήθηκαν σε δύο επίπεδα. Η πρώτη της παρουσία εκφράστηκε μέσω της επιθυμίας της να δώσει ένα άλλο τρόπο δράσης στο δρόμο. Η δεύτερη, στον λόγο και την προσπάθεια της μέσα από τις κινηματικές διαδικασίες να τον συγκροτήσει σαν τέτοιο. Εννοούμε πως, αυτή η συνιστώσα, προσπάθησε, όχι μόνο να διαχωρίσει τη θέση της από τις μέχρι τότε κυρίαρχες πολιτικές αντιλήψεις /πρακτικές, αλλά και να πάρει κάποια θέση, να καταθέσει τη δική της αντίληψη και να παλέψει γι' αυτήν.

Αυτό που πρέπει να σημειώσουμε ως καθοριστικό, στον τρόπο που εφεξής αναπτύσσεται η συγκεκριμένη συνιστώσα, είναι το γεγονός της μακρόχρονης απουσίας της, σαν λογική και αντίληψη παρέμβασης, από το πανεπιστήμιο, τουλάχιστον όσον αφορά έναν συγκροτημένο και συνεκτικό τρόπο. Η κινηματική ήττα του '98-'99 επιδρά διαλυτικά στις αυτόνομες πρακτικές και αντιλήψεις στο πανεπιστήμιο. Ο κόσμος ο οποίος εμφορείτο από αντιεξουσιαστικές αντιλήψεις σταδιακά εγκαταλείπει κάθε προνομιακή αναφορά στον κοινωνικό του χώρο, δηλαδή των φοιτητών. Επικρατεί μια αυτοαναφορικότητα* ως απάντηση στην ανυπαρξία του κινήματος. Το αποτέλεσμα ήταν οι φορείς τέτοιων αντιληψεων να μην έχουν στο πανεπιστήμιο ούτε μεγάλα ερείσματα στους φοιτητές, ούτε κάποια αξιολογή πείρα. Όστε

* Το θετικό που βγήκε από αυτή τη διαδικασία ήταν ότι ο αντιεξουσιαστικός χώρος ανέπτυξε θέσεις, σχετικές με ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων, πολλά από τα οποία δεν είχαν απασχολήσει κανέναν στο παρελθόν, τουλάχιστον στην Ελλάδα. Ο κίνδυνος ελλοχεύει στο να εξελιχθούν αυτές οι θέσεις σε καινούριες ιδεολογίες.

τελικά ο τρόπος της παρέμβασης τους στο κίνημα να είναι αποσπασματικός, με προσεκτικό βηματισμό και έντονο πειραματισμό. Έτσι δεν είναι τυχαίο ότι αυτό που ζητούσε η «αυτονομίσουσα» συνιστώσα περιοριζόταν στις μορφές και όχι στο περιεχόμενο του αγώνα, ενώ οι όποιες τοποθετήσεις για άνοιγμα των πλαισίων και των αιτημάτων πέρασαν σε δεύτερη μοίρα. Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι αυτό της αντίθεσης και όχι αυτό της θέσης, τουλάχιστον στην αρχή. Η γενικότερή της αντίληψη όσον αφορά την αφορμή που πυροδότησε την διαμάχη, αλλά και την ίδια της την στάση ήταν «αντι-γραφειοκρατική»*, μια εναντίωση δηλαδή κυρίως στις μεθόδους και στις μορφές δράσεις των οργανωμένων δυνάμεων. Ωστόσο, έστω και έτσι, έδειξε γρήγορα σημάδια θέλησης για οργάνωση και συγκρότηση.

Οι πραγματικές αιτίες της διαμάχης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η συζήτηση στο διασυντονιστικό δεν περιστράφηκε στην ουσία μιας τέτοιας κίνησης (ήταν καλό να γίνει κατάληψη της νομαρχίας; θα βοηθούσε τα πράγματα;), αλλά στο γεγονός πως οι μεν κατηγορούσαν τους δε ότι λειτουργούν αυτόκλητα κτλ. Κατά πόσο όμως είναι αυτόκλητοι το 1/3 της πορείας; Και τελικά ποιο είναι το μεταφυσικό όριο που κάποια (έστω) μειοψηφία νομιμοποιείται να παρέμβει; Είναι απλά θέμα σχεσιοδυναμικής, το ποιος είναι δηλαδή ο πιο ισχυρός; Κι τότε πότε και πού μπαίνουν ζητήματα όπως η υγιής ανάπτυξη του κινήματος; Μπορεί τα γεγονότα να τροφοδοτήθηκαν από την αναντιστοιχία λόγου πράξεων, από την άλλη όμως, στην ουσία τους, αποκρυσταλλώνουν την ασυμφιλίωτη *αντίθεση ανάμεσα σε αυτούς που πιστεύουν ότι ελέγχοντας τα πολιτικά πλαίσια μπορούν να ελέγξουν όλες τις εκφάνσεις ενός κινήματος και στο ίδιο το γεγονός ότι ένα κίνημα, ακριβώς επειδή είναι τέτοιο, παράγει δράσεις και φαινόμενα που είναι αδύνατον να προβλεφθούν και να ελεγχθούν πλήρως από οποιοδήποτε κομματικό γραφείο έχει την ψευδαίσθηση ότι νομιμοποιείται να το κάνει* (το γιατί συμβαίνει κάτι τέτοιο θα προσπαθήσουμε να το δείξουμε παρακάτω).

* Σε σχέση με την έννοια της γραφειοκρατίας θα πρέπει να σημειώσουμε πως την αντιλαμβανόμαστε σαν μια γενικότερη αντίληψη τόσο οργανωτική όσο και πολιτική-κοινωνική με την έννοια που αυτή πήρε μέσα από την εμφάνιση της στα σοβιετικά καθεστώτα. Την θεωρούμε δηλωτική της εμφάνισης μιας καινούργιας εκμεταλλευτικής τάξης στην εσοδ και αλλού σε αντίθεση με αντιλήψεις που θέλουν τις συγκεκριμένες κοινωνίες απλώς εκφυλισμένα εργατικά κράτη. Η γραφειοκρατία δεν είναι γραφεία η υπάλληλοι πίσω από γκισέ. Είναι ένας ολόκληρος μηχανισμός διαχείρισης-διεύθυνσης με έντονη ιεράρχηση, όπου οι αρμοδιότητες κάθε στοιχείου είναι αυστηρά οροθετημένες ενώ οι αρμοδιότητες αυτές μειώνονται όσο κατερχόμαστε την ιεραρχική κλίμακα. Ο μηχανισμός αυτός αντιτίθεται σε μια μάζα εκτελεστών που σχηματίζουν θεωρητικά την βάση του αλλά που στην πραγματικότητα βρίσκονται έξω από αυτήν.

Η όλη αντίθεση που άρχισε να σχηματοποιείται δεν έχει να κάνει τόσο με το αν ντε και καλά πρέπει να είμαστε βίαιοι ή όχι· ή αλλιώς, δεν έχει να κάνει με το αν αυτό που είναι να γίνει, ότι πρέπει να είναι οργανωμένο ή αυθόρμητο, ελεγχόμενο ή μη. Αυτά τα ζητήματα και οι διαφωνίες που μπορεί να υπάρξουν είναι μάλλον δευτερεύουσες. Τουναντίον, το όλο έχει να κάνει με το *ποιός* είναι αυτός που ορίζει το τί πρέπει να γίνει· γιατί θα πρέπει να είναι αυτός και όχι κάποιος άλλος, άρα και μέσα από ποιες διαδικασίες θα πρέπει να γίνει κάτι τέτοιο.

Το κύριο σημείο τριβής ανάμεσα στα δύο αντιμαχόμενα μέρη δεν αφορά τόσο πρακτικές, παρά θεμελιώδεις αντιλήψεις. Η σύγκρουση αυτή έχει τις ρίζες της στις αντιλήψεις που υφίστανται σε σχέση με τη συνολική αντίληψη για την ανάπτυξη του κινήματος. Η μια αφορά την *λενινιστική αντίληψη της πρωτοπορίας* και η άλλη την αντίληψη της *κοινωνικής αυτονομίας***· Η πρώτη θέτει από τα πριν στον εαυτό της, ακριβώς επειδή η ίδια a priori δίνει την δύναμη στον εαυτό της να μπορεί να το κάνει, το δικαίωμα του μοναδικά ορθού, *ανεξάρτητα όμως από τις πραγματικές κινηματικές διαδικασίες, ζυμώσεις, λάθη, πρακτικές, ιδέες κτλ.* Ένας λενινιστής, θεωρεί τις απόψεις του επιστημονικά σωστές και μοναδικά αληθινές, όχι για τον εαυτό του, αλλά για όλους. Διαφορετικές κοινωνικο-πολιτικές απόψεις είναι για ένα λενινιστή μια στρέβλωση, μια παρέκκλιση, από τις μοναδικά αληθινές δικές του. Το τέλειο κίνημα για αυτόν, θα ήταν μια στρατιά ανθρώπων που θα σκέφτονταν και θα έπρατταν το ίδιο. Μια τέτοια αντίληψη είναι τουλάχιστον ανεδαφική αν δεν είναι και αντιστορική. Κι αυτό γιατί δεν μπορεί να κατανοήσει το γεγονός ότι τα κινήματα από τη φύση τους είναι αντιφατικά. Κάτι που σημαίνει ότι αυτές οι αντιφάσεις όχι μόνο δεν είναι πρόβλημα, αλλά αντίθετα, αποτελούν την ατμομηχανή των κινήματων. Το γεγονός ότι ένας λενινιστής θεωρεί τις θέσεις του επιστημονικά ορθές, τον οδηγεί να προσπαθεί να τις επιβάλει με κάθε τρόπο και κόστος***.

** Με αυτό δεν εννοούμε ότι αυτές οι δύο αντιλήψεις ήταν συγκροτημένες και ξεκάθαρες ούτε σαν συνολικές θεωρήσεις, ούτε στα μυαλά αυτών που είναι φορείς τους. Μπορεί αυτή η αντίθεση να υπάρχει σαν γενικό σχήμα (ίσως και λίγο θεωρητικό), αλλά ο τρόπος που αναπαράγεται τοπικά (σε επιμέρους πρακτικές, λογικές και πράξεις) παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες, ασάφειες, αντιφάσεις. Εν ολίγοις δεν πραγματώνονται ξεκάθαρα και διακριτά, αλλά αλληλομιλέκονται. Ωστόσο αυτό δε μας εμποδίζει, σε ένα γενικό πλαίσιο, να διαγράψουμε τις όποιες αντιθέσεις βάσει ενός τέτοιου σχήματος.

*** Όταν λέμε με κάθε τρόπο δεν εννοούμε μόνο, για παράδειγμα, με τη βία. Ένας πολύ συνηθισμένος και ιστορικά κατοχυρωμένος τρόπος, είναι αυτό που όλοι έχουμε δει στα αμφιθέατρα, στη βουλή και όπου υπάρχει πολιτική. Είναι αυτό που λέμε πολιτική του παρασκηνίου. Δηλαδή, κρυφές, μη δημόσιες διαβουλεύσεις μεταξύ των ηγεσιών δύο ή περισσότερων παρατάξεων. Αλήθεια πόσες φορές δεν είδαμε στα αμφιθέατρα τα μεγαλοστελέχη της πκς και των εαακ να ανοίγουν πηγαδάκια και να συζητάνε αν θα κατεβάσουν κοινό πλαίσιο ή όχι; Να γράφουν στον πίνακα «κοινό πλαίσιο πκς-εαακ» και μετά από άλλες συνηνοήσεις να το σβήνουν και να κατεβαίνουν ξεχωριστά, χωρίς κανείς να καταλάβει το γιατί και πώς. Αρκούμαστε να σημειώ-

Η άλλη θέλει, οι όποιες επιλογές, πρακτικές, κατευθύνσεις αποφάσεις, να προκύψουν μέσα από την πάλη του κόσμου από τα κάτω, σε μια αληθινή, και όχι τύποις, άμεση οργάνωση, όλων των τρόπων έκφρασης του κινήματος. Από μια συνολική πάλη όλων των απόψεων όλων των μερών του κινήματος, απ' όπου θα προέκυπτε κάτι νέο. Ο ίδιος ο κόσμος που συγκροτεί το κίνημα -και μόνον αυτός- για τον λόγο ότι αυτός είναι το κίνημα, έχει το δικαίωμα της *νομιμοποίησης*, δηλαδή του να επιλέξει τι θα κάνει και τι όχι. Δηλαδή να επιλέξει κάποια τακτική, να πάρει αποφάσεις, να κάνει ενδεχομένως λάθη, να τα διορθώσει, να τα θέσει στις διαδικασίες του και έτσι να αποκτήσει πείρα και συνείδηση του ρόλου του.

Ας φανταστούμε, για παράδειγμα, ένα σύλλογο που έχει πάρει την απόφαση να κάνει κάτι που δεν αποφασίστηκε κάπου αλλού. Ή μια μειοψηφία που έχει δηλώσει ότι σκέφτεται να κάνει κάτι που δεν βρίσκει ανταπόκριση. Θα μπορούσαν ποτέ να υποστούν βία, αλυσίδες, συκοφαντία από κάποιον άλλο σύλλογο ή την πλειοψηφία ή να αφεθούν στα χέρια της αστυνομίας, από την στιγμή που οι επιλογές τους είναι πραγματικές ζυμώσεις των από κάτω, δηλαδή των άμεσα εμπλεκομένων στο κίνημα; Το λογικό θα ήταν να γίνει κουβέντα στα συντονιστικά για τις όποιες επιλογές και να κριθεί η ορθότητα αυτών, ως προς την ίδια την επίτευξη των όποιων σκοπών έχει θέσει το ίδιο το κίνημα στον εαυτό του, χωρίς να μεσολαβούν τα συμφέροντα κανενός κόμματος -οργάνωσης- γκρούπας. Γιατί τελικά, έγινε ποτέ κουβέντα για το αν και γιατί πρέπει να γίνει κατάληψη στην νομαρχία; Έγινε κουβέντα γιατί οι μορφές πάλης πρέπει ή δεν πρέπει να είναι βίαιες; Έγινε κουβέντα για το αν θα πρέπει να χρησιμοποιούμε τα ΜΜΕ για να εκφράσουμε λόγο και αν ναι με ποιο τρόπο; Ή απλά κάποια στιγμή έρχονται από ψηλά οι επιλογές, χάνεται η προέλευσή τους σε ένα καθεστώς θολής αμεσοδημοκρατίας στα σχήματα και στα συντονιστικά και έτσι βάζουμε τις βάσεις για την παγίωση μορφών οργάνωσης που στα λόγια όλοι αποφεύγουμε; Τα ερωτήματα αυτά αφορούν και το εσωτερικό των εσακ.

Δεν μπορεί κανείς να καθορίσει, να ορίσει, τι θα κάνει ή τι δεν θα κάνει, τι θα πει ή τι δεν θα πει ένα κίνημα και μάλιστα εν ονόματί του. Το πολύ πολύ να καταθέσει την άποψη και την αντίληψή του μέσα στην φωτιά της διαπάλης που το χαρακτηρίζει. Αυτός που νομίζει ότι μπορεί να ελέγξει ένα κίνημα δεν αντιλαμβάνεται τι ακριβώς είναι αυτό για το οποίο μιλάει. Είναι σαν να νομίζει πως υπάρχει περίπτωση να γίνει εξέγερση, μέσα από ένα διάταγμα, μια ψηφοφορία ή ένα πλαίσιο σε μία γενική συνέλευση.

-Σάββατο 3.6

Πραγματοποιείται το δεύτερο διασυντονιστικό στα τεύ. Οι συντονιστικές επιτροπές κατάληψης έχουν συζητήσει για τις αρμοδιότητες που «πρέπει» να έχουν σαν τέτοιες, καθώς επίσης και για το ζήτημα του Παραρτήματος. Στην αρχή ορίζεται νέος κανόνας για τους ομιλητές που λέει ότι πρώτα θα μιλήσουν όλες οι συντονιστικές -ακολουθώντας τη λογική του περ περ κάτι θα μείνει- και μετά οι υπόλοιποι, σαν μια σαφής αναφορά στο προηγούμενο διασυντονιστικό και στη σύγχυση που επικράτησε με τις φωνές και τις επικρίσεις. Το διασυντονιστικό αρχίζει με 7-8 καρμπόν τοποθετήσεις για τα δύο αυτά ζητήματα (χαρακτήρας συντονιστικών-Παράρτημα).

Προφανώς αυτό δεν είναι τυχαίο. Στο προηγούμενο διασυντονιστικό που είχαν τεθεί τα δύο αυτά ζητήματα, τα εσακ δεν ήταν προετοιμασμένα για να τοποθετηθούν. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο πρότειναν να το «συζητήσουν» οι κατά τόπους συντονιστικές. Ακριβώς, όμως, επειδή ελέγχουν την πλειοψηφία των συντονιστικών, ήξεραν ότι θα επικρατήσει η δικιά τους άποψη, δίνοντας ταυτόχρονα και μια δημοκρατική επίφαση στην όλη «συζήτηση». Έτσι λοιπόν εξηγούνται οι καρμπόν τοποθετήσεις. Γενικά, αυτή η τακτική ήταν πολύ συνηθισμένη σε όλα τα διασυντονιστικά που ακολούθησαν. Τα εσακ τότε έλεγαν ότι το διασυντονιστικό λειτουργεί με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες και ότι οι αποφάσεις παίρνονται με ομοφωνία. Τι νόημα όμως έδιναν σε αυτήν την «ομοφωνία»; Όποιος πει πιο πολλές φορές τα ίδια πράγματα, θα πάρει και τις αποφάσεις. Έτσι, για παράδειγμα, αγνοούσαν άλλες τοποθετήσεις, αν ακουγόταν μόνο μια φορά. Το πιο αστειό όμως είναι ότι όταν κάποια θέματα τίθονταν με περισσότερη επιμονή (ή πολύ περισσότερο όταν είχε έρθει η πικρ) τα εσακ τα έχαναν και άρχιζαν να λένε: «τώρα πως θα πάρουμε απόφαση;», «μήπως να ψηφίσουμε;» και άλλα τέτοια, σαν αυτή η περίεργη ομοφωνία να ξεχνιέται κάθε φορά που κάτι δεν πήγαινε καλά. Αλλά ας δούμε πως κύλησε η κουβέντα για τα δύο ζητήματα που απασχόλησαν το διασυντονιστικό.

Το «Παράρτημα» ως ζήτημα κοινωνικής απεύθυνσης

Οι τοποθετήσεις για το Παράρτημα, από την πλευρά των εσακ, έλεγαν ότι δεν έχει σημασία *πού* θα κάνουμε τα διασυντονιστικά και το ότι κάποιος επιμένουν σ' αυτό, δεν είναι παρά φεικισμός του Παραρτήματος. Κάτι τέτοια ήταν από τα πιο φαιδρά επιχειρήματα που ακούστηκαν, σε μια προσπάθεια να συσκοτιστεί ο πραγματικός χαρακτήρας του ζητήματος. Ουσιαστικά πίσω από το ζήτημα του «τόπου διεξαγωγής», βρισκόταν ένα άλλο πιο σημαντικό, που είχε άμεσα πολιτικό χαρακτήρα,

σοουμε πως αυτή η πρακτική είναι γενικό χαρακτηριστικό της αστικής πολιτικής και όχι μόνο του λενινισμού.

ο οποίος διαστρεβλώθηκε, αν δεν κρύφτηκε. Αυτό που υποστηρίχτηκε ήταν ότι, όχι μόνο θα έπρεπε τα διασυντονιστικά να γίνονται στο Παράρτημα, αλλά ότι θα έπρεπε το Παράρτημα να γίνει κέντρο του αγώνα, ώστε, απ' τη μια, να αποτελέσει τη σύνδεση με τους αγώνες του παρελθόντος και από την άλλη, να επιδιώξει να συνδέσει αυτόν τον αγώνα με την πόλη, με την κοινωνία. Έτσι ώστε, το *πού* θα γινόταν το επόμενο διασυντονιστικό να μην αποτελεί χωροταξικό ζήτημα, αλλά ένα επιμέρους ζήτημα που εντάσσεται σε μια συνολική πολιτική προοπτική.

Η ανασκευή αυτών των επιχειρημάτων, οδήγησε τα εαακ, να απαρνηθούν το ρόλο του πάλαι ποτέ

διασυντονιστικό στο παράρτημα
01.06.06

τιμητή της διεκδίκησης του Παραρτήματος. Αυτοί που μέχρι τότε θεωρούσαν τον εαυτό τους σαν πρωτοπόρο διεκδικητή του Παραρτήματος, ξαφνικά αλλάζοιαν στάση. Το Παράρτημα

λένε ότι είναι ήδη

κέντρο αγώνα γιατί μοιράζονται προκηρύξεις κάθε πρωί, γιατί κάθε δύο βδομάδες ξεκινάει πορεία από εκεί και μετά συνεδριάζει το διασυντονιστικό. Όμως το σημαντικότερο απ' τα επιχειρήματά τους ήταν ότι: «η αιχμή του κινήματός μας είναι οι καταλήψεις, το κύριο κέντρο αγώνα πρέπει να είναι εκεί, αν το μεταφέρουμε, θα αποδυναμωθούν οι καταλήψεις». Και ακριβώς αυτό ήταν το ουσιώδες και όχι τόσο ο «τόπος διεξαγωγής» του διασυντονιστικού. Η διαφορετική αντίληψη που εκφράστηκε, σκόπευε στο να διευρυνθεί ο αγώνας, να ακουμπήσει και άλλα κομμάτια της κοινωνίας, να κερδίσει τη συμπάθειά τους και εν δυνάμει να ενωθεί μαζί τους· θέλοντας έτσι να σπάσει την απομόνωση του πανεπιστημίου. Προφανώς αυτό δεν θα γινόταν άμα πηγαίναμε στο Παράρτημα και μόνο, χρειαζόνταν και άλλα πράγματα για τα οποία θα έπρεπε να γίνει ένας ευρύς διάλογος. Αλλά για να γίνει αυτός ο διάλογος θα πρέπει να υπάρχει μια κοινή βάση ως προς τη στρατηγική που θα έπρεπε να ακολουθήσει το κίνημα.

Και αυτό συμπυκνώνεται στο ερώτημα: οφείλουμε να διευρύνουμε τον αγώνα και να ενωθούμε και με άλλα κομμάτια της κοινωνίας ή να διεξάγουμε έναν απομονωμένο και κατά μια έννοια «συντεχνιακό» αγώνα; Το *πώς* θα γίνει αυτό είναι ένα δεύτερο ερώτημα. Αυτή η κοινότητα, ως προς την προοπτική, δεν υπήρχε. Ξαναγυρνώντας στο ζήτημα του Παραρτήματος, μπορούμε να διατυπώσουμε τους λόγους για τους οποίους τα εαακ –και κατά βάση

η πλειοψηφούσα τάση μέσα στα εαακ, η αραν- δεν επιθυμούσε τη μεταφορά του κέντρου αγώνα από το πανεπιστήμιο στο Παράρτημα και άρα στην πόλη.

-Η γενικότερη πολιτική της αραν είναι η δημιουργία πανεκπαιδευτικού μετώπου, και επομένως η σύνδεση με άλλα κομμάτια της κοινωνίας μπαίνει σε δεύτερη και τρίτη μοίρα. Όσες φορές η αραν μιλούσε για αυτή τη σύνδεση, στην καλύτερη, εννοούσε τους πανεπιστημιακούς και τους εκπαιδευτικούς των άλλων βαθμίδων της εκπαίδευσης. Στη χειρότερη, την εννοούσε στα λόγια, χωρίς να κάνει καμία προσπάθεια να την πραγματοποιήσει.

-η ιστορία 3 χρόνων Παραρτήματος, τού έχει προσδώσει ένα άλλο χαρακτήρα με τον οποίο σε καμία περίπτωση δε θα ήθελαν να συνδεθούν. Είναι γνωστό ότι αυτά τα χρόνια έχει ενταθεί η προσπάθεια από τον αυτόνομο /αναρχικό χώρο, ώστε το Παράρτημα να αποτελέσει ξανά σημείο αναφοράς στην πόλη. Προφανώς μια σύνδεση με ένα χώρο ο οποίος έχει κατά καιρούς χαρακτηριστεί από τις εφημερίδες ως «φωλιά αναρχικών» δεν είναι και ιδιαίτερα επιθυμητή.

-το καθεστώς στο Παράρτημα είναι κάπως «ημινόμιμο». Δεν ανήκει στο πανεπιστήμιο, αλλά στον οργανισμό σχολικών κτιρίων. Το γεγονός ότι ακόμα δεν έχει προχωρήσει η μετατροπή του σε συνεδριακό κέντρο, έχει σχέση με την ιστορία του καθώς και με την προσπάθεια να κρατιέται ακόμα ζωντανός. Το «ημινόμιμο» καθεστώς εμποδίζει την αραν να δρα σ' αυτό το χώρο (εκτός βέβαια από κάποιες ελάχιστες φορές), καθώς εκεί ούτε σύλλογο έχει, ούτε σφραγίδα.

-αλλά και πέρα από όλα αυτά, το κυριότερο είναι ότι αν περνούσε μια τέτοια απόφαση από το διασυντονιστικό, θα κλονιζόταν η κυριαρχία της αραν· θα ήταν γι' αυτήν μια πολιτική υποχώρηση.

πορεία ξεκινάει απ' το παράρτημα 15.06.06

Σε μερικά πρακτικά ζητήματα ή δράσεις έκανε κάποιες μικρές υποχωρήσεις. Τόσο όμως, ώστε να μην κλονίζεται η πολιτική της κυριαρχία και η κυριαρχία στην πρωτοβουλία των κινήσεων.

Έτσι λοιπόν, το διασυντονιστικό «αποφασίζει», ότι τα διασυντονιστικά δεν θα γίνονται στο Παράρτημα παρά μόνο αυτά που είναι μετά από πορείες. Βέβαια επειδή οι επόμενες πορείες γίνονταν απογευματινές ώρες, δεν ξανάγινε διασυντονιστικό με την αιτιολογία ότι είναι αργά...

Ο ρόλος των συντονιστικών...

Πριν περάσουμε στο δεύτερο ζήτημα (συντονιστικά και λειτουργία τους) αξίζει να επισημάνουμε τις δομές, μέσα από τις οποίες λειτουργούσε και αποφάσιζε το κίνημα. Ο σύλλογος και ιδιαίτερα η γενική συνέλευση (και δικαίως) θεωρείται το ανώτατο συλλογικό όργανο των φοιτητών, ενώ αποτελεί τη βάση (και άρα το πρωτοβάθμιο όργανο) του κινήματος. Εκεί συγκρούονται οι πολιτικές αντιλήψεις και εκεί γίνεται η ιδεολογική πάλη. Από εκεί και πέρα δε μένει παρά να εφαρμοστεί, να υλοποιηθεί η απόφαση, που εκτός από το πολιτικό σκεπτικό που τη συνοδεύει, έχει και μια σειρά αποφάσεις που υποστηρίζουν, ενισχύουν ή προπαγανδίζουν αυτή την απόφαση. Επομένως σαν δευτεροβάθμιο όργανο μπορεί να θεωρηθεί η συντονιστική επιτροπή κατάληψης, η οποία και αναλαμβάνει να υλοποιήσει αυτό το πολιτικό πλαίσιο. Το τριτοβάθμιο όργανο του κινήματος μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι τα ανά πόλεις διασυντονιστικά και σε πανελλαδική κλίμακα το πανελλαδικό συντονιστικό των καταλήψεων.

Η θέση μας τότε ήταν -και σε άμεση σχέση με την αντίληψη που περιγράψαμε για την αυτονομία- ότι από τη στιγμή που υπάρχει κίνημα το οποίο ξεφεύγει από τα στενά όρια των παρατάξεων, θα πρέπει το ίδιο το κίνημα, στο μέτρο του δυνατού, να είναι αυτό που θα αποφασίζει για το πολιτικό πλαίσιο και για τις μορφές δράσης. Αυτό σημαίνει ότι το πλαίσιο που θα κατεβαίνει στη γ.σ. δεν αρκεί να αποφασίζεται στα κλειστά γραφεία μιας παράταξης και να μπαίνει προς ψήφιση, αλλά να αποφασίζεται με ανοιχτές κινηματικές διαδικασίες, ώστε ο κόσμος να είναι συμμετοχός σε όλα τα επίπεδα του κινήματος (πολιτικό-οργανωτικό -ιδεολογικό-πρακτικό) και όχι απλά να επικυρώνει αποφάσεις άλλων που φτιάχτηκαν γι' αυτόν. Θεωρούσαμε ότι τα ήδη υπάρχοντα πολιτικά πλαίσια θα έπρεπε να τίθενται σε δημόσιο, ανοιχτό διάλογο και να επιδέχονται τροποποιήσεις, με τη συμμετοχή όσων περισσότερων ανθρώπων. Βέβαια εδώ κάποιος θα αντικρούσει ότι τα πολιτικά πλαίσια τίθενται σε διάλογο στη γενική συνέλευση. Όντως, έτσι είναι. Η διαφορά όμως είναι ότι αυτά δεν επιδέχονται τροποποιήσεις, αλλά κατεβαίνουν έτοιμα από μια μικρή μειοψηφία και οι φοιτητές αρκούνται στο ρόλο του επικυρωτή. Από τη στιγμή που ένα κίνημα παρεμβαίνει σε κοινωνική κλίμακα, είναι αυτό το ίδιο που θα πρέπει να καθορίζει τον εαυτό του και την τύχη του, και όχι κάποια επιμέρους κομμάτια του.

Εδώ θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πως η επιλογή να συμμετέχουμε στα συντονιστικά των σχολών, καθώς και στο διασυντονιστικό, έκρυβε την κρυφή ελπίδα πως θα μπορούσαν αυτά, κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες και με δεδομένη την θέληση κάποιου κόσμου, να μεταβληθούν σε ζωντανά κύτταρα ζύμωσης απόψεων και να μην παρουσιάζουν την θλιβερή εικόνα των πρώτων εβδομάδων όπου στις περιπτώσεις που τελικά γίνονταν, είχαν εντελώς τυπικό-επικυρωτικό ρόλο των πλαισίων που είχαν ψηφιστεί.

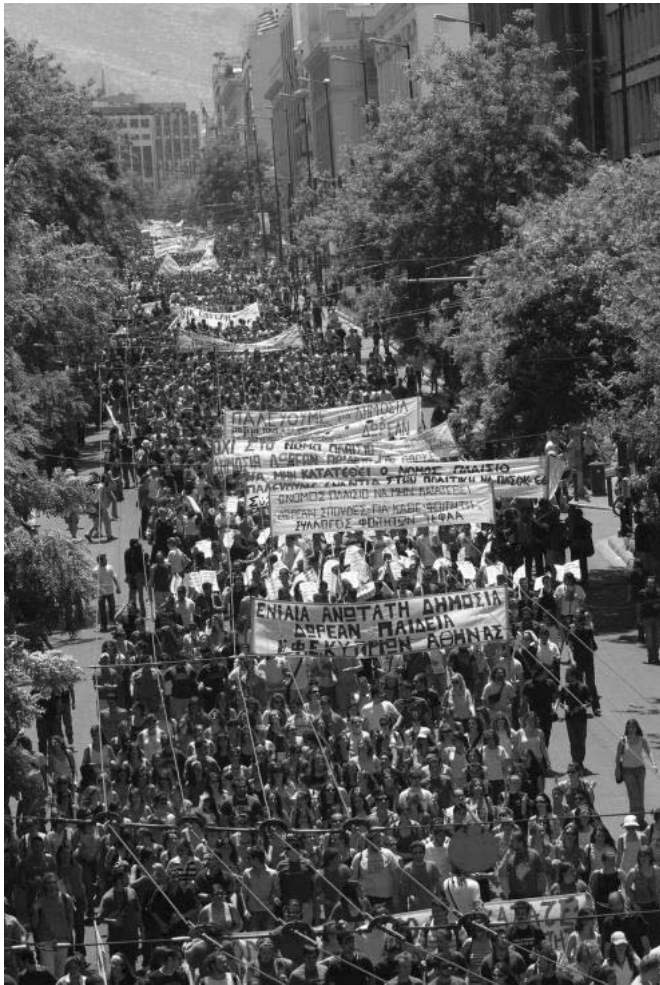
συντονιστικό σε κατειλημμένη σχολή της πάτρας

Το πολιτικό περιεχόμενο των πλαισίων ήταν αυτό που είχε συμφωνηθεί από την συμμαχία εσακ-αριστερά σχήματα, ενώ η ερμηνεία των δράσεων, που αυτά περιελάμβαναν, ήταν καθορισμένη από τα πάνω. Δεν υπήρχε λοιπόν το περιθώριο να ερμηνευτεί το πλαίσιο με άλλο πολιτικό σκεπτικό και να αποφασιστεί μια δράση που να έχει έναν διαφορετικό χαρακτήρα. Αν για παράδειγμα το πλαίσιο περιείχε έναν αποκλεισμό (π.χ περιφέρεια), το πώς θα γίνει αυτός, πόσοι θα συμμετέχουν, τη στάση θα κρατηθεί απέναντι στην αστυνομία, ακόμα και αν συζητιόταν στα συντονιστικά, επικρατούσε η άποψη της γραμμής των εσακ, ενώ αν κάποιος είχε την θέληση να δράσει κάπως διαφορετικά στον δρόμο, αντιμετώπιζε την μήνη των συνδικαλιστών (απομόνωση-προβοκατορολογία).

Συμπερασματικά, ζητούσαμε τα συντονιστικά να αποκτήσουν πολιτικό και αποφασιστικό χαρακτήρα και να αποτελέσουν τα ζωντανά κύτταρα ζύμωσης και δράσης του κινήματος. Ζητούσαμε να κατεβαίνουν τα πλαίσια στη γενική συνέλευση ως «πλαίσια της συντονιστικής επιτροπής κατάληψης», που να έχουν προκύψει μέσα από τη συζήτηση στα συντονιστικά.

Η θέση των εσακ ήταν ότι τα συντονιστικά (εξ ου και η ονομασία) είναι όργανα συντονισμού και υλοποίησης του πλαισίου και δεν γίνεται να μετατραπούν σε πολιτικά όργανα. Σκοπός τους ήταν ουσιαστικά, να αποτελούν το ενεργό ανθρώπινο

δυναμικό που θα φέρνει εις πέρας τις δράσεις που είχαν αποφασιστεί από την παράταξη που πλειοψήφησε στη γ.σ. Ποτέ όμως δεν απάντησαν γιατί δεν μπορούν να μετατραπούν σε πολιτικά όργανα, απλά μας είπαν *τι είναι* τα συντονιστικά,

κατά την αντίληψή τους. Το άλλο επιχείρημα ήταν ότι δεν μπορούν τα συντονιστικά να αλλάξουν το πολιτικό πλαίσιο που αποφάσισε ο σύλλογος. Αυτό το έλεγαν φοβούμενοι την είσοδο άλλων πολιτικών δυνάμεων στα συντονιστικά, οι οποίες θα τροποποιούσαν το επόμενο πολιτικό πλαίσιο στην επόμενη γ.σ. και άρα τα εσακ θα έχαναν την πολιτικο-ιδεολογική κυριαρχία του κινήματος. Το αστείο της υπόθεσης είναι ότι, μετά από λίγες μέρες, άρχισαν να κατεβαίνουν στις γ.σ. πλαίσια των συντονιστικών (πολιτικοί μηχανικοί, γιατροί, αρχιτέκτονες και αργότερα φυσικό, ηλεκτρολόγοι κ.ά.). Βέβαια το περιεχόμενό τους ήταν το ίδιο ακριβώς με αυτό των εσακ και απλά είχε αλλάξει το όνομα. Πώς όμως αφού οι συντονιστικές, όπως έλεγαν, δεν είναι πολιτικά όργανα μπορούσαν και κατέβαζαν πλαίσια, έστω και αν ήταν ένα άλλο όνομα για το ίδιο πλαίσιο; Καμιά απάντηση. Όμως υπάρχει και κάτι ακόμα πιο αντιφατικό. Όταν μπήκε η πκς στα συντονιστικά, άρχισε να συνδιαλέγεται με τα εσακ για συνδιαμόρφωση πλαισίου. Σε μερικές σχολές, τα κατάφεραν και συμφωνήσανε και μάλιστα παρατηρήθηκε και το γελοίο φαινόμενο (σε μια τουλάχιστον σχολή) να κατεβεί πλαίσιο που είχε σαν

αίτημα ενιαία ανώτατη και ενιαία πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Ως γνωστόν, αυτό το σημείο ήταν πάντα σημείο τριβής για πκς και εσακ, αφού, όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν, άλλο ανώτατη και άλλο πανεπιστημιακή. Και προκειμένου να τα βρουν, αφού δεν υποχωρούσε κανείς, τα έβαλαν και τα δύο! Γίνεται επομένως φανερό, πως τελικά το πρόβλημα δεν ήταν αν τα συντονιστικά θα έχουν πολιτικό η διεκπεραιωτικό χαρακτήρα, αλλά αντίθετα μπορούν να έχουν οποιοδήποτε χαρακτήρα-ονομασία αρκεί να μην κλονίζεται η ηγεμονία των εσακ.

Επιστρέφοντας στη διαμάχη για το ρόλο των συντονιστικών βλέπουμε ότι από πίσω κρύβεται ένα άλλο ζήτημα θεμελιώδους σημασίας. Εδώ συγκρούονται πάλι δύο διαφορετικές αντιλήψεις. Η μια λέει συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα του κινήματος, οριζόντιες δομές, ενώ η άλλη αντιλαμβάνεται τον εαυτό της σαν τοποτηρητή του κινήματος και τον βάζει σε μια θέση πιο πάνω από αυτό, αφήνοντας στην πλειοψηφία το ρόλο του διεκπεραιωτή ή αυτού της επικύρωσης*.

Εδώ αξίζει να κάνουμε μια σημαντική αποσαφήνιση, όσον αφορά κυρίως σε ένα κομμάτι του ζητήματος που θίγουμε: αυτό της αμεσοδημοκρατίας. Και αυτό διότι επικρατεί μια σύγχυση γύρω από το συγκεκριμένο θέμα.

Αμεσοδημοκρατία, μια έννοια λάστιχο...

Το ζήτημα της αμεσοδημοκρατίας, με τον τρόπο με τον οποίο έχει κατοχυρωθεί να εννοείται, έχει να κάνει, κυρίως, με δύο πράγματα. Το ένα αφορά στη *μορφή* και το άλλο στο *περιεχόμενο*, τα οποία, παρεμπιπτόντως, είναι αρκετά συγκεκριμένα, τουλάχιστον στο μυαλό όσων θέτουν ως προμετωπίδα αυτό το ζήτημα.

Για τη μορφή: το ζήτημα της μορφής της αμεσοδημοκρατίας, αφορά, πρώτα και κύρια, τον τρόπο με τον οποίο λαμβάνονται κάποιες αποφάσεις για κάποια θέματα. Μπορούμε δηλαδή να πούμε πως είναι ένα αίτημα μιας *υγιούς διαχείρισης* κάποιων καταστάσεων. Με αυτήν την έννοια είναι ένα διαχειριστικό αίτημα. Μια διαδικασία είναι αμεσοδημοκρατική όταν είναι ανοιχτή, δημόσια. Υπάρχει δηλαδή ελεύθερη πρόσβαση σε όποιον θέλει είτε να παρακολουθήσει είτε να συμμετάσχει. Ακόμη όλοι οι συμμετέχοντες θεωρούνται ισότιμοι. Θεσμικά ή επίσημα δεν υπάρχει, για παράδειγμα, ένα όργανο του οποίου η γνώμη να έχει μεγαλύτερο βάρος από κάποιου άλλου. Λέμε θεσμικά ή θεσμοθετημένα, διότι μια τέτοια κατάσταση (μη ισότητα του λόγου), μπορεί να υπάρξει –και όντως

* Μέχρι τώρα έχουμε επανειλημμένα αναφερθεί στην επιθυμία για κυριαρχία πάνω στο κίνημα. Δεν έχουμε εξηγήσει γιατί υπάρχει αυτή η επιθυμία, η οποία δεν είναι ακριβώς επιθυμία, αλλά δομική αντίληψη. Αυτό θα προσπαθήσουμε να το εξηγήσουμε παρακάτω, στην αναφορά, συγκεκριμένα, για την λενινιστική αντίληψη της πρωτοπορίας.

υπάρχει- αλλά με ένα άτυπο και κρυφό τρόπο, ακόμα και διαδικασίες που αυτοχαρακτηρίζονται αμεσοδημοκρατικές και αντιεραρχικές. Αυτό όντως είναι πρόβλημα, αλλά είναι λιγότερο σημαντικό σε σχέση με αυτό που θέλουμε να αναδείξουμε. Υπάρχουν όμως και άλλοι τρόποι, ως προς τη μορφή, για τη λήψη αποφάσεων. Ένας από αυτούς είναι ο γραφειοκρατικός. Σύμφωνα με αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί όλοι να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων ή μπορεί να συμμετέχουν, αλλά να μπορούν μόνο να παρέμβουν, χωρίς να μπορούν και να συναποφασίσουν. Άφθονα παραδείγματα γραφειοκρατικής οργάνωσης μας δίνει η πκς. Το συντονιστικό αει-τει ήταν μιας τέτοιας λογικής, δεν ήταν ανοιχτό και δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν όλοι και να τοποθετηθούν.

Επομένως όπως είναι φανερό έχουμε να κάνουμε με δύο τελείως διαφορετικές λογικές. Εάν υποθέσουμε ότι σε ένα κίνημα υπάρχουν και οι δύο αυτές λογικές, τότε η σύγκρουσή τους αφορά ένα πραγματικό πρόβλημα. Το αίτημα της αμεσοδημοκρατίας, σε μια τέτοια περίπτωση, απέχει πολύ από το να είναι φετιχιστικό και μπορεί να αφορά, σε τελική ανάλυση, ακόμα και τη διάρκεια ή τη συνέχεια ενός κινήματος.

Για το περιεχόμενο: προσπαθήσαμε να δείξουμε πως το αίτημα της αμεσοδημοκρατίας έχει πράγματι μια πραγματική διάσταση και δεν είναι ένα μεταφυσικό αίτημα ή ένας φετιχισμός*. Εδώ όμως υπάρχει ένα πρόβλημα. Η αμεσοδημοκρατία δεν μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα, δεν είναι πανάκεια. Στο κίνημα του ιούνη η γραφειοκρατική λογική (συντονιστικό αει-τει) σαρώθηκε πλήρως. Κατά μια έννοια τα κινηματικά όργανα –τα οποία βέβαια δεν ήταν ακριβώς όργανα λήψης αποφάσεων**– όπως τα συντονιστικά και το διασυντονιστικό ήταν όντως αμεσοδημοκρατικά ως προς τη μορφή, με την έννοια που δώσαμε παραπάνω. Ήταν ανοιχτά, όποιος ήθελε μιλούσε δεν υπήρχαν αποκλεισμοί. Δεν υπήρχε ούτε πολιτικό γραφείο, ούτε κεντρική επιτροπή, ούτε ακτιδικές επιτροπές***. Στις συγκεκριμένες περιστάσεις η αμεσοδημοκρατία είχε πραγματωθεί, ως προς τη μορφή. Τότε γιατί εμείς θέταμε το ζήτημα της *πραγματικής* αμεσοδημοκρατίας; Ποτέ δε δηλώσαμε ρητά τι εννοούσαμε.

Ουσιαστικά αυτό το αίτημα έκρυβε τη διπλή ελπίδα ότι, απ' τη μια μεριά, οι παρατάξεις θα άρχιζαν να αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως, επί της ουσίας, ισότιμο με οποιονδήποτε άλλο ή ότι θα άρχιζαν να συζητάνε από μηδενική βάση στα συντονιστικά, τουλάχιστον τα ζητήματα που αφορούν

κάποιες δράσεις. Ουσιαστικά θέλαμε να αλλάξει αντίληψη μια οργάνωση για τον εαυτό της. Απ' την άλλη, ευελπιστούσαμε, ότι οι υπόλοιποι φοιτητές θα έσπαζαν τη λογική της ανάθεσης και της αδράνειας και ότι θα άρχιζαν να συμμετέχουν άμεσα και ενεργά στα συντονιστικά. Πιο πολύ, κατά βάση, εννοούσαμε το δεύτερο, το οποίο ως ένα βαθμό συνέβη. Αλλά ακόμη κι έτσι να 'ναι, δεν παύει αυτό το ίδιο το αίτημα της *πραγματικής* αμεσοδημοκρατίας να είναι μια φαντασίωση. Δεν είναι δυνατόν μια οργάνωση να αλλάξει την αντίληψή της, ούτε οι φοιτητές να δράσουν αυτόνομα επειδή εσύ το ζητάς με τόση θέρμη. Τέτοιου είδους μετασχηματισμοί γίνονται –και έχουν γίνει– μόνο έπειτα και κατά τη διάρκεια δυναμικών κοινωνικών γεγονότων και διαδικασιών. Σε τελική ανάλυση, και από μια άλλη σκοπιά, μήπως εννοούσαμε ότι μια πραγματική αμεσοδημοκρατία θα ήταν αυτή η οποία θα αποτελούταν μόνο από αυτούς που έχουν, κατά ένα μεγάλο βαθμό, εκείνο που έχουμε εμείς στο μυαλό μας; Κάτι τέτοιο όμως, είναι όχι απλά φαντασίωση, αλλά πέρα για πέρα ιδεαλιστικό. Αυτός που εννοεί την πραγματική αμεσοδημοκρατία σαν μια διαδικασία διάφανη, καθαρή και όπου επικρατεί συνεχώς ομοφωνία και συναίνεση, δεν αντιλαμβάνεται την ίδια την κίνηση της κοινωνίας και άρα ούτε την ίδια τη λογική των κινήματων. Το ίδιο το γεγονός, δηλαδή, ότι δομούνται και λειτουργούν μέσω αντιφάσεων και ότι δεν είναι δυνατόν αυτές να εξαλειφθούν, παρά μόνο να αλλάζουν μορφές και περιεχόμενα.

Ποια ήταν η κυρίαρχη αντίφαση μέσα στα συντονιστικά; Μα το γεγονός πως μέσα δρούσαν κόμματα και παρατάξεις, δηλαδή οργανωτικές δομές, καταστατικά αντίθετες με την άμεση δημοκρατία. Εμείς θέλαμε να το καταδείξουμε αυτό και για αυτό χρησιμοποιήσαμε ως προμετωπίδα την πραγματική αμεσοδημοκρατία. Δηλαδή μια κατάσταση όπου θα υπάρχει πλήρης κοινότητα συμφερόντων, από την σκοπιά της εντεινόμενης αποδυνάμωσης των κομμάτων. Και αυτό θα γινόταν μόνο αν όλο και μεγαλύτερα κομμάτια φοιτητών εμπλέκονταν στις διαδικασίες. Αυτό έχει να κάνει με το ότι θεωρούμε το κόμμα σαν μηχανισμό, που εν δυνάμει έχει δικά του συμφέροντα, τα οποία παρεμπιπτόντως, τα ταυτίζει με αυτά του κινήματος. Όμως για αυτό θα δούμε όταν μιλήσουμε για την έννοια της πρωτοπορίας.

Επομένως προκύπτει το ζήτημα: «*τι να κάνουμε;*». Θα μπορούσε για παράδειγμα, (κάτι που έγινε αρκετές φορές πράξη) στα συντονιστικά να τίθενται συνεχώς ερωτήματα (αλλά και να δίνονται απαντήσεις) που να σπάνε συνεχώς το αδιαμφισβήτητο της ερμηνείας που ήθελαν να επιβάλλουν οι παρατάξεις. Για παράδειγμα, έχει αποφασίσει ένας σύλλογος να κάνει κατάληψη ή αποκλεισμό της νομαρχίας. Ακριβώς επειδή ο ρόλος των συντονιστικών είναι διεκπεραιωτικός, η παράταξη έχει ήδη αποφασίσει πώς θα γίνει ο αποκλεισμός ή η κατάληψη και

* Περιοριστήκαμε, εδώ, στην περίπτωση των κινήματων, γιατί αυτό ενδιαφέρει περισσότερο. Η αμεσοδημοκρατία αλλά και η γραφειοκρατία αφορούν ευρύτερα ζητήματα κοινωνικής οργάνωσης.

** Σε αυτό το ζήτημα αναφερόμαστε παρακάτω.

*** Τονίζουμε ως προς τη μορφή, γιατί προφανώς ουσιαστικά, η πολιτικά πλειοψηφούσα συνιστώσα του κινήματος έκανε κουμάντο.

απλά περιμένει η συντονιστική να αποτελέσει το ανθρώπινο δυναμικό της υλοποίησης της απόφασης. Εκεί θα ήταν δυνατό να τεθούν και να συζητηθούν, από μηδενική βάση, όλα τα ερωτήματα για αυτό το θέμα. Θα κάνουμε κατάληψη ή αποκλεισμό; Τι σημαίνει κατάληψη και τι αποκλεισμός; Ποια μορφή εξυπηρετεί καλύτερα, στις δεδομένες περιστάσεις, το κίνημα και τους στόχους του; Αν είναι να γίνει κάτι απ' τα δύο, με ποιο τρόπο θα γίνει; κ.ά. Με ένα τέτοιο τρόπο θα αναγκαζόταν η παράταξη να απαντήσει, να δικαιολογήσει τις απόψεις τις και άρα κατά μια έννοια να μπει, στην πράξη, σε μια διαδικασία συζήτησης, πράγμα το οποίο θα έσπαγε, σε πρώτη φάση, το αδιαμφισβήτητο ενός τρόπου δράσης. Επίσης από τη στιγμή που αναπτύσσεται ένας διάλογος δίνεται και η ευκαιρία στους φοιτητές να συμμετάσχουν και άρα να δράσουν. * Ένα τέτοιο παράδειγμα πραγματώνει κατά μια έννοια την αμεσοδημοκρατία και δεν τη διαλαλεί απλώς. Επομένως μπορούν να βγουν δύο συμπεράσματα. Πρώτον, το ζήτημα της αμεσοδημοκρατίας, ως προς τη μορφή, έχει νόημα να μπαίνει ως προμετωπίδα όταν έρχεται σε ρήξη με *υπάρχουσες* γραφειοκρατικές κινηματικές διαδικασίες και υπάρχει η ανάγκη να ξεπεραστούν. Και δεύτερον, όταν υπάρχουν ήδη αμεσοδημοκρατικές δομές, έστω και κατ'επίφαση, το να το θέτει κάποιος σαν προμετωπίδα την αμεσοδημοκρατία καταντά φετιχισμός και μεταφυσικό αίτημα, αν δεν το πραγματώνει ο ίδιος μέσα στις διαδικασίες και δεν καταδεικνύει συνεχώς, *στην πράξη*, τη στάση των γραφειοκρατών, αναγκάζοντάς τους να συμμετέχουν σε διαδικασίες που ουσιαστικά δεν αποδέχονται**.

Ξαναγουρίζοντας στο διασυντονιστικό, να σημειώσουμε ότι μετά από την «κουβέντα» για τα δύο παραπάνω ζητήματα, γίναν και κάποιες τοποθετήσεις –οι οποίες γενικώς δεν κουβεντιάστηκαν- για το άνοιγμα των πολιτικών πλαισίων. Σε άμεση σχέση με την προοπτική για σύνδεση και με άλλα κομμάτια της κοινωνίας, ζητήθηκε να συνδεθεί το ζήτημα της εκπαίδευσης με την εργασία, καθώς και επίσης να συμπεριληφθούν στα πλαίσια και κάποια αιτήματα που να μην αφορούν μόνο τους φοιτητές. Έγινε, τέλος και μια πρόταση για πενθήμερη κατάληψη της πρυτανείας (όπως και για τις σχολές) και διατυπώθηκαν ερωτήματα σχετικά με το λόγο για τον οποίο είναι ανοικτή εδώ και τόσες βδομάδες.

* Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η αμεσοδημοκρατία είναι για τις παρατάξεις ένας τρόπος, για όσο τους βολεύει, για να περνούν τις αποφάσεις τους καλύπτοντάς τις με το πέπλο της δημοκρατικότητας. Ότι δηλαδή, έχουν γίνει κτήμα όλων κτλ. Αυτή η κατάσταση έχει σίγουρα αντιφάσεις και προφανώς δεν αποτελεί μια συνταγή λύσης. Μια παράταξη μπορεί να σκεφτεί διάφορους τρόπους για να επιβληθεί.

** Το ζήτημα της αμεσοδημοκρατίας πραγματεύτηκε εδώ ξεχωριστά, αλλά γενικά θεωρείται ένα και μόνο στοιχείο μιας συνολικής αντίληψης για την αυτονομία και όχι σαν αυτοσκοπός. Είναι ικανή αλλά όχι και αναγκαία προϋπόθεση και σίγουρα έχει τις δικές τις αντιφάσεις ακόμα κι όταν λειτουργεί.

Ειδικά για αυτό το ζήτημα, υπήρξε απόλυτη σιωπή. Κατά τ' άλλα η όμορφη αυτή βραδιά κλείνει όπως η προηγούμενη. Έρχεται μεγαλο-στέλεχος των εσακ και με άφραστη δημοκρατικότητα λέει: «Νομίζω ότι έχουμε καταλήξει σε αυτά». Μια μερίδα φοιτητών διαμαρτύρεται εντόνως και για περίπου δέκα λεπτά επικρατεί σύγχυση και πηγαδάκια. Μετά από αυτό, κανείς πια δεν είχε καμία αυταπάτη για το πώς παίρνονται οι αποφάσεις. Πόσο μάλλον και για το πώς μπορούσε να τις επηρεάσει. Οι όποιες τοποθετήσεις γινόντουσαν από κει και πέρα, απλά δεν είχαν κανένα ειδικό βάρος στις αποφάσεις. Το βάρος τώρα πια πέφτει ακόμα περισσότερο στα συντονιστικά και στη δουλειά που μπορεί να γίνει εκεί.

Παρεμπιπτόντως, να σημειώσουμε πως όλα τα συντονιστικά των σχολών αρχίζουν, τουλάχιστον, να ανακοινώνονται. Σε αρκετές σχολές, η συμμετοχή των φοιτητών αυξάνεται και τα συντονιστικά αρχίζουν να αποτελούν ένα πεδίο κινηματικού διαλόγου. Κανείς όμως δεν είχε υπολογίσει τους κέρβερους του κινήματος και τη στροφή που επρόκειτο να πραγματοποιήσουν.

-Κυριακή 4.6

γίνεται συνέλευση και συγκροτείται η *ανοικτή συνέλευση ενάντια στην εκπαιδευτική αναδιάρθρωση*. Καλεί για νέα συνέλευση στις 7.6.

-Δευτέρα 5.6

Μέχρι τώρα, δεν είχαμε αναφερθεί στη στάση της πκς, ειδικότερα στις γ.σ., αλλά και γενικότερα απέναντι στο κίνημα.

Η πκς μέχρι τις 5.6 πρότεινε επαναλαμβανόμενες μονοήμερες καταλήψεις ανά βδομάδα. Συνεννόηση με τους καθηγητές για να μη καθεί η εξεταστική, αναπλήρωση εργαστηρίων και μαθημάτων. Το κύριο επιχείρημά της ήταν ότι, με τις καταλήψεις, επιβαρύνονται οικονομικά οι λαϊκές οικογένειες των φοιτητών. Επίσης, έλεγε, ότι *δεν είναι ακόμα καιρός* για κίνημα και ότι θα έπρεπε να συγκροτήσουμε τις δυνάμεις «μας» και αργότερα βλέπουμε. Παράλληλα, διεξήγαγε μια εκστρατεία συκοφαντίας ενάντια στο ίδιο το κίνημα.

Στις 5.6, όμως, αλλάζει στάση, σε πρώτη φάση, σε επίπεδο γ.σ.. Σταματά τη συκοφαντία, καιρετίζει τον αγώνα των φοιτητών και κατεβάζει πρόταση για εβδομαδιαία κατάληψη. Οι λαϊκές οικογένειες τώρα, δεν έχουν πρόβλημα φαίνεται. Η συνεννόηση με τους καθηγητές φαίνεται ότι έγινε και ίσως να συμφωνήσανε και αυτοί, ώστε να καθεί η εξεταστική. Τα πλαίσια της πκς καταψηφίζονται κατά κράτος. Στους πολιτικούς μηχανικούς αποδοκιμάζονται μαζικά από τους φοιτητές στη γ.σ. Με αυτόν τον τρόπο η πκς πέρασε, όπως άλλωστε το έχει κάνει

και στο παρελθόν, σε ένα «ανώτερο ποιοτικά» επίπεδο, επαληθεύοντας χαρακτηριστικά την διαλεκτικής μέθοδο. Όσο, απ' τη μια, ανέβαινε και μαζικοποιούταν το κίνημα, τόσο, απ' την άλλη, η λάσπη και η συκοφαντία απ' την πκς έπαιρνε μεγαλύτερες διαστάσεις. «Οι καταλήψεις στέλνουν τον κόσμο σπίτι του», «πασοκογενείς κινητοποιήσεις», «τα εσακ είναι πασόκοι», «το όχι στο νόμο είναι η γραμμή της υποταγής και της ενσωμάτωσης» κτλ.. Ξαφνικά, με ένα ιστορικού ενδιαφέροντος διαλεκτικό άλμα (που θα ζήλευε ακόμα και ο Χέγκελ), η αντίθεση ανάμεσα στην πκς και το κίνημα αίρεται και έχουμε την εμφάνιση μιας νέας ποιότητας. Τώρα πια όλα αλλάζουν, η λάσπη χαρακτηρίζεται κριτική και τα υπόλοιπα απλές διαφωνίες. Τώρα η πκς «χαιρετίζει» τις κινητοποιήσεις των χιλιάδων φοιτητών. Η καταψήφιση όμως των πλαισίων της, την προβληματίζει και η τακτική της –στις γενικές συνελεύσεις της επόμενης μέρας (6.6)- περνά σε μια δεύτερη φάση. Αλλά αυτά θα τα δούμε παρακάτω.

Πρωτοπορία, η γεροντική ασθένεια των κινήματων.

Πριν συνεχίσουμε, θα προσπαθήσουμε να ερμηνεύσουμε, όχι μόνο τη στροφή της πκς, αλλά και τη μέχρι πρότινος στάση της. Αυτό που συνήθως αποδίδεται στο κκε*, σαν χαρακτηριστικό του, είναι ο «ηγεμονισμός». Δηλαδή, το γεγονός ότι σε κάθε συμμαχία-συνεργασία ή κινηματική κατάσταση, επιθυμεί να είναι κυρίαρχο· εν ολίγοις, να είναι αυτό το οποίο θα καθορίζει-ορίζει την ιδεολογική, πολιτική, οργανωτική κατεύθυνση μιας κινητοποίησης, μιας απεργίας, μιας πολιτικής συμμαχίας, από το πιο μικρό ως το πιο μεγάλο. Αυτό πράγματι ισχύει και στη συνηθισμένη μας γλώσσα αποδίδεται και με τον προσφιλή όρο, καπέλωμα (κάτι φυσικά που δεν κάνει μόνο το κκε). Γιατί άραγε συμβαίνει αυτό; Γιατί το κκε έχει αυτήν την τάση; Αποδίδοντας σε αυτήν την τάση τον χαρακτηρισμό «ηγεμονισμός», είναι σαν να υπονοείς ότι είναι μια παρέκκλιση, μια στρέβλωση, ένα περίεργο βίτσιο που όμως είναι δυνατόν να αλλάξει ή έστω να μειωθεί η έντασή του ώστε να μη δημιουργεί τόσο έντονα προβλήματα. Αυτή η άποψη έχει επανειλημμένως διαψευστεί**.

* Εδώ θα αναγκαστούμε να αναφερόμαστε στο κκε, όχι μόνο γιατί αυτό δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές στην πκς και προσδιορίζει τη στάση της, αλλά και γιατί αναδεικνύεται αρκετά πιο εύκολα και κατανοητά, το ζήτημα της λενινιστικής πρωτοπορίας που θα θίξουμε παρακάτω.

** Ας δώσουμε ένα μικρό, τοπικού χαρακτήρα, παράδειγμα του πως λειτουργεί το κκε. Το 1998 ήταν η δεύτερη φορά που φοιτητικοί σύλλογοι (με πλαίσια εσακ, αριστερά σχήματα, αυτόνομα) έκαναν κατάληψη στο Παράρτημα με σκοπό τον συτονισμό των εκδηλώσεων της 17^{ης} Νοέμβρη. Το κκε απείχε, καλώντας σε ξεχωριστή πορεία στην Γεωργίου ενώ έβγαλε και μία καταγγελία στην οποία χαρακτήριζε τους καταληψίες αντικομμουνιστικές ομάδες και νεοκοινοβουλευτές της κυβέρνησης. Η μεγάλη επιτυχία όμως της κατάληψης του Παραρτήματος και η αποδοχή που είχε (πενταπλάσιος κόσμος στην πορεία του Παραρτήματος σε σχέση με αυτή της πλ.γεωργίου) ανάγκασε το

Μια διαφορετική αντίληψη υποστηρίζει ότι αυτή η τάση δεν είναι απλά μια παρέκκλιση ή ένα λάθος, αλλά αντιθέτως ένα δομικό στοιχείο, όχι μόνο του κκε, αλλά κάθε κόμματος το οποίο πραγματώνει την λενινιστική αρχή του *κόμματος πρωτοπορία*.

Η αντίληψη αυτή πατάει σε δύο, μπορούμε να πούμε, «αξιοματικές» παραδοχές. Η μια παραδοχή είναι ότι ο εργαζόμενος κόσμος, δεν μπορεί από μόνος του να αναπτύξει την πολιτική του συνείδηση σε τέτοιο σημείο ώστε, να επιτύχει, με τις δικές του δυνάμεις, την ίδια του την απελευθέρωση και ταυτόχρονα μια ριζική κοινωνική αλλαγή. Και αυτό συμβαίνει γιατί αν αφεθεί μόνος, το

πολύ να αναπτύξει μια «συνδικαλιστική» συνείδηση και δράση. Δηλαδή, να οργανωθεί σε συνδικάτα και να παλεύει ενάντια στον εργοδότη και την κυβέρνηση, χωρίς να καταλαβαίνει ότι δεν φταίει μόνο η κυβέρνηση, αλλά ολόκληρο το σύστημα. Επομένως, ακολουθεί το συμπέρασμα ότι αυτή η «πολιτική» συνείδηση μπορεί «να έρθει μόνο απ' έξω», «από μια στρατιά επαγγελματιών επαναστατών», οι οποίοι έχουν καθήκον να διαπαιδαγωγήσουν *πολιτικά* τους

κκε να αναθεωρήσει την τακτική του.

Την επόμενη χρονιά λοιπόν, με πρόσχημα αποφάσεις-σφραγίδες από τα σωματεία που ήλεγχε, μπήκε με ύφος χιλίων καρδινάλιων στο Παράρτημα και με το γνωστό τσαμπουκά του εκπρόσωπου ολόκληρης της εργατικής τάξης, συμμετείχε στην κατάληψη. Τότε κάποιοι μίλησαν για ήττα του κκε που σύρθηκε πίσω από τις περιστάσεις κτλ. Στην απόπειρα από μέρους των αυτόνομων/ αναρχικών να διασφαλιστούν οι στοιχειώδεις όροι αξιοπρέπειας απέναντι σε αυτούς που λαοπλογούσαν τον προηγούμενο καιρό, καθώς και εκτιμώντας το τι θα σήμαινε η παρουσία του κκε σε βάρος του ανοιχτού χαρακτήρα της κατάληψης, επικράτησε η απατηλή γοητεία που ο μεγάλος (κκε)ασκεί στον μικρό (εσακ, αριστερά σχήματα) και έτσι άνοιξε διάπλατα ο δρόμος στο κκε να παίξει το γνώριμο ρόλο του νταβατζή.

Αποτέλεσμα; την επόμενη χρονιά κυνηγήθηκαν οι αναρχικοί χωρίς καμία προφανή αφορμή, ενώ σταδιακά με την εδραίωση του κκε στον χώρο, φτάσαμε στα περσινά, όταν το μακρύ χέρι του πατερούλη έριξε κάτι ψιλές σε αυτούς που καίρονταν τότε για την ήττα του κκε (εσακ).

Η πορεία που ακολουθήθηκε είναι η εξής. Στην αρχή λάσπη και συκοφαντίες. Έπειτα, από τον φόβο της πλήρους περιθωριοποίησης και γελοιοποίησης, (γιατί γελοίο είναι να κάνουν 2500 φοιτητές πορεία και εσύ να είσαι χαμένος κάπου στην Πάτρα με τους γνωστούς 500) μπαίνουμε και εμείς στο παιχνίδι με όποιο τέχνασμα είναι εύκαιρο, ξεχνώντας τα προηγούμενα και μετά αρχίζουμε σιγά σιγά την προσπάθεια της εκκαθάρισης από τα μιάσματα, με παράλληλες επιδείξεις τσαμπουκά προς όλους, για να μην ξεχνάνε ποιος είναι η εργατική τάξη και ποιος συνοδοιπόρος της κυβέρνησης.

εργαζόμενους και να καθοδηγήσουν τον αγώνα τους. Γιατί όμως οι «επαγγελματίες επαναστάτες» μπορούν να κάνουν κάτι τέτοιο; Ποιος τους νομιμοποιεί και ποιος μας εγγυάται ότι θα πράξουν «σωστά»; Εδώ ερχόμαστε στη δεύτερη παραδοχή, η οποία λέει ότι η μαρξιστική θεωρία είναι επιστημονικά –και άρα αντικειμενικά– αληθής. Ποιος όμως κατέχει και ερμηνεύει αυτή τη θεωρία, αυτήν την αλήθεια; Πάντως σίγουρα όχι οι εργαζόμενοι, αφού για κάτι τέτοιο είναι ανίκανοι. Επομένως το βάρος πέφτει στους διανοούμενους, στους επαγγελματίες επαναστάτες οι οποίοι μπορούν να αποτελέσουν τους θεματοφύλακες της αληθινής θεωρίας. Οπότε το μόνο που απομένει για τους «επαγγελματίες επαναστάτες» είναι να οργανωθούν σε ένα ισχυρό κόμμα. Το κόμμα νέου τύπου, το οποίο κατέχει την σωστή θεωρία και επομένως, το ίδιο νομιμοποιεί τον εαυτό του ώστε να ανυψωθεί πάνω απ' όλους και να καθοδηγήσει τον αγώνα των εργαζομένων*. Το σκεπτικό αυτό καταλήγει και θεωρητικά, αλλά και πρακτικά –όπως το έδειξε η ιστορία– στο εξής συμπέρασμα. Αφού το κόμμα είναι ο θεματοφύλακας της αλήθειας και ο καθοδηγητής του αγώνα των εργαζομένων: «ό,τι είναι καλό για του εργαζόμενους και των αγώνα τους, είναι καλό και για το κόμμα» και άρα «ό,τι είναι καλό για το κόμμα, είναι καλό για τους εργαζόμενους», «ό,τι ισχυροποιεί και δυναμώνει το κόμμα, ισχυροποιεί και δυναμώνει τη θέση και τον αγώνα των εργαζομένων». Και επομένως η κατεύθυνση, σύμφωνα με την οποία, θα επιλέξει να προχωρήσει το κόμμα δεν γίνεται με κριτήριο το όφελος του κινήματος, αλλά με κριτήριο το όφελος του κόμματος**.

Επομένως, αν αυτή η αντίληψη έχει μια βάση, δεν μας φαίνεται και τόσο παράλογη η στάση του κκε απέναντι στα κινήματα γενικά και σ' αυτό του ιούνη ειδικά. Γιατί το κκε λασπολογούσε; Γιατί δεν ήταν κυρίαρχη δύναμη στις κινητοποιήσεις. Γιατί η πκς πρότεινε να περιμένουμε για αργότερα; Γιατί το «περιμένουμε», σήμαινε πως η πκς δεν έχει

* Το πρόβλημα ουσιαστικά ξεκινά από τη μαρξιστική θεωρία, η οποία η ίδια διατείνεται ότι είναι αντικειμενικά σωστή, επιστημονική. Κανείς δεν μας εγγυάται ότι είναι πράγματι τέτοια. Κατά μια έννοια η ίδια η θεωρία εγγυάται τον εαυτό της ως αληθή. Το γιατί συμβαίνει αυτό έχει να κάνει, με παραδοσιακές φιλοσοφικές αντιλήψεις για το ρόλο της κλειστής θεωρίας στην ερμηνεία του κόσμου, κάτι που δεν μπορούμε να περιγράψουμε εδώ. Παρόλα αυτά ο μαρξισμός, όχι μόνο αποτέλεσε, για ένα πλήθος περιπτώσεων, ένα προσεγγιστικό εργαλείο κατανόησης της πραγματικότητας, αλλά ενέπνευσε και πλήθος κοινωνικών κινήματων που βρήκαν σε αυτόν, το επαναστατικό νόημα μιας ριζικής αλλαγής της κοινωνίας.

** Εδώ διαγράφεται απλώς το πλαίσιο, η βασική αντίληψη των λενινιστικών οργανώσεων και κομμάτων. Αυτό δε σημαίνει ότι όλα αυτού του τύπου τα κόμματα θα έκαναν το ίδιο, ούτε ότι πάντοτε και πάντα τέτοιες οργανώσεις θα είναι επιζήμιες για το κίνημα. Ειδικότερα για το κκε και τη γενικότερή του στάση, αυτή έχει να κάνει με την ιστορία του, τη θέση που κατέληξε να έχει στην κεντρική πολιτική σκηνή και το ρόλο του μέσα στο σύστημα συνολικά. Απλά εδώ γίνεται προσπάθεια να αναδειχτεί η θεμελιώδης αντίληψη...

ακόμα αρκετά στιβαρή επιρροή και θα πρέπει να περιμένουμε να την αποκτήσει.

Ότι περιγράφουμε παραπάνω έχει να κάνει βασικά με την εξουσία, το πως την αντιλαμβάνεται κανείς (τι είναι αλήθεια η εξουσία; είναι κάτι που κάποιος κατέχει; είναι μια σχέση;), με τι εργαλεία την προσεγγίζει και άρα πως ο ίδιος οργανώνεται σε σχέση με αυτήν. Η ανάλυση πάνω στο θεμελιώδες αυτό ζήτημα είναι φανερό πως έχει απασχολήσει ελάχιστα τα κκ ή αν κάτι τέτοιο έχει γίνει σε κάποιο βαθμό, μοιάζει πραγματικά σαν να μην αντιλαμβάνονται τι καθεστώτα έθρεψε η επιμονή τους να την βλέπουν μόνο στο κοινοβούλιο, τον στρατό, την διοίκηση την δικαιοσύνη και τους άλλους θεσμούς της αστικής εξουσίας. Ο Μαρξ είναι αλήθεια πως όταν μίλαγε για δικτατορία του προλεταριάτου άνοιγε (εν αγνοία του;) τον ασκό του Αιόλου. Μπορεί ο ίδιος να είχε στο μυαλό του το παράδειγμα της κομμουνίας, μα τελικά ο 20^{ος} αιώνας μας γέμισε με ένα σωρό τερατολογίες που όλες κρύβουν στον πυρήνα τους την πεποίθηση πως τελικά σοσιαλισμός είναι εξίσωση μισθών και τίποτα άλλο.

Ο σταχανοβίτης εργάτης, ο κόκκινος στρατός, η ατομική βόμβα της αριστεράς, ο συνδικαλισμένος αστυνομικός, το κομμουνιστικό στρατόπεδο εργασίας, ο σοσιαλιστικός ρεαλισμός, ο μεγάλος προλεταριακός ηγέτης και εν τέλει το *εργατικό κόμμα*.

Από κει ξεκινάνε όλα. Τι είναι το εργατικό κόμμα; Είναι το κόμμα που διατείνεται ότι είναι της εργατικής τάξης. Ένα απλό γλίστρημα της γενικής σε επίθετο και όλα λύνονται ως δια μαγείας. Ο ηγέτης ενός τέτοιου κόμματος δεν μπορεί λοιπόν παρά να είναι ένας εργάτης και η εξουσία που φέρει ένας τέτοιος μηχανισμός είναι ασφαλώς η εργατική εξουσία.

Όλοι αντιλαμβάνονται το εργατικό κράτος σαν εξουσία των εργατών μέσω του κράτους. Αλλά φυσικά, μέσα σε ένα τέτοιο κράτος άλλοι αποφασίζουν και άλλοι εκτελούν. Γι αυτό λέγεται και κράτος. Αυτό το τελευταίο όμως σαν να μην έχει τελικά και τόση σημασία. Είναι σαν να ερμηνεύεται κατά γράμμα το “Caesar fecit pontem” (ο καισάρας χτίζει γέφυρα). Θα φανταζόμασταν τότε τον καισάρα με σηκωμένα τα μανίκια να κουβαλάει ιδρωμένος τις πέτρες για να χτίσει τα υποστυλώματα της γέφυρας. Έτσι και με το εργατικό κράτος. Φανταζόμαστε τους εργάτες να ασκούν οι ίδιοι την εξουσία. Είναι όμως πράγματι έτσι ή τελικά το κάνουν κάποιοι άλλοι και μάλιστα εν ονόματι και επί των εργατών;

Αναπόφευκτα λοιπόν φτάνουμε στο συμπέρασμα πως δεν μπορεί να υπάρχει εργατική εξουσία, παρά μόνο εξουσία (επί) των εργατών, αν με αυτή (εργατική εξουσία) εννοούμε έναν μηχανισμό διοίκησης και εξουσίας ίδιο με τον αστικό. Σύντομα η ταξική πάλη θα μετατοπιστεί και θα εκφράσει την πάλη ανάμεσα σε αυτούς που εκτελούν και σε αυτούς που αποφασίζουν. Όλα τα άλλα επιτείνουν την σύγχυση

μεταξύ αντιπροσώπων και αντιπροσωπευόμενων, εξουσιαστών και εξουσιαζόμενων, βάσης και κορυφής της γραφειοκρατικής πυραμίδας του κόμματος- σπέρματος του αυριανού κράτους (επί των εργατών.

-Τρίτη 6.6

Έπειτα από την καταψήφιση των πλαισίων της σε ένα αριθμό σχολών στις 5.5, η πκς περνά σε μια δεύτερη φάση. Προτείνει ανοιχτά στις γενικές συνελεύσεις συνεργασία με τα εαακ και τα αριστερά σχήματα.

Ήρθε η ώρα της πραγματικής «αλλαγής».

Ενώ όμως έγινε προσπάθεια για να ερμηνευτεί η μέχρι πρότινος στάση της πκς απέναντι στο κίνημα, δεν ερμηνεύτηκε η στροφή που έκανε, καθώς και ο προσανατολισμός αυτής της στροφής. Αν λάβουμε υπ' όψιν μας την προηγηθείσα ανάλυση για τη λενινιστική πρωτοπορία, τότε θα δούμε, ότι ο κύριος λόγος αυτής της στροφής, ήταν ακριβώς το γεγονός ότι η ανάπτυξη του κινήματος θα άφηνε πλήρως απ' έξω την πκς. Έτσι ώστε, βλέποντας η πκς ότι αυτή η κατάσταση δεν ήταν κάτι το εφήμερο και το συνηθισμένο, αποφάσισε να μπει στο κίνημα για να το εκμεταλλευτεί πολιτικά προς όφελός της. Ένας ακόμη όμως λόγος, ήταν το γεγονός ότι πολλά μέλη της πκς, που αντιλήφθηκαν τη «στενοκέφαλη τακτική» της μη συμμετοχής και της συκοφαντίας, άρχισαν να στηρίζουν τα πλαίσια των καταλήψεων, κάτι που είχε σαν αποτέλεσμα –σε μερικές περιπτώσεις- τη διαγραφή τους. Επομένως η πκς αντιμετώπιζε πρόβλημα συνοχής. Το σαράκι του κινήματος είχε εισβάλλει μέσα της και την απειλούσε με αποσύνθεση, έστω και μερική.

Η αποδοχή αυτής της στροφής της πκς από τις υπόλοιπες συνιστώσες του κινήματος είχε διάφορες αποχρώσεις. Η αραν ήταν σίγουρα η πιο αρνητική. Κι αυτό για το λόγο ότι, ενώ είχε γίνει, κατά ένα τρόπο, καλίφης στη θέση του καλίφη, έβλεπε τον πρώην καλίφη να επιστρέφει και να προσπαθεί να επανακτήσει τη θέση του. Η αραν είχε σαφέστατα την πολιτική-ιδεολογική κυριαρχία του κινήματος και δεν ήθελε επ' ουδενί να την χάσει. Απ' την άλλη όμως, δεν μπορούσε ανοιχτά και δημόσια να πει ότι «εμείς δεν δεχόμαστε τη συμμαχία», γιατί θα αποκαλυπτόταν η ηγεμονική της θέση, διαλύοντας έτσι το πέπλο της αμεσοδημοκρατίας, πίσω από το οποίο μέχρι τότε καλυπτόταν. Έτσι, προσπαθούσε να σκαρφιστεί διάφορα τεχνάσματα, ώστε να μην επιτευχθεί η πολιτική αυτή συμμαχία. Το ναρ και η σχέση της εργατικής πολιτικής γενικά επεδίωκαν την πολιτική συμμαχία, αλλά με αρκετές επιφυλάξεις. Πιο πολύ απ' όλους όμως την επεδίωκαν τα αριστερά σχήματα στο όνομα της «ενότητας» της «αριστεράς». Έτσι με την είσοδο της ισχυρότερης δύναμης

της αριστεράς στο κίνημα, όλοι αρχίζουν και ζητάνε ανταλλάγματα. Της ζητάνε να διαλύσει το συντονιστικό αει-τει, να διαλύσει τις επιτροπές αγώνα σε όσες σχολές έχει (είναι δυνατόν μια οργάνωση να ζητά από μια άλλη να διαλυθεί;), να αναγνωρίσει ως μόνη κινηματική διαδικασία τα συντονιστικά των καταλήψεων και το διασυντονιστικό (μα αυτά ήταν και τα μόνα κινηματικά, αφού οι φοιτητές έστριψαν την πλάτη τους στο συντονιστικό αει-τει), να κάνει δημόσια αυτοκριτική στις γενικές συνελεύσεις για τη μέχρι τώρα στάση της. Κάποιοι ακόμα της ζητούν να κάνει δημόσια απολογία στο ριζοσπάστη!! Αν είναι δυνατόν. Το κκε που δεν έχει κάνει ποτέ μα ποτέ μια ουσιαστική αυτοκριτική για ολόκληρη την ιστορία του, παρά αρκούσαν σε ένα απλό «κάναμε λάθος», είναι δυνατόν να υποκύψει στα κελεύσματα αυτών που μέχρι τότε, δεν ήταν παρά η ουρά του;*

Αυτές και άλλες παράλογες απαιτήσεις πατούσαν σε δύο πράγματα. Κατ' αρχάς, μερικές ήταν τόσο παράλογες, ώστε ήταν φανερό ότι ήθελαν να επιτύχουν την απώθηση της πκς. Κατά δεύτερον όμως, και αυτό είναι το πιο σημαντικό και κοινή βάση για όλες τις συνιστώσες του κινήματος, φταίει αυτό που μπορούμε να ονομάσουμε «ο μύθος του κκε». Δεν ξέρουμε αν μια τέτοιου είδους στροφή έχει ξαναγίνει ποτέ από την πκς (και άρα και από το κκε), αλλά ένα είναι σίγουρο. Όταν αυτοί που μέχρι τώρα δεν ήταν παρά η ουρά του κκε και βλέπουν το γίγαντα, όχι μόνο να μένει εκτός κινήματος, αλλά να γυρνάει και να *ζητά* να μπει, τότε όλοι αυτοί κατακλύζονται από την ψευδαισθηση ότι ήρθε πια η ευκαιρία να απογυμνώσουν το γίγαντα μπροστά στον κόσμο. Μα οι ίδιοι οι φοιτητές το είχαν κάνει αυτό με τον πιο εύκολο και απλό τρόπο. Οι ίδιοι οι φοιτητές είχαν βγάλει την πκς εκτός κινήματος.

Η χίμαιρα της παναριστεράς...

Εδώ, ίσως δε θα ήταν άσκοπο να γίνουν κάποιες παρατηρήσεις σε σχέση με την κουβέντα που έχει ανοίξει για την «ενότητα της αριστεράς» και ειδικότερα για το τι μπορεί να σημαίνει μια *πραγματική πολιτική συμμαχία*.

Για να μιλήσει κανείς για την «ενότητα της αριστεράς» υπάρχουν τουλάχιστον δύο τρόποι, οι οποίοι όμως έχουν μια κοινή παραδοχή. Η παραδοχή είναι ότι η αριστερά –αλλά και η ακροαριστερά- είναι κατακερματισμένη σε σχέτιες και μικροομαδούλες, που η κάθε μια τους κοιτά τον εαυτούλη της και το μαγαζάκι της. Το ζήτημα είναι *πώς* αυτό θα σπάσει. Μια από τις απαντήσεις είναι η προσπάθεια για πολιτικές συμμαχίες σε σημαντικά κοινωνικά

* Είτε μας αρέσει είτε όχι, είτε συμφωνούμε είτε όχι, το κκε αποτελεί ρυθμιστικό παράγοντα για την πράγματα στην αριστερά..... (πυροσβέστες...)

ζητήματα. Υπάρχει ένα σκεπτικό το οποίο λέει: «ο «απλός», ο ανένταχτος φοιτητής έχει βαρεθεί, έχει σιχαθεί να βλέπει τους αριστερούς που λένε τα ίδια να τσακώνονται μεταξύ τους». Άρα ποια είναι η λύση; Να ενωθούμε. Να κατεβάσουμε κοινό πλαίσιο όλοι μαζί. Όμως εδώ τίθεται αυτόματα ένα πρόβλημα. Η «ενότητα» μας θα είναι κατ' επίφαση, μια ταμπέλα, για να μην φαίνεται απλώς και μόνο στον «απλό» φοιτητή ότι είμαστε διασπασμένοι ή θα είναι μια πραγματική ενότητα; Θα είναι μια ενότητα κορυφών, στελεχών, διαπαραταξιακή ή θα είναι ενότητα από τα κάτω, στη βάση; Το πρώτο είναι εύκολο να γίνει. Συναντιούνται τα μεγαλοστελέχοι, τα λένε στα γραφεία τους (ή σε πηγαδάκια μπροστά στη γενική συνέλευση), τα συμφωνάνε και κατεβάζουν κοινό πλαίσιο. Στη δεύτερη περίπτωση, στην ενότητα από τα κάτω, έχουμε μια αντίστροφη διαδικασία. Έχουμε ανοικτό δημόσιο διάλογο, συμμετοχή της βάσης των παρατάξεων –και όχι μόνο– στις συζητήσεις και άρα επί της ουσίας ζύμωση της βάσης και άρα *επιρροή της βάσης*.

Εν ολίγοις, στην περίπτωση της πκς, μια ενότητα στη βάση, θα είχε πραγματικά νόημα να γίνει αν: τα μέλη της πκς ήταν δυνατόν να συμμετάσχουν στις διαδικασίες, *ώστε να επηρεαστούν*, ώστε να γίνει μια πραγματική ζύμωση μέσα στη βάση της πκς. Γιατί διαφορετικά θα έχουμε μια πολιτική συμμαχία κορυφών, όπου η βάση δεν θα επηρεαζόταν και επομένως τα εσωτερικά προβλήματα τις αριστεράς απλά καλύπτονται με μια κατ' όνομα ενότητα. Και ακριβώς επειδή η ενότητα είναι τέτοια της αρμόζει καλύτερα ο χαρακτηρισμός *λυκοφιλία*. Με αυτό εννοούμε ότι, όποτε η πκς θεωρεί ότι μπορεί να πατάξει τα άλλα μέρη της συμμαχίας, δεν έχουμε καμιά αμφιβολία ότι θα το κάνει. Επομένως μια πραγματική συμμαχία προϋποθέτει τη ζύμωση και επιρροή της βάσης, ενώ η περίφημη «ενότητα της αριστεράς» δεν είναι παρά μια προσωρινή συμμαχία, μια λυκοφιλία που μπορεί να σπάσει όταν ο ένας νιώσει ότι μπορεί να πατάξει τον άλλον. Πάντως όπως και να το κάνουμε, αυτή η ενότητα είναι συγκινητική και μας επιφυλάσσει ακόμα πολλές εκπλήξεις*.

Τι συνέβη όμως μετά το πρωινό της «πραγματικής αλλαγής», της στροφής τη πκς; Το απόγευμα έχουμε διασυντονιστικό στα αει, στην πρυτανεία. Η πκς κατεβαίνει οργανωμένα και ζητά σαν παράταξη συμμαχία με τα εσακ σε επίπεδο κοινών πολιτικών πλαισίων, θέτοντας σαν όρο την αποδοχή από μέρους των εσακ 5 σημείων.

-Να γίνει καταδίκη νδ-πασοκ-εε και της πολιτικής τους.

-Καταδίκη της *πλειοψηφίας* (και όχι φυσικά της ίδιας) της γοσε γενικά, αλλά και ειδικά για τη στάση της για τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

-Να απαιτήσουμε από τη γοσε να καλέσει 24^η

απεργία.

-Να μην υπερασπιστούμε το σημερινό χάλι του πανεπιστημίου.

-Να υιοθετήσουμε συγκεκριμένα προωθητικά αιτήματα για το πανεπιστήμιο.

Ακόμα δηλώνεται ρητά ότι η πκς θα διασφαλίσει τη μαζικότητα. Εν ολίγοις δίνεις και παίρνεις. Εσείς μας δέχεστε με τα σημεία μας και εμείς σας φέρνουμε το ταξικό κίνημα (βλ.παμε) και «σταματάμε» ή ελαττώνουμε τις ξεχωριστές πορείες (γιατί αυτό ακριβώς σημαίνει διασφάλιση της μαζικότητας).

Τα πράγματα έχουν αρχίζει και αλλάζουν. Κατ' αρχάς, αλλάζουν οι διαδικασίες, σε πρώτη φάση στο διασυντονιστικό και σε δεύτερη (απ' την επόμενη μέρα) στα συντονιστικά. Ο διάλογος μέσα σ' αυτά τα όργανα παίρνει μια *διαπαραταξιακή μορφή*, μια μορφή διαλόγου μεταξύ των παρατάξεων και μόνο και όχι μεταξύ των συντονιστικών και μεταξύ των φοιτητών. Τα εσακ ζορίζονται και ιδιαίτερα η αραν. Τα αριστερά σχήματα λένε να σε όλα, με την προϋπόθεση η πκς να κάνει δημόσια αυτοκριτική. Τα εσακ προσπαθούν να αποφύγουν να απαντήσουν και συνεχίσουν τις τοποθετήσεις τους, σαν να μη συμβαίνει τίποτα. Η πκς τοποθετήθηκε γύρω στις 3-4 φορές. Εκτός από την απάντηση των αριστερών σχημάτων, εισέπραξαν το πολύ κάποια μασημένα, αόριστα λόγια. Ο κέρβερους αποχωρεί και ετοιμάζεται να βάλει σε εφαρμογή την τρίτη φάση του σχεδίου. Αφού πρώτα μας καταπήφισαν στις γενικές συνελεύσεις, αφού μετά τα εσακ δε δέχονται τα σημεία μας, ε δε μας μένει παρά να μπούμε στα συντονιστικά.

Γενικά αυτό το συντονιστικό επισκιάστηκε από την πρόταση και την παρουσία της πκς. Γίναν και κάποιες πολύ μικρές τοποθετήσεις για τα συντονιστικά και ρόλο τους, αλλά σε μικρό βαθμό και αφού το θέμα είχε, κατά κάποιο τρόπο, «λήξει». Ένα βασικό σημείο ήταν και πάλι η κατάληψη της πρυτανείας. Τέθηκε και πάλι το ερώτημα «γιατί η πρυτανεία είναι ανοικτή;». Οι απαντήσεις ήταν δύο. Από τους ηλεκτρολόγους: «έχουμε κάνει στο παρελθόν τόσες φορές κατάληψη στην πρυτανεία». Φυσικά κανείς δεν τόλμησε να πει αυτό που κυκλοφορούσε στους διαδρόμους και στη βάση των εσακ. Ότι δηλαδή αφού όλες οι σχολές είναι κλειστές, τι νόημα έχει να κλείσουμε την πρυτανεία; Δεν το είπε γιατί ήξερε πως αυτό δεν ισχύει. Στο φυσικό έτρεχε πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών**, οι μισθοί των καθηγητών πληρωνόντουσαν, όλα τα λεφτά που διαχειρίζεται το πανεπιστήμιο περνάνε από γραφεία που βρίσκονται στην πρυτανεία. Η καρδιά του πανεπιστημίου χτυπούσε ακόμα. Η δεύτερη απάντηση ήταν πιο διπλωματική (από

** Να σημειώσουμε εδώ ότι αυτό το πρόγραμμα αφορούσε απόκτηση προσόντων για εκπαιδευτικούς που προορίζονται για διευθυντές σχολείων. Ποτέ δεν κατάλαβε κανείς γιατί επιτρεπόταν η συνέχιση της επιμόρφωσης.

* Ηδη αυτή την περίοδο υπάρχει μια τέτοια ενότητα

τους η/υ). Για να αποσυμπιέσει το κλίμα και για να κλείσει η κουβέντα γύρω από το ζήτημα, είπε ότι «εντάξει θα κάνουμε μια τριήμερη». Βέβαια η τριήμερη θα γινόταν στις 7-8-9.6 και στις 8 είχε πορεία στην Αθήνα. Περιττό είναι να πούμε τι είδους κατάληψη ήταν αυτή. Οι πόρτες ήταν ορθάνοικτες και απλά υπήρχε μέσα μια ντουζίνα εσακικών. Το μόνο λογικό που μπορούμε να φανταστούμε είναι ότι, στη λογική του πανεκπαιδευτικού μετώπου που χτίζει η αραν, δεν πρέπει να διαταραχθούν οι σχέσεις της με τους καθηγητάδες. Αυτό βέβαια έχει σχέση και με το τι αντίληψη έχει ο καθένας για το ρόλο του καθηγητή...

Η μέρα τελειώνει με προβληματισμό και σύγχυση. Το κέντρο της κουβέντας έχει μετατοπιστεί εις βάρος του κινήματος. Τώρα όλοι συζητάν για την πκς και όχι για το «τι θα κάνουμε».

-Τετάρτη 7.6

Η πκς μπαίνει σε όλα τα κατά τόπους συντονιστικά και πιέζει τα εσακ να δεχτούν ένα, δύο ή και όλα από τα πέντε σημεία που έχουν θέσει. Όλοι γινόμαστε θεατές μιας γελοίας συνδιαλλαγής.

Η κρυφή γοητεία της γραφειοκρατίας.

Το πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο της ζύμωσης της *συμμαχίας των λύκων* περιορίζεται σε ένα νταραβέρι για το ποιο μπουλέτ (σημείο) θα μπει και ποιο θα βγει*. Η πολιτική δίνει στην θέση της στην κοπτοραπτική. Και ας μην ξεχνάμε ότι έχουμε να κάνουμε με τις «πρωτοπόρες» δυνάμεις του κινήματος. Με αυτούς που ξέρουν «πολιτική», ενώ οι υπόλοιποι δεν ξέρουν**.

Δεν έγινε ούτε μια επί της ουσίας κουβέντας. Η πκς έλεγε: «Σας πειράζει να βγάλουμε αυτό και να βάλουμε εκείνο;». Τα εσακ έλεγαν «θα διαλύσετε το συντονιστικό αει-τει, τις επιτροπές αγώνα, θα κάνετε αυτοκριτική;» Ούτε μια κουβέντα για την εκπαίδευση ή για το νόμο πλαίσιο. Αυτό που τελικά επιτεύχθηκε μέσα από αυτή τη διαδικασία ήταν σταδιακά να

* Πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι γενικά τα εσακ δεν είχαν μια ενιαία στάση απέναντι στην πκς. Όσα γράφονται παρακάτω **δεν αφορούν όλα τα εσακ**, αλλά κάποια μειοψηφικά κομμάτια του. Αφορούν τη σχέση της εργατικής πολιτικής, κάποια εξαιρετικά μειοψηφικά κομμάτια του ναρ, καθώς και τα αριστερά σχήματα. Πάντως για όσες τάσεις είχαν μια αρνητική στάση, αυτό δεν έγινε επειδή ήθελαν να διατηρήσουν κάποια υγιή κινηματικά στοιχεία, αλλά απλώς επειδή έβλεπαν να απειλείται η ηγεμονία τους. Δεν είναι επίσης τυχαίο πως αυτοί που είχαν θετική στάση ήταν οι μειοψηφικές συνιστώσες του κινήματος.

** Ας σημειωθεί εδώ ότι πριν την είσοδο της πκς, σε κάποια συντονιστικά γινόταν κουβέντα για το αν θα αποκτήσουν πολιτικό χαρακτήρα ή όχι. Μέσα στη σύγκυση του και τη θέρμη της κουβέντας, στέλεχος των εσακ εκσφενδονίζει το εξής λενινιστικό διαμάντι: «...Εγώ είμαι οργανωμένος από τα 15 μου. Εμένα κανένας ανένταχτος δεν μπορεί να μου αντιπάζει τίποτα για πολιτικά θέματα. Τι θα γίνει άμα όλοι αυτοί έρθουν εδώ και λένε ότι να 'ναι;». Αυτοί που λένε «ότι να 'ναι» βέβαια δεν είναι παρά το ίδιο το κίνημα.

απομαζικοποιούνται τα συντονιστικά, γιατί ακριβώς επειδή γινόταν ένας διαπαραταξιακός «διάλογος» και όχι κινηματικός, οι υπόλοιποι φοιτητές ένοιωσαν να τους πετάνε απ' έξω. Βέβαια σε αρκετά συντονιστικά υπήρξε μια διαπάλη και μια συμμετοχή ανένταχτων φοιτητών, η οποία όμως σταδιακά μειώθηκε.

Δεν είναι πάντως, καθόλου τυχαία η τακτική με την οποία επέλεξε να κινηθεί η πκς, ώστε να πετύχει την είσοδό της στο κίνημα. Αυτή η τακτική ήταν η συνδιαμόρφωση των πολιτικών πλαισίων με τα εσακ. Ο μόνος και ο πιο ανώδυνος τρόπος για να εκμεταλλευτεί η πκς πολιτικά το κίνημα, ήταν ο έλεγχος των πολιτικών πλαισίων, αφού ήδη τα δικά της είχαν καταψηφιστεί. Παρακάμπτοντας έτσι τη γενική συνέλευση, μπαίνει απ' την πίσω πόρτα των συντονιστικών. Η τακτική αυτή χαρακτηρίζεται ανώδυνη γιατί έτσι αποφεύγεται μια μαζική διαδικασία (η γενική συνέλευση) όπου η πκς ενδεχομένως θα εισέπραττε ακόμα μεγαλύτερη κατακραυγή ή αποδοκιμασία και άρα θα πάθαινε μεγαλύτερη πολιτική ζημιά. Επίσης μ' αυτόν τον τρόπο καταφέρνει να μη φέρνει τη βάση της σε επαφή με άλλες διαδικασίες που ενδεχομένως θα την επηρέαζαν.

Από τη στιγμή λοιπόν που δεν μπορούσε να επηρεάσει κανένα κομμάτι φοιτητών μέσα στο κίνημα και ήθελε να μην εκτεθεί άλλο δημόσια, επέλεξε να εμπλακεί στο κίνημα μόνο σε επίπεδο πολιτικό, ώστε ελέγχοντας τα πολιτικά πλαίσια να προσπαθήσει να το καπηλευτεί. Ταυτόχρονα, ο τρόπος με τον οποίο συμπεριφερόταν μέσα στα συντονιστικά, η συνεχής επιμονή, η αδιαλλαξία, η επανάληψη των ίδιων και απaráμιλλων τοποθετήσεων είχαν ένα και μόνο στόχο. Το σπάσιμο νεύρων, την κόπωση των υπόλοιπων φοιτητών, την παραίτησή τους, και τελικά την απομαζικοποίηση των συντονιστικών. Έτσι ώστε να αποκαθαρθεί το έδαφος από τις αντιδράσεις και να μείνουν μόνοι τους με τις άλλες παρατάξεις, όπου θα είναι πιο εύκολο για αυτούς να λειτουργούν. Αφού όσο λιγότερος κόσμος εμπλέκεται στις διαδικασίες, τόσο λιγότερο εκτίθενται, τόσο λιγότερο συναντάν αντιστάσεις και επομένως τόσο περισσότερο ανεξέλεγκτοι γίνονται. Μακροπρόθεσμα αυτό που είχαν στο μυαλό τους ήταν μέσα από τον έλεγχο των πολιτικών πλαισίων να καπηλευτούν και να οικειοποιηθούν ολόκληρο το κίνημα. Βέβαια δεν πρόλαβαν να κάνουν και πολλά, αφού τους πρόλαβαν άλλοι.

Εδώ αξίζει να αναφερθεί η στάση των παρατάξεων και των λενινιστικής καταβολής κομμάτων απέναντι στους ανένταχτους ή εξωκομματικούς, εξωπαραταξιακούς. Η αυτόνομη δράση ενός

κινήματος (σε οποιοδήποτε επίπεδο), του κόσμου που συμμετέχει σ' αυτό, είναι τελειώς ξένη σε σχέση με την αντίληψη που διακατέχει ένα κόμμα ή μια οργάνωση με λενινιστικές καταβολές*. Μερικές φορές, μια τέτοια αυτόνομη δράση, μπορεί να είναι όχι απλά ξένη, αλλά και εκθρική. Μια παράταξη ή ένα κόμμα αναγνωρίζει ως πολιτικό υποκείμενο, μόνο μια άλλη παράταξη ή κόμμα και ποτέ ένα μεμονωμένο ή ανένταχτο άτομο ένα αριθμό τέτοιων ατόμων. Μια παράταξη θεωρεί ότι η γνώμη της μετρά δέκα φορές περισσότερο από τη γνώμη κάποιων εξωπαραταξιακών. Μια τέτοια αντίληψη λέει ότι για να συγκροτηθεί ένα πολιτικό υποκείμενο θα πρέπει να είναι μέλος μια οργάνωσης ή μια παράταξης. Κι αυτό γιατί μόνο μια τέτοια είναι ικανή να του δώσει τα κατάλληλα εφόδια (πολιτικά -ιδεολογικά-κοινωνικά), ώστε να συγκροτηθεί πολιτικά, να «συνειδητοποιηθεί», να αποκτήσει άποψη, πολιτικό λόγο. Μόνο αυτή μπορεί να τον διαπαιδαγωγήσει. Επομένως και σε σχέση με τη λενινιστική αντίληψη για το κόμμα πρωτοπορία και καθοδηγητή ενός αγώνα ή κινήματος, που περιγράφηκε παραπάνω, η αυτόνομη δράση ενός κινήματος, η συμμετοχή του κόσμου στις αποφάσεις, η δράση του στο δρόμο, τείνει να γίνει επικίνδυνη για μια οργάνωση ή ένα κόμμα. Κι αυτό γιατί όσο περισσότερο αυξάνει η αυτόνομη δράση ενός κινήματος, τόσο περισσότερο απειλεί τον πρωτοποριακό ρόλο ενός κόμματος και την επιθυμία του να καθορίζει τις κατευθύνσεις του κινήματος. Έτσι ώστε όχι μόνο να ξεπερνά ένα κόμμα της «πρωτοπορίας», αλλά και οριακά να καταργεί το ρόλο του ως «πρωτοπόρο» κομμάτι και ως «καθοδηγητή» του κινήματος.

Αν λοιπόν υιοθετήσουμε ένα τέτοιο σκεπτικό, μπορούμε να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο διεξήχθη ο διάλογος μέσα στα συντονιστικά, μετά την είσοδο της πκς. Η πκς στα συντονιστικά απευθυνόταν αποκλειστικά και μόνο στα εαακ, γιατί μόνο αυτά αναγνωρίζει ως πολιτικό «συνομιλητή». Το ίδιο βέβαια έπραξαν και τα εαακ. Έτσι τα συντονιστικά μετατράπηκαν σταδιακά σε διαπαραταξιακό πεδίο διαλόγου. Αυτό που τελικά συνέβη και σε σχέση με τα αυτά που προαναφέρθηκαν για τις συμμαχίες, ήταν μια πολιτική συμμαχία κορυφών που συντελέστηκε σε μια νύχτα. Μια βδομάδα έντονων συζητήσεων για τον πολιτικό χαρακτήρα των συντονιστικών και τη συμμετοχή των φοιτητών σε αποφάσεις που έχουν να κάνουν με το κίνημα, ξαφνικά διαγράφηκαν. Βέβαια αυτή η κουβέντα δεν γινότανε μεταξύ παρατάξεων, δεν ήταν διαπαραταξιακή, ήταν κινηματική. Έτσι ώστε τα εαακ έδειξαν τελικά τι πραγματικά ήθελαν. Αυτό που τους ενδιέφερε δεν ήταν η ευρεία δημόσια πολιτική ζύμωση και η εμπλοκή όσο γίνεται περισσότερων φοιτητών

* Κάτι τέτοιο δε συμβαίνει μόνο με τέτοιου είδους κόμματα ή οργανώσεις. Απλά εδώ αυτό ενδιαφέρει περισσότερο, διότι η πλειοψηφία των συνιστώσων του κινήματος του ιούνη είχε τέτοιου χαρακτήρα καταβολές.

στις κινηματικές διαδικασίες, αλλά η πολιτική της κορυφής, η γραφειοκρατική λογική της τυπικής, κατ' όνομα, λυκόφιλης συμμαχίας. Γιατί αυτό που τελικά μετράει είναι οι σφραγίδες, αφού μόνο αυτές προσδίδουν κύρος. Οι παρατάξεις έχουν «κύρος», έχουν ένα όνομα, η πλειοψηφία των φοιτητών όμως δεν έχει άσχετα βέβαια αν είναι ακριβώς αυτοί που δημιουργούν το κίνημα. Και όλα αυτά γίνανε μακριά από τα «φώτα» της γενικής συνέλευσης. Γιατί τι θα σκέφτονταν άραγε οι φοιτητές όταν βλέπανε αυτούς που μέχρι τώρα συκοφαντούσαν και προβοκάρανε το κίνημα να συμμαχούν με αυτούς που απ' την αρχή ήταν μέσα;

Για την ιστορία την ίδια μέρα πραγματοποιείται μάζωξη της Ανοικτής συνέλευσης, ενώ έχει ήδη αρχίσει η τριήμερη (τυπική) «κατάληψη» της πρυτανείας.

«Εκπρόσωπε φοιτητών» εσύ σούπερ σταρ.

Το πρωί γίνεται αποκλεισμός της περιφέρειας δυτικής ελλάδας. Στις συντονιστικές, έχει κανονιστεί πως στην περιφέρεια θα ανέβουν δυο άτομα από κάθε συντονιστική, αλλά η αστυνομία τους θεωρεί πολλούς και τελικά ανεβαίνουν λιγότεροι. Οι διαπραγματεύσεις με την αστυνομία γίνονται σε φιλικό κλίμα. Ο αποκλεισμός δεν είναι ακριβώς αποκλεισμός, καθώς διάφορος κόσμος με λίγο παζάρι και λίγη πονηριά καταφέρνει να ανέβει στο κτίριο και να κάνει τις δουλειές του. Το γεγονός ότι τα εαακ είχαν επιδιώξει την αριθμητική εκπροσώπηση της κάθε συντονιστικής, δείχνει περίτρανα ότι είχαν πάρει το μάθημά τους μετά την νομαρχία. Με αυτό τον τρόπο και θα απέφευγαν οποιαδήποτε «έκτροπα», αλλά και είχαν εξασφαλισμένο το άλλοθι της δημοκρατικότητας, όσον αφορά αυτήν τους την επιλογή. Τέλος, γίνονται δηλώσεις στις κάμερες για άλλη μια φορά και οι συγκεντρωμένοι αποχωρούν ήσυχα.

Εδώ θα θέλαμε να θίξουμε κάποια πράγματα σε σχέση με τα μμε και την στάση του κινήματος απέναντι σε αυτά.

Υπάρχουν διάφορες απόψεις σε σχέση με τα μμε και γενικότερα την εικόνα σαν *διαμεσολαβημένη κοινωνική σχέση*. Κατά την γνώμη μας τα μμε (και ιδιαίτερα η τηλεόραση) δεν είναι ένας ουδέτερος θεσμός που απλά έχει πέσει σε κακά χέρια. Τα εαακ αρχικά διαμαρτύρονταν ότι «η τηλεόραση δεν μας παίζει». Αυτό σημαίνει πολλά πράγματα. Πρώτον ότι δεν την αντιλαμβάνονται ως ένα εκθρικό μηχανισμό διαμόρφωσης της κυρίαρχης ιδεολογίας, έναν κατασκευαστή του απεχθούς εφευρήματος που ακούει στο όνομα «κοινή γνώμη». Διαφορετικά δεν μπορεί να τους κάνει εντύπωση η αδιαφορία της

μπροστά σε μια πορεία, μια κατάληψη, μια απεργία. Είναι προφανές ότι θα αρχίσει να ενδιαφέρεται, όταν «πάρει εντολή» να φιλοτεχνήσει την εικόνα που πρέπει να έχει η «κοινή γνώμη» για τα παραπάνω. Αυτό που θα βγει στο γυαλί δεν είναι το ίδιο το κίνημα, είναι η εικόνα του, όπως τη θέλει η υπουργός, η κυβέρνηση, το κράτος, η αστυνομία....

Δεύτερον, και όχι άσχετο με το πρώτο, θεωρούν ότι είναι ένα πεδίο (σαν τον δρόμο; Τα αμφιθέατρα; Τις γειτονιές; Τα εργοστάσια;) που μπορεί ένα κίνημα να παίξει μπάλα. Μπορεί δηλαδή να εκφραστεί με αξιοπρεπείς όρους και να επηρεάσει την «κοινή γνώμη». Επομένως έστω ότι αποφασίζεις να χρησιμοποιήσεις τα μμε. Θα λάβεις καθόλου υπόψιν σου ότι πρέπει να σπάσεις τουλάχιστον το εικονικό και το κίβδηλο; Θα σκεφτείς κάπως σοβαρά, πώς θα αντιπαλέψεις την εικόνα που πάνε να δημιουργήσουν στη θέση σου; Θα μιλήσει για παράδειγμα ένας φοιτητής και μάλιστα εκπρόσωπος ή θα βγουν πολλοί και θα διαβάσουν κάποιο κείμενο κάπως συλλογικά φτιαγμένο; Θα βγει μήπως καμιά ωραία αγωνίστρια για να πιάσουμε και τους λιγούρηδες; Θα γίνει διάλογος στα παράθυρα; Θα δεχτούν να παίξουν παιχνίδια εντυπώσεων; Κάποιοι αφελείς κάποτε ισχυριζόνταν πως η αστυνομία μας μιλάει μέσα από τα δελτία ειδήσεων, να όμως τώρα που σε αυτά συμμετέχει και ο «εκπρόσωπος των φοιτητών». Αλλά τι λέμε και εμείς τώρα. Κάποιοι ετοιμάζουν από τώρα την πολιτική τους καριέρα. Και η πολιτική όπως λένε στις μέρες μας, είναι πρωτίστως εικόνα. Σε κάθε περίπτωση αυτά που έγιναν με τα παράθυρα και τους «εκπροσώπους» αποτελούν ντροπή γιο το ίδιο το κίνημα και τίποτα άλλο. Αυτοί οι τύποι παζάρευαν τις τύχες μας στα παράθυρα, συνδιαλεγόμενοι με τον εσμό της κυρίαρχης ιδεολογίας (μπάτσους, φασίστες, κτλ).

-Πέμπτη 8.6

Και να που έρχεται η μέρα που έμελλε να είναι ένα από τα πιο κομβικά σημεία του κινήματος. Πανελλαδική πορεία στην Αθήνα. Χιλιάδες κόσμου απ' όλη την Ελλάδα κατακλύζουν την Αθήνα. Κάποιοι φοιτητικοί σύλλογοι της Αθήνας έχουν πάρει απόφαση να προχωρήσουν μέχρι το υπουργείο παιδείας. Το μπλοκ αυτό αποτελείται από συνολικά περίπου 1000 διαδηλωτές. Οι συλλογικότητες που

* Το παράδειγμα της Αθήνας είναι πολύ πιο τρανταχτό, με τους φοιτητές τι βι σταρ-εκπροσώπους του κινήματος να συνομιλούν με τους τραγκαουνάκηδες μιλώντας εξ ονόματι όλων μας.

συμμετέχουν είναι η αντιεξουσιαστική κίνηση και η αρας**. Το μεγαλύτερο κομμάτι όμως αποτελείται από ανένταχτους αλλά και ενταγμένους φοιτητές. Η αστυνομία τους μπλοκάρει στο ύψος του συντάγματος. Ακολουθούν συμπλοκές και οι φοιτητές οπισθοχωρούν. Το μπλοκ της Πάτρας που είναι ακριβώς από πίσω, έχει αφήσει ένα κάποιο κενό και με το που αρχίζουν οι συμπλοκές στρίβει προς τα πάνω, προς τη βουλή και συγκροτεί, όσο μπορεί, αλυσίδες. Ταυτόχρονα καλούν τον κόσμο που βρίσκεται εκτός του μπλοκ να μπει μέσα. Στο ύψος της βουλής εκσφενδονίζονται πλήθος αντικειμένων μέσα από το μπλοκ της Πάτρας, που τώρα πια δεν

αθήνα πορεία 8.6.06

είναι ακριβώς της Πάτρας αφού έχει μπει μέσα πλήθος φοιτητών. Έπειτα από λίγο ακολουθεί ένα απίστευτης έντασης κυνηγητό από τα ματ, που καταδιώκουν τον κόσμο από τα προπύλαια μέχρι το πολυτεχνείο. Συλλαμβάνονται 4 φοιτητές και ξυλοκοπούνται αρκετοί. Τέσσερις με πέντε χιλιάδες διαδηλωτών κλείνονται στο πολυτεχνείο. Ακολουθούν μικροσυμπλοκές με τη αστυνομία και με ομάδα ακροδεξιών που κάνει την εμφάνισή της έξω απ' το πολυτεχνείο. Για την ιστορία να αναφέρουμε πως η πκς, πριν ακόμα ξεκινήσει η πορεία, διαχωρίστηκε και πραγματοποίησε μόνη της πορεία με το παμε, με τη γελοία δικαιολογία, ότι η άλλη πορεία άργησε να ξεκινήσει. Στα πανό τους υπάρχουν σχολές το πλαίσιο των οποίων ήταν το προϊόν συμμαχίας πκς-εαακ (μήπως κάποιος καπηλεύεται κάτι;).

Αρχίζουν έντονες συζητήσεις στα πηγαδάκια για το ζήτημα της βίας, της αλληλεγγύης στο δρόμο, των «επεισόδια», των μμε. «Ποιες είναι αυτές οι μειοψηφίες που χωρίς να σέβονται την πλειοψηφία των φοιτητών, σπάνε και καίνε;». Ή και πιο «προωθημένες» απόψεις «ήρθαν ποτέ «αυτοί» σε καμία γενική συνέλευση να καταθέσουν αυτήν τους την άποψη και να τη συζητήσουν;». «Τι θα λέει ο απλός κόσμος που θα βλέπει στην τηλεόραση τους φοιτητές να καίνε και να σπάνε;». «Γιατί επειδή κάποιος που θέλει να κάνει «επεισόδια» έρχεται και μας καπελώνει και τρώμε και τα δακρυγόνα και το ξύλο εξ' αιτίας του;». «Όλα αυτά φοβίζουν τον κόσμο και τον στέλνουν σπίτι του». Θα επιχειρηθεί παρακάτω να απαντηθούν αυτά τα ερωτήματα.

Πριν απ' αυτό όμως, θα αρκεστούμε να αναφερθούμε σε δύο κύρια σημεία που θεωρούμε ότι έδειξε αυτή η πορεία.

** Η αρας στην Πάτρα δεν υπάρχει. Στην Αθήνα αποτελεί, μαζί με το ναρ και την αραν τις τρεις βασικές τάσεις που συγκροτούν τα εαακ. Εν ολίγοις είναι μεταξύ τους σύντροφοι.

Το ένα είναι ότι η κυβέρνηση, το υπουργείο δημόσιας «τάξης» και άρα κατ' εντολή η αστυνομία, είχε προαποφασίσει να χτυπήσει την πορεία, να χτυπήσει το κίνημα. Με αυτήν την έννοια δεν ήταν μια «αντίδραση» των ματ απέναντι στις συμπλοκές τους με τους διαδηλωτές. Τα ματ δεν λειτουργούν συναισθηματικά ή αντανάκλαστικά. Αυτό που έγινε ήταν *πολιτική επιλογή καταστολής και τρομοκράτησης του κινήματος*.

Κάθε μαζικό κίνημα που διεκδικεί και παλεύει για το δίκιο του, θα χτυπηθεί. Και γι' αυτό δεν χρειάζονται «αφορμές» για να χτυπήσουν. Πόσες και πόσες πορείες έχουν γίνει και χτυπήθηκαν τελείως αναίτια από την αστυνομία. Τα τελευταία δύο χρόνια «της επανίδρυσης του κράτους» δεν υπάρχει *ούτε μια απεργία που να μην χτυπήθηκε*. Όσοι ανοίγουν συζητήσεις από τη σκοπιά του «φταίνε αυτοί οι αναρχικοί που μας χτύπησε η αστυνομία», όχι μόνο αποπροσανατολίζουν το κύριο σημείο του ζητήματος, αλλά επιχειρούν να μεταφέρουν αυτήν ακριβώς την καταστολή στο εσωτερικό του κινήματος*. Ένας από τους πολλούς λόγους που ανοίγει αυτή η κουβέντα, από μια τέτοια σκοπιά, είναι και το γεγονός ότι πολλά παιδιά, μέσα από τις οργανώσεις και τις παρατάξεις ή της περιφέρειάς τους, είτε συμμετείχαν ενεργά είτε ήταν «φίλα προσκείμενοι» προς τις συμπλοκές. Έτσι ώστε χρειαζόταν ένα κλίμα όξυνσης που επεδίωκε να συσπειρώσει αυτό το κομμάτι των φοιτητών. Η αλήθεια πάντως είναι πως ένα μικρό κομμάτι συμμετείχε ενεργά στις συμπλοκές.

μητροπόλεως 8.6.06

Ένα κομμάτι φοιτητών αρκέστηκε στο να είναι κοντά και να παρατηρεί. Δεν είχαμε μια εικόνα με έντονα χαρακτηριστικά μαχητικότητας, αλλά ένα μούδιασμα.

Το δεύτερο σημείο που αξίζει να αναφερθεί είναι ακριβώς το γεγονός ότι ένα, έστω και μειοψηφικό, κομμάτι διαδηλωτών (άλλωστε συνήθως έτσι δε γίνεται;) επέλεξε να ακολουθήσει πιο μαχητικές μορφές δράσης στο δρόμο και άρα *de facto* δημιούργησε γεγονότα και έθεσε προς συζήτηση, εσωτερικά στο κίνημα, το συγκεκριμένο ζήτημα. Έθεσε δηλαδή το ζήτημα πιο δυναμικών και μαχητικών μορφών πάλης για το ίδιο το κίνημα και μάλιστα με μαζικούς όρους. Γιατί ακόμα κι αν ήταν συνολικά μειοψηφία δεν ήταν ούτε δύο, ούτε δέκα, ούτε σαράντα διαδηλωτές.

Αυτά τα δυο ζητήματα τεθήκανε και στο επόμενο

* Για τη αποφυγή κάθε παρεξήγησης, δεν εννοούμε πως εισάγονται γραμμικά οι πρακτικές αυτές μέσα στο κίνημα. Σίγουρα έχουν άλλες μορφές και τρόπους και πολλές διαβαθμίσεις. Το βασικό όμως κοινό στοιχείο που έχουν είναι η επεισοδιολαγνεία και η καλλιέργεια ενός κλίματος τρομολαγνείας με τελείως διαφορετικούς τρόπους και σκοπούς. Παρακάτω γίνεται προσπάθεια να ερμηνευτεί αναλυτικά αυτή σίταση.

διασυντονιστικό.

Στα λεωφορεία κατά την επιστροφή επικρατεί έντονος σκεπτικισμός και όχι πολύ όρεξη για συζητήσεις. Το κλίμα της Αθήνας και οι σε εμβρυακό επίπεδο κουβέντες στα πηγαδάκια δεν πρόλαβαν ακόμα να εμφανιστούν και να που έρχονται και στην Πάτρα. Άλλωστε σε μια βδομάδα ακολουθεί πορεία και τα πάντα είναι ανοιχτά.

-Δευτέρα 12.6

Ακολουθούν κάποιες μέρες νημερίας μετά την πορεία, ενώ έχουν αρχίσει ήδη να συζητιούνται όσα νέα δεδομένα προέκυψαν. Ενημερώσεις για τα τεκταινόμενα, προσπάθειες για ερμηνεία και κατανόηση, κουβέντες για το τι μέλλει γενέσθαι. Μεταφέρεται, δειλά-δειλά, από την Αθήνα, η φιλολογία περί επεισοδίων και στοιχείων, προετοιμάζοντας έτσι ένα κλίμα για την επερχόμενη πορεία στην Πάτρα την Πέμπτη.

Το απόγευμα πραγματοποιείται διασυντονιστικό στα τει. Το αμφιθέατρο είναι ασφυκτικά γεμάτο. Η πκς έχει έρθει μαζικά μαζί με το παμε. Το διασυντονιστικό αρχίζει με μια τοποθέτηση από το παμε. Ο ομιλητής αναφέρει τις πιέσεις του παμε προς τη γσεε για 24^η απεργία, οι οποίες ωστόσο δεν εισακούστηκαν. Ζητά να καταγγελθεί η πλειοψηφία της γσεε, να αποσυρθούν όλοι οι ήδη ψηφίσαντες νόμοι και καλεί για ενωτική δράση εργαζόμενων-φοιτητών.

Είναι φανερό πως η πκς θέλει να πιέσει ακόμα περισσότερο τα εσακ, ώστε να δεχτούν να «συμμαχήσουν» στη βάση των πέντε σημείων (διασυντονιστικό 6.6). Επίσης, την ίδια στιγμή που έχει αρχίσει σιγά-σιγά, να ανοίγει η κουβέντα για διεύρυνση του αγώνα και προσπάθεια για σύνδεσή του με τους εργαζομένους, η πκς φέρνει το παμε. Βέβαια τα σωματεία που είναι στο παμε πρόσκεινται στο κκε. Και όπως περιγράφηκε παραπάνω, το κκε, έχει κάθε λόγο να καπηλευτεί το κίνημα. Προφανώς όμως, αυτό δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο αν η ίδια η πκς καταφέρει να ηγεμονεύσει. Έτσι το «χαρτί» του παμε σκοπεύει προς αυτή την κατεύθυνση. Ταυτόχρονα και σε σχέση με τη μαζική κάθοδο της πκς, αυτή η κίνηση θέλει να πετύχει τη συσπείρωση της βάσης, σε περίπτωση που τα εσακ αρνηθούν τη «συμμαχία».

Έπειτα ακολουθεί τοποθέτηση από τα εσακ. Σε σχέση με τα πέντε σημεία της πκς, απαντά ότι το φοιτητικό κίνημα δεν είναι αντι-κίνημα. Εννοώντας ότι τα πέντε σημεία που βάζει η πκς, δεν έχουν κάποιο προωθητικό χαρακτήρα, παρά

θέτουν ένα αρνητισμό. Επίσης ξεκαθαρίζει ότι «για να αλλάξει πολιτική το διασυντονιστικό, θα πρέπει μια δύναμη (η πκς) να πάει πρώτα στους συλλόγους και να ζητήσει να υπερψηφιστούν τα πλαίσια της». Δηλώνει έτσι ξεκάθαρα πως εμείς που έχουμε τους περισσότερους συλλόγους καθορίζουμε και την πολιτική του διασυντονιστικού. Και ότι αν θέλετε να αλλάξετε αυτήν την πολιτική, θα πρέπει να πάρετε περισσότερους συλλόγους από εμάς. Διαπιστώνει ότι το κράτος επιτέθηκε στο κίνημα (για την πανελλαδική στις 8.6), σε μια προσπάθεια να το καταστείλει. Ωστόσο κάνει και τις πρώτες αναφορές σε «στοιχεία που μπήκαν στο κίνημα», αλλά και ότι γενικά «δεν πέρασε η λογική τους, ότι οι φοιτητές χτυπάνε». Έχουμε έτσι τις πρώτες δειλές προσπάθειες να δημιουργηθεί ένα κλίμα της επεισοδιολαγνείας που σιγά-σιγά θα επικρατήσει, αργότερα, σε μεγάλη ένταση (βλ. παρακάτω). Επίσης, θεωρείται σημαντικό το γεγονός ότι το πασοκ εξαναγκάστηκε, από το κίνημα, σε τακτικό φραστικό ελιγμό*. Τέλος καμαρώνουν για το γεγονός ότι «υπήρξε αντιστροφή κλίματος στα μμε» και θεωρούν ότι «η νίκη ως ένα μέρος έχει επιτευχθεί».

Η πκς, σε επαναλαμβανόμενες τοποθετήσεις της, εγκυβρίζει τα εσακ για το γεγονός ότι «το φοιτητικό κίνημα σπάει βιτρίνες για να νικήσει» και εμμέσως, τους πετάει το μπαλάκι για την «περιφρούρηση» της πορείας. Προμηνύοντας έτσι, τη γενική στάση των ηγεσιών εσακ-πκς σε σχέση με το ζήτημα της περιφρούρησης της πορείας στην Πάτρα (15.6). Ταυτόχρονα καταθέτει πρόταση για κλειστές συντονιστικές επιτροπές κατάληψης, που θα αποτελούνται από ανακλητούς αντιπροσώπους, οι οποίοι θα εκλέγονται από τη γενική συνέλευση. Κάνοντας έτσι φανερή τη διάθεσή της να γραφειοκρατικοποιήσει τις δομές του κινήματος.

Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ένα περιστατικό που δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο. Από αυτό και μόνο το γεγονός καταλαβαίνει και ο πλέον καλοπροαίρετος παρατηρητής ποιο σταλινικό φίδι τρέφεται στον κόρφο τους. Στέλεχος των εσακ, μέσα στο διασυντονιστικό μετά την αποχώρηση της πκς, κατονομάζει φοιτητή ως συμμετέχοντα στις συγκρούσεις της πορείας στην Αθήνα και τον απειλεί δείχνοντάς τον με το δάχτυλο(!!!), προς γενική κατάπληξη πολλών που πραγματικά δεν πίστευαν στα μάτια τους. Κάποιοι τον τράβηξαν στη άκρη και προσπάθησαν να τα μπαλώσουν, αλλά τελικώς κάποια πράγματα δεν κρύβονται με τίποτα. Το γεγονός δείχνει περίτρανα το βαθμό στρέβλωσης που έχει παγιωθεί στα μυαλά ενός κόσμου, σε σχέση με το ποιον θεωρεί σύμμαχο και σύντροφο στον δρόμο και στις λοιπές διαδικασίες, καθώς και το τι θα επιφυλάξει ως αλληλεγγύη το «κίνημα» όπως

* Εκείνες τις μέρες έγιναν κάποιες δηλώσεις από τον παπανδρέου, ο οποίος φραστικά και μόνο, προσπάθησε να «στρογγυλέψει» τις θέσεις του πασοκ, σε σχέση κυρίως με το ζήτημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων.

το ονειρεύονται κάποιοι, αν τυχόν κάποιος κάνει το λάθος και πέσει στα χέρια των πραιτόρων του πολυδώρα. Επίσης δείχνει τι διαμορφώνεται αυτή τη στιγμή μέσα στα μυαλά κάποιων εσακικών. Τέλος, ένα τέτοιο γεγονός σίγουρα δεν πρέπει να θεωρηθεί τυχαίο. Είναι ενδεικτικό του κλίματος εσωτερικής τρομοκράτησης που ήθελαν να δημιουργήσουν, εν όψει της πορείας στην Πάτρα (15.6).

Μέσα στα αυτά τα πλαίσια, στην πανπατραϊκή συνεδρίαση των εσακ στο πανεπιστήμιο (10.6), είχε κατατεθεί ψήφισμα καταγγελίας και διαχωρισμού από τα «επεισόδια» στην πανελλαδική, το οποίο προοριζόταν να κατατεθεί σε όλες τις γενικές συνελεύσεις. Το νόημα του ψηφίσματος συμπυκνωνόταν στο ότι οι «φοιτητές» ή το «φοιτητικό κίνημα» δεν τα σπάει και ότι οι φοιτητές δεν κάνουν τέτοια πράγματα. Μια οργάνωση ή ο οποιοσδήποτε είναι προφανές ότι είναι ελεύθερος να καταγγείλει ότι θέλει. Αλλά όταν θέλει κάτι τέτοιο να υιοθετηθεί από τις γενικές συνελεύσεις, ως συνολικός διαχωρισμός αλλάζει τελείως χαρακτήρα. Σε μια τέτοια περίπτωση, το ψήφισμα μετατρέπεται σε *δήλωση νομιμοφροσύνης των αυτόκλητων «εκπροσώπων» του κινήματος*, απέναντι στην κοινωνία, τα μμε, το κράτος, το υπουργείο παιδείας. Για κάποιους λόγους που δεν έγιναν γνωστοί, το ψήφισμα τελικά αποφασίστηκε να μην κατέβει.

-Τρίτη 13.6

Εδώ θα πρέπει να αναφερθούμε συγκεκριμένα στην γενική συνέλευση του φυσικού, την συγκεκριμένη μέρα.

Το φυσικό είναι μια ιδιαίτερη περίπτωση σε σχέση με τις άλλες σχολές. Είναι από τις ελάχιστες αν όχι η μοναδική, στην οποία υπήρχαν αυτόνομοι-αντιεξουσιαστές. Αυτό οφειλόταν πιο πολύ βέβαια στο γεγονός πως μέχρι το '02 υπήρχε παρέμβαση από αυτόνομους-αντιεξουσιαστές στις γ.σ, πράγμα που συνεχίστηκε με σποραδικό τρόπο και μετά, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει μεγάλο χάσμα μέχρι τα γεγονότα του Ιούνη. Από την πρώτη στιγμή στήριξαν τις καταλήψεις, συμμετείχαν σε αυτές και γενικά έκαναν ότι μπορούσαν, πιο πολύ σαν χαλαρή τάση βέβαια και όχι συγκροτημένα. Πάντως είχαν μια κάποια διακριτή παρουσία στις συνελεύσεις, με κάποιες ξεχωριστές τοποθετήσεις, αν και σε επίπεδο πλαισίων στήριζαν κατά κανόνα τα εσακ. Επεδίωξαν την συμμετοχή και άλλων φοιτητών στα συντονιστικά και επέζησαν το άνοιγμα των πλαισίων. Τα εσακ απαντούσαν με τη συνήθη επιχειρηματολογία περί διαχειριστικού και όχι πολιτικού χαρακτήρα των πλαισίων, παρόλα αυτά όμως υπήρχε μια κάποια ζύμωση και κουλτούρα διαλόγου. Όταν έγινε γνωστή η πρόθεση των εσακ να βάλουν στο παιχνίδι την πκς μέσα από τα συντονιστικά, τα οποία απέκτησαν έτσι πολιτικότατο χαρακτήρα σε αντίθεση με ότι έλεγαν τόσο καιρό, οι σύντροφοι στο φυσικό βρέθηκαν σε

ένα αδιέξοδο. Έπρεπε αυτό το πράγμα να βγει προς τα έξω. Κάποιοι έπαιζαν παιχνίδια στην πλάτη του κόσμου· ήταν πια φανερό με τον πιο ανήθικο τρόπο και ως τέτοιο έπρεπε να δημοσιοποιηθεί. Έτσι αποφάσισαν να κάνουν κάτι που μέχρι τότε δεν το είχαν κατά νου. Κατεβάσανε πλαίσιο στην γ.σ με βασικό σκοπό να καταδείξουν τα πολιτικά παιχνίδια που παίζονται στο παρασκήνιο μεταξύ πκς και εσακ. Ηκίνηση αυτή είχε μικρή απήχηση σε επίπεδο ψήφων αλλά αυτό δεν ήταν το ζητούμενο. Ούτως η άλλως, καλώς ή κακώς ένας κόσμος μπορεί να κατανόησε τους λόγους για τους οποίους κατέβηκε ξεχωριστό πλαίσιο, αλλά το έβλεπε και λίγο «διασπαστικό» εν μέσω κινητοποιήσεων. Αυτό όντως υπήρχε στο μυαλό των συντρόφων που προχώρησαν σε αυτή την κίνηση. Ότι δηλαδή μπορεί να εκληφθεί ή και να λειτουργήσει διασπαστικά, αλλά δεν μπορούσαν να νομιμοποιήσουν την υπό διαμόρφωση «ανίερη συμμαχία», εν ονόματι μιας ιδεατής ενότητας. Ακριβώς αυτό ήταν και το αδιέξοδο.

-Τετάρτη 14.6

Το πρωί οι φοιτητικοί σύλλογοι πραγματοποιούν αποκλεισμό των διοδίων στην έξοδο από Πάτρα προς Αθήνα. Δημιουργούνται μικρά προβλήματα επειδή οι σύλλογοι που έχουν υπερψηφίσει τα πλαίσια της πκς, μοιράζουν διαφορετικά κείμενα. Η αστυνομία, συμπεριφέρεται πολύ πιο έξυπνα από εμάς. Έχει διακόψει τη ροή των οχημάτων σε χαμηλότερο ύψος και οδηγεί τα αυτοκίνητα από παρακαμπτήριο δρόμο ώστε να μην περνάνε απ' τα διόδια. Οι σύλλογοι τότε κλείνουν το ρεύμα εισόδου (προς Πάτρα).

Ας σημειωθεί εδώ ότι η πρόταση που είχε διατυπωθεί αρχικά για τα διόδια ήταν όχι να μπλοκαριστούν αλλά να ανοίξουν, επιτρέποντας στα οχήματα να περνούν χωρίς να πληρώνουν. Κι αυτό με το σκεπτικό ότι απ' τη μια δε θα δημιουργείτο δυσφορία στους οδηγούς, αλλά συμπάθεια προς τον αγώνα μας και απ' την άλλη θα πετυχαίναμε και μια υλική πίεση, αφού το κράτος θα είχε κάποιες, έστω και μικρές, χρηματικές απώλειες. Τελικά αυτή η πρόταση δεν εισακούστηκε και μπορεί κανείς να φανταστεί διάφορους λόγους επ' αυτού. Ο πιο απλός είναι ότι ένας τέτοιος τρόπος προπαγάνδας είναι ξένος προς τις λογικές των παρατάξεων, οι οποίες έχουν μάθει σε κλασικές μορφές δράσης και βλέπουν με επιφυλακτικότητα κάτι το διαφορετικό, πόσο μάλλον όταν κάτι τέτοιο δεν προτείνεται από τους ίδιους, αλλά από κάποιους άλλους. Ένας άλλος λόγος μπορεί να είναι ότι, επειδή μια τέτοια ενέργεια θέλει αρκετή οργάνωση (πώς θα πείθαμε τους εργαζόμενους να μην κόβουν εισιτήριο;), να

φοβούνταν μήπως η κατάσταση ξέφυγε από τον έλεγχο τους. Παρ' όλα αυτά πάντως «καταφέρανε» να συνδυάσουν και τα δύο, χαρακτηρίζοντας άνοιγμα των διοδίων, την αποχώρησή μας από κει(!).

Αυτοί οι προβοκάτορες, οι τρομοκράτες ...

Το μεσημέρι συνεδριάζουν τα κατά τόπους συντονιστικά των σχολών. Το βασικό ζήτημα είναι η πορεία της επόμενης μέρας. Το κλίμα της Αθήνας και η επεισοδιολαγνεία μεταφέρονται τώρα με μεγαλύτερη ένταση, μέσα στα συντονιστικά. Κύριο θέμα είναι η όσο το δυνατόν πιο ισχυρή περιφρούρηση της πορείας. Από ποιους άραγε; Μα από αυτούς που θα έρθουν να πετάξουν τούβλα και πέτρες και που μπορεί να είναι και ασφαλίτες. Για την αντιμετώπιση των οποίων, ακούστηκαν διάφορα. Όπως να τους «ζητήσουμε ευγενικά» να περάσει έξω από το μπλοκ, μέχρι να τους «τσακίσουμε στο ξύλο». Αυτές οι απόψεις κατατέθηκαν κυρίως από το σύνολο της πκς καθώς και από ένα κομμάτι των εσακ, αλλά κυρίως την ηγεσία του. Αρκετοί φοιτητές των σχημάτων των εσακ, δεν παρασύρθηκαν από τέτοιες λογικές και είτε διαφώνησαν ανοιχτά, είτε έμειναν αδιάφοροι και δεν συνέβαλαν έτσι στη δημιουργία ενός κλίματος εσωτερικής τρομοκράτησης.

Πριν απ' αυτό όμως, ας επισημάνουμε ότι η πορεία είχε αποφασιστεί να περάσει από την ασφάλεια, για να διαμαρτυρηθούμε για την κρατική καταστολή και τις βιαιότητες της αστυνομίας στην πανελλαδική πορεία της Αθήνας, καθώς και για να ζητήσουμε την αθώωση των τεσσάρων συλληφθέντων. Εδώ η πκς με ένα πραγματικά εξαιρετικό ελιγμό προτείνει στα εσακ η πορεία να μην περάσει από την ασφάλεια, αλλά από το μνημείο του Τεμπονερα!! Αυτό που επικαλούνταν για χρόνια τα εσακ για την πορεία της 17 νοέμβρη –να περάσει απ' τον Τεμπονερα- και αποτελούσε ουσιαστικά ένα τρόπο για να μην πορευτούν μαζί με την πκς και το κκε, τώρα το επικαλείται η πκς !! Τι άλλο θα δουν τα μάτια μας. Τα εσακ φυσικά δεν μπορούν να αρνηθούν κάτι τέτοιο, αλλά για να μην υποχωρήσουν επιμένουν η πορεία να περάσει από την ασφάλεια, γνωρίζοντας ότι η πκς δεν θα δεχτεί. Τελικά βρίσκεται μια συμβιβαστική λύση, όχι στα συντονιστικά, αλλά στα κομματικά γραφεία, να περάσει και από τεμπονέρα και από ασφάλεια. Στην ασφάλεια όμως η πκς θα αποχωρούσε.

Τι έθεσε λοιπόν το κκε σαν ζήτημα πριν την μεγάλη πορεία της Πάτρας; Μα φυσικά το ζήτημα των προβοκατόρων. Στα συντονιστικά κατέβηκε με μια απίστευτη πρόταση, που μόνο αυτοί ή κάποιοι

φανατικοί θαυμαστές του ασερίξ θα μπορούσαν να σκεφτούν. Να κατεβούμε ως άλλες ρωμαϊκές λεγεώνες σε σχηματισμό κελώνας. Μια μεγάλη αλυσίδα γύρω γύρω από το μπλοκ και μέσα σε αυτό, επιμέρους αλυσίδες γύρω από το μπλοκ της κάθε σχολής!!!. Ήξεραν φυσικά πως τέτοια πράγματα δεν γίνονται με τίποτα, αλλά ο σκοπός τους είχε ήδη επιτευχθεί. Όλα τα συντονιστικά αναλώθηκαν γύρω από μια επεισοδιολαγνεία –προβοκατορολογία. Τα μεγαλοστελέχη των εσακ, όπου υπήρχαν φοιτητές που δεν αποδέχονταν τέτοιες φασιστικές λογικές, από την μία έλεγαν στους κνίτες πως αυτά τα πράγματα δεν είναι και πολύ σωστά, αλλά από την άλλη έπαιρναν τον ρόλο εγγυητή ότι αυτά τα ζητήματα, ζητήματα περιφρούρησης δηλαδή του κινήματος από τον ίδιο του τον -κακό- εαυτό, θα τα λύσει το κίνημα μόνο του. Σε τελική ανάλυση δεν θα γίνει τίποτα και άμα εκτραχυνθεί και κανείς θα τον συνετίσουμε εμείς. Ουσιαστικά δηλαδή, απαντούσαν με τέτοιον μεσοβέζικο τρόπο, που έσπρωνε το χαλί στους κνίτες να κάνουν παιχνίδι, χωρίς οι ίδιοι να λερώνουν και πολύ τα χέρια τους, αλλά ταυτόχρονα να κάνουν και την δουλειά τους. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί και η χειρίστη στάση της νεόκοπης λενινιστικής σχέτας της εργατικής πολιτικής (διάσπαση του ναρ) η οποία ουσιαστικά συμπορεύτηκε στην λογική του κκε θεωρώντας συλλήβδην τους αναρχικούς καρκίνωμα για το κίνημα. Προφανώς οι ίδιοι αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως εξυγιαντή. Εμείς θα αρκεστούμε να τους δώσουμε ένα χάρτη της Αθήνας σε περίπτωση που θέλουν να βρουν τον δρόμο για τον περισσό και έχουν χαθεί...

Το βράδυ καλείται ανοικτή συνέλευση στο Παράρτημα (γύρω στα 80 άτομα) για να καθορίσει τη στάση της στην πορεία. Αποφασίζει να συμπορευτεί με τους συλλόγους, εν μέσω του έντονου κλίματος προβοκατορολογίας που ήθελε το επάρατο Black Block να κάνει ξαφνικά την εμφάνιση του και να απειλεί να μετατρέψει τη Πάτρα σε πεδίο μάχης.

-Πέμπτη 15.6

Η προσέλευση στην πορεία ξεπερνάει κάθε πρόβλεψη των διοργανωτών. Στο δρόμο μαζί με τους φοιτητές, συμπορεύονται ουσιαστικά τρεις γενιές καταληψιών, καθώς και πλήθος άλλου κόσμου. Οι περίπου 4000 διαδηλωτές πορεύονται προς το μνημείο του Νίκου Τεμπονερα (μαζί με την πκς) και από εκεί στην ασφάλεια (η πκς μαζί με το παμε αποχωρούν πριν η πορεία φτάσει στην ασφάλεια). Η ατμόσφαιρα είναι ηλεκτρισμένη. Τα συνθήματα ενάντια στους μπάτσους και την καταστολή είναι αυτά που φωνάζονται με τη μεγαλύτερη ένταση. Οι εικόνες της αστυνομοκρατίας, του ξύλου και των δακρυγόνων της πορείας της Αθήνας, είναι έντονες στο μυαλό όλων των φοιτητών. Στο κτίριο της ασφάλειας στην οδό Ερμού, οι εσακίτες κάνουν αλυσίδες

μπροστά από την κλούβα και τους παρατεταγμένους καπελάκηδες. Από πίσω υπάρχουν διμοιρίες των ματ και πολλοί ασφαλίτες. Ένα κομμάτι κόσμου γύρω στα 300 άτομα συσπειρώνεται και φωνάζει συνθήματα ενάντια στην καταστολή. Η κατάσταση είναι ρευστή. Οι νιουντούκες καλούν τον κόσμο να προχωρήσει. Το πανό του μπλοκ απομακρύνεται από το σημείο με γρήγορο βήμα. Πάρα πολλοί όμως τηρούν στάση αναμονής και περιμένουν να δουν τι θα γίνει. Η κατάσταση αναμονής διαρκεί περίπου μισή ώρα. Τελικά όλοι αποχωρούν χωρίς να σημειωθεί κάποια εξέλιξη.

Στην πορεία αυτή, όλες οι ευσεβείς επιδιώξεις για περιφρούρηση πήγαν περίπατο και έδωσαν τη θέση τους σε επικλήσεις αυτοσυγκράτησης, υπό την ορμή χιλιάδων διαδηλωτών που έκαναν θρύψαλα τα σχέδια για οποιοδήποτε έλεγχο είχε σχεδιαστεί στα κομματικά γραφεία. Χαρακτηριστική ήταν η απόγνωση στελέχους των

εσακ, ο οποίος απευθυνόμενος σε έτερο εσακίτη, αναρωτήθηκε «πως είναι δυνατόν να τους μαζέψουμε τώρα όλους αυτούς;». Ήταν δηλαδή φανερό, πως ένα μεγάλο κομμάτι του κόσμου, θα έκανε ότι αυτό επέλεγε τη δεδομένη στιγμή. Οι εσακίτικες αλυσίδες ήταν εκ των πραγμάτων αδύναμες να παίξουν οποιοδήποτε ρόλο. Κυριαρχούσε πια το πεζοδρόμιο. Το γεγονός πάντως ότι δεν άνοιξε μύτη, θεωρούμε πως ήταν και αυτό που αναλογούσε τελικά στο μεγαλύτερο κομμάτι της πορείας τη δεδομένη στιγμή. Αν φυσικά το κράτος είχε άλλη άποψη πιστεύουμε πως τα πράγματα θα είχαν όντως τελείως διαφορετική τροπή.

Κάποιοι μιλούσαν για μαχητικότητα και συγκρουσιακά χαρακτηριστικά της πορείας, αλλά ας μην έχουμε αυταπάτες. Κάτι τέτοιο δεν υπήρχε. Τα πράγματα δεν γίνονται πάντα όπως τα θέλουμε. Ο κόσμος ήταν χλιαρός αν και ίσως θετικά διακείμενος σε κάτι πιο δυναμικό, πάντα όμως σε ρόλο θεατή. Απλά ένα μεγάλο κομμάτι ακολούθησε τις εκκλήσεις των νιουντουκάδων που καλούσαν τους φοιτητές να φύγουν από την ασφάλεια, ενώ ένα άλλο δεν υπάκουσε και έμεινε κοντά σε αυτούς που φώναζαν τα συνθήματα φάτσα με τους μπάτσους και υπό την «προστασία» των εσακίτικων αλυσίδων.

Απ' την άλλη βέβαια να σημειώσουμε πως η φιλολογία περί επεισοδίων δεν έπιασε και πολύ τόπο. Και αυτοί που έλεγαν ότι το κίνημα απομαζικοποιείται με κάτι τέτοια, (συζητήσεις μετά την πανελλαδική σε Αθήνα), διαψεύστηκαν οικτρά. Η πορεία της Πάτρας (αλλά και των άλλων πόλεων) μια εβδομάδα μετά τα «επεισόδια» της Αθήνας, ήταν

η πιο μαζική στη διάρκεια των κινητοποιήσεων και μια από τις πιο μαζικές που έχουν γίνει στην Πάτρα όλα αυτά τα χρόνια.

Περί βίας και άλλων δαιμονίων.

Εδώ θα πρέπει να προβούμε σε κάποιες παρατηρήσεις σε σχέση με το τι σημαίνει χρήση βίας στον δρόμο, τι σηματοδοτεί σαν πρακτική και πώς τοποθετούμαστε εμείς και άλλοι πάνω στο ζήτημα αυτό.

Καταρχήν είμαστε σαφώς με την θέση εκείνη που θέλει τα ίδια τα κινήματα να επιλέγουν τους όρους που θα διεξάγουν την πολιτική τους αντιπαράθεση. Αυτή μπορεί να είναι μια κατάληψη, μια καθιστική διαμαρτυρία, ένα κλείσιμο δρόμου, ένας αποκλεισμός δημόσιου κτιρίου και άλλα πολλά. Κάτι που μπορεί (φυσικά και δεν είναι το μόνο) να χαρακτηρίσει αυτές τις δράσεις, είναι το αν και σε ποιο βαθμό είναι βίαιες. Το ζήτημα της βίας είναι αρκετά σημαντικό, γιατί η ίδια η βία είναι έμπρακτη αμφισβήτηση της υπάρχουσας νομιμότητας, όχι με μια έννοια σπάρτα υπέρ (επαναστατικά), αλλά επειδή αξιωματικά, σε οποιαδήποτε μορφή της, η άρνηση της εκάστοτε τάξης πραγμάτων θα καταφύγει στην βία προκειμένου να πραγματοποιηθεί.

Και εξηγούμε. Το όλο δίκαιο είτε της αστικής κυριαρχίας είτε οποιασδήποτε αρχής, ξεκινάει από την στιγμή που μπορεί να αναφωνήσει ότι είναι νόμιμη θέτοντας η ίδια στον εαυτό της το δικαίωμα να το κάνει. Η δήλωσή της αυτή οριοθετεί, κάτω από το πέπλο της νομιμότητας, την περιοχή του δικαίου μέσα στην οποία καλούμαστε να δράσουμε. Άρα εξ αρχής, ένα αντιπολιτευτικό κίνημα, με όποια χαρακτηριστικά και να έχει (αντικυβερνητικό, αντιαναδιάρθρωτικό, αντικαπιταλιστικό), τίθεται απέναντι στην νομιμότητα και το δίκαιο αυτού που αντιπολιτεύεται και το οποίο αποτελεί και την πραγματικότητα μέσα στην οποία καλείται να δράσει. Άρα τίθεται ένα ξεκάθαρο ζήτημα. Ποια τακτική θα ακολουθηθεί; Με ποιους όρους δικαίου -νομιμότητας-ηθικής θα επενδυθεί; Αυτή η ηθική θα θεμελιώνει ένα δίκαιο που θα υπερβαίνει ή όχι το υπάρχον; Η βία, μας αρκεί να είναι δικαιωμένη-νόμιμη στα μάτια τα δικά μας ή θέλουμε να είναι καθολικά αποδεκτή ακόμα και από θεσμούς

εχθρικούς (μμε);

Αυτό το τελευταίο δεν το αναφέρουμε τυχαία. Τα μμε είναι αυτά που πάντα και ειδικά με την χρήση της εικόνας, μιλούν για την κινηματική βία με όρους που μόνο σκοπό έχουν να την επανανοηματοδοτήσουν. Επεισόδια, κουκουλοφόροι*, χάος, κτλ. Η αριστερά υιοθετεί αυτήν την γλώσσα του θεάματος για να καταδείξει, αφενός την αποστασιοποίησή της απέναντι σε τέτοιες πρακτικές (δήλωση νομιμοφροσύνης) και αφετέρου γιατί πιστεύει πως είναι αναποτελεσματικές, προβοκατόρικες και επιζήμιες. Το όλο ζήτημα είναι απλά ιδεολογικό μας λένε. Πρέπει να πείσουμε την κοινωνία για το δικό μας και αυτό δεν γίνεται με «βανδαλισμούς». Αλλά εδώ ανακλύπτει ένα μικρό προβληματάκι. Η ρήξη, η ανατροπή, η εξέγερση, η επανάσταση έχουν υλική υπόσταση και δεν είναι στην σφαίρα του ιδεολογικού. *Η βία είναι η υλική υπόσταση της πάλης που διεξάγεται.* Δεν μπορούμε ντε φάκτο να την αποφεύγουμε όπως ο διάολος

πορεία πάτρα 15.6.06

το λιβάνι. Οι μπάτσοι δεν βαράνε επειδή έχουν σαδιστικές τάσεις. *Πραγματώνουν* πολιτικές επιλογές. Το κράτος προσπαθεί να πλήξει το κίνημα και αυτό το κάνει και με το γκλομπ. Γιατί άραγε δεν περιορίζεται και αυτό στην οποία ιδεολογική προπαγάνδα; Τα οδοφράγματα τα εφηύραν οι εξεγερμένοι για συγκεκριμένες

υλικές ανάγκες και όχι για ιδεολογικούς λόγους.

Αναπόφευκτα κάθε πάλη, όσο ιδεολογική και να διατείνεται πως είναι, κάποια στιγμή θα εκφραστεί με υλικούς όρους και από ιδεολογική πάλη θα καταλήξει σε «εμπόλεμη» κατάσταση. Οι πόλεμοι (ιμπεριαλιστικοί, «εμφύλιοι», ταξικοί) δεν γίνονται για πλάκα. Είναι το απόγειο της διαδικασίας αλλαγής συσχετισμών δυνάμεων. Και είναι υλικότατοι. Ακόμα και οι περίοδοι κοινωνικής ειρήνης είναι περίοδοι που η πολιτική υποκαθιστά τον πόλεμο· *η πολιτική είναι η συνέχεια του πολέμου με άλλα μέσα.*

Κανένα κίνημα δεν νίκησε ποτέ (παρά μόνο τα «πορτοκαλί») χωρίς να μπει στον πειρασμό να

* Έχει πραγματικά ενδιαφέρον να μαθαίνει κανείς πως η ηθική και πολιτική εξόντωση αγωνιστών από τον κομματικό μηχανισμό της εδα, οδήγησε πολλούς αριστερούς εργάτες των «Ιουλιανών» να καλύψουν το πρόσωπό τους με μαντήλια. Ο μηχανισμός της εδα σκύλιαζε στην θέα τους και τους αποκαλούσε κουκουλοφόρους, θέλοντας να τους παρομοιάσει με τους κουκουλοφόρους προδότες της κατοχής.

χρησιμοποιήσει την *δικιά του* νομιμότητα, το *δικό του* δίκαιο, την *δικιά του* ηθική. Και αυτή η ηθική στην περίπτωση του φοιτητικού κινήματος δεν μπορεί να είναι ούτε η ηθική του πολυδώρα, ούτε του κατζηνικολάου.

Έτσι, είτε επειδή έχουν μια ιδεαλιστική προσέγγιση στο ζήτημα της βίας, είτε επειδή τους προσβάλλει την (ενσωματώσιμη; μικροαστική;) ηθική τους, κάποιος έχουν φτάσει σε σημείο φετιχισμού της «μη βίας». Μήπως όμως υπάρχουν και άλλοι λόγοι που το κάνουν αυτό; Ας δούμε λίγο τα πολιτικά πλαίσια που πέρασαν στις γενικές συνελεύσεις. Τι έλεγαν; Κάτω ο νόμος, πορεία την τάδε ώρα κτλ. Λέγανε τι ακριβώς θα γίνει εκεί; Υπάρχει ποτέ περίπτωση να γραφτεί σε πλαίσιο τετάρτη 10 το πρωί πάμε στην ασφάλεια και τα σπάμε; Φυσικά όχι. Τα πλαίσια σκιαγραφούν μια κατάσταση, θέτουν μια γενική προοπτική. Το τι μπορεί να εκφραστεί σε μια πορεία σαν δυναμική, είναι ένα άλλο πράγμα, που καθορίζεται στο δρόμο, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούν. Αυτό που θα γίνει ακριβώς, ούτε πρέπει, ούτε μπορεί να καθορίζεται από τα πριν. Όσοι επιχειρούν να το κάνουν, είναι γιατί θέλουν να έχουν τον μεγαλύτερο δυνατό έλεγχο πάνω στο κίνημα σε όλες τις εκφάνσεις.

-Κυριακή 18.6

Πραγματοποιείται στην πρωταναγνώστια διασυντονιστικό, το οποίο έμελλε να είναι και το τελευταίο. Ορίζεται νέος κανόνας για τους ομιλητές. Από δω και πέρα όποιος θέλει να μιλήσει το ζητά από το «προεδρείο». Προφανώς βέβαια, αυτό το «προεδρείο» ορίστηκε αυτόκλητα, από μόνο του· και εντελώς τυχαία, αποτελείται από μέλη των εαακ, και πιο συγκεκριμένα της αραν. Η κίνηση αυτή, εκτός από το ότι είναι μια επίδειξη ισχύος, κάνει πλέον εμφανές ότι, όποια πολιτική δύναμη ηγεμονεύει μέσα στο κίνημα, νομιμοποιείται να κάνει και λάστιχο τις διαδικασίες, ώστε να τις φέρει στα μέτρα της.

Τίτλοι τέλους.

Εντελώς τυχαία και πάλι, με το που ξεκινάει η διαδικασία, έχουν ήδη ζητήσει το λόγο 8-9 σύλλογοι της αραν. Σχεδόν όλοι λένε τα ίδια πράγματα. Γίνονται πανηγυρικές τοποθετήσεις. Η αραν διατυπώνει τέσσερις λόγους που καταδεικνύουν ότι «νικήσαμε».

-οι μέχρι τώρα νόμοι δεν έχουν υλοποιηθεί (το ότι οι νόμοι δεν έχουν υλοποιηθεί μέχρι τώρα, δεν μπορεί να θεωρηθεί νίκη, αφού το κίνημα ζητούσε την *απόσυρσή τους* και όχι την καθυστέρηση της εφαρμογής τους)

-έσπασε η συμφωνία μεταξύ πασοκ και ν.δ., σε σχέση με το ζήτημα των ιδιωτικών πανεπιστημίων (δηλαδή επειδή κάποιος κάνουν *φραστικές* αλλαγές στις θέσεις τους, εμείς θα σκεφτόμαστε να

σταματήσουμε τις καταλήψεις;)

-έσπασε η κοινωνική συναίνεση σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις. Η κοινωνία κατάλαβε ότι τα πράγματα γίνονται χειρότερα για την εκπαίδευση (το κίνημα, όμως, είχε βάλει στόχο να σταματήσει αυτές τις μεταρρυθμίσεις και όχι απλώς να σπάσει τη συναίνεση που χρειάζεται για να γίνουν αυτές οι μεταρρυθμίσεις)

-τακτική αναδίπλωση της κυβέρνησης, με τη μετάθεση της ψήφισης του νόμου για το φθινόπωρο.

Εν τέλει, δεν μπορεί να θεωρηθεί «μεγάλη νίκη» η αναδίπλωση του κράτους *ως προς το χρόνο και μόνο* της κατάθεσης του νομοσχεδίου. Κι αυτό, τη στιγμή που, δύο μέρες μετά το κλείσιμο των κινητοποιήσεων (20.6), το υπουργείο καταθέτει ένα προσχέδιο, το οποίο είναι χειρότερο από αυτό της «επιτροπής των σοφών».

Με το σκεπτικό ότι έχουμε 400 και πλέον καταλήψεις σε όλη την χώρα και οι οποίες βρίσκονται στην «καλύτερη τους φάση», χαρακτηρίζουν «πολιτικό σφάλμα τη συνέχιση των καταλήψεων», ενώ εμμέσως αφήνουν να εννοηθεί ότι αυτή είναι η τελευταία βδομάδα καταλήψεων και ότι στα πλαίσια που θα κατεβούν, δεν θα ορίζεται νέα γενική συνέλευση. Επίσης αφήνονται και κάποιες μπηχτές για την πκς, όπως ότι «το μοντέλο των ανοικτών συντονιστικών και του διασυντονιστικού είναι παρακαταθήκη για το μέλλον» (καρφί για το συντονιστικό αει-τει).

Τα αριστερά σχήματα κινούνται πάνω κάτω στα ίδια πλαίσια, αλλά όχι τόσο εξόφθαλμα. Μιλάνε επίσης για νίκη, αλλά με επιφυλάξεις. Τονίζουν ότι «δεν υποχωρούμε, αν αυτοί δεν υποχωρήσουν». Έτσι, ενώ τα εαακ αντιμετωπίζουν το κίνημα σαν μια μαριονέτα, που όποτε θέλουν την κουνούν και όποτε θέλουν την ακινητοποιούν, τα αριστερά σχήματα είναι πιο προσεκτικά. Λόγω φυσικά και της δυσκολίας για συνέχιση των κινητοποιήσεων εν μέσω καλοκαιριού, ήταν της άποψης να συνεχιστούν οι συνελεύσεις μέχρις ότου να τεθεί ζήτημα απαρτίας. Έτσι ώστε, οι καταλήψεις να σβήσουν με ένα φυσικό τρόπο και όποτε το αποφασίσουν οι ίδιοι οι φοιτητές και όχι τεχνητά, όποτε το αποφασίσει μια παράταξη. Ας σημειωθεί ότι τα αριστερά σχήματα σε μερικές γενικές συνελεύσεις, πίεσαν τα εαακ, μέσα στο πλαίσιο της κατάληψης, να ορίσουν νέα γενική συνέλευση για την επόμενη βδομάδα.

Αφού είχαν τελειώσει όλες οι τοποθετήσεις από τα εαακ, αρχίζει να τοποθετείται η πκς. Αυτοί λένε «όχι στην πορεία με την ξεπουλημένη γσεε». Ας γίνει μια διευκρίνηση εδώ, ότι η πκς καλούσε πορεία στις 12 το μεσημέρι (22.6) μαζί με το παμε, ενώ τα εαακ καλούσαν στις 6 το απόγευμα. Τη μέρα εκείνη είχε καλεστεί απεργία από γσεε-αδεδυ, η οποία απέτυχε πλήρως. Βέβαια ας θυμηθούμε ότι πριν δύο βδομάδες (6.6), η πκς καλούσε τα εαακ να συμφωνήσουν να καταδικάσουν την πλειοψηφία της

γσεε και να την πιέσουν να καλέσει 24^{ωρη} απεργία. Τώρα κατηγορούν τα εαακ ότι κατεβαίνουν με τη γσεε. Σε ένα ανώτερο επίπεδο λάσπης, εγκυκαλούν τα εαακ ότι δεν συγκρούστηκαν στην ασφάλεια στην προηγούμενη πορεία στις 15.6 (!!). Επίσης ότι κάνανε αποκλεισμό της περιφέρειας και συνομιλήσανε με τον περιφερειάρχη, ο οποίος είναι διορισμένος από την κυβέρνηση, υπονοώντας έτσι ότι συνδιαλέγονται με την κυβέρνηση. Τέλος κατηγορούν τα εαακ ότι μαζί με τη γσεε βάλανε το χέρι τους για τη δημιουργία της ακαδημίας, που ίδρυσε η τελευταία.

Προς το «τέλος» του διασυντονιστικού τοποθετείται μεγαλοστέλεχος της αραν για να κλείσει όλη αυτή την παράσταση. Αναφέρει ότι «μέλος της συντονιστικής επιτροπής κατάληψης είναι όποιος συμφωνεί πολιτικά με το πλαίσιο, στηρίζει οργανωτικά (βάζει

τα εργατικά του χέρια) και οικονομικά τις κ α τ α λ ή ψ ε ι ς και τις δράσεις των συλλόγων». Έπειτα θέτει το ερώτημα: «ποιοι πήγανε στη σύνοδο του δοαταπ στα

Γιάννενα, ποιοι οργανώνανε τις συναυλίες κάθε Παρασκευή, ποιοι πήγανε στα διόδια του Ρίου, ποιοι έκαναν τις πορείες;». ΕΜΕΙΣ. Με λίγα λόγια εμείς τα εαακ τα κάναμε όλα αυτά και εσείς, η πκς, δεν κάνατε τίποτα. Ή αλλιώς, με τον ποιο τρανταχτό τρόπο, δηλώθηκε ότι το κίνημα είμαστε εμείς, εμείς το φτιάξαμε (και εμείς το κλείνουμε) και όχι εσείς.

Μετά από αυτήν την τοποθέτηση, τα εαακ αποχωρούν συντεταγμένα, διαλύοντας στην πράξη το διασυντονιστικό. Προφανώς δεν ορίστηκε νέο διασυντονιστικό, άσχετα με το γεγονός ότι είχαμε ακόμα την πορεία στην Πάτρα και στην Αθήνα (στις 27.6) για τη σύνοδο του ΟΟΣΑ. Για αρκετή ώρα επικρατεί σύγχυση και φραστικές επιθέσεις μεταξύ πκς και εαακ. Η πκς προτείνει να συνεχιστεί το διασυντονιστικό με όσους έχουν μείνει και να πάρει τις αποφάσεις του. Τα αριστερά σχήματα βρίζουν και τους δύο. Τελικά το διασυντονιστικό διαλύεται.

Εκ του αποτελέσματος καταλαβαίνουμε, πως αυτή η κίνηση των εαακ ήταν προαποφασισμένη. Μάλιστα κατά την τελευταία τοποθέτηση της αραν, ο ομιλητής επικαλέστηκε και κείμενο από την Αθήνα, για να στηρίζει τα επιχειρήματα για το κλείσιμο των κινητοποιήσεων. Η γραμμή είχε έρθει από την Αθήνα. Το σκεπτικό χοντρικά ήταν το εξής: πετύχαμε μια «μεγάλη νίκη» και για να μην εκφυλιστεί το κίνημα προχωράμε σε «ανασύνταξη» δυνάμεων και στην προσπάθεια για συγκρότηση «πανεκπαιδευτικού μετώπου»*. Η στάση της αραν στο διασυντονιστικό

είχε δύο στόχους. Να κλείσει τις κινητοποιήσεις και να αιφνιδιάσει την πκς, βάζοντας ταυτόχρονα τέλος στη συμμαχία μαζί της (τουλάχιστον προς το παρόν).

Ήταν κάτι που δεν το περιμέναμε; Και ναι και όχι. Η στιγμή και ο τρόπος που έγινε το «κλείσιμο» ήταν όντως αναπάντεχος. Αλλά γενικά μια τέτοια «τακτική» δεν είναι και τελείως άγνωστη, ούτε ξένη στην ιστορία των κινήματων. Πρώτος διδάξας και πάλι το κκε. Η πκς έβλεπε κάποιους άλλους να κάνουν αυτό που θα έκανε εκείνη αν ήταν η ηγεμονούσα δύναμη στο κίνημα.

Η τακτική αυτή βασίζεται σε αυτό που περιγράφηκε ως λενινιστική πρωτοπορία. Από τη στιγμή που μια παράταξη ή ένα κόμμα αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως *καθοδηγητή* ενός αγώνα, θεωρεί ταυτόχρονα, ακριβώς γιατί είναι καθοδηγητής, ότι έχει όλο το δικαίωμα να καθορίζει κάθε πτυχή του κινήματος (πολιτική- ιδεολογική- οργανωτική). Έτσι, τα ζητήματα τακτικής ή στρατηγικής, δηλαδή οι τρόποι σύμφωνα με τους οποίους θα κινηθεί συνολικά ένα κίνημα ή οι στόχοι που θα βάλει, όχι μόνο μπορεί, αλλά και πρέπει να καθορίζονται από μια τέτοια οργάνωση ή κόμμα.

Έτσι δεν μπορεί να φαίνεται τόσο περίεργο το γεγονός ότι έρχονται αυτόκλητα και βάζουν ένα στοπ, μια «άνω τελεία» σε ένα κίνημα. Ποιος τους δίνει αυτό το δικαίωμα, ποιος τους εξουσιοδοτεί να το κάνουν; Κανείς. Οι ίδιοι δίνουν αυτό το δικαίωμα στον εαυτό τους επειδή τον θεωρούν πρωτοπόρο και καθοδηγητή του κινήματος. Ποτέ και πουθενά δεν έγινε κουβέντα σε σχέση με το τι τακτική θα έπρεπε να ακολουθήσουμε σαν κίνημα. Τέθηκε ποτέ αυτό σαν ζήτημα στα συντονιστικά, στις γενικές συνελεύσεις, σε κάποιο διασυντονιστικό και δεν το πήρε κανείς χαμπάρι; Προφανώς και όχι. Απλά έρχονται μια μέρα κάποιοι και λένε: «Παιδιά κοιτάχτε να δείτε, εμείς αναλύσαμε την κατάσταση, την ερμηνεύσαμε και βλέπουμε πως θα ήταν πολιτικό σφάλμα να συνεχίσουμε». Και αυτό όχι απλά δεν το θέτουν υπό συζήτηση, αλλά το επιβάλλουν.

Υπάρχει όμως και άλλος ένας λόγος που αυτό το θέμα δεν τέθηκε προς συζήτηση. Αν τιθόταν, πρώτον, θα υποβιβάζανε τον εαυτό τους στο επίπεδο του κινήματος (μα πως μπορεί η «πρωτοπορία» να συζητά το «κλείσιμο» του κινήματος με «αυτούς που δεν ξέρουν», με το κίνημα δηλαδή) και δεύτερο θα υπήρχαν προβλήματα ως προς την αποδοχή αυτής της πρότασης. Ίσως ακόμα να δημιουργούσαν προβλήματα και να υπήρχαν διαφωνίες μέσα στα ίδια τα σχήματα των εαακ. Και γενικά η συνοχή είναι προτιμότερη από τις διαφωνίες. Έτσι ο μόνος τρόπος για να επιβάλλουν αυτό που ήθελαν ήταν ακριβώς αυτός που πραγμάτωσαν. Τα σπάσανε με

παιδευτικό μέτωπο δεν έγινε. Οι δάσκαλοι σταμάτησαν, οι μαθητές το ίδιο και οι φοιτητές ούτε καν που ξεκίνησαν. Ταυτόχρονα όχι μόνο δεν έγινε ανασυγκρότηση, αλλά τα αντίθετο, είχαμε αποδιοργάνωση του κινήματος. Αυτά για όσους νομίζουν ότι τα κινήματα είναι μαγνητόφωνα με play και stop.

* Παρεμπιπτόντως να πούμε εδώ ότι αυτή η γραμμή της νίκης φαίνεται αυτές τις μέρες, να έχει αποτύχει πλήρως. Το πανεκ-

την πκς, εμφανίζονται με αέρα αυτοπεποίθησης και νίκης, αφήνουν την πκς να ντροπιαστεί με τις γνωστές λάσπες που εκσφενδόνισε. Με αυτό τρόπο δημιουργούν ένταση και πολώνουν το κλίμα. Η κάθε νηφάλια σκέψη είναι δύσκολη. Το κέντρο της κουβέντας μετατοπίζεται και όλα τα άλλα περνάν σε άλλη μοίρα.

Κάποια συμπληρωματικά επιχειρήματα που επιστρατεύτηκαν για να στηρίξουν το κλείσιμο ήταν ότι «οι συνελεύσεις έχουν απομαζικοποιηθεί, το ίδιο και τα συντονιστικά», ότι «οι καταλήψεις δεν έχουν τόσο πολύ κόσμο και τις κρατάν λίγα παιδιά». Εδώ ας θυμηθούμε ότι στις 13.6, η κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα μετατεθεί η κατάθεση του νομοσχεδίου για το φθινόπωρο. Μια κίνηση που σαφέστατα σκόπευε να εκτονώσει το κίνημα. Στις 15.6 όμως, και αντίθετα με τις εκτιμήσεις των εσακ, γίνεται η μεγαλύτερη πορεία στην Πάτρα. Οι φοιτητές, κατά κάποιο τρόπο, έδωσαν την απάντησή τους. Ακόμα και μετά από αυτόν τον ελιγμό, όχι μόνο δεν υπήρξε εκτόνωση ή έστω αδιαφορία, αλλά αντίθετα υπήρξε όξυνση και μαζικοποίηση. Απ' την άλλη, αναρωτήθηκε ποτέ η αραν γιατί οι συνελεύσεις δεν είχαν κόσμο; Κατ' αρχάς ας σημειωθεί ότι, όντως, υπήρχε σταδιακή μείωση στην προσέλευση των φοιτητών στις γενικές συνελεύσεις, αλλά η ψαλίδα υπέρ της κατάληψης άνοιγε συνεχώς. Και αν σίγουρα η μαζικότητα των γενικών συνελεύσεων, δεν έφτανε τα επίπεδα των προηγούμενων εβδομάδων, ήταν έτσι κι αλλιώς μεγάλη και μάλιστα εν μέσω καλοκαιριού. Αυτό και σε συνδυασμό και με το γεγονός της μαζικής προσέλευσης στο δρόμο, μας οδηγεί να σκεφτούμε ότι ενδεχομένως ούτε ο κόσμος είχε πάει για μπάνια, ούτε ήθελε να σταματήσουν οι καταλήψεις. Οι φοιτητές, απ' τη μια μεριά, θεωρούσαν, πιθανώς, πως η κατάληψη θα έβγαινε έτσι κι αλλιώς και άρα δεν υπήρχε λόγος να έρχονται στη γενικές συνελεύσεις. Απ' την άλλη, ας μην ξεχνάμε το γεγονός, πως γενικά οι καταλήψεις δεν ήταν και τόσο μαζικές και ότι οι φοιτητές έχουν συνηθίσει να αναθέτουν σε άλλους τη διεκπεραίωση της κατάληψης.

Εν τέλει, αυτή η «τακτική» κίνηση απ' την πλευρά των εσακ (το κλείσιμο των κινητοποιήσεων), ήθελε να εξυπηρετήσει και κάτι άλλο. Και αυτό ίσως είναι το σημαντικότερο. Δεν ήταν ακριβώς η έγνοια να προλάβει την πώση και το σβήσιμο του κινήματος, ώστε αυτό να μην εκφυλιστεί. Τα εσακ ήθελαν να προλάβουν να *ιδιοποιηθούν και να κεφαλαιοποιήσουν όλα τα οφέλη του κινήματος για τον ίδιο τους τον εαυτό*, τη στιγμή ακριβώς που το κίνημα ήταν στο απόγειό του.

Τότε κάποιοι από αυτούς που συγκρότησαν την αυτόνομη τάση με βάση αυτά τα δύο στοιχεία (εκτίμηση για άτυπη συνέχιση και μαζικότητα στο δρόμο), θεωρούσαν ότι θα έπρεπε να πάμε σε καταλήψεις διαρκείας, τουλάχιστον μέχρι να κλείσει και τυπικά το πανεπιστήμιο (τέλη Ιούλη). Έπρεπε, ταυτόχρονα, να δοθεί και μια πολιτική απάντηση

στην κατάθεση (20.6) του προσχεδίου του νόμου, ενώ ταυτόχρονα έπρεπε να απονομιμοποιηθεί ο «διάλογος» που ήθελε να ανοίξει το υπουργείο. Βέβαια όντως το πρόβλημα του καλοκαιριού ήταν ένα ζήτημα που δεν μπορεί να αγνοηθεί για χάρη ενός πολιτικού ενθουσιασμού. Πάντως δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το ίδιο το γεγονός ότι το κλίμα της νίκης που είχε καλλιεργηθεί συνέβαλε ως ένα μεγάλο βαθμό στο να απομαζικοποιηθούν οι καταλήψεις και κυρίως οι γ.σ. Την ίδια περίοδο πολλοί αγωνιστές στην Αθήνα, οδηγούμενοι κάτω από τις ίδιες σκέψεις αποφάσισαν και αργότερα προχώρησαν στην καλοκαιρινή (μέχρι τα μέσα Ιουλίου) κατάληψη της πρυτανείας, ως ελάχιστο μέσο για να διατηρηθεί το κλίμα των κινητοποιήσεων.

-Πέμπτη 22.6

Η πκς πραγματοποιεί ξεχωριστή πορεία το μεσημέρι μαζί με το παμε. Το απόγευμα στις 6, δύο χιλιάδες διαδηλωτές πορεύονται στην Πάτρα. Αντιεξουσιαστές πετούν μπογιές στην είσοδο της νομαρχίας. Η συμμετοχή μπορεί να μειώθηκε, αλλά δεν παύει σε καμία περίπτωση να είναι μικρή. Και ακόμα περισσότερο δεν νομιμοποιεί κανένα να μιλά για απομαζικοποίηση του κινήματος. Άλλωστε, κατά ένα μέρος, η μείωση της προσέλευσης μπορεί να αποδοθεί και στο κλίμα τη «νίκης», το οποίο είχαν καλλιεργήσει τα εσακ τις προηγούμενες μέρες. Μετά το τέλος της πορείας πραγματοποιείται στο Παράρτημα, συζήτηση που έχει καλέσει η *Ανοιχτή συνέλευση*, με θέματα απολογισμός της μέχρι τώρα πορείας των κινητοποιήσεων και προοπτικές (80-100 άτομα).

-Τρίτη 27.6

Συνεδριάζουν, στο λαγονήσιοι υπουργοί παιδείας των χωρών μελών του οοσα. Πραγματοποιείται πορεία στο κέντρο της Αθήνας. Η προσέλευση του κόσμου είναι σαφώς μικρότερη από τις προηγούμενες φορές. Παρ' όλα αυτά δεν παύει να είναι μεγάλη (7000). Κάποιοι φοιτητικοί σύλλογοι της Αθήνας έχουν και πάλι πάρει απόφαση να πορευτούν προς το υπουργείο παιδείας. Η αστυνομική δύναμη, όμως, είναι τόσο μεγάλη, στο ύψος του συντάγματος, που αναγκάζονται να οπισθοχωρήσουν. Η αστυνομία δείχνει από νωρίς τις διαθέσεις τις. Από τη βουλή και σε όλη τη διαδρομή της πανεπιστημίου μέχρι τα προπύλαια, η πίεση από τα ματ είναι ασφυκτική. Μια σειρά από τέσσερις με πέντε διμοιρίες ακολουθεί την πορεία από το πεζοδρόμιο. Κάποιοι διαδηλωτές πετούν μικρό αριθμό αντικειμένων προς το μέρος τους. Γύρω στους 1500 διαδηλωτές, οι οποίοι έχουν στριμωχτεί στην ουρά της πορείας, κρατούν μια

άνευ προηγουμένου στάση αυτοσυγκράτησης, ενόσω έχουν συνειδητοποιήσει τις διαθέσεις των ματ. Μια τεράστια αλυσίδα από αναρχικούς /αντιεξουσιαστές /αριστερούς και ανένταχτο κόσμο, έχει σχηματιστεί για να προστατεύσει την πορεία από τυχόν επίθεση της αστυνομίας. Στα προπύλαια και με μια κατάφορη παραβίαση του ασύλου τα ματ επιτίθενται στους διαδηλωτές. Κάποιοι φωνάζουν να προχωρήσουμε προς το πολυτεχνείο και κάποιοι άλλοι προς τη νομική. Ο κόσμος διχάζεται. Τελικά οι περισσότεροι καταλήγουν στη νομική, όπου ακολουθεί και νέα επίθεση των ματ. Ρίχνονται δακρυγόνα και μέσα στο κτίριο της νομικής, όπου επικρατεί πανικός. Διαδηλωτές στήνουν οδοφράγματα και προσωρινά καταφέρνουν να απωθήσουν τα ματ.

Τελικά, εκ των υστέρων, γίνεται φανερό πως τα εσακ της Αθήνας, είχαν από τα πριν πάρει την απόφαση να πορευτούν στη νομική, θέλοντας να αποφύγουν οποιαδήποτε σχέση με συμπλοκές που ενδεχομένως θα λάβαιναν χώρα στο πολυτεχνείο. Αυτό ήταν ένα ολέθριο λάθος. 5000 διαδηλωτές στριμώχτηκαν μέσα στη νομική σαν τα ποντίκια. Οι συζητήσεις που κυριαρχούν για μια ακόμη φορά αφορούν τα «επεισόδια» και «τις λογικές και πρακτικές που δρουν ενάντια στο κίνημα». Την ίδια στιγμή βέβαια ακόμα και η ελευθεροτυπία έχει τίτλο σε άρθρο της για την πορεία: «Η αστυνομία ψάχνει για 'αναρχικούς'».

-Δευτέρα-Τρίτη 3-4-7

Τελευταίες γενικές συνελεύσεις. Οι περισσότερες δεν γίνονται λόγω απαρτίας. Η σεμνή τελετή φαίνεται σιγά σιγά να παίρνει τέλος...■

βλάσσης
λαχτάρας

Λίγα λόγια για την ανοικτή συνέλευση.

Η ανοικτή συνέλευση δημιουργήθηκε από την ανάγκη να συντονιστεί και να συσπειρωθεί το κομμάτι εκείνο, το οποίο εξέφρασε μια «αντιγραφειοκρατική» στάση (κυρίως με αφορμή την νομαρχία). Συνένωνε τον κόσμο που συναντούσε το αδιέξοδο που δημιουργούσε η μονολιθική ηγεμονία του μηχανισμού των εσακ πάνω στις κινηματικές διαδικασίες. Υπήρχαν φοιτητές οι οποίοι είχαν ήδη σχέση με τον αντιεξουσιαστικό χώρο της πάτρας, αλλά και αρκετός ανένταχτος κόσμος που η βασική του αναφορά ήταν οι ίδιες οι καταλήψεις. Αυτό που έβγαине ως κοινή συνιστώσα από την ανοικτή συνέλευση, τουλάχιστον στην αρχή, ήταν

πάνω απ' όλα, η στήριξη του κινήματος και η λειτουργία της μέσα σε αυτό και όχι διακριτά. Η «ανοικτή» δεν είχε την επιδίωξη να αντιπαρατεθεί, πόσο μάλλον να υποκαταστήσει, τα συντονιστικά ή το διασυντονιστικό. Γενικά όσοι συμμετείχαν επεδίωκαν, και όσο μπορούσαν πραγμάτωναν, την άμεση εμπλοκή τους μέσα σ' αυτά τα όργανα, σε κάθε σχολή. Στην πορεία βέβαια εκφράστηκαν και διαφοροποιημένες προσεγγίσεις.

Τουλάχιστον στην αρχή, η ανοικτή συνέλευση λειτούργησε περισσότερο σαν πεδίο ζύμωσης και διαλόγου μεταξύ των φοιτητών που συμμετείχαν στις επιμέρους διαδικασίες της κάθε σχολής. Ευνοούσε την διαφορετικότητα των αφετηριών που είχε ο κάθε φοιτητής, λαμβάνοντας υπ' όψιν της, τις ιδιαίτερες συνθήκες που επικρατούσαν στην κάθε σχολή.

Τα πρώτο ζήτημα που αντιμετώπισε η «ανοικτή», ήταν ουσιαστικά ο ίδιος της ο χαρακτήρας. Εννοούμε ότι το ίδιο το γεγονός ότι ήταν μια ανοικτή κινηματική διαδικασία, σήμαινε ότι ο χαρακτήρας της δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να καθοριστεί από τα πριν, αλλά ότι θα ήταν προϊόν διεργασιών των ίδιων των μελών της, μέσω της ζύμωσης. Συγκεκριμένα προέκυψαν κάποιες προτάσεις, οι οποίες δεν ήταν και ακριβώς διακριτές μεταξύ τους, παρά αλληλομπλέκονταν. Ο καθένας έριχνε το βάρος όπου αυτός θεωρούσε σημαντικό, χωρίς απαραίτητα να απαξιώνει τις υπόλοιπες προτάσεις. Η πρώτη πρόταση, ήταν να παραμείνει η ανοικτήσυνέλευσηένα πεδίο συντονισμού, ζύμωσης και διαλόγου μεταξύ των συμμετεχόντων. Να γίνεται δηλαδή ενημέρωση από τα συντονιστικά, τα διασυντονιστικά και τις πορείες, συζήτηση για τις κινήσεις των «οργανωμένων» δυνάμεων και τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται ανά σχολή κτλ. Οριακά θα μπορούσαν ίσως να συμφωνιούνται και κάποιες προτάσεις για μορφές δράσεις (πχ άνοιγμα των διοδίων του ρίου), τις οποίες όμως θα προωθούσε ο καθένας στα συντονιστικά του, απλά και μόνο για να υπάρχει ένας κοινός συντονισμός σε σχέση με αυτά τα ζητήματα.

Εδώ όμως αμέσως αμέσως ανέκυψε το ζήτημα για το αν και τι μπορεί να αποφασίσει η ανοικτή. Είναι μόνο ένα πεδίο διαλόγου ή μπορεί να πάρει και αποφάσεις; Τι θα κάνει ως πεδίο διαλόγου και μόνο; Μας αρκεί αυτό ή μήπως θα πρέπει να προβούμε και σε κάποιες συντονισμένες δράσεις ή ακόμα και στην διατύπωση συγκεκριμένου πολιτικού λόγου; Μέσα από αυτά τα ερωτήματα, προέκυψαν και άλλες

ΑΝΟΙΚΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ
Κυριακή 4/6, 17:00, ΑΘΕ4

Όχι στον αποκλειστικό
δικτατορικό χαρακτήρα
των συντονιστικών.

Καλούμε για μαζικές συνελεύσεις
και πραγματικά ανοικτά συντονιστικά
που να λειτουργούν με
αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες.

Συντονιστικά για τον καθορισμό
και την συνδιαμόρφωση πλαισίων και
μορφών άμεσης δράσης.

Διασυντονιστικό σχολών
ΑΕΙ - ΤΕΙ το Σάββατο 3/6
19:00 στα ΤΕΙ.

Πρωτοβουλία για την
δημιουργία
Ανοικτής Συνέλευσης

προτάσεις που κατατέθηκαν στην ανοικτή.

Μια απ' αυτές υποστήριζε πως, από τη στιγμή που δημιουργήθηκε και εκφράστηκε αυτή η «αντιγραφειοκρατική» συνιστώσα μέσα στο κίνημα, θα έπρεπε να ξεπεράσει τον εαυτό της και από τη στάση της αντίθεσης να περάσει στη στάση της θέσης. Να επιχειρήσει, δηλαδή, μέσα από τις ίδιες της τις διαδικασίες να αρθρώσει, κατ' αρχήν, ένα δικό της πολιτικό λόγο και να τον προωθήσει μέσα στο κίνημα και τις διαδικασίες του. Αυτό θα μπορούσε να γίνει αρχικά, μέσα από μια ζύμωση για το ήδη υπάρχον πολιτικό πλαίσιο των κινητοποιήσεων και έπειτα μέσα από μια κουβέντα γενικά για την εκπαιδευτική αναδιάρθρωση.

Μια άλλη πρόταση, υποστήριζε πως παράλληλα με τη συμμετοχή στα συντονιστικά και στο διασυντονιστικό, η «ανοικτή» θα έπρεπε να προβεί σε κάποιες δράσεις η ίδια, χωρίς κατ' ανάγκην αυτές να έχουν περάσει από κάποιο συντονιστικό. Τέτοιες δράσεις θα μπορούσαν να είναι ένας αποκλεισμός δρόμου ή μια μαζική έξοδος στους δρόμους της πάτρας για να γραφτούν κάποια συνθήματα. Η άποψη αυτή βασιζόταν στο σκεπτικό ότι δημιουργώντας κάποια γεγονότα στο κέντρο της πόλης, θα μπορούσε η «ανοικτή» να συμβάλει στην περαιτέρω κοινωνικοποίηση των φοιτητικών ζητημάτων και να σπάσει τον απομονωτισμό του κινήματος. Ταυτόχρονα επιθυμούσε, μέσα από αυτές τις δράσεις, να συμπαρασύρει κάποια, έστω μειοψηφικά, κομμάτια φοιτητών, τα οποία είτε θα συσπειρώνονταν γύρω από αυτές, είτε θα προέβαιναν και τα ίδια σε ανάλογες ενέργειες. Κι αυτό για να αναπτυχθούν κι άλλες μορφές δράσης, πέρα από τις πορείες και τους τυπικούς αποκλεισμούς που πραγματοποιούσαν οι φοιτητικοί σύλλογοι.

Τέλος ακούστηκαν και προτάσεις υπέρ της δημιουργίας σχημάτων, οι οποίες είχαν συχνά διαφορετικές αφητηρίες, που συνδέονταν όμως με τους παραπάνω προβληματισμούς. Γενικά οι όποιες προτάσεις δεν αποκρυσταλλώνονταν σε σαφώς αντιπαρατιθέμενες τάσεις αλλά διαχέονταν. Η στάση του καθενός επηρεαζόταν σε μεγάλο βαθμό από την κατάσταση που επικρατούσε στις συνελεύσεις και τα συντονιστικά της σχολής του. Απ' το εάν δηλαδή υπήρχαν οι προϋποθέσεις το συντονιστικό της σχολής του να λειτουργήσουν στην κατεύθυνση που ήθελε η ανοικτή συνέλευση ή ήταν πλήρως ελεγχόμενα απ' το μηχανισμό της αραν.

Μέσα στα πλαίσια της ανοικτής συνέλευσης τα άτομα που αποτελούμε την συντακτική ομάδα αυτής της έκδοσης, διαπιστώσαμε μια ταύτιση απόψεων. Για εμάς η συνέλευση θα έπρεπε να είναι πρώτα απ' όλα, μια ανοικτή διαδικασία, όπου άνθρωποι του ευρύτερου αντιεξουσιαστικού χώρου και ανένταχτοι, θα μαθαίνανε, από κοινού, με την μέθοδο της «αλληλοβοηθητικής», το πως ακριβώς λειτουργεί ένα τέτοιο κίνημα και με ποιους τρόπους μπορεί κανείς

να παρέμβει σε αυτό. Σε μεγάλο βαθμό η ανοικτή συνέλευση κράτησε αυτό το χαρακτήρα.

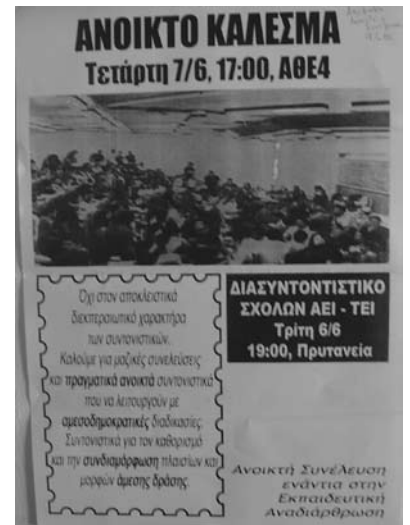
Όσον αφορά τις απόψεις υπέρ της δημιουργίας σχημάτων συμφωνούσαμε, υπό την προϋπόθεση ότι τα σχήματα εάν προκύπταν, θα προκύπταν αβίαστα από τους ανθρώπους της κάθε σχολής και όχι μετά από προτροπή της ανοικτής συνέλευσης.

Όσο για την άποψη ότι η ανοικτή συνέλευση θα έπρεπε να διατηρήσει τα αρχικά της χαρακτηριστικά, επειδή ήταν πολύ κοντά σε μια «αυτόνομη, από τα κάτω, συγκρότηση ενός κινήματος», τη βρήκαμε πολύ ενδιαφέρουσα και ενδεχομένως γόνιμη, είχαμε όμως και δύο επιφυλάξεις: Πρώτον,

μπορεί η ανοικτή συνέλευση να ήταν μια κατάλληλη δομή για την συγκεκριμένη παρέμβαση που κάναμε υπό τις συνθήκες μιας κινηματικής έξαρσης, μπορούσε όμως να ανταποκριθεί και στις περιόδους της κινηματικής ύφεσης, που άλλωστε είναι οι μεγαλύτερες; Θα μπορούσε τότε να υποκαταστήσει την δουλειά που θα έκανε σε κάθε σχολή ένα σχήμα; Και αν ναι πώς; Με την δημιουργία μόνιμων ανοικτών συνελεύσεων σε κάθε σχολή, ας πούμε; Όλα αυτά είναι πολύ ενδιαφέροντα, όμως δεν έχουν ακόμα δουλευτεί καθόλου. Μακάρι κάποιοι άνθρωποι να τα ψάξουν στο μέλλον. Η δεύτερη επιφυλάξη είχε να κάνει με τα όρια που διαπιστώναμε πως είχε η ανοικτή συνέλευση στη δράση της, ακόμα και εκείνη την περίοδο της κινηματικής έξαρσης. Όταν μέσα στο κίνημα άρχιζαν να εμφανίζονται «σημεία και τέρατα», όπως για παράδειγμα η μεταστροφή του κκε ή αργότερα το μεθοδευμένο κλείσιμο των καταλήψεων από τα εσακ, τότε η έλλειψη ενός, κοινά αποδεκτού, μίνιμουμ πολιτικού πλαισίου ήταν έκδηλη. Δεν μπορούσαμε πια να παρεμβαίνουμε με μοναδικό όπλο στη φαρέτρα μας την «άμεση δημοκρατία στα συντονιστικά». Το πώς θα μπορούσε να κατακτηθεί ένα τέτοιο κοινώς αποδεκτό πολιτικό (όχι ιδεολογικό) πλαίσιο, χωρίς την καταφυγή σε δοκιμασμένες δομές όπως τα σχήματα, είναι και αυτό, άξιο διερεύνησης. Και το σχήμα όμως ως δομή είναι αρκετά «ευέλικτη» και χωράει πειραματισμούς.

Όσο για τις απόψεις υπέρ της ανεξάρτητης δράσης της ανοικτής συνέλευσης, έξω από τις δομές του κινήματος*, δηλαδή τα συντονιστικά, είχαμε

* Μάλιστα πολλά από τα άτομα που εξέφραζαν αυτές τις απόψεις είχαν παράλληλα ταχθεί υπέρ της δημιουργίας σχημάτων, πράγμα που το βρίσκουμε λίγο αντιφατικό, αφού τα σχήματα είναι εξ' ορισμού δομές που αναφέρονται σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό χώρο. Όταν λοιπόν αυτός ο χώρος μιας σχολής ας

σοβαρές επιφυλάξεις. Διαφωνήσαμε «τακτικά», χωρίς να τις απαξιώνουμε. Κατά την αντίληψη μας ο αντιεξουσιαστικός χώρος τα τελευταία χρόνια, είχε συνεχή εμπειρία από τέτοιες ανεξάρτητες δράσεις, άλλες φορές επιτυχείς και άλλες όχι. Αυτό που του έλλειπε ήταν η εμπειρία της δράσης σε κοινωνικά κινήματα και στις συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες από τις οποίες εκπορεύονται. Αυτή η έλλειψη, πιστεύαμε ότι ήταν ευκαιρία να καλυφθεί μερικώς τον ιούνη, μετά από τόσα χρόνια κινηματικής αδράνειας. Επιπλέον διαβλέπαμε, ότι ενώ το κίνημα είχε γενικώς δυναμική, είχε παράλληλα μεγάλη έλλειψη σε ριζοσπαστική δυναμική. Οπότε οι όποιες ανεξάρτητες δράσεις, μάλλον θα μας οδηγούσαν προς την «απογείωση» και προς την «κλασική» γκετοποίηση του αντιεξουσιαστικού χώρου. Ο κόσμος απλά δεν φαινόταν να «ψήνεται» για τέτοια (ούτε καν μια υπολογίσιμη μειοψηφία του). Για όλους αυτούς τους λόγους επιμέναμε ότι η παρέμβαση μας θα έπρεπε προνομιακά να γίνεται στα συντονιστικά, με σκοπό κάποια στιγμή να ανοικτεί και στις γενικές συνελεύσεις. Είναι γεγονός πως αν ο «politically correct» δρόμος οδηγεί από τις σχολές στο κίνημα, εμείς προσπαθήσαμε να ανοίξουμε παράλληλα και έναν «politically incorrect» δρόμο που οδηγούσε από την γκετοποίηση του χώρου της αμφισβήτησης στο κίνημα και από εκεί πίσω στις σχολές. Είναι απλά η αντιστροφή μιας διαδρομής που ακολουθήσαμε στο παρελθόν.

Η πίεση που άσκησε η αυτονομίζουσα τάση συνέβαλε στο να λειτουργήσουν κάποια συντονιστικά με καλύτερους όρους. Το γεγονός ότι εκφράστηκε, έστω και στοιχειακά, μια διαφορετική αντίληψη, μέσω της ανοικτής συνέλευσης, βοήθησε να ανοίξει μια πολιτική κουβέντα στον κόσμο του κινήματος και να σπάσει η λογική της απλής ανάθεσης στα εακκ. Βεβαίως αυτό έγινε λιγότερο απ' όσο θα θέλαμε, αλλά έστω και τόσο ήταν θετικό. Η ανοικτή συνέλευση επίσης συνέβαλε στο να ανοίξει μια συζήτηση γύρω από το κίνημα μεταξύ των φοιτητών που έχουν αντιεξουσιαστικές αναφορές και ένας προβληματισμός για τους τρόπους με τους οποίους θα παρεμβαίνουν στον κοινωνικό τους χώρο. ■

συντακτική ομάδα

πούμε, έχει συγκροτήσει μια επιτροπή αγώνα, δηλαδή κατάληψης, εσύ λες: «α! εγώ προνομιακά θα δράσω ανεξάρτητα από αυτή την επιτροπή» ; Βέβαια τα άτομα που έφραζαν αυτές τις απόψεις συχνά προέρχονταν από σχολές, όπου κάθε συζήτηση στις συντονιστικές επιτροπές ήταν αδύνατη, επειδή σε αυτές ηγεμόνιζε η APAN. Υπό αυτό το πρίσμα η στάση τους ήταν κατανοητή

Για το πρόταγμα της αυτονομίας

Αν η αυτονομία βρίσκεται στο κέντρο, όχι μόνο της κριτικής που προσπαθήσαμε να διατυπώσουμε προηγουμένως, αλλά συνολικά στο κέντρο ενός επαναστατικού προτάγματος και μιας επαναστατικής δόμησης μιας άλλης κοινωνίας –μιας αυτόνομης κομμουνιστικής κοινωνίας– είναι ανάγκη να εξετάσουμε τι ακριβώς σημαίνει αυτονομία. Θα προσπαθήσουμε πρώτα να αρχίσουμε από την ατομική διάσταση της αυτονομίας και έπειτα να περάσουμε στην συλλογική /κοινωνική διάσταση, μιας και αυτή ενδιαφέρει περισσότερο.

Η ατομική διάσταση της αυτονομίας

Κάνοντας μια πρώτη προσέγγιση, θα μπορούσαμε να πούμε πως η αυτονομία είναι η ρύθμιση των νόμων, των αξιών, των συμπεριφορών του εαυτού μου από τον ίδιο μου τον εαυτό και όχι από κάποιον άλλο. Σε «αυστηρά» ατομικό επίπεδο μπορεί να διατυπωθεί και ως εξής: αυτονομία είναι η κυριαρχία του συνειδητού πάνω στο ασυνείδητο. Όμως σε τι ακριβώς συνίσταται το ασυνείδητο, για την περίπτωση που μιλάμε; «Το ασυνείδητο είναι ο λόγος του άλλου», κάτι ξένο μέσα μου. Μ' αυτό εννοούμε ότι μέσα μας, στο ασυνείδητο, εντυπώνονται οι προσδοκίες, οι απαιτήσεις, οι πόθοι, οι επιλογές κάποιου άλλου. Αυτός ο άλλος μπορεί να είναι οι γονείς, οι συγγενείς, ο δάσκαλος, η τηλεόραση, η διαφήμιση ώστε τελικά δεν έχει ακριβώς σημασία* ποιος είναι αυτός ο άλλος, αλλά το ίδιο το γεγονός ότι ο λόγος του υπάρχει μέσα μου και εντυπώνεται στο ασυνείδητο. Και ακόμα, ότι όχι απλώς υπάρχει μέσα μου, αλλά και ότι γενικά τείνει να με κυριαρχεί. Κάτι, τέτοιο είναι λογικό να συμβαίνει, από τη στιγμή που το άτομο ζει μέσα στην κοινωνία και επομένως δεν μπορεί παρά να επηρεάζεται –και σε μεγαλύτερο βαθμό– να καθορίζεται απ' αυτήν. "Η καλύτερα το άτομο ζει μέσα στην κοινωνία και μέσα από την κοινωνία. Επομένως, μια πρώτη σκέψη, που μπορεί να διατυπωθεί είναι ότι «ο λόγος ο δικός μου θα πρέπει να πάρει της θέση του λόγου του άλλου». Τι είναι όμως ο λόγος ο δικός μου; Ο λόγος ο δικός μου, συγκροτείται από τη στιγμή που αντιλαμβάνομαι το λόγο του άλλου, τον εξετάζω, τον διασαφηνίζω, τον εξηγώ, τον ερμηνεύω, τον κατανοώ και τελικά είτε τον απαρνιέμαι πλήρως, είτε τον ενστερνίζομαι, συγκροτώντας έτσι τη δική μου αλήθεια.

Εν τούτοις, αυτό δεν μπορεί να συμβεί ποτέ μ' ένα τελειωτικό και καθαρό τρόπο. Κι αυτό διότι ακριβώς, η εξάλειψη του λόγου του άλλου και η αντικατάστασή του από το λόγο τον δικό μου, θα σήμαινε την εξάλειψη του ασυνείδητου και την αντικατάστασή του από το συνειδητό. Από το ασυνείδητο ξεπηδούν οι πιο αρρωστημένες φαντασιώσεις, τα πιο ξενωτικά

* Δεν εννοούμε ότι δεν έχει καμία σημασία γενικά. Σίγουρα έχει αλλά σε ένα δεύτερο επίπεδο, από αυτό που εξετάζουμε εδώ.

φαντάσματα, αλλά και οι πιο ελεύθερες δημιουργίες. Το ασυνείδητο είναι όρος ύπαρξης του ανθρώπου. Δεν μπορούμε, επομένως, να μιλάμε για πλήρη εξάλειψη του ασυνείδητου ή αλλιώς δεν μπορούμε να μιλάμε για «συνειδητοποίηση» με μια πλήρη και καθαρή έννοια. Εδώ μιλάμε για μια *άλλη σχέση* συνείδητου και ασυνείδητου και άρα, για μια *άλλη σχέση* του ατόμου-υποκειμένου με τον εαυτό του. Έτσι κάνοντας μια δεύτερη προσέγγιση θα πρέπει να τροποποιήσουμε την αρχική πρόταση που διατυπώθηκε (αυτονομία είναι η κυριαρχία του συνείδητου πάνω στο ασυνείδητο) ως εξής: Η αυτονομία είναι η διαρκής και ατέρμονη προσπάθεια του υποκειμένου, να κοιτά και να σκέφτεται τον εαυτό του, να τον τροποποιεί, να τον αλλάζει και να τον ξανακοιτά. Να κατανοεί τα λάθη του, να τα διορθώνει και να προχωρά μπαινώντας, έτσι, σε ένα ατέλειωτο κύκλο συνεχούς επαναπροσδιορισμού. Ένα αυτόνομο υποκείμενο δεν προσπαθεί ακριβώς να εξαφανίσει το ασυνείδητο, αλλά προσπαθεί, όχι μόνο να το οδηγήσει στη συνείδηση, αλλά να το κάνει να εκφραστεί, να το κάνει να υπάρξει.

Ακριβώς επειδή δεν μπορούμε να εξαλείψουμε το λόγο του άλλου, καθώς τον επεξεργαζόμαστε είμαστε ταυτόχρονα αναγκασμένοι να ερμηνεύουμε και να κατανοούμε όχι μόνο τον εαυτό μας, αλλά και τον ίδιο τον κόσμο, την κοινωνία. Προσπαθώντας να σκεφτούμε τον εαυτό μας, σκοντάφτουμε συνεχώς στο λόγο του άλλου, της κοινωνίας· σκοντάφτουμε στις επιδράσεις και τους καθορισμούς του κόσμου. Έτσι ώστε η κοινωνία να είναι προϋπόθεση, όχι απλά και μόνο για την ύπαρξή μας, αλλά και για την ίδια την κατανόηση του εαυτού μας και την ανάπτυξή του.

Μ' αυτήν την έννοια το αυτόνομο άτομο δεν μπορεί ποτέ να θεωρηθεί ένας απόλυτος εαυτός, απομονωμένος, σαν μια μονάδα που μπορεί να σκέφτεται και να ερμηνεύει μόνη της τον εαυτό της. Δεν μιλάμε ακόμα ούτε για μια διαδικασία κατά την οποία το άτομο, ο Ένας, προσπαθεί, παλεύοντας με τον εαυτό του, να τον καθαρίσει από τις «βρωμιές» που του έφερε η επαφή με τους άλλους. Μόνο μέσα από την κοινωνία μπορούμε να ερμηνεύσουμε και να κατανοήσουμε τον εαυτό μας. Έτσι ώστε η τροποποίηση του εαυτού μας περνά μέσα από την αλλαγή της κοινωνίας. Καμία ατομική αυτονομία δεν μπορεί να υπάρξει, όσο θα αγνοεί τις επιδράσεις και τους καθορισμούς της κοινωνίας.

Μ' αυτές τις σκέψεις μπορούμε τώρα να προσπαθήσουμε να δείξουμε τη σημασία της κοινωνικής διάστασης της αυτονομίας*.

* Εδώ δεν εννοούμε προφανώς ότι μπορούμε έτσι εύκολα να περάσουμε γραμμικά από το άτομο στην κοινωνία. Η αντιφατική σχέση ατόμου και κοινωνίας έχει πολλούς πολύπλοκους καθορισμούς και αλληλοεπιδράσεις και επ' ουδενί δεν θα μπορούσαμε να σκεφτούμε ότι η κοινωνία είναι μια απλή συνάθροιση ατόμων, όπου αν ο καθένας άλλαζε τον εαυτό του θα άλλαζε ταυτόχρονα και η κοινωνία. Το πέρασμα από το άτομο στην κοινωνία γίνεται για μεθοδολογικούς λόγους και μόνο, αφού από την πραγμάτευση του ατόμου βγαίνει με «φυσικό» τρόπο, η

Η κοινωνική διάσταση της αυτονομίας

Το πρόβλημα στη σημερινή κοινωνία είναι το γεγονός ότι οι θεσμοί της, εμφανίζονται ξένοι στα άτομα, τα σώματα, τις τάξεις που την αποτελούν. Με την έννοια *θεσμός*, δεν εννοούμε μόνο οτιδήποτε έχει ένα νομικό κάλυμμα. *Θεσμός* είναι οι κοινωνικά και ιστορικά κατοχυρωμένοι τρόποι με τους οποίους λειτουργεί μια κοινωνία. Με αυτήν την έννοια, ο τρόπος με τον οποίο έχει κατοχυρωθεί να λειτουργεί σήμερα η οικογένεια, είναι θεσμισμένος. Θεσμισμένες επίσης είναι οι φιλικές, οι ερωτικές και γενικότερα οι κοινωνικές σχέσεις. Θεσμισμένος είναι ο τρόπος και οι σχέσεις παραγωγής, ο τρόπος διανομής των προϊόντων, η εκμεταλλευτική σχέση μεταξύ των τάξεων.

Επομένως το πρόβλημα, μπορούμε να πούμε, ότι δεν βρίσκεται μόνο στην εκμετάλλευση ή στη φτώχεια που αυτή προκαλεί, αλλά στο ίδιο το γεγονός, ότι μια ολόκληρη κοινωνία βλέπει τους θεσμούς της ως κάτι ξένο προς αυτήν. Έτσι ώστε τελικά το πρόβλημα να βρίσκεται μέσα στην οικογένεια, μέσα στις σχέσεις παραγωγής, μέσα στην εκπαίδευση, μέσα στις κοινωνικές σχέσεις, χωρίς αυτά να μπορούν να λυθούν με την κατάργηση της εκμετάλλευσης και μόνο. Είναι χαρακτηριστικό του θεσμού να εμφανίζεται στους ανθρώπους σαν κάτι ξένο, κάτι υπερβατικό, σαν να προέρχονται από κάπου αλλού. Μόλις ένας θεσμός δημιουργηθεί έχει την τάση να αυτονομείται και να αποκτά μια δική του λειτουργία. Οι θεσμοί από τη στιγμή που απομακρύνονται από αυτό που τους δημιούργησε καταλήγουν να θεωρούνται αιώνιοι, δεδομένοι και αδιαμφισβήτητοι.

Επομένως το ζήτημα που τίθεται είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι να είναι αυτοί που θα καθορίζουν τους θεσμούς τους. Να τους αναγνωρίζουν σαν δικούς τους, να τους σέβονται και να λειτουργούν μέσα απ' αυτούς. Κι αυτό όχι με μια θρησκευτική πίστη, αλλά με μια σκόπευση επανεξέτασης και επαναπροσδιορισμού. Ένα συνεχές ψάξιμο του θεσμού και της λειτουργίας του. Έτσι αυτό προς το οποίο σκοπεύει το πρόταγμα της κοινωνικής αυτονομίας, προφανώς και δεν έχει να κάνει με μια κατάσταση όπου ο καθένας κάνει ότι του καπνίσει. Προσδιορίζοντας τον όρο αυτονομία λέμε ότι: «εγώ δίνω κανόνες στον εαυτό μου». Με την ίδια έννοια μπορούμε να μιλάμε για κοινωνική αυτονομία. Απ' την άλλη εάν κάποιος μιλώντας για κοινωνική αυτονομία εννοεί μια κοινωνία διάφανη, όπου δεν θα υπάρχουν αντιστάσεις και όπου όλοι οι πόθοι και οι επιδιώξεις θα ταίριαζαν αυθόρμητα έστω και μετά από ένα διάλογο, αυταπατάται οικτρά. Μιλάμε για κοινωνική αυτονομία προσδιορίζοντας μια κατάσταση όπου τα μέλη αυτής της κοινωνίας δεν θα διαφωνούν ή δεν θα αντιδρούν με τέτοιο τρόπο ή σκόπευση ώστε να τείνουν να αμφισβητήσουν και να ανατρέψουν συνολικά σαν δομή αυτό ακριβώς το

πραγμάτευση της κοινωνίας.

καθεστώς της κοινωνικής αυτονομίας.

Το πρόταγμα της κοινωνικής αυτονομίας, αφορά μια συνολική κοινωνική-πολιτική-οικονομική αντίληψη και όχι μόνο μια πρακτική. Γεννήθηκε, αναπτύχθηκε και πραγματώθηκε μέσα από την ιστορία και τους κοινωνικούς αγώνες. Οι ίδιοι οι άνθρωποι την έκαναν να υπάρξει σαν ένας άλλος τρόπος δόμησης, οργάνωσης και λειτουργίας της κοινωνίας και όχι κάποιοι ξεμοναχιασμένοι διανοούμενοι σε κάποιο γραφείο. Οι τρόποι με τους οποίους αυτή εμφανίστηκε ποικίλουν. Η κομμούνια του Παρισιού το 1871, τα εργατικά συμβούλια στη Γερμανία το 1918, τα ρώσικα σοβιέτ το 1905 και το 1917, οι κολεκτίβες στην Ισπανία το 1936, τα εργατικά συμβούλια της επαναστατημένης Ουγγαρίας το 1956. Αυτές οι προσπάθειες, σε καμία περίπτωση δεν ήταν η πραγμάτωση της κομμουνιστικής κοινωνίας· είχαν όμως οικοδομήσει τα οργανωτικά σχήματα εκείνα τα οποία αποτελούσαν το πρόπλασμα, τη μαγιά

ουγγαρία 1956

μιας τέτοιας κοινωνίας. Αυτές οι καταστάσεις ανέδειξαν νέες αντιφάσεις και προβλήματα που έπρεπε να αντιμετωπιστούν. Παρ' όλα αυτά το ιστορικό κίνημα που τις ενώνει, αναδεικνύει τη θέληση και τη δυνατότητα, σε κοινωνική κλίμακα, να υπάρξει μια κοινωνία, η λειτουργία της οποίας, στο σύνολό της, θα ελέγχεται και θα καθορίζεται από τους ίδιους της τους κοινωνούς.

Ο λενινισμός στο πρόβλημα της οργάνωσης του κινήματος και της «μετάβασης» (δημιουργίας θα λέγαμε) σε μια κομμουνιστική κοινωνία, απάντά με την εισαγωγή μιας νέας αντίθεσης. Απορρίπτει τις μορφές αυτοοργάνωσης του κινήματος, τις άμεσες συνελεύσεις, την ανακλητότητα των εκπροσώπων και τα εργατικά συμβούλια ως *πρόπλασμα* για την δημιουργία της κομμουνιστικής κοινωνίας. Και αντ' αυτού, θέτει το εργατικό κόμμα, ως αυτό που θα καταλάβει το αστικό κράτος και θα το μετατρέψει σε εργατικό, το οποίο και θα είναι εκείνο που θα οικοδομήσει μια τέτοια κοινωνία. Μ' αυτό τον τρόπο αναπαράγει μέσα στα κινήματα, σε μια άλλη μορφή, μια από τις βασικές αντιθέσεις της αστικής κοινωνίας: την αντίθεση κράτους – κοινωνίας. Το κόμμα υψώνεται πάνω απ' το κίνημα και το «καθοδηγεί» γιατί από μόνο του το τελευταίο δε μπορεί παρά να φτάσει ένα «συνδικαλιστικό» επίπεδο. Έτσι ακριβώς και το κράτος υψώνεται πάνω απ' την κοινωνία και την «κάνει να λειτουργεί», γιατί από μόνη της θα απορυθμισθεί. Το κράτος, *στο όνομα της κοινωνίας*, υψώνεται πάνω από αυτήν και την κυριαρχεί. Με τον ίδιο τρόπο το κόμμα, *στο όνομα του κινήματος*, υψώνεται πάνω από αυτό, αυτονομείται και το κυριαρχεί. Έτσι ενώ το κόμμα παλεύει για την

κατάργηση της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης, εισάγει μέσα στο κίνημα (πολύ πιο πριν από την κατάληψη της αστικής εξουσίας), με άλλη μορφή, μια νέα σχέση καταπίεσης και κυριαρχίας. Αυτή η σχέση τελικά μας οδηγεί -όπως το έδειξε και η ιστορία- σε μία νέα σχέση εκμετάλλευσης.

Από τη στιγμή, όμως, που σκοπεύουμε προς την κοινωνική αυτονομία, δεν μπορούμε παρά να σκεφτούμε, ότι ο δρόμος που οδηγεί προς την πραγμάτωσή της, δεν μπορεί παρά να περνάει μέσα από τους θεσμούς που θα δημιουργηθούν, όταν οι ίδιοι οι κοινωνοί οργανωθούν και δράσουν αυτόνομα· οι ίδιοι για τους ίδιους. ■

-βλάσσης

ουγγαρία 1956

ΚΑΠΟΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΤΙΓΜΗ

1

Δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές. Αυτά τα συμπεράσματα είναι προσωπικά και απορρέουν από την δικιά μου βιωμένη εμπειρία. Οι περισσότεροι μπορεί να μην τα συμμερίζονται και καλά κάνουν. Είχαν διαφορετικές εμπειρίες ή τις ερμήνευαν διαφορετικά, απολύτως σεβαστό. ΟΛΟΙ έχουν εμπειρίες. Θα ήταν ευχής έργο να διαμορφώνουν τις απόψεις τους με βάση αυτές, ακόμα και αν νομίζουν ότι είναι λίγες. Από τις απόψεις των άλλων, είτε είναι κάποιος φίλος τους, είτε κάποιος «σοφός θεωρητικός», καλό είναι να κρατάνε μόνο ό,τι τους φαίνεται χρήσιμο και να πετούν τα υπόλοιπα. Είναι όμορφη η κατάσταση εκείνη, όπου κοινές εμπειρίες, οδηγούν αρκετούς ανθρώπους σε κοινά συμπεράσματα με έναν τρόπο αβίαστο. Κακάσχημη η κατάσταση όπου κάποιος ή κάποιοι προσπαθούν να επιβάλουν τις απόψεις τους στους άλλους. Όμορφη επίσης η κατάσταση όπου η άνθρωποι μπορούν να επικοινωνήσουν, δηλαδή να επαναξιολογήσουν μαζί τις εμπειρίες τους με έναν τρόπο επικοινωνιακό και κατά το δυνατόν ισότιμο.

2

Η μεγαλύτερη πληγή στις πολιτικές, στις κοινωνικές, σε όλων των ειδών τις ανθρώπινες σχέσεις είναι οι διαθέσεις επιβολής που έχουμε ο ένας απέναντι στον άλλον. Εμφανίζονται παντού και είναι μάλλον ουτοπικό να νομίζουμε ότι αυτές θα μπορούσαν να ξεπεραστούν ποτέ απόλυτα μέσα στα πλαίσια μιας κοινωνίας. Όσο μπορούμε να την μετριάσουμε όμως, τόσο το καλύτερο. Και κυρίως, δεν θα πρέπει την να την αφήνουμε να γιγαντώνεται και να κακοφορμίζει στο όνομα κάποιων υποτίθεται απελευθερωτικών οραμάτων, ακυρώνοντας έτσι

κάθε πιθανότητα πραγματικής, έστω και μερικής, απελευθέρωσης.

3

Στις πολιτικές ομάδες (όπως και σε όλες τις ανθρώπινες ομάδες) εμφανίζονται «άτυπες ιεραρχίες». Αυτές δημιουργούνται εξαιτίας των τάσεων επιβολής σε συνδυασμό με τις φυσιολογικές ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ των ανθρώπων σε συγκεκριμένα ταλέντα, σε κίνητρα, σε αντοχές, σε εμπειρίες κλπ. Πολλές ομάδες, θεωρούν αυτές τις ιεραρχίες θεμιτές και τις θεσμοποιούν (ο γραμματέας του κόμματος, το πολιτικό συμβούλιο, η ακτιδική επιτροπή, ο γραμματέας πόλης, γραμματέας σχολής, η εκλεγμένη συντονιστική επιτροπή κατάληψης.....). Το ζήτημα είναι τι κάνουμε οι υπόλοιποι, οι οποίοι εμπνεόμαστε από ένα απελευθερωτικό όραμα που είναι κριτικό απέναντι στις ιεραρχίες. Πάνω σε αυτό έχω καταλήξει στα εξής. Οι πολιτικές συλλογικότητες είναι προτιμότερο να είναι χαλαρές. Δηλαδή να δίνουν συνειδητά προτεραιότητα στην δυνατότητα προσωπικής έκφρασης του καθενός και όχι στην συνοχή της ομάδας. Με αυτό τον τρόπο οι άτυπες ιεραρχίες, που ούτως ή άλλως θα υπάρχουν, τουλάχιστον δεν θα ενισχύονται. Επίσης καλό θα ήταν να είναι σχετικά εφήμερες, διότι με αυτό τον τρόπο οι άτυπες ιεραρχίες δεν θα παγιώνονται. Τέλος είναι προτιμότερο οι πολιτικές συλλογικότητες να δημιουργούνται με φυσικό και αβίαστο τρόπο, δηλαδή από ανθρώπους που έχουν κάποια κοινά βιώματα, που τα ερμηνεύουν ο καθένας με τρόπους που είναι συμβατοί μεταξύ τους και που αντιλαμβάνονται ότι έχουν κάποιες κοινές ανάγκες και επιθυμίες. Αυτοί οι άνθρωποι φυσικά, δεν θα έχουν ως σκοπό την στρατολόγηση (τι σικαμένη λέξη...) άλλων. Επειδή όμως τώρα έχω καταλήξει σε αυτά, δεν σημαίνει ότι πιστεύω πως κάνουν για όλους ούτε ότι κάνουν για όλες τις περιστάσεις. Ο καθένας πρέπει να νιώθει ελεύθερος να πειραματιστεί. Έτσι νιώθω και ο ίδιος. Υπό το πρίσμα κάποιων διαφορετικών εμπειριών, μπορεί και να θεωρήσω ως καλύτερα άλλα πράγματα.

4

Το θέμα της ιεραρχίας και της επιβολής, δεν εξαντλείται εξετάζοντας τι συμβαίνει στο εσωτερικό των πολιτικών συλλογικοτήτων. Πρέπει να δούμε και τις σχέσεις που έχει η συλλογικότητα με την κοινωνία, με συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες (πχ τους φοιτητές) και τον ρόλο τους μέσα σε συγκεκριμένα κοινωνικά κινήματα. Είναι θεμιτό να επιχειρεί μια πολιτική συλλογικότητα επιβολή σε μια κοινωνική ομάδα; Η δικιά μου απάντηση είναι όχι. Είναι άλλο πράγμα να προσπαθείς να επηρεάσεις εκφράζοντας πχ έναν συγκροτημένο λόγο ή κάνοντας μια καιρία παρέμβαση σε ένα κρίσιμο σημείο ενός κινήματος και άλλο να προσπαθείς να επιβάλλεις την θέληση της ομάδας σου με κάθε μέσο. Όταν λέω με κάθε μέσο,

αναφέρομαι σε στρατιωτικούς όρους: «είμαστε (ή πρέπει να είμαστε) πιο πολλοί, είμαστε (παρομοίως) πιο φωνακλάδες, πιο τρεχαλατζήδες και κυρίως είμαστε συντεταγμένοι σαν στρατιωτάκια, ένα σώμα ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΕΝΟ από το κοινωνικό σύνολο στο οποίο ανήκει, με διαχωρισμένες επιδιώξεις τις οποίες πρέπει να επιβάλλουμε (και άμα δεν παίρνεται από λόγια, δέρνουμε κιόλας)». Υπάρχουν νοοτροπίες, στον αντιεξουσιαστικό κυρίως χώρο, σύμφωνα με τις οποίες επιχειρείται, μεν, να ακολουθηθεί μια αντίθετη κατεύθυνση, αλλά πετιεται το παιδί μαζί με τα απόνερα. Οι φορείς ανάλογων νοοτροπιών απορρίπτοντας το καπέλωμα των αριστερών οργανώσεων στα κινήματα, καταλήγουν να απορρίπτουν και τα ίδια τα κινήματα, επειδή «δεν βγαίνει τίποτα από αυτά», επειδή είναι μικροαστικά, συμβιβασμένα, ενσωματωμένα κλπ. Και βεβαίως εξίσου μικροαστικά και συμβιβασμένα είναι και τα κοινωνικά στρώματα που είναι φορείς αυτών των κινήματων και εν τέλει η κοινωνία (σχεδόν) ολόκληρη.

Προσπαθούν να προστατέψουν την δικιά τους, αμφισβητησιακή, ταυτότητα, επιδίωξη ως ένα βαθμό θεμιτή. Το αποτέλεσμα όμως είναι η απομόνωση από την κοινωνία, η γκετοποίηση, η οποία συν τοις άλλοις ευνοεί την αναπαραγωγή, στο εσωτερικό του γκέτο, καταπιεστικών μοντέλων που υποτίθεται ότι αντιμάχονται.

5

Το ζήτημα δεν είναι να καθορίσω αν μια κοινωνική ομάδα ή ένα κοινωνικό κίνημα, έχει δικίο ή άδικο. Δεν είμαι δικαστής, να απονέμω το δικίο και το άδικο. Σε ένα κίνημα αναλογεί, να κάνει πολλά πράγματα, αυτό είναι κατά την γνώμη μου το σημαντικό, ενώ σε μια οποιαδήποτε πολιτική συλλογικότητα λίγα. Ένα κίνημα μπορεί να ακυρώσει ένα νόμο. Στα καλύτερα του μπορεί και να ρίξει κυβερνήσεις, να επηρεάσει τις συνείδηση και την αντίληψη για την ζωή που έχει μια γενιά, μπορεί και να αλλάξει τον κόσμο ολόκληρο (χωρίς να τον κάνει βέβαια ειδυλλιακό, αυτά δεν γίνονται...). Όλα τα παραπάνω είναι πράγματα πολύ πέρα από τις δυνατότητες της οποιαδήποτε οργάνωσης (και πολύ καλά κάνει και είναι). Τα κινήματα είναι η αναπνοή της κοινωνίας. Δεν θα κολλήσω, τώρα, στο αν βρωμάει. Αν ο κόσμος ενός κινήματος θέλει να είναι «συντεχνίτης», θα το λουστώ, ασκώντας παράλληλα, μια εποικοδομητική κριτική, προσπαθώντας να συνομιλήσω μαζί του και όχι να τον βάλω με το ζόρι να κάνει κάτι που δεν θέλει. Αν δεν αντέχω να το αυτό, μπορώ μια χαρά και να μην συμμετέχω, χωρίς όμως να καταλήγω να απαξιώνω τα κινήματα. Αν πάλι, ο κόσμος έχει ωραίες διαθέσεις, τόσο το καλύτερο.

6

Η διαφορά που νιώθω να έχω σε φιλοσοφικό επίπεδο σε σχέση με νοοτροπίες όπως αυτές των

Λενινιστών, είναι ότι δεν πιστεύω στην μία και μοναδική «αλήθεια». Υπό αυτό το πρίσμα θεωρώ και τις θεωρίες και τις λεγόμενες αμφισβητησιακές, βεβαίως. Μια θεωρία, όσο επιτυχημένη και αν είναι, δεν είναι παρά ένα εργαλείο για την ερμηνεία της πραγματικότητας. Η πραγματικότητα όμως, είναι πιο πολύπλοκη και από την καλύτερη ερμηνεία της. Υπάρχουν βέβαια κάποιες σταθερές. Υπάρχει η αλήθεια των εμπορευματικών σχέσεων, της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης, της κρατικής κυριαρχίας, του ρατσισμού, της πατριαρχίας. Σε αυτό μάλλον συγκλίνουν όλες οι αμφισβητησιακές θεωρίες. Θα μπορούσαμε να το αποδεχτούμε, ως ένα πυρήνα αντικειμενικότητας στις θεωρήσεις μας. Το πως ακριβώς, όμως, όλες οι παραπάνω αλήθειες αλληλοδιαπλέκονται για να παράξουν το κοινωνικό σύστημα, στην κάθε χρονική φάση του, στην κάθε τοπική εκδοχή του, είναι ζήτημα ερμηνείας. Η οποία εξαρτάται και από την θέση που κατέχει μέσα στο κοινωνικό αυτό σύστημα, αυτός που ερμηνεύει. Μια θέση, μέσα στο κοινωνικό σύστημα, που και αυτή με την σειρά της επιδέχεται διαφορετικών ερμηνειών. Συνεπώς η αξίωση μιας «αντικειμενικής» ή «επιστημονικής», κατανόησης (άλλο ερμηνεία, άλλο κατανόηση) της ολικής πραγματικότητας είναι μάλλον φενάκη. Τα πράγματα χειροτερεύουν, όταν μια αμφισβητησιακή θεωρία αυτοαναγορεύεται σε επαναστατική. Υποστηρίζει τότε, ότι όχι μόνο κατανοεί «επιστημονικά» την πραγματικότητα, αλλά ότι μπορεί και να καταδείξει εξίσου «επιστημονικά», το με ποιόν ακριβώς τρόπο είναι «ιστορικά προγραμματισμένο» να επέλθει η υπέρβαση της πραγματικότητας αυτής. Όπως επίσης και το που ακριβώς θα οδηγήσει αυτή η υπέρβαση. Πρόκειται για ένα είδος θεώρησης που ονομάζεται ντετερμινισμός. Αυτός ο τρόπος σκέψης αναδύθηκε στον δυτικό κόσμο με τον διαφωτισμό. Ουσιαστικά βέβαια αποτελεί μια ποιοτική μετάλλαξη της χριστιανικής τελεολογίας. Η «επιστήμη» αντικατέστησε την θρησκεία, διατηρώντας αρκετά από τα χαρακτηριστικά της. Άλλαξε η μεθοδολογία, άλλαξε η προοπτική και ο ορίζοντας, άλλαξαν πολλά, όμως ένα σημαντικό μέρος της ουσίας έμεινε ίδιο: «Εμείς οι κατέχοντες την γνώση, θα σας πούμε, ω αδαείς, ποια είναι η αλήθεια! Για το παρόν σας και για το μέλλον σας!». Πολιτικά αυτό το πρόταγμα εκφράστηκε αρχικά μέσω του γιακωβινισμού (αστική επανάσταση) και του λενινιστικού κομμουνισμού στην συνέχεια, χωρίς, βεβαίως, να αφήσει ανεπηρέαστο ούτε τον αναρχισμό, ούτε τον αριστερισμό-αυτονομία, μονό που σε αυτές τις δύο τελευταίες τάσεις υπήρχαν και «φλέβες» που το αναιρούσαν. Μετά τον διαφωτισμό και σε συνέχεια του, ο μαρξισμός, είναι η πιο επιτυχημένη θεωρία που υπήρξε. Είναι οπωσδήποτε πολύ χρήσιμη ως ερμηνευτικό εργαλείο. Είχε όμως και στοιχεία, όπως η απόλυτη προτεραιότητα που έδινε στην οικονομική σφαίρα για την ερμηνεία του κόσμου ή ο ντετερμινισμός του, η πίστη στην

ιστορική προοπτική μιας συγκεκριμένης τάξης να μετατρέψει τον κόσμο στον «επί της γης παράδεισο», που επέτρεψαν στους λογής, λογής οπαδούς του, σε όλους τους λενινιστές και σε αρκετούς από τους αριστεριστές-αυτόνομους, να τον εκλάβουν ως ένα «κλειστό σύστημα», μια θεολογία, μια «απόλυτη αλήθεια», ο καθένας με την δική του παραλλαγή. Δεν θα διαφωνήσω ότι ο άνθρωπος, ιδιαίτερα σε κάποιες φάσεις της ζωής του, έχει ανάγκη από «την αλήθεια», το κατανοώ, και το έχω βιώσει. Αυτό όμως δεν την κάνει λιγότερο φενάκη. Και το ακόμα χειρότερο είναι ότι αυτή «η αλήθεια» καθώς «μεταγγίζεται» στο κοινωνικό σώμα και μεταφράζεται σε πολιτική έκφραση και πρακτική, συχνά κακοφορμίζει. Πάρτε για παράδειγμα το ζήτημα της εργατικής τάξης: στην αρχική μαρξιστική ιδεολογία*, η τάξη αυτή ήταν ταγμένη με το «ιστορικό καθήκον», να εξαλείψει την αθλιότητα στο κόσμο και βεβαίως και την δικιά της, καταργώντας τον εαυτό της ως τάξη, και φυσικά όλες τις τάξεις. Στην συνέχεια μέσα από μια (παράξενη;) μεταστροφή που κάναν οι λενινιστές κυρίως (και ιδιαίτερα τα παραδοσιακά κκ, αλλά όχι μόνο αυτά), η εργατική τάξη από την απελευθερωτική παράμετρο μιας γενικευμένης αθλιότητας που πρέπει να καταργηθεί, μετατρέπεται σε αξία καθ' εαυτή: είναι καλό να είσαι εργάτης! Το σωστό είναι να έχεις ωραίες χοντρές μπρατσάρες, όπως στα σκίτσα στις αφίσες του κκε! Μη βροντοτυπάς τις χάντρες, η δουλειά κάνει τους άντρες! Το πρότυπο κομμουνιστή είναι ο μαλάκας ο Σταχάνοφ! Όσο πιο καταπιεσμένος, τόσο πιο άξιος (ο Χριστός ευλογεί τους ταπεινούς). Γνωρίζετε που παραπέμπουν όλα αυτά: σε διευθυντάδες (ή επίδοξους διευθυντάδες) που θέλουν να βάλουν τον κόσμο να δουλέψει.

7

Έρχονται λοιπόν οι πιστοί της μίας ή της άλλης αίρεσης του λενινισμού, βαφτίζουν τον εαυτό τους «πρωτοπορία», η οποία ξέρει καλύτερα από εμάς για μας τι πρέπει να γίνει με τον πλανήτη μας, την κοινωνία μας και την ζωή μας, και βεβαίως και για το όποιο κίνημα στο οποίο συμμετέχουμε. Εκεί δίνουν μια «μεγαλειώδη μάχη», ούτως ώστε ότι γίνεται να προαποφασίζεται στα πολιτικά γραφεία (τα δικά του ο καθένας). Λες και συμμετέχουν σε διαγωνισμό για το ποιός αύριο ή μεθαύριο, θα είναι ο καλύτερος διευθυντής!

8

Αν προσέφερε κάτι ο διαφωτισμός στον ανθρώπινο πολιτισμό, αυτό είναι οπωσδήποτε μια προσμονή, οι απαρχές μιας αξίωσης για αυτονομία-αυτοκαθορισμό του πολίτη-ατόμου. Αυτές οι διακυρήξεις σε πολύ μικρό βαθμό υλοποιήθηκαν, αλλά έστω και τόσο αποτελούν μια πρόοδο για τα ανθρώπινα. Η ιδέα ενός ανθρώπου κύριου του

* Ιδεολογία = το αντίστοιχο της θεολογίας στους μοντέρνους καιρούς

εαυτού του ως καθολική συνθήκη παραμένει μια γοητευτική ιδέα. Από τα πρώτα, υπονομευμένα από τους ίδιους, ψελλίσματα των διαφωτιστών και τις ακραίες προκλήσεις ενός Σαντ, μέχρι το: «να γίνουμε όλοι αφέντες δίχως δούλους» του Βανεγκέμ, το νήμα ξετυλίσσεται αδιάκοπα, από πολύ διαφορετικά πνεύματα, θεωρίες, καλλιτεχνικά και κοινωνικά κινήματα. Μπορεί και αυτό να είναι φενάκη, όμως είναι η φενάκη που έχω μάθει να αγαπάω. Είναι μια ουτοπία, δεν είναι όμως καθόλου ιδεολογία. Δεν υποστηρίζω ότι η πραγματικότητα είναι το και το, ούτε ότι έχω δικίο, ούτε ότι θα οδηγηθούμε σε αυτά που λέω, από την ιστορία, ντε και καλά, και ότι αυτό είναι αποδεδειγμένο με επιστημονικό τρόπο... Απλά λέω ότι θα ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑ τα πράγματα να πηγαίνουν προς τα εκεί. Και όχι μόνο προς τα εκεί, αλλά και στην επανεφεύρεση της ανθρώπινης Κοινότητας (όχι κοινωνίας), καθώς και τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης μας με την φύση, με όρους πολύ διαφορετικούς από αυτούς που έθεσε ο διαφωτισμός (οικολογία). Τώρα πως συνδυάζονται όλα αυτά; Είπαμε, ουτοπία! Η συλλογική αυτονομία, λοιπόν, δεν μπορεί, για μένα, παρά να περνάει μέσα από τον σεβασμό της ατομικής αυτονομίας. Το θέμα είναι ότι και η ατομική αυτονομία, είναι, τουλάχιστον, υπονομευμένη αν δεν στηρίζεται, με την σειρά της, στην συλλογική αυτονομία και μάλιστα στην καθολική επικράτηση της σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τα όποια ψήγματα αυτοκαθορισμού κατακτά κανείς εδώ στον πρώτο κόσμο, μπορεί να είναι καλοδεχούμενα, αλλά είναι υπονομευμένα, την στιγμή που δισεκατομμύρια άνθρωποι σε όλη την γη σφάζονται και βομβαρδίζονται ανηλεώς, πεθαίνουν της πείνας ή από αρρώστιες που πιστεύαμε ότι είχαμε εξαλείψει, αφήνονται στο έλεος της κάθε περιβαλλοντικής καταστροφής που προκαλούμε ή απλά πεθαίνουν στην δουλειά για ένα ξεροκόμματο. Αφού λοιπόν είναι υπονομευμένα, γιατί παρ' όλα αυτά είναι καλοδεχούμενα; Γιατί τις ριζικές αλλαγές συχνά δεν τις φέρνουν οι πιο καταπιεσμένοι, αυτοί που «δεν έχουν τίποτα να χάσουν», διότι συχνά δεν τους έχει απομείνει και τίποτα να δώσουν. Συχνά τις φέρνουν, αυτοί στους οποίους «τάχθηκαν πολλά και δόθηκαν (πολύ) λίγα».

9

Σήμερα ακόμα και αξιόλογοι άνθρωποι προσφεύγουν αποκλειστικά σε ατομικές «λύσεις». «Ξεχνούν» ότι η ζωή, όπως δομείται μέσα στις συνθήκες της εμπορευματικής, πατριαρχικής και κρατικής κυριαρχίας, είναι ναρκοθετημένη. Σε τέτοιες συνθήκες το μεμονωμένο άτομο ή η παρεούλα είναι ανίσχυρα. Το «ξεχνούν» ακριβώς επειδή η πίεση της κοινωνίας είναι μεγάλη. Οι μόνη διέξοδος για «συλλογικότητα» που προσφέρεται, σχετικά εύκολα, από την εποχή, είναι η φιλανθρωπία των διαφόρων μη κυβερνητικών οργανώσεων. Οργανώσεις οι

οποίες αναπαράγουν ουσιαστικά τον κυρίαρχο ατομισμό της εποχής, μέσα από ένα μοντέλο του «ενεργού πολίτη», ο οποίος δεν αμφισβητεί τίποτα από την ολότητα του κοινωνικού συστήματος, αλλά προσπαθεί απλά να απαλείψει κάποιες επιμέρους «υπερβολές» του. Αλλά και αυτοί που επιμένουν στην ουσιαστική συλλογικότητα, δεν πρέπει να ξεχνάνε ότι η καταπίεση ως βιωμένη κοινωνική εμπειρία, έχει την τάση να αναπαράγεται και μέσα στα δικά τους συλλογικά εγχειρήματα. Καλό είναι να έχουν πλήρη επίγνωση αυτού του γεγονότος και να λαμβάνουν τα μέτρα τους. Ίσως το μεγαλύτερο στοιχείο της εποχής είναι να καταφέρουμε να ενώσουμε ξανά διαλεκτικά το ατομικό με το συλλογικό. Θα χρειαστούν καινούριες θεωρήσεις, οι οποίες θα πηγάζουν και από καινούρια βιώματα. Όχι όμως καινούριες ιδεολογίες. ■

-Μίκυ

ΚΑΙ...

Υπάρχει ένα συστατικό που σε σημαντικό βαθμό αγνοείται (ίσως όχι ηθελημένα) από πολλούς που συμμετέχουν σε σημερινές κινητοποιήσεις. Υποτίθεται πως παλεύεις τελικά για μια καλύτερη ζωή. Μα η ζωή δεν είναι μόνο αυτοοργάνωση, θάνατος στα αφεντικά και κατάλυση του κράτους. Όσο βασικά και ακρογωνιαία κι αν είναι τα προηγούμενα, υπάρχουν κι άλλα. Ως ρομαντικός, μη επαρκώς καταρτισμένος πολιτικά, μη ενταγμένος σε ομάδα και φυσικά ως αρκετά άπειρος (όσο κωλόγερος κι αν είμαι) στην πολιτική στρατηγική (τι απεχθής, όσο και απαραίτητη έννοια, αλήθεια!), θεωρώ πως θα έπρεπε να υπάρχει και μια επιθυμία για καλοπέραση. Και όσοι μπορούν να ξεφύγουν από προβοκατόρικες στενομουαλιές ή στενόμυαλα προβοκατοριλίκια και να ανοίξουν λιγάκι το κεφαλάκι τους, θα μπορούν ακολούθως να καταλάβουν τι εννοώ με τον όρο καλοπέραση. Να εξηγηθώ, ωστόσο: μιλάω για επικοινωνία (σε όλα τα επίπεδα) ανάμεσα στα άτομα που συμμετέχουν στις κινητοποιήσεις, μιλάω για χαβαλέ, μιλάω για όλη την ψυχεδέλεια που σου περνάει στα κόκαλα το ίδιο το ψοφόκρυο που πιθανώς να επικρατεί σε μια περίοδο κατάληψης. Και μιλάω για άλλα τα οποία έρχονται με αφετηρία όλα αυτά. Είναι σαφές ότι δεν υφίσταται συνταγή προκειμένου να πραγματοποιηθούν τα προηγούμενα. Δυστυχώς ή ευτυχώς, είχα στο νου μου ότι το τωρινό «κίνημα» θα μας επιφύλασσε ανάλογες γοητείες με αυτό που γνώρισα μερικά (αρκετά) χρόνια πριν. Γοητείες που είχαν ενισχυθεί με γόνιμες πολιτικές διαδικασίες. Τι σκατά έχει γίνει και έχουμε τόσο πολύ ταμπουρωθεί

στις πολιτικές ομάδες στις οποίες ανήκουμε; Τι σκατά έχει γίνει και όλη την ώρα αναλύουμε ακόμα και το παραμικρό ασήμαντο που άνετα μπορεί μέχρι και να μας αποπροσανατολίζει; Κάποτε οι καταλήψεις και γενικά οι κινητοποιήσεις είχαν τέτοιο χαρακτήρα, ώστε γίνονταν ένα με εμάς. Γουστάρουμε. Περνούσαμε καλά, οπότε είχαμε έναν επιπλέον λόγο, πέρα από τον πολιτικό, για να συνεχίζουμε να τις στηρίζουμε. Η φαντασία εμπεριέχει το απρόβλεπτο. Αυτό είναι που μας κάνει να μη βαριόμαστε. Αυτό είναι που κάνει τους κομματικούς μηχανισμούς να χάνουν τον έλεγχο και τα κουκιά. Μία από τις μεγάλες ήττες που φαίνεται πως έχουμε φάει είναι ότι όλα τα επεξεργαζόμαστε και τα ερμηνεύουμε μέσα από ένα στενό και ξύλινο πολιτικό πρίσμα. Από 'δω και στο εξής προβλέπω πως θα φάμε κι άλλες ήττες, εφόσον συνεχίσουμε να είμαστε το ίδιο προβλέψιμοι. Υπάρχουν μια χαρά μηχανισμοί που μπορούν να επισπεύσουν τέτοιες περαιτέρω ήττες. Σοβαρέψαμε, μάγκες! Σοβαρέψαμε επικίνδυνα. Έχουμε το θράσος να αυτοαποκαλούμαστε φρικιά, αντιξουσιαστές ή ανένταχτοι και ανεξάρτητοι, τη στιγμή που η ίδια μας η στάση δε χαρακτηρίζεται σε κανένα βαθμό από τέτοιες έννοιες. Όλα μετρημένα και υπολογισμένα. Στις καταλήψεις ρίχναμε τους πιο ξέφρενους χορούς. Στις καταλήψεις γνωρίζαμε τα άτομα που έμελε να είναι οι κατοπινοί μας μεγάλοι έρωτες. Στις καταλήψεις μεθάγαμε από αλκοόλ και κουβέντες με μελλοντικούς κολλητούς. Η σειρότητα οποιουδήποτε είδους δεν έχει θέση στα κινήματα. ■

-γκόγκο

Η «ιστορία» ενός μικρού εγχειρήματος...

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να προσπαθήσει να καταγράψει ένα εγχείρημα του παρελθόντος. Ένα πολιτικό εγχείρημα, το οποίο αφορά έναν τρόπο οργάνωσης ενός κοινωνικού κομματιού όπως οι φοιτητές, αδιαμεσολάβητο από κόμματα και λοιπούς ιεραρχικούς θεσμούς (Δ.Σ κτλ) . Η καταγραφή αυτή θα προσπαθηθεί να γίνει με τέτοιο τρόπο που να φανεί στοιχειωδώς χρήσιμη σε νεότερους συντρόφους τους οποίους και απασχολούν παρόμοια ζητήματα.

Και το όνομα του εγχειρήματος; «Αυτόνομη Κίνηση Φυσικού».

Η «αυτόνομη» ήταν ένα σχήμα που ανήκε στον ευρύτερο χώρο της πολιτικής αυτονομίας. Εξέφρασε μια τάση για συγκροτημένα και υπεύθυνα παρέμβαση

στον κοινωνικό τοπίο του πανεπιστημίου. «Έζησε» από τον Απρίλιο του 1998 μέχρι και περίπου την άνοιξη του 2002 οπότε και ουσιαστικά αυτοδιαλύθηκε αφήνοντας πίσω της την φυσική παρουσία κάποιων συντρόφων μέσα στα αμφιθέατρα, οι οποίοι και προσπάθησαν να συνεχίσουν να εκφράζουν ένα πολιτικό λόγο κοντά σε αυτόν που εξέφρασε και η «αυτόνομη» σε τελείως παρ' όλα αυτά διαφορετικές συνθήκες. Ο γραφών μπήκε στο σχήμα αυτό, τον Νοέμβριο του '98 και επομένως δεν έχει άμεση εικόνα των πρώτων διεργασιών που την γέννησαν.

Παρ' όλα αυτά είναι σε θέση να αναπαράγει τις γενικότερες συνθήκες, τον πολιτικό λόγο και τις πολιτικές πρακτικές που συνόδευσαν τον βραχύ της βίο μέσα φυσικά από το υποκειμενικό του πρίσμα.

Οι θέσεις αυτές δεν έχουν συζητηθεί με κανένα άλλο πρώην μέλος της «αυτόνομης» και επομένως εκφράζουν αποκλειστικά τον γράφοντα.

Κοινωνικοπολιτικές συνθήκες

Η «αυτόνομη» γεννήθηκε λίγο πριν και «ανδρώθηκε» μέσα στις κινητοποιήσεις ενάντια στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση Αρσένη και τις μαζικές καταλήψεις σχολείων και σχολών του χειμώνα '98-'99. Απέκτησε υπόσταση και οντότητα μέσα στον πανεπιστημιακό χώρο αλλά παράλληλα ήταν και ένας από τους κύριους πολιτικούς εκφραστές αντιεξουσιαστικού λόγου και στην πατρινή κοινωνία.

Ανάλογα σχήματα (με τις δικές τους φυσικά ιδιαιτερότητες) υπήρχαν και σε άλλες σχολές (βιολογικό, μηχαν/μηχ...), ενώ φυσικά υπήρχαν και οι κλασσικές αριστερές και «αριστεριστικές» πολιτικές δυνάμεις που έριζαν για τον έλεγχο του φοιτητικού κινήματος (ΕΑΑΚ (ναρ -αντίλογος), Αριστερά Σχήματα (κοε), ΠΚΣ(κκε), ΕΣΟΦ (σεκ) κτλ.

Οι οξυμένες κοινωνικές συνθήκες της περιόδου, εκκινούν ουσιαστικά με τον καυτό Ιούνιο του '98 και τις συγκρούσεις των αδιόριστων εκπαιδευτικών έξω από τα εκπαιδευτικά κέντρα (Πάτρα-Λάγγουρας), συνεχίζουν με την επιθετικότητα του καπιταλισμού στην περιοχή των Βαλκανίων (βομβαρδισμοί Γιουγκοσλαβίας-Απρίλιος 99), ενώ ολοκληρώνονται ουσιαστικά τον Νοέμβρη '99 με την επίσκεψη του Κλίντον στην Ελλάδα και τις (τεραστίας έκτασης) συγκρούσεις στο κέντρο της Αθήνας .

Πρακτικές

Μέσα σε αυτό το μείγμα στιγμών έντονης κοινωνικής έντασης, προσφέρονταν φυσικά άφθονες αφορμές για πολιτική παρέμβαση και κοινωνική κριτική από την πλευρά μας μέσα σε συνθήκες έντονου πειραματισμού , πολιτικού συναισθηματισμού και πολλές φορές ιδεολογικής σύγχυσης.

Το σχήμα αποτελούταν από παιδιά που επί το πλείω δεν είχαν καμία προηγούμενη εμπειρία σε πολιτικές διαδικασίες τέτοιου επιπέδου και έτσι ουσιαστικά αυτομορφώνονταν και αυτοεξελίσσονταν βρίσκοντας λύσεις στα προβλήματα που ανέκυπταν μέσα από τις εσωτερικές διαδικασίες της ομάδας και μόνο. Υπήρχαν πάντως και δυο τρία άτομα τόσο στον πυρήνα όσο και στον περίγυρο της ομάδας που είχαν και πολιτική εμπειρία αι θεωρητική κατάρτιση. Οι συγκεκριμένοι ήταν «αναρχικοί», άλλα μάλλον με μία έννοια που ήδη είχε εκλείψει στον παραδοσιακό α/α χώρο. Με αυτό εννοώ πως ήταν μακριά από την απαξίωση παρέμβασης σε κοινωνικούς χώρους, και πιο κοντά σε παραδοσιακού τύπου πολιτική παρέμβαση μια μορφή της οποίας ήταν και ο ιδιότυπος συνδικαλισμός που εφαρμόζαμε εμείς.

Μέσα στο σχήμα τώρα, οι αποφάσεις παίρνονταν από την εκάστοτε ολομέλεια του, με ομοφωνία, συναίνεση και με δικαίωμα χρήσης του βέτο ενώ συνολικά από το σχήμα πέρασαν πάνω από 30 άτομα με μια σταθερή σύνθεση περίπου 15 ατόμων να αποτελεί τον πυρήνα της συλλογικότητας.

Η εξωστρεφής δράση της ομάδας είχε βασικό άξονα παρέμβασης την γενική συνέλευση του φυσικού όπου συμμετείχαμε κανονικά μέσω της κλασσικής διαδικασίας των πλαισίων και της συνακόλουθης ψηφοφορίας. Επίσης προπαγανδίζαμε τις θέσεις της με προκηρύξεις, μπροσούρες, αφίσες, βιβλιοπωλείο κ.α.

Η απήχηση που είχε η παρουσία της κίνησης ήταν τέτοια που είχε σαν αποτέλεσμα την καθολική επικράτηση των πλαισίων της σε όλες τις γενικές συνελεύσεις που πήρε μέρος ως τέτοια, πλην των περιπτώσεων που συντεταγμένα το **πασπουδοδαπτικο** μπλοκ κατεβάζοντας караβάνια

σπαστών κατάφερε δυο φορές. να σπάσει πρώτα την κατάληψη της περιόδου Αρσένη, η οποία ήδη είχε ζωή σχεδόν 2 μηνών, καθώς και αυτήν του χειμώνα 00-01 που αφορούσε εσωτερικό κανονισμό της σχολής(v+9).

αφίσα της αυτόνομης κίνησης

Η «αυτόνομη», χωρίς να καταφέρει να αποφύγει τελείως τις αντιφάσεις που περικλείει η διαδικασία της ψηφοφορίας πλαισίων, κατάφερε και ήρθε σε επαφή με το μεγαλύτερο κομμάτι του κόσμου που την στήριξε μέσα και έξω από το αμφιθέατρο, πολλοί εκ των οποίων πέρασαν και από το σχήμα. *Παρ' όλα αυτά ο σκοπός της πλήρους ταύτισης σχήματος - περιβάλλοντος της «αυτόνομης» δεν επετεύχθη πράγμα που αποτέλεσε και αντικείμενο κριτικής στο εσωτερικό της ομάδας, συντείνοντας στην αυτοδιάλυσή της.* Γεγονός είναι πάντως πως η «αυτόνομη» παρέλαβε έναν ανάπηρο πολιτικά σύλλογο, μαζικοποίησε τις γενικές συνελεύσεις έσπασε τον κομματικό τους χαρακτήρα, έδειξε αγωνιστική στάση σε μια κρίσιμη περίοδο, συνέβαλε στο να πολιτικοποιηθεί πλήθος κόσμου ενώ παράλληλα αποτέλεσε και τον κύριο φορέα διατύπωσης αντιεξουσιαστικού λόγου στο πανεπιστήμιο με τρόπο χειροπιαστό και αναγνωρίσιμο.

Η απήκηση που είχε ήταν τέτοιου μεγέθους για τα δεδομένα σχήματος το οποίο ήταν στιγματισμένο με την ταμπέλα των «αναρχικών», που τα εσακ εκμεταλλευόμενα την ανοιχτή δομή του σχήματος προσπάθησαν να το καταγράψουν στην δύναμη τους στέλνοντας έμπειρο στέλεχος του Αντιλόγου με εντολή να μπει στο σχήμα και να προσπαθήσει να το κατεβάσει στις εκλογές. Το συγκεκριμένο άτομο αφού δεν τα κατάφερε έφτιαξε άλλο (εσακίτικο) σχήμα και στις αρχές του ακαδημαϊκού έτους 99-00 μοίραζε παντού φυλλάδια αναφέροντας πως αυτό ήταν το σχήμα που όλη την προηγούμενη χρονιά είχε την σχολή υπό κατάληψη (!!!) θέλοντας να καπηλευτεί την πολιτική δράση και απήκηση της «αυτόνομης» απευθυνόμενος στους πρωτοετείς που προφανώς δεν θα μπορούσαν να ξέρουν .

Επίσης χαρακτηριστικό είναι πως τα μπλοκ που κατέβαζε εκείνα τα χρόνια ο σύλλογος φυσικού, συσπείρωναν πλήθος κόσμου φτάνοντας πολλές φορές ακόμα και τα 500 άτομα.

Πολιτικός λόγος.

Όπως προανέφερα το επίπεδο πολιτικής συγκρότησης των περισσότερων μας ήταν αρκετά φτωχό. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα (στην αρχή τουλάχιστον) την διατύπωση βερμπαλιστικών αιτιάσεων και αιτημάτων καθώς και χονδροειδών αναλύσεων που προσπαθούσαν να γεφυρώσουν το ενθάδε με το υπερβατικό διατηρώντας παράλληλα και μια πολιτική καθαρότητα. Έτσι η κατάργηση του ν. Αρσένη περιγραφόταν ως ένα ουσιαστικό πρώτο βήμα για την συνολική κατάργηση του κεφαλαίου (πρώτο πλαίσιο 3ημερης κατάληψης νοε 98) πράγμα που φανερώνει και τα πραγματικά προβλήματα που είχαμε αρχικά να αντιμετωπίσουμε, στην προσπάθειά μας να διατυπώσουμε έναν κατά το δυνατόν «καθαρό» πολιτικά λόγο.

Σε ένα γενικότερο επίπεδο ο λόγος που διατυπώναμε κινούταν σε πλαίσια αντικαπιταλιστικά-αντιεραρχικά με έντονη προπαγάνδη θέσεων που απηχούσαν τις γενικότερες αντιλήψεις μας για την κοινωνική οργάνωση και θέσμιση (κοινωνική αυτοδιεύθυνση). Ο λόγος μας στο αμφιθέατρο απευθυνόταν αποκλειστικά στην βάση της συνέλευσης και αποφευγόταν οποιαδήποτε αντιπαράθεση με τους συνδικαλιστές των κομμάτων.

Από κάποιο σημείο και μετά βέβαια, και παράλληλα με την υποχώρηση των όποιων κινηματικών συνθηκών, επήλθε μια αναθεώρηση πρώτα του ζητήματος των πλαισίων και έπειτα και άλλων θεωρητικών ζητημάτων που μας οδήγησε πρώτα στην σε μια απόπειρα να αλλάξουμε κάποιες πρακτικές και έπειτα να πάψουμε να υπάρχουμε υπό το βάρος και προσωπικών επιλογών βασικών ατόμων που στήριζαν την προσπάθεια.

Κύκνειο άσμα θεωρείται η κινητοποίηση μεγάλου κομματιού της σχολής ενάντια σε ένα εσωτερικό κανονισμό του τμήματος, σε μια λογική εναντίωσης στην πειθάρχηση και την εντατικοποίηση, ενώ βλέπαμε επίσης βασικό να διατηρηθεί η πεποίθηση σε ένα κόσμο πως οι αγώνες μπορούν να κερδίζουν ειδικά όταν είναι οργανωμένοι αδιαμεσολάβητα.

Επίλογος.

Το να κριθούν με αυστηρό τρόπο τέτοια εγχειρήματα είναι κομμάτι δύσκολο. Πολλά από αυτά που αναφέρω ξέρω πως δεν θα βρουν σύμφωνους αρκετούς από τους πρώην «αυτονομίτες». Μια ολοκληρωμένη κριτική θα απαιτούσε αρκετές κουβέντες και αναφορές σε άλλα γεγονότα που τώρα αποφεύγω να αγγίξω. Το σίγουρο είναι πως τον πρώτο καιρό είχαμε περισσότερο δέσιμο μεταξύ μας. Μας χωρίζανε πράγματα όσον αφορά αφετηρίες και στοχεύσεις, αλλά η φούρια των γεγονότων και της κλασσικής πρώτο-δευτεροετικής κάβλας τα άφηνε στο βάθος. Με τον καιρό άρχισαν όμως να βγαίνουν στην επιφάνεια, πράγμα που δεν είχαμε τις δυνάμεις πλέον να αντιμετωπίσουμε. Το πιο σοβαρό «παράπτωμά» μας βέβαια είναι ότι ενώ υπήρχαν οι δυνατότητες, δεν φροντίσαμε για την συνέχεια της αυτόνομης παρέμβασης στο φυσικό (έστω και με διαφορετικούς όρους), πράγμα που δεν ήταν δύσκολο να γίνει, παραδίδοντας τα κλειδιά της «αντιπολίτευσης» στους συνήθεις αριστεριστές... Μάλλον δεν είχαμε πολυκατάλαβει την «ιστορικότητα» του εγχειρήματος. Κι έτσι όμως, ζήσαμε πράγματα που εκ των υστέρων καταλάβαμε πως δεν γίνονται κάθε μέρα....■

*Για την αντιγραφή
Λαχτάρης*

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΕΑΑΚ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ, και η ΑΝΤΙΠΑΡΑΤΑΞΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΤΡΑΣ

Το παρόν κείμενο, πραγματεύεται την παρουσία δύο πολιτικών συλλογικοτήτων, η μία συνέχεια της άλλης, που δραστηριοποιήθηκαν στον χώρο του πανεπιστημίου της Πάτρας (από εδώ και στο εξής: π.π.). Επισήμως τα ΕΑΑΚ συγκροτούνται στο π.π. τις αρχές του 1993, με καθυστέρηση σε σχέση με άλλες πόλεις, για λόγους που θα εξηγήσω παρακάτω. Στα μέσα του 1995, όλα σχεδόν τα σχήματα του π.π. (εξαιρέση οι χημικοί μηχανικοί), αποχωρούν από τα ΕΑΑΚ και δημιουργούν την Αντιπαράταξη Φοιτητών Πάτρας, ουσιαστικά, βέβαια, πρόκειται απλά για μια μετονομασία. Η Αντιπαράταξη, μετά από ένα σύντομο και ταραχώδη βίο, αυτοδιαλύεται το καλοκαίρι του 1996. Η πολιτική φυσιογνωμία της συλλογικότητας όμως, διαμορφώθηκε, σε μεγάλο βαθμό, στα χρόνια που προηγήθηκαν της επίσημης ίδρυσης της, ιδιαίτερα δε στις καταλήψεις του 90-91 και 92. Αυτό οφείλεται στο ότι τα περισσότερα από τα σχήματα και αρκετά από τα άτομα που συγκρότησαν τα πρώτα ΕΑΑΚ το 93, δρούσαν (και συνεργάζονταν) από πριν.

Το παρόν κείμενο έχει τον χαρακτήρα ιστορικής καταγραφής. Πολλές από τις καταστάσεις που περιγράφονται εδώ, δεν επιδέχονται άμεσης μεταγραφής στο σήμερα, όπου η κοινωνική πραγματικότητα έχει αλλάξει άρδην. Παρ' όλα αυτά πιστεύω, ότι η ενημέρωση γύρω από τις καταβολές και την εξέλιξη κάποιων πραγμάτων, συμβάλλει στην γόνιμη ερμηνεία του σήμερα. Όταν μιλάς για το παρελθόν, ουσιαστικά μιλάς και για το παρόν αλλά και το μέλλον.

Δεν έχω αξιώσεις ακαδημαϊκής «αντικειμενικότητας». Καταθέτω μια μαρτυρία, και μέσω αυτής θα επιχειρήσω, να σας μεταφέρω αυτά που σήμερα, με την απόσταση του χρόνου, θεωρώ ουσιαστικά. Οι παλαιότεροι σύντροφοι και φίλοι ας μου συγχωρήσουν τις τυχόν ανακρίβειες σε λεπτομέρειες. Παιδιά, έχει περάσει πολύς καιρός !

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΗΓΗΘΗΚΕ

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΟΥ «ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ»...

Το σημαντικότερο γεγονός, παγκοσμίως, το οποίο επέφερε αλλαγές που οι δημοσιογράφοι θα ονομάζανε «κοσμοϊστορικές», ήταν η κατάρρευση του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ την περίοδο 89-91. Οι επιδράσεις στον κόσμο της ελληνικής αριστεράς,

ήταν καταλυτικές. Για τις παλαιότερες από την δικιά μου γενιές, και ιδιαίτερα για τους παραδοσιακούς κομμουνιστές, που ήταν πολυπληθείς στον χώρο των φοιτητών, χάθηκε η γη κάτω από τα πόδια τους. Υπάρχουν αναφορές ακόμα και για αυτοκτονίες. Είναι γεγονός ότι το αριστερό κίνημα στην Ελλάδα, αρκετά καθυστερημένο πολιτικά, ήταν σε μεγάλο βαθμό προσκολλημένο στον σταλινισμό. Χιλιάδες άνθρωποι από παιδιά μαθαίνουν ότι υπάρχει κάπου εκεί έξω «η μεγάλη σοσιαλιστική πατρίδα, που κάποτε θα μας ελευθερώσει». Είχαν αναπτύξει μια ιδεολογική, σχεδόν θρησκευτική, πίστη για αυτό. Σαν να μην έφταναν αυτά, ήρθε και η συγκυβέρνηση ΝΔ-ΚΚΕ, στην κυβέρνηση Τζαννετάκη και «στο κόμμα» έγινε σφαγή. Ο «μηχανισμός» της νεολαίας (ΚΝΕ), ο οποίος αποτελούσε φράξια από παλαιότερα, συγκρούστηκε με τον κυρίαρχο μηχανισμό του κόμματος, αποχώρησε και δημιούργησε το ΝΑΡ. [*Μηχανισμός= ομάδα ανθρώπων οργανωμένων «στρατιωτικά», που δημιουργούν μια ιεραρχική πυραμίδα και ελέγχονται πλήρως από την ηγεσία τους*

Φράξια= ομάδα μέσα σε μία οργάνωση ή κόμμα που έχει συγκροτήσει έναν ξεχωριστό μηχανισμό από αυτόν που κυριαρχεί. Στην προκειμένη περίπτωση, η φράξια, ήλεγχε την οργάνωση της νεολαίας, η οποία είναι διακριτή από το κόμμα. Άρα είχε στην διάθεση της ένα θεσμοποιημένο μηχανισμό. Σε άλλες περιπτώσεις μπορεί να είναι και άτυπος.]

ΜΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΟΥ ΕΙΧΕ.....ΠΙΑΣΕΙ ΤΟΝ ΣΦΥΓΜΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.....

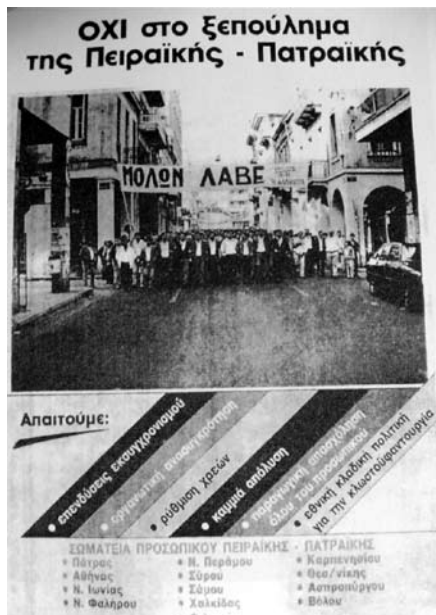
Εκείνη την εποχή, κυβέρνηση είχε γίνει η Νέα Δημοκρατία που την είχε πιάσει φαγούρα να ακυρώσει όλα όσα είχαν κατακτήσει, με τους αγώνες τους, εργαζόμενοι και νεολαία, από την μεταπολίτευση μέχρι τότε. Ιδιωτικοποιήσεις, κλείσιμο των «προβληματικών» επιχειρήσεων* και άλλα παρόμοια. Η κυβέρνηση πίστευε ότι το διεθνές κλίμα, λόγω και της κατάρρευσης του «κομμουνισμού», την ευνοούσε και είχε ζηλέψει την δόξα της Θάτσερ. Μόνο που στην Ελλάδα το κλίμα δεν την σήκωνε καθόλου. Ο κόσμος είχε αγριέψει. Αγώνες όπως πχ. αυτοί των απεργών της ΕΑΣ (αστικά λεωφορεία Αθήνας) ή των απολυμένων της Πειραιϊκής-Πατραϊκής, αποτελούσαν μείζονα πολιτικά ζητήματα και συσπείρωναν πολύ περισσότερο κόσμο από τους άμεσα θιγόμενους.

ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΣΕ ΚΡΙΣΗ.....

Εδώ, η κατάσταση ήταν εκρηκτική. Τις προηγούμενες δεκαετίες η Πάτρα είχε αναδειχθεί σε σημαντική βιομηχανική πόλη (για τα ελληνικά δεδομένα), με μεγάλα εργοστάσια όπως της

* Μεγάλα εργοστάσια που οι βιομήχανοι είχαν φορτώσει στο κράτος, όταν, λόγω των άγριων απεργιών στα μέσα της δεκαετίας του 70, το εργατικό κόστος είχε ανέβει πολύ για τα γούστα τους

Pirelli, της Πειραιϊκής-Πατραϊκής (ένα από τα μεγαλύτερα εργοστάσια της χώρας), της Χαρτοποιίας Λαδόπουλου και πλήθος μικρότερων. Εκείνη την

περίοδο έκλεισαν, το ένα μετά το άλλο. Η ανεργία στην πόλη, μέσα σε λίγα χρόνια, είχε ανέβει στο 40% ! Σε όλες της γειτονιές η φτώχεια δεν μπορούσε να κρυφτεί. Ιδιαίτερα μάλιστα στις νότιες συνοικίες (Ζαρουχλέικα, Πράσινα κλπ). Εκεί είχε κατοικήσει το μεγαλύτερο μέρος των εσωτερικών

μεταναστών, φερμένοι από τα χωριά τους, για να δουλέψουν, κατά βάση, σε αυτές ακριβώς τις βιομηχανίες που έκλεισαν. Γενικώς η πόλη ανέδιδε παρακμή. Τα πνεύματα όμως ήταν πολύ οξυμένα. Οι απολυμένοι της Πατραϊκής ιδιαίτερα, κάναν τον χαμό (δυστυχώς χωρίς αποτέλεσμα). Πολύς κόσμος, τους συμπαραστεκόταν και υπήρχε διάχυτη, πολλή οργή. Από την άλλη, δεν είναι τυχαίο ότι σε αυτή ακριβώς την πόλη, που «έκλινε», κοινωνικά και πολιτικά, προς τα αριστερά (έστω και αν πολιτικά αυτό εκφραζόταν κυρίως μέσω του σοσιαλισμού του πρώιμου ΠΑΣΟΚ), αναπτύχθηκαν και έδρασαν τόσο έντονα, ομάδες δεξιών τραμπούκων όπως οι Rangers και οι Κένταυροι. Για χρόνια κατεβαίνουν στα καφενεία στα Ζαρουχλέικα και αλλού, τα κάνανε λαμπόγυαλο, και ανοίγανε κεφάλια. Η δράση τους ήταν πλουσιότητα..... από πολύ πριν τα «μαθητικά». Ήταν, μάλλον, θέμα χρόνου να συμβεί κάτι σαν αυτό με τον Νίκο Τεμπονέρα. Με τις μαθητικές καταλήψεις τους δόθηκε η «ευκαιρία» να δολοφονήσουν. Το καζάνι έσκασε. Για μέρες, δεν γινότουσαν απλά επεισόδια, αλλά πόλεμος. Είχε φτάσει να γίνει πορεία με ογδόντα χιλιάδες κόσμο (περίπου το 40% του πληθυσμού της πόλης), μετά το τέλος της οποίας, υπήρχαν αναφορές ότι «ακόμα και οι κυράδες πετάγαν κοτρώνες».

ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΕΟΛΑΙΑ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ «ΕΞΥΓΙΑΝΘΕΙ».....

Ας επιστρέψω τώρα στα «ανδραγαθήματα» της κυβέρνησης. Η δεξιά, εκτός από το να «εξαφανίσει» όλους τους ενοχλητικούς εργάτες, μετατρέποντας τους σε ανέργους, «νοικοκυραίους λεωφορειούχους» ή ότι άλλο, ήθελε να «εξυγιάνει» και την νεολαία, η οποία ήταν μάλλον πολύ «παρεκκλίνουσα» για τα γούστα της. Ποια ήταν όμως αυτή η νεολαία,

που χρειαζόταν ρεκτιφιέ ; Θα μιλήσω κυρίως για τους μαθητές, γιατί και εγώ μαθητής ήμουν και μόνο αυτούς ήξερα. Άλλωστε αυτούς αφορούσε ο «νόμος κοντογιαννόπουλου». Υπήρχε, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις, μια πολύ ισχυρή τάση πολιτιστικής διαφοροποίησης. Ήμασταν οι ροκάδες ή τα φρικιά. Τα παιδιά του χέβυ μέταλ, του πανκ, του Σιδηρόπουλου, του Άσιμου, των «Τρυπών». Επίγονοι της «άγριας νεολαίας» που είχε κατασταλεί το 85 (δολοφονία Καλτζέζα), αν και αρκετά πιο ήσυχoi και λιγότερο πολιτικοποιημένοι. Σε πολλούς από εμάς άρεσε πάντως να δηλώνουμε Αναρχικοί, έτσι από αντίδραση. Οι «αναφορές» μας, ακόμα και οι πολιτικές, βρισκόντουσαν κυρίως στην μουσική που ακούγαμε (Το σύνθημα που λέει: «το ροκ σε θέλει υποταγμένο», είναι άδικο. Το ροκ ήταν ένα πολύ πιο σύνθετο φαινόμενο από την μουσική βιομηχανία που το ενσωμάτωσε). Αυτό που κυρίως εκφράζαμε, με τις «ακρότητες» μας, ήταν μια άρνηση να ενσωματωθούμε σε αυτό τον βαρετό μικροαστικό πολτό που μας περιτριγύριζε στα χρόνια της ΠΑΣΟΚικής «αφθονίας», της δεκαετίας του 80. * Υπήρχαν βεβαίως και οι «άλλοι», οι φλώροι. Ήταν η «γενιά του ΚΛΙΚ, του Max του MTV, της ντίσκο και της βιντεοταινίας», οι προσήλυτοι της κυρίαρχης εμπορευματικής κουλτούρας. Μας άρεσε να τους μισούμε, όμως, οφείλω να ομολογήσω ότι, μοιραζόμασταν και κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Οι περισσότεροι από αυτούς θεωρούσαν μάλλον μπανάλ τα κόμματα, την θρησκεία, το έθνος και τα τοιαύτα. Προς Σε αυτή λοιπόν την νεολαία, μια ωραία πρωία, στο τέλος του καλοκαιριού του

* Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, θα πρέπει να κάνω μια παρατήρηση. Όταν κάποιος ανατρέχει σε εποχές που τον καθόρισαν, ένας κάποιος συναισθηματισμός είναι αναπόφευκτος. Παρ' όλα αυτά δεν θα ήθελα με τίποτα να ωραιοποιήσω την εποχή - η οποία άλλωστε δεν το αξίζει. Αυτοί που επηρεάστηκαν βαθιά από τις καταλήψεις, πολιτικά και κοινωνικά, δεν ήταν παρά μία (όχι ιδιαίτερα ευάριθμη) μειοψηφία. Όταν, παρακάτω, κάνω αναφορές σε μια γενιά, μια «σειρά» κτλ, που είχε τα x και τα ψ χαρακτηριστικά, αναφέρομαι κατά βάση σε αυτή την μειοψηφία. Όσο για την πλειοψηφία, ακόμα και αν κάποιος από αυτήν είχαν συμμετάσχει στο κίνημα και είχαν δείξει μια πρόσκαιρη αγωνιστικότητα, στην συνέχεια διοχέτευσε την όποια αγωνιστικότητα της στα συλλαλητήρια για την ελληνικότητα της Μακεδονίας ! Τζίφος δηλαδή. Το μόνο που κάναν οι καταλήψεις σε αυτή την πλειοψηφία, ήταν να ενισχύσουν λίγο τον καλοπερασασισμό, που ούτως ή άλλως, ήταν η κυρίαρχη τάση στη νεολαία της εποχής. Σε ένα τμήμα, μοναχά, αυτής της πλειοψηφίας, το πιο κοντινό στην μειοψηφία, παρατηρήθηκε και μια ανοχή ή και (αποστασιοποιημένη) υποστήριξη σε κινηματικές απόπειρες που έγιναν αργότερα, η οποία συνήθως περιοριζόταν στην ψήφο σε κάποια συνέλευση. Και αυτό όμως, εξαφανίστηκε μέσα σε λίγα χρόνια. Η «πάρτη» τελικά θριάμβευσε. Συμπέρασμα: κοινωνικά ήμασταν από χέρι καμένοι, μόνο που στην αρχή δεν μπορούσαμε να το αντιληφθούμε εύκολα. Ο ιδεαλισμός και η απειρία μας καθώς και οι μεγαλοστομίες διαφόρων μικρο-πολιτικάντηδων δεν μας άφηναν. Όσο για τους «ροκάδες», οι περισσότεροι (και από αυτούς) ανήκαν στην πλειοψηφία που προανέφερα. Στους δίσκους που είχαν, από τις «Τρύπες» λόγου χάρη, δεν είδαν, τελικά, τίποτα περισσότερο από ένα εμπόρευμα. Στη συνέχεια συνέχισαν, ακάθεκτοι, για την απόκτηση και άλλου είδους εμπορευμάτων. Πολλοί το ρίξαν και στην πρέζα.... Δεν χωρά λοιπόν καμία ωραιοποίηση.

90, ήρθε ο ανεκδιήγητος υπουργός παιδείας, κοντογιαννόπουλος να ανακοινώσει ότι θα την έβαζε στον..... ίσιο δρόμο. Ο κατάλογος περιελάμβανε : επαναφορά της ποδιάς (της ομοιόμορφης μαθητικής στολής που είχε καταργηθεί το 81) και γενικώς επιβολή της ευπρεπούς εμφάνισης των μαθητών (μαλλιά, σκουλαρίκια κλπ., τέλος), υποχρεωτική προσευχή το πρωί στο προαύλιο και ύψωμα της σημαίας και χαιρετισμός της σημαίας, ποινολόγιο στο οποίο οι καθηγητές θα κατέγραφαν όχι μόνο την διαγωγή μας μέσα στο σχολείο, αλλά και την ευπρεπή ή μη συμπεριφορά μας έξω από αυτό (τους έβαζε δηλαδή να γυρνάνε στους δρόμους και να ρουφιανεύουν). Με λίγα λόγια θέλανε να μας κάνουν «στρατιωτάκια». Όπως καταλαβαίνετε έγινε «του κουτρούλη ο γάμος». Για μήνες κατειλημμένα όλα τα σχολεία, και μετά την δολοφονία Τεμπονέρα, άγριες οδομαχίες, όχι μόνο στην Πάτρα αλλά και στην Αθήνα, κατά την διάρκεια των οποίων πήρε φωτιά, από δακρυγόνα, το πολυκατάστημα Κ.Μαρούσης και σκοτώθηκε αρκετός κόσμος. Ακολούθησε παραίτηση του υπουργού, «θάψιμο» του νομοσχεδίου και σφοδρή πολιτική ήττα για την κυβέρνηση. Στις καταλήψεις το «πάνω χέρι» το είχαν τα φρικιά. Έννοιες όπως Αναρχία, Αυτονομία, Οικολογία (ήταν πρόσφατη η πυρηνική καταστροφή του τσερνόμπιλ) προσλαμβάνονταν θετικά, με ένα πολύ συγκεκριμένο τρόπο. Κόμματα, οργανώσεις, «κομμουνισμός», στους περισσότερους προξενούσαν επιφύλαξη (έως αηδία). Για την κατάρρευση της «ξενέρωτης» σοβιετικής ένωσης, μάλλον χαιρόμασταν.

κ. μαρούσης,

“το αληθινό είναι μια στιγμή του ψεύτικου”

ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ

Πολλά από αυτά που αναφέρω σε αυτή την ενότητα, δεν τα έζησα από πρώτο χέρι, καθ' ότι δεν ήμουν ακόμη φοιτητής. Μου τα έχουν μεταφέρει σύντροφοι. Τις ρίζες της ιδιαιτερότητας των πρώτων ΕΑΑΚ στην Πάτρα μπορεί κανείς να τις αναζητήσει,

στην διάσπαση της ΚΝΕ του 1989 και το αρνητικό αποτέλεσμα που προέκυψε, εδώ τοπικά, για την φράξια που δημιούργησε το ΝΑΡ. Η Πάτρα ήταν η μοναδική, ίσως, μεγάλη πόλη όπου η πλειοψηφία της ΚΝΕ έμεινε πιστή στο κόμμα. Οι φοιτητές της Πάτρας λοιπόν, που αποχώρησαν με το ΝΑΡ, είχαν ήδη δώσει μια «μάχη μηχανισμών», την οποία είχαν χάσει (είχαν δηλαδή ήδη έναν λόγο για να είναι ψυχολογικά επιφυλακτικοί με τους μηχανισμούς). Λόγω αυτής της ήττας, οι φοιτητές του ΝΑΡ ήταν σχετικά λίγοι και δεν θα είχαν την δυνατότητα να φτιάξουν κάποιο δυνατό μηχανισμό, ακόμα και αν ήθελαν.

μαθητικά '91

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟΙ ;

Οι άνθρωποι αυτοί είχαν αρχικά πάρει στα σοβαρά της διακηρύξεις του ΝΑΡ για δημιουργία κάτι εντελώς νέου στον χώρο της αριστεράς. Οι ίδιοι, αυτό το νέο το εκλαμβάνανε ως κάτι που θα άφηνε πίσω του κάθε είδους ιδεολογία («οι κομμουνιστικές χώρες κατέρρευσαν, δεν ισχύει τίποτα από αυτά που μας μαθαίνανε, τα πάντα πρέπει να τα ξαναδούμε από την αρχή»), θα άφηνε πίσω την λογική του Μηχανισμού και αυτή της Παράταξης (=συστήματα του κόσμου, συμπαθόντων-οπαδών, κάτω από τον έλεγχο μιας οργάνωσης με συγκεκριμένη ιδεολογία ή περισσότερων οργανώσεων που συνεργάζονται), θα έπαυε να έχει την αξίωση να καθοδηγεί το οποιοδήποτε κίνημα και αντ' αυτού θα άνοιγε τα αυτιά του, για να συλλάβει τα μηνύματα που θα ερχόντουσαν από τον κόσμο των κινημάτων («όλα έχουν διαλυθεί, δεν θα πούμε εμείς στον κόσμο τι να κάνει, ο κόσμος θα μας πει τι να κάνουμε»). Ρομαντισμοί, ανθρώπων νέων και άπειρων..... Διότι τα στελέχη του ΝΑΡ, παρά τις καλές προθέσεις ορισμένων, δεν ήταν δυνατόν, από την μία μέρα στην άλλη, να αποτινάξουν από πάνω τους, χρόνια ΚΚΕδικής πολιτικής παιδείας. Έτσι, σε όλα τα άλλα πανεπιστήμια κάνανε αυτό ακριβώς που δεν θέλανε οι σύντροφοι της Πάτρας, φτιάχνανε μηχανισμό και παράταξη (είχαν και τους συσχετισμούς για να το κάνουν, αφού εκεί η διάσπαση ήταν επιτυχής, και όλη σχεδόν η ΚΝΕ, είχε περάσει στις τάξεις τους).

ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ, ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ !

Το κίνημα του 90-91, με την φοβερή δυναμική που εξαπέλυσε, ενίσχυε την πίστη των πατρινών στις απόψεις τους και τους έδινε ένα πεδίο για να τις ξεκαθαρίσουν και να τις δοκιμάσουν στην πράξη. Μπορεί να μην είχαν μηχανισμό (ούτε πια και καμία διάθεση να φτιάξουν), είχαν όμως εντονότατη παρουσία στο καταλήψεις του π.π. και στο κίνημα γενικότερα, την «βγαίνουν σε όλους από τα αριστερά» πράγμα που συμβάδιζε τότε, με τις διαθέσεις του κόσμου. Είχαν αναπτύξει ισότιμη σχέση με πολλούς από τους πιο μαχητικούς ανένταχτους αγωνιστές. Η κεντρική θέση την οποία προβάλλανε στις καταλήψεις, ήταν ότι πολιτική πρέπει να κάνει το κίνημα και όχι οι οργανώσεις, στην πλάτη του.

ΜΙΑ ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ.....

Στην Αθήνα και στις άλλες πόλεις, όπου υπήρχε ισχυρός μηχανισμός του NAP, είχαν τεθεί άλλες προτεραιότητες. Με συμφωνίες κορυφής μεταξύ της ηγεσιών του NAP, των Συσπειρώσεων και διάφορων άλλων αριστεριστικών ομάδων που δρούσαν στα πανεπιστήμια, δημιουργήθηκαν τα ΕΑΑΚ, ως Παράταξη της άκρας αριστεράς στον φοιτητικό χώρο. [Βέβαια, ταυτόχρονα με την δημιουργία τους, τα ΕΑΑΚ «βαφτίστηκαν» στο κίνημα του 90-91, συσπείρωσαν πάρα πολύ ανένταχτο κόσμο, που κάθε άλλο παρά λάτρης των μηχανισμών ήταν (πολλοί μάλιστα «αυτονόμιζαν» ανοικτά). Έτσι δημιουργήθηκε αυτό το υβριδικό πράγμα που είναι τα ΕΑΑΚ. Να στηρίζουν υποτίθεται την άμεση δημοκρατία και την οριζόντια οργάνωση στο εσωτερικό τους, αλλά από την άλλη να κυβερνώνται από συμφωνίες κορυφής μεταξύ των οργανώσεων. Να είναι με το κίνημα, αλλά να είναι και με το καλό της παράταξης (λέγε με ψήφους), και, βέβαια, ο καθένας με το καλό του κάθε ξεχωριστού μαγαζιού- μηχανισμού-οργάνωσης όπου ανήκει. Με τα χρόνια, βέβαια, το συμφέρον της οργάνωσης και της παράταξης έτεινε να εξαφανίσει τις έννοιες για το κίνημα, οπότε αυτή τουλάχιστον η αντίφαση είχε λυθεί.] Στην Πάτρα οι αντίστοιχες συμφωνίες κορυφής, δεν περπατούσαν. Τα μέλη του φοιτητικού του NAP, όχι μόνο δεν τις αποδέχονταν αλλά επιδίδονταν και σε κάθε παρασκηνιακό κόλπο από το «εγχειρίδιο του καλού ιντριγκαδόρου» για να τις πεδικλώσουν.

ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΟΥ '92

Αντί, λοιπόν να συμβάλλουν στο στήσιμο της ΕΑΑΚ στο π.π., οι άνθρωποι μας ρίχτηκαν με τα μούτρα στις καταλήψεις του 92, ενάντια στον «νόμο σουφλιά» για την μεταρρύθμιση των πανεπιστημίων. Οι καταλήψεις αυτές κρατήσαν πάνω από δύο μήνες, σε όλες σχεδόν τις σχολές της Πάτρας. Δυνατές

καταλήψεις γίναν και στα Γιάννενα. Στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη τα ΕΑΑΚ ήταν μάλλον πολύ απασχολημένα με το να στήνουν την δυνατή τους Παράταξη (εκείνη την εποχή παίρναν περίπου 14% πανελλαδικά). Η «γραμμή» που κυκλοφορούσε εκεί ήταν «θα σπάσουμε τον νόμο στην πράξη», δηλαδή θα τον πολεμούσαν μέσα από τα ΔΣ των συλλόγων και τα συμβούλια του τμήματος σε κάθε σχολή ξεχωριστά ! Οποσδήποτε πάντως θα πρέπει να ήταν επηρεασμένοι από το γεγονός ότι οι φοιτητές εκεί, ήταν τότε κάπως «μουδιασμένοι» με τις καταλήψεις. Στην Πάτρα αντίθετα η αγωνιστικότητα που επιδείκνυε ο κόσμος (είχαν έρθει στην Πάτρα τέλη Αυγούστου, είχαν κάνει μαζικές συνελεύσεις και είχαν «κλείσει» όλες τις σχολές, πριν από την εξεταστική !) τροφοδοτούσε την αγωνιστικότητα των τοπικών πολιτικών ομάδων (και το αντίστροφο). Όλα αυτά δέναν πολύ καλά και με το τεταμένο κλίμα που επικρατούσε στην πόλη αν και μάλλον είχαν τις ρίζες και αλλού*.

έξω από το παραρτήμα μετά την δολοφονία του τριπονερα

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝ, ΤΟΥ ΜΑΟ, ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ.....

Θα ήθελα εδώ να προσθέσω και ένα άλλο στοιχείο. Μπορεί οι άνθρωποι μας να μην φτιάχνανε μηχανισμό, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν αναπτύσσονταν άλλοι μηχανισμοί γύρω τους οι οποίοι προσπαθούσαν να «καλύψουν το κενό». Υπήρχε κατ' αρχήν μια σχετικά ισχυρή ΠΚΣ (ΚΝΕ-ΚΚΕ), αντίθετα με όλες τις άλλες πόλεις όπου σχεδόν είχε εξαφανιστεί (τα αποτελέσματα της διάσπασης, βλέπετε). Και μόνο με την παρουσία της (η οποία διαχρονικά είναι σχεδόν πάντα η ίδια- «ότι ελέγχουμε καλό, ότι δεν ελέγχουμε το δέρνουμε») μπορούσε να δημιουργήσει ισχυρά αντι-κομμουνιστικά αντανάκλαστικά. Επίσης υπήρχαν και τα «Αριστερά Σχήματα» ένα τοπικό, ουσιαστικά, φαινόμενο της Πάτρας, που ελέγχονταν από την «Α/συνέχεια» (σημερινή ΚΟΕ) μια μαοϊκή οργάνωση, η οποία τότε ήταν απίστευτα σεχταριστική (σεχταρισμός= η πίστη ότι η πολιτική ομάδα στην οποία ανήκω, έχει απόλυτο δίκιο σε όλα όσα λέει. Μια σεχταριστική

* Η περιβόητη τότε, αγωνιστικότητα των φοιτητών της Πάτρας, ψυχολογικά πρέπει να είχε σχέση με το ότι αποτελούσαν μια «κλειστή» και «συμπαγή» κοινότητα η οποία ένιωθε απίστευτα γκετοποιημένη από την υπόλοιπη πόλη.

ομάδα δεν συνεργάζεται ποτέ με κανέναν αν αυτός δεν αποδέχεται όλες τις τις αντιλήψεις).

Τέλος, υπήρχε και η «ομάδα Μαντά» (σημερινή APAN), ένα ακόμα τοπικό φαινόμενο. Ήταν πούρα λενινιστές, λάτρεις του μηχανισμού, η οικοδόμηση του οποίου αποτελούσε την κεντρική τους αντίληψη. Δρούσε μέσα στα σχήματα Αντίλογος μηχανολόγων και ΑΑΠΗ ηλεκτρολόγων που ήταν τα πιο ισχυρά στο π.π. Η πολιτική παρουσία όλων αυτών, δημιουργούσε στους ανθρώπους μας ακόμα πιο σοβαρούς προβληματισμούς για τις ίδιες τους τις (κομμουνιστικές) καταβολές.

.....ΚΑΙ ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ

[Πέρα από τα σχήματα που αργότερα συγκρότησαν τα πρώτα ΕΑΑΚ (θα αναφερθώ εκτενώς σε αυτά παρακάτω), υπήρχαν ε στο π.π. και άλλες ομάδες ανθρώπων

που «αυτονομίζανε». Με κάποιες από αυτές υπήρχε αλληλεπίδραση. Κατ' αρχήν ο Αντίλογος και η ΑΑΠΗ ήταν τότε σχήματα πολυσυλλεκτικά. Εκτός από την «ομάδα Μαντά», δρούσαν σε αυτά άλλες δύο ομάδες που ήταν αρκετά ισχυρές. Η μία είχε αναφορές στην αυτονομία και την οικολογία. Οι αναλύσεις τους για το κίνημα ήταν αρκετά καλές όπως και η στάση τους εκεί (καλές, γιατί άρεσαν σε μας, υποκειμενικό είναι). Από την άλλη όμως, τα ηγετικά τους στελέχη ήταν της «ομάδας Καραμπελιά», που εκείνη την εποχή το είχε ρίξει στον πατριωτισμό (!). (Αυτή η ομάδα είναι περίπτωση μελέτης: ξεκίνησαν επί κούντας ως αριστεριστές, αργότερα «δοξάστηκαν» ως αυτόνομοι, κάνανε ένα πέρασμα από την οικολογία και εκείνη την εποχή, που γινότουσαν τα μακεδονικά συλλαλητήρια, ψάχναν να βρουνε την «αριστερή πτυχή στο να είναι κανείς Έλληνας». Δικαίωμα τους, βέβαια. Σήμερα έχουν το περιοδικό «Αρδη».)

Η τρίτη άτυπη ομάδα (θα μπορούσες ίσως να την πεις και παρέα) που δρούσε στον Αντίλογο-ΑΑΠΗ ήταν καθαρά αναρχο-αυτόνομοι (και φρικιά). Για κάποιο λόγο, ο οποίος μου διαφεύγει, τους λέγαμε «Βαραββάδες». Οι θέσεις τους ήταν πολύ καλές (καθαρά προσωπική μου άποψη). Δεν συμμετείχαν στις εκλογές. Αυτό μάλιστα γινόταν με όλη την επισιμότητα : είχαν συμφωνήσει να αποχωρούν κάνα μήνα πριν από τα σχήματα, και την επομένη των εκλογών να επιστρέφουν. (Τελικά οι «Καραμπελιάδες», που για ένα

διάστημα κυριαρχούσαν, διώξαν τους «Βαραββάδες» και αυτοί με την σειρά τους εκδιωχθήκαν από τους «Μαντάδες» και έτσι τα σχήματα αυτά μπήκανε «καθαρά» στα (δεύτερα) ΕΑΑΚ της Πάτρας το 1995, όταν δηλαδή είχαμε ήδη φύγει εμείς)

Υπήρχε επίσης η πρώτη «Αυτόνομη Κίνηση Φυσικού» (δεν υπήρχε καμία συνέχεια, από πλευράς ανθρώπων τουλάχιστον, με την ομώνυμη, δεύτερη Αυτόνομη που δημιουργήθηκε το 98). Τα μόνα που έχω καταφέρει να μάθω για αυτούς είναι ότι ήταν πολλοί, είχαν μεγάλη απήχηση (οι καταλήψεις στην σχολή τους, βγαίνουν με δικά τους πλαίσια), ήταν παλιοί (αυτό που κάποιοι λένε: αιώνιοι φοιτητές), ήταν φρικιά, ότι παίζανε κιθάρες και ότι αφού λήξαν οι καταλήψεις του 92, έπεσε περουνόσπορος και εξαφανίστηκαν άπαντες. Το μόνο που αφήσαν πίσω τους για να τους θυμόμαστε, ήταν κάτι ωραίες τοιχογραφίες σε τοίχους του φυσικού, που κανείς δεν τόλμησε να πειράξει για αρκετά χρόνια.

Τέλος, υπήρχε και ένα σχήμα στις νηπιαγωγούς που είχε κατά βάση φεμινιστικές αναφορές. Λεγότουσαν ΦΡΥΝΗ (Φεμινιστική Ριζοσπαστική Ύπαρξη Νηπιαγωγών, ή κάτι τέτοιο). Λέγεται, ότι είχαν καλή στάση στο κίνημα.]

ΑΝΤΙΦΑΣΕΙΣ

Στην πολιτική, είναι αδύνατο να τις αποφύγεις. Στην καλύτερη, αυτό που μπορείς να κάνεις, είναι να διαλέξεις τις αντιφάσεις που προτιμάς, αν και σε ένα βαθμό τις διαλέγει η εποχή σου για σένα, ούτως ή άλλως Έτσι, και οι «διαφωνούντες» του φοιτητικής οργάνωσης Πάτρας του NAP, είχαν μια (γενναία) δόση από δαύτες, δρώντας πολιτικά. Διακηρύσσανε ότι το κίνημα ήταν πάνω από όλα και ότι αυτό το ίδιο, αυτόνομο, έπρεπε να παράγει πολιτική και όχι οι οργανώσεις (=Κινηματισμός). Διακηρύσσανε ότι τα σχήματα έπρεπε να είναι οργανωμένα πάνω σε μία βάση «αντι-παραταξιακή» (το μετέπειτα όνομα μας δεν ήταν τυχαίο). Με αυτό εννοούσαν, ότι έπρεπε να συσπειρώνουν ανθρώπους που ήταν αγωνιστές στα καθημερινά και άμεσα ζητήματα που αντιμετώπιζαν στην σχολή τους. Ανθρώπους που αμφισβητούσαν πχ. εμπράκτως την καθηγητική εξουσία και τις ιεραρχίες μέσα στο πανεπιστήμιο. Αντίθετα δεν θέλανε οι άνθρωποι των σχημάτων να συσπειρώνονται με βάση ιδεολογίες και πολύ περισσότερο ιδεολογίες που θα τους «πουλούσαν» συγκεκριμένοι μηχανισμοί-οργανώσεις (χαρακτηριστικό είναι ότι στο σχήμα του χημικού υπήρχαν ακόμα και κάποιοι δεξιοί (!), οι οποίοι όμως ήταν ανυποχώρητοι αγωνιστές). Οι ίδιοι όμως άνθρωποι που υποστηρίζανε όλα τα παραπάνω, παραμένανε μέλη του NAP, στο εσωτερικό του οποίου, αναγκαστικά, χορεύαν στο ρυθμό, του μηχανισμού και της ίντριγκας, διεξάγοντας έναν «πόλεμο χαρακωμάτων». Εν μέρη το κάνανε από αδράνεια, είχαν συνηθίσει να

λειτουργούν μέσα σε παρόμοιες οργανώσεις έστω και αν δεν τους άρεσαν πολλά πράγματα εκεί. Κατά ένα άλλο μέρος ήταν και από «ευγενικούς» σκοπούς. Θέλαν να προφυλάξουν το κίνημα στην Πάτρα από μια ενδεχόμενη δημιουργία «της παράταξης του», δηλαδή των ΕΑΑΚ. Όμως η αντίφαση παραμένει : οι σκοποί αγιάζουν τα μέσα; Επίσης, τα σχήματα κατεβαίνανε στις φοιτητικές εκλογές και συμμετέχανε στα εκλεγμένα όργανα, έστω και αν προσπαθούσαν να τα απαξιώσουν. Μεταχειριζόνταν μάλιστα, όταν το έκριναν απαραίτητο, διάφορα συνδικαλιάρικα κόλπα. Και όλα αυτά γιατί ; Για να στηρίξουν, με κάθε μέσο, το κίνημα στις σχολές τους. Θα μπορούσε κάποιος καλοθελητής να πει : «και ποιοί είστε εσείς ρε παιδιά, που πάτε να στηρίζετε και να προφυλάξετε το κίνημα, χρησιμοποιώντας, συχνά, τα ίδια μέσα με τα οποία οι άλλοι πάνε να το καθοδηγήσουν και να το καπελώσουν;». Εύλογη ερώτηση. Αυτή η αντίφαση διέτρεχε τα Πρώτα ΕΑΑΚ/ Αντιπαράταξη, σε όλη την διάρκεια της διαδρομής τους (Με το καιρό, βέβαια, εξελιχθήκαμε και καταφέραμε να την επιλύσουμε, μόνο όμως εν μέρει). Αυτού του είδους οι αντιφάσεις είχαν συνέπειες και μάλιστα από νωρίς. Το φοιτητικό του ΝΑΡ, πιεζόταν αφόρητα από τον μηχανισμό, να βάλουν τα σχήματα στα οποία δραστηριοποιούντουσαν, σε μια συζήτηση με τον Αντίλογο- ΑΑΠΗ και τα «Αριστερά Σχήματα». Ο σκοπός αυτού ήταν να διεκπεραιωθούν οι συμφωνίες κορυφής που είχαν γίνει ανάμεσα στο ΝΑΡ, την «ομάδα Μαντά» και την τοπική Α/συνέχεια, για συγκρότηση της Παράταξης των ΕΑΑΚ στο π.π.. «Σύρθηκαν» σε αυτή την συζήτηση και μαζί σύρανε και τα σχήματα. Οι διαθέσεις τους ήταν να την οδηγήσουν σε αδιέξοδο. Ο ανένταχτος κόσμος των σχημάτων όμως, το μόνο που είδε σε αυτές τις «συζητήσεις», ήταν ένας σκυλοκαυγάς μεταξύ οργανώσεων. Πολλοί από αυτούς αηδίασαν και «πήγαν σπίτι τους». Έτσι τα σχήματα φυλλορρόησαν. Αργότερα, στις αρχές του 93, οι «διαφωνούντες» του φοιτητικού του ΝΑΡ, πήραν οι ίδιοι πρωτοβουλία για να συγκροτηθούν τα ΕΑΑΚ στο π.π.. Μόνο που αυτή την φορά στις συζητήσεις συμμετείχε ένας στενότερος κύκλος σχημάτων, στον οποίο κυριαρχούσαν οι λογικές του κινηματισμού και της αντι-παράταξης, αν και υπήρχαν και κανα-δυό σχήματα που ήταν πιο κοντά στην «γραμμή» των ΕΑΑΚ της Αθήνας. Τα ΕΑΑΚ πανελλαδικά ήταν τότε κάτι σαν «σημαία ευκαιρίας». Όλοι οι καλοί χωρούσαν. Ήταν και λίγο μόδα. Γιατί να αφήνανε άλλους να ιδιοποιηθούν τον τίτλο; Τόσο καλά. [Μπορείς πάντως κανείς να διακρίνει και στο τότε, μια γενικότερη αντίφαση της οποίας το ξεπέραςμα είναι πολύ πιο δύσκολο, από αυτών, των ειδικότερων, που προανέφερα. Αυτή η αντίφαση μάλλον κατατρέχει όλες τις ομάδες που εμφορούνται από λογικές αυτονομίας και προσπαθούν να δράσουν υπό παρόμοιες περιστάσεις : Όταν μέσα σε ένα κίνημα, υπάρχουν ήδη συσπειρωμένοι πολλοί άνθρωποι που είναι εχθρικοί στις αντιλήψεις σου, δεν είναι λογικό

να μετέχεις σε μια αντι-συσπείρωση; Και αυτή με την σειρά της, δεν θα δρα διαχωρισμένα από το υπόλοιπο κίνημα, αναπαράγοντας έτσι, αναγκαστικά, κάποιες από τις πρακτικές και τις νοοτροπίες, στις οποίες είσαι ενάντιος ;]

ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.....

Έχουμε, όπως είναι φυσικό, την τάση να γράφουμε και να κρίνουμε τα πράγματα, μέσα από ένα βλέμμα το οποίο ανήκει στην εποχή στην οποία ζούμε. Πολλοί σήμερα, ακόμα και αν ήταν ικανοί να αποδεχτούν ότι στην πολιτική δράση υπάρχουν πάντα αντιφάσεις, μάλλον θα βγαίνουν από τα ρούχα τους με κάποιες από αυτές που εξέθεσα παραπάνω. Δεν πρέπει να ξεχνάμε όμως, ότι εκείνη η εποχή ήταν διαφορετική. Για τον κόσμο στις σχολές, το φοιτητικό κίνημα ήταν μια πραγματικότητα που τον περιέβαλε. Ήταν ζωντανό, έστω και με προβλήματα. Αργότερα βέβαια, ψάχναμε να το βρούμε με το κυάλι, και το τραβάγαμε από τα μαλλιά. Όσο για τον συνδικαλισμό, δεν ήταν μια έννοια τόσο αρνητικά φορτισμένη όσο είναι σήμερα. Πιστεύανε βέβαια, ότι ο φοιτητικός συνδικαλισμός είχε αρχίσει να παίρνει πολύ κακό δρόμο, όμως, ακόμα, πιστεύανε ότι αυτό μπορούσε να διορθωθεί. Ότι θα μπορούσε να υπάρξει ένας μαζικός μαχητικός συνδικαλισμός, ακηδεμόνευτος από οργανώσεις και ιδεολογίες, που θα αναδείκνυε θέματα, ιδιαίτερα σε σχέση με την επιβολή του «επιχειρηματικού πανεπιστημίου» που είχε τότε αρχίσει. Αυτός ο συνδικαλισμός θα προάσπιζε τα συλλογικά συμφέροντα των φοιτητών, προσπαθώντας να μπλοκάρει αυτό το μοντέλο. Βέβαια, και από τότε και από πολύ παλαιότερα, υπήρχαν εύλογες ενστάσεις για τον συνδικαλισμό, ως κάτι που νομοτελειακά θα παγιωθεί ως διαχωρισμένη εξουσία πάνω σε αυτούς, για τα συμφέροντα των οποίων υποτίθεται ότι παλεύει. Τι είναι όμως αυτό το «νομοτελειακά» που τόσο αβασάνιστα λέμε ; Μπορούμε να αποκλείσουμε ότι μια σε μια διαφορετική εποχή ή σε ένα διαφορετικό χώρο, χώρα ή ξέρω εγώ τι άλλο, θα μπορούσαν να μας δοθούν άλλα ερεθίσματα που θα μας οδηγούσαν και σε διαφορετικά συμπεράσματα ; Στο ίδιο πνεύμα: Ας υποθέσουμε ότι αυτοί οι άνθρωποι είχαν στο μυαλό τους «χίμαιρες». Θα ήταν δίκαιο να κρίνουμε αυτές τις «χίμαιρες», με βάση τον σημερινό κοινό νου, σύμφωνα με τον οποίο ο συνδικαλισμός είναι κάτι ξεφτιλισμένο και το συλλογικό συμφέρον κάτι σχεδόν ξεχασμένο (αν και κάτι μου φαίνεται ότι κινείται τελευταία); Και οι χίμαιρες πάντως καλές είναι. Οδηγούν σε ήττες, οδηγούν όμως και σε ξεπεράσματα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ.....

Επέμεινα σε αυτή την εποχή, διότι τότε ουσιαστικά καθορίστηκε η πολιτική φυσιογνωμία

των μετέπειτα Πρώτων ΕΑΑΚ/ Αντιπαράταξης. Προσπάθησα να καταδείξω με ποιόν τρόπο, κάποιοι άνθρωποι με κομμουνιστικές-λενινιστικές καταβολές, λόγω κάποιων ιδιαίτερων περιστάσεων και των ανακλαστικών που τους δημιουργήθηκαν, σε συνδυασμό με τα ερεθίσματα που είχαν από το κίνημα, μετακινήθηκαν προς θέσεις που ουσιαστικά ήταν «της Αυτονομίας». Με την ευκαιρία, προσπάθησα να πω κάποια πράγματα και για τον λενινισμό και για την αυτονομία και για την «καθαρότητα» των πολιτικών αντιλήψεων, η οποία απλά δεν υφίσταται.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΕΑΑΚ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

ΤΑ ΣΧΗΜΑΤΑ.....

Τα πιο «ιστορικά» σχήματα που συμμετείχαν στην συγκρότηση των πρώτων ΕΑΑΚ ήταν του μαθηματικού και του χημικού. Του μαθηματικού είχε μόλις μετονομαστεί σε ΑΚΡΟΤΑΤΟ, αλλά τα προηγούμενα χρόνια λεγόταν ΡΑΜ (Ριζοσπαστική Αντιπαράταξη Μαθηματικού). Του χημικού δεν θυμάμαι πως λεγόταν (νομίζω ότι ήταν ένα όνομα βαρετό). Το «ιστορικά» πήγαινε στο ότι είχαν έντονη συμμετοχή σε όλες τις κινηματικές εξάρσεις που είχαν προηγηθεί, είχαν μεγάλη επιρροή στις σχολές τους και είχαν στο παρελθόν συσπειρώσει πολύ κόσμο. Στο χημικό ειδικά, είχαν καταφέρει να εκδιώξουν από την σχολή και καναδυο μπουμπούκια-καθηγητές. Την εποχή που συγκροτηθήκαμε ως ΕΑΑΚ όμως, τα δύο σχήματα είχαν φυλλορροήσει και είχαν από 4-5 μέλη το καθένα. Αυτοί που είχαν απομείνει όμως, συνέχιζαν να έχουν αρκετή επιρροή στην σχολή τους, διότι είχαν αποκτήσει ένα είδος «αγωνιστικού κύρους».

Το μόνο σχήμα των πρώτων ΕΑΑΚ, αλλά και αργότερα της Αντιπαράταξης, το οποίο ήταν πραγματικά πολυμελές ήταν το ΚΑΡΑΒΙ του βιολογικού. Είχαν συγκροτηθεί ως σχήμα στις καταλήψεις του 92 ή λίγο νωρίτερα. Ήταν λίγο δύσκολο να τους χαρακτηρίσεις πολιτική, συνδικαλιστική συσπείρωση ή κάτι τέτοιο.

Πολύ περισσότερο ήταν μια μεγάλη παρέα (μια πολύ μεγάλη παρέα). Όλα τα παιδιά «του Καραβιού» ήταν της «σειράς» που το 90-91 ήταν στα σχολεία. Ήταν δηλαδή «φρέσκα» στα φοιτητικά όπου, όπως ήταν φυσικό, εισάγανε τις νοοτροπίες της «γενιάς των μαθητικών του 91». Ήταν φρικιά, περήφανοι ως φρικιά! Δεν ήταν απολίτικοι, κάθε άλλο. Για την δικιά μας γενιά, ήταν το πιο φυσικό πράγμα να αντιλαμβανόμαστε το πολιτισμικό, το κοινωνικό και το πολιτικό ως μια ολότητα. Ήταν το πιο φυσικό πράγμα να κάνεις πολιτική με τους ανθρώπους που θεωρούσες φίλους και που εμπιστευόσουν, με τους ανθρώπους με τους οποίους είχες κοινά γούστα και αναζητήσεις. Τα γούστα σου και οι κοινωνικές σου σχέσεις ουσιαστικά καθόριζαν, σε μεγάλο βαθμό, και την πολιτική σου ταυτότητα (όχι το αντίστροφο). Όλα αυτά οι παλαιότεροι σύντροφοι, που είχαν άλλες αναφορές, δεν τα αντιλαμβάνονταν πολύ καλά και είχαν την τάση να βλέπουν τους «καραβιώτες» με επιφυλακτικότητα ή συγκατάβαση. Δεν μπορούσαν να καταλάβουν λόγου χάρη, γιατί το ΚΑΡΑΒΙ όταν έκανε σχήμα (δηλαδή συνέλευση) άδειαζε μερικά μπουκάλια ούισκι, γυρνώντας τα, από στόμα σε στόμα. Για αυτούς, άμα κάποιος ήθελε να πιεί, πήγαινε σε κανα μπαρ (κατά προτίμηση με σκυλάδικα) δεν έκανε σχήμα. [Πέρα όμως από την προσέγγιση της στα ξύδια...., είναι γεγονός πως κάθε «σειρά» συνείσφερε τα δικά της χαρακτηριστικά, σε μια αλληλεπίδραση που πιστεύω ότι ήταν γόνιμη. Αυτά που οι παλαιότεροι πασχίζανε για χρόνια να ξεδιαλύνουν και να κατακτήσουν, μέσα από πολλές αντιφάσεις, για μας ήταν κατά κάποιο τρόπο «φύση». Ήμασταν «εκ' φύσεως» αντικομμουνιστές, γιατί σε αυτό που ονομάζανε «κομμουνισμό», δεν είχαμε προλάβει να αποθέσουμε καμία ελπίδα. Δεν βλέπαμε σε αυτόν τίποτα άλλο, από την καταπίεση που πραγματικά ήταν. Ήμασταν «εκ' φύσεως» πιο επιφυλακτικοί, με τις γραφειοκρατίες, τις οργανώσεις, τις ιδεολογίες, πιο «κοινωνικοί». Υπήρχε και μία ενδιάμεση «σειρά», που λειτουργούσε και λίγο ως γέφυρα. Ήταν παιδιά που το 90-91 ήταν στις φοιτητικές καταλήψεις, αλλά δεν είχαν αναφορές πριν από αυτό. Ήταν ίσως πολιτικά πιο κοντά σε μας και πολιτιστικά πιο κοντά στους παλιούς.] Το ΚΑΡΑΒΙ είχε σημαντική επιρροή στην σχολή του, με ένα διαφορετικό τρόπο, από ότι, ας πούμε, οι χημικοί. Το πλήθος των μελών και των φίλων των μελών μπορούσε από μόνο του να ψηφίσει και να βγάλει κατάληψη σε μια συνέλευση. Άλλωστε, η σχολή τους ήταν σχετικά μικρή. Στις εκλογές ήταν δεύτερη δύναμη μετά την ΠΚΣ (η ΔΑΠ και η ΠΑΣΠ, δεν μπορούσαν να σηκώσουν κεφάλι). Ήταν μια πραγματικά παράξενη σχολή όπου, η πολιτική και κοινωνική πάλη διεξαγόταν ανάμεσα σε «κουμμούνια» και «φρικιά», όπως τον «παλιό καλό» καιρό της μεταπολίτευσης (ενδεχομένως οι βιολόγοι να παθαίνουν συλλογικό τραλαλά, επειδή δεν είχαν καταφέρει να περάσουν στην ιατρική). Είχε και το ΚΑΡΑΒΙ τις αντιφάσεις του, πάντως. Στα δ.σ. του

συλλόγου, ας πούμε, συμμετείχε με μεγαλύτερη ζέση από όλα τα σχήματα των τότε ΕΑΑΚ.

Υπήρχαν επίσης η ΑΙΧΜΗ στους πολιτικούς μηχανικούς, το ΑΥΓΟ στο γεωλογικό και το σχήμα των χημικών μηχανικών, που πάλι δεν θυμάμαι το όνομα του (μάλλον ήταν και αυτό βαρετό). Και τα τρία ήταν ολιγομελή, όχι πάνω από 4-5 άτομα, στην καλύτερη τους φάση. Το σχήμα στους χημ. μηχαν. ήταν «παλιό» και είχε κάποια επιρροή στην σχολή του. Γενικά ήταν πιο κοντά στην «γραμμή του ΝΑΡ», για αυτό και δεν έφυγε από τα ΕΑΑΚ, όταν τα υπόλοιπα φτιάξαν την Αντιπαράταξη. Η ΑΙΧΜΗ ήταν καινούριο σχήμα. Τα παιδιά κάνανε φιλότιμες προσπάθειες, η σχολή τους όμως ήταν «μαύρη» και δεν τους έπαιρνε για πολλά, πολλά. Το ΑΥΓΟ ήταν επίσης καινούριο σχήμα. Διαλύθηκε πριν φτιαχτεί η Αντιπαράταξη. Για την επιρροή που είχαν στην σχολή τους, τις αντιλήψεις τους και τον λόγο που διαλύθηκαν, η εικόνα που έχω είναι θολή.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ «ΑΤΖΕΝΤΑ».....

Όπως ήδη έχω αναφέρει, ο ένας βασικός άξονας της πολιτικής μας φυσιογνωμίας ήταν ότι θέλαμε να συσπειρώσουμε κόσμο στις σχολές μας, με βάση τον αγώνα για τα καθημερινά ή άμεσα ζητήματα. Με αυτό δεν εννοώ (εξυπακούεται), την διαχείριση της υπάρχουσας κατάστασης στις σχολές, αλλά μια ρήξη με αυτή, μια σύγκρουση, μια γραμμή αντιπαράθεσης, η οποία όμως θα χαράσσεται στο έδαφος ζητημάτων πάνω στα οποία ο φοιτητής θα μπορούσε να διαμορφώσει άποψη, με βάση κυρίως την βιωμένη του εμπειρία μέσα στο πανεπιστήμιο. Επιδιώκαμε, δηλαδή, η όποια πολιτική συνειδητοποίηση να εκπορεύεται κυρίως από τα κοινά μας βιώματα. Όχι το αντίθετο, όπου όπως πολύ συχνά γίνεται, μια ιδεολογία ή μια προκαθορισμένη πολιτική ταυτότητα οδηγεί τον καθένα σε συγκεκριμένες ερμηνείες των βιωμάτων του. Αυτό βέβαια, δεν ήταν απόλυτο, θέλαμε όμως το βάρος να πέσει στην μία κατεύθυνση και όχι στην αντίστροφη (έτσι, δεν είχαμε ψηλά στις προτεραιότητες μας, την προβολή πολιτικών θεμάτων που δεν είχαν σχέση με την όσα άμεσα βίωνε ο φοιτητής, όπως πχ πολέμους, επαναστάσεις ινδιάνων κλπ. Δεν είναι ότι τα υποτιμούσαμε, απλά πιστεύαμε ότι η πολιτική σε κάθε κοινωνικό χώρο, θα ήταν καλύτερο να ασκείται με βάση αναφορές στον ίδιο τον κοινωνικό αυτό χώρο). Ποια ήταν λοιπόν, τα ζητήματα αυτά, που μπορούσαμε να «νοιώσουμε στο πετσί μας» και ως εκ τούτου να διαμορφώσουμε άποψη για αυτά με άμεσο τρόπο; Υπήρχαν τα «παραδοσιακά», διαχρονικά θέματα, όπως η καθηγητική εξουσία*, η εντατικοποίηση των σπουδών, αλλά και η φοιτητική

«μέριμνα»**. Το θέμα ήταν, ότι σε ένα πανεπιστήμιο που άλλαζε ραγδαία προς την κατεύθυνση της «επιχειρηματοποίησης», όλα αυτά τα ζητήματα αποκτούσαν νέες διαστάσεις και περιεχόμενο. Σε αυτό το θέμα έδιναν κυρίως το βάρος τα πρώτα ΕΑΑΚ και, πιστεύω, η συμβολή τους στο «άνοιγμα» του ήταν σημαντική. Πολλοί καθηγητές ήταν πια manager-διευθυντές ερευνητικών προγραμμάτων, που με τους (πολύ κακοπληρωμένους) μεταπτυχιακούς και πολλούς (απλήρωτους) προπτυχιακούς, είχαν σχέση εργοδότη εργαζόμενου. Και για εμάς, θα έπρεπε να βλέπουν τον εαυτό τους ως εργαζόμενους. Το θέμα όμως ήταν ευρύτερο και αφορούσε το είδος της γνώσης που προσφερόταν, σε ένα πανεπιστήμιο με τέτοια κατεύθυνση: εξειδίκευση σε κάθε συγκεκριμένη βλακεία που είχε ανάγκη εκείνη την στιγμή η συγκεκριμένη εταιρία-σπόνσορας, στο συγκεκριμένο ερευνητικό πρόγραμμα, χωρίς δυνατότητες σύνθεσης, χωρίς κριτική ικανότητα, χωρίς σφαιρική γνώση του αντικειμένου που υποτίθεται ότι σπουδάζει ο φοιτητής. Επίσης, με βάση τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, που ήταν έκδηλες, θεωρούσαμε σημαντικό, ένα μεγάλο μέρος τουλάχιστον, των φοιτητών, να αρχίσουν να θεωρούν το εαυτό τους ως μελλοντικούς εργαζόμενους και όχι ως προνομιούχους επαγγελματίες ή «διορισμένους», και να σκέφτονται και να δρουν αναλόγως.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, στο επίπεδο του κινήματος, υποστηρίζαμε ότι υπήρχε ένα «αντιδραστικό συνδικαλιστικό μπλοκ», με ραχοκοκκαλιά την ΔΑΠΑΣΠ, που υποστήριζε αυτές τις αλλαγές στο πανεπιστήμιο, διαπλεκόταν με κάθε τρόπο με καθηγητές-manager και γενικά ήταν αντίθετο στα συμφέροντα των φοιτητών (όπως τουλάχιστον τα βλέπαμε εμείς). Όλα αυτά τότε δεν ακούγονταν τόσο αυτονόητα όσο ακούγονται σήμερα. Όλο αυτό το μπλοκ ήταν ταμπουρωμένο πίσω από γραφειοκρατικά όργανα, όπως τα ΔΣ, τα συμβούλια του τμήματος, η ΕΦΕΕ, το ΦΕΠΑΠ (η τοπική ΕΦΕΕ που είχαμε επιτύχει να μην λειτουργεί). Σε αυτό το ταμπουρώμα υπερθεμάτιζε η ΠΚΣ, που ήταν «οργανολάγνα». Εμείς υποστηρίζαμε, ότι το φοιτητικό κίνημα μπορούσε να συνεχίσει και να ζωντανέψει μόνο μέσα από τις γενικές συνελεύσεις και να είναι, μαζικό, μαχητικό και αυτόνομο από γραφειοκρατικούς θεσμούς, αλλά και από την επιβολή των οργανώσεων.*** Θα ήθελα να επιμείνω λίγο στην στάση μας στα όργανα. Συμμετείχαμε μεν, αλλά με ένα τρόπο τελείως απαξιωτικό για αυτά. Υποστηρίζαμε ότι ο μόνος ουσιαστικός λόγος που είχαν τα ΔΣ για να συνεδριάζουν, ήταν για

** συνήθεις ήταν οι «καταλήψεις» αστικών λεωφορείων, από τσούρμα φοιτητές που αρνιόντουσαν να πληρώσουν το ληστρικό εισιτήριο. Αυτές συνήθως κατέληγαν σε καυγάδες έξω από το τμήμα τροχαίας στην Ανθούπολη. Εκεί, οι οδηγοί βάζαν χειρόφρενο και αρνιόντουσαν να προχωρήσουν)

*** όλα τα παραπάνω θέματα είχαν αναλυθεί με περιεκτικό τρόπο, σε μια προσούρα που είχε κυκλοφορήσει η ΑΙΧΜΗ, για όσους ενδιαφέρονται να ψάχνουν για τέτοια κείμενα.

* η κόντρα με έναν καθηγητή ήταν για τον αγωνιστή φοιτητή «θέμα τιμής», όπως ας πούμε κάθε υπότιης που σεβόταν τον εαυτό του έπρεπε να σκοτώσει έναν δράκο.....ένα από τα αγαπημένα μας συνθήματα ήταν το «καθηγητάδες πίσω !»

να ορίζουν γενικές συνελεύσεις (άντε και για να βγάλουν κανένα ψήφισμα σε έκτακτες περιστάσεις). Στα συμβούλια του τμήματος πηγαίναμε μόνο όταν υπήρχαν θέματα άμεσου φοιτητικού ενδιαφέροντος, όταν και προσπαθούσαμε να μαζευτεί κόσμος, ούτως ώστε εάν το τμήμα δεν υιοθετούσε την απόφαση της γενικής συνέλευσης των φοιτητών, να το έσπαγε. Την ΕΦΕΕ, την θεωρούσαμε ούτως ή άλλως άξια άμεσης υπονόμευσης και διάλυσης και δρούσαμε αναλόγως. Στο να φτάσουν, αργότερα, τα όργανα να θεωρούνται τόσο ξεφτιλισμένα όσο θεωρούντουσαν, συμβάλαμε και κάποιοι που τα διαβρώναμε από τα μέσα. Βέβαια, τα «κυρίως ΕΑΑΚ», τα καταλάβαμε όλα αυτά λάθος..... Απαξιώνανε στα λόγια και αυτά, σε ένα βαθμό, τα όργανα. Στην πράξη όμως, το κάναμε μόνο όταν οι περιστάσεις ευνοούσαν τον μηχανισμό τους να τα υποκαθιστά, παρασκηνακά. Σε περιόδους κινηματικών εξάρσεων ας πούμε. Η ξεφτιλισμένη γραφειοκρατία των Δ.Σ. εκεί δεν είχε κανένα λόγο. Τα ΕΑΑΚ, προσπαθούσαν να την υποκαταστήσουν με την γραφειοκρατία την δικιά τους, ελέγχοντας τις συντονιστικές επιτροπές κατάληψης. Έτσι εξηγείται και η εμμονή τους, στο πολιτικό τους πλαίσιο, ολόκληρο «σεντόνι», που ψηφίζοταν, συχνά συγκαταβατικά, από τις γενικές συνελεύσεις. Με αυτό τον τρόπο πιστεύανε ότι θα εξασφαλίζανε την ηγεμονία τους μέσα στις συντονιστικές επιτροπές. Εμείς, συνήθως όταν κατεβάζαμε πλαίσια, για κατάληψη, προσπαθούσαμε να είναι λιτά. Λέγαν με συντομία και πολύ γενικό τρόπο, ποια ήταν αυτά ενάντια στα οποία αγωνιζόμασταν, και το βάρος έπεφτε κυρίως σε δύο πράγματα που λέγαμε στο τέλος: «ανοικτή συντονιστική επιτροπή κατάληψης, που θα έχει πλήρη αρμοδιότητα» και, φυσικά «κατάληψη διαρκείας». Ο οποιοσδήποτε είχε στηριξει την πρόταση για κατάληψη, θεωρείτο πολύ φυσικό να έρθει στη συντονιστική και να συνδιαμορφώσει, κατά το δυνατόν, ισότιμα.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.....

Αν εξαιρέσεις το ΚΑΡΑΒΙ και αργότερα την ΑΙΧΜΗ, που κάναμε και χωριστά σχήμα, γενικά όταν λέγαμε «σχήμα», εννοούσαμε την συνέλευση όλων των σχημάτων, που γινόταν σχεδόν τακτικά, κάθε εβδομάδα. Εκεί σπανίως μαζευόμασταν πάνω από δεκαπέντε (από το ΚΑΡΑΒΙ ερχόντουσαν μονακά τρεις-τέσσερις, που ήταν κατά κάποιο τρόπο, οι ηγετικές του φυσιογνωμίες)*. Το σημείο στο οποίο θα ήθελα να σταθώ, είναι η κουλτούρα συζήτησης και επικοινωνίας που υπήρχε. Είναι γεγονός και ήταν μάλλον αναπόδραστο, ότι την «αιζέντα» την καθορίζανε σε μεγαλύτερο βαθμό οι παλαιότεροι. Όμως το κλίμα συζήτησης και δράσης που επικρατούσε μας ενθάρρυνε όλους, να σκεφτόμαστε (και συχνά να δρούμε) σαν αυτόνομα

πολιτικά υποκείμενα. Κανένας δεν μιλούσε αισθητά περισσότερο από τους άλλους, όλοι παίρνανε τον λόγο και ακούγαμε ο ένας τον άλλον με προσοχή, χωρίς να διακόπτουμε. Κανένας δεν έβγαζε τις ανασφάλειες του στην συζήτηση και έτσι δεν δημιουργούσε και στους άλλους ανασφάλειες. Άλλωστε ο σκοπός όλων ήταν να παρέμβουμε στους συμφοιτητές μας και όχι να επιβληθούμε, κάνοντας ασκήσεις ύψους, στο εσωτερικό μιας ομάδας. Η αυτενέργεια, μέσα σε κάποια πλαίσια βέβαια, και στην δράση, ενθαρρυνόταν. Το πως θα παρενέβαινε, όχι μόνο κάθε σχήμα, αλλά και κάθε άτομο στους συμφοιτητές του, ήταν σε μεγάλο βαθμό δικό του θέμα, για το οποίο μετά, μπορεί να του γινόταν μια κριτική, με κάποια όρια όμως. Ήμασταν, κατά κάποιο τρόπο, μια «συννομοσπονδία», όχι μόνο σχημάτων, αλλά και ατόμων. Μια άλλη σημαντική παράμετρος, η οποία πιστεύω έχει κάποια σχέση με τα προηγούμενα, ήταν ότι δεν ήμασταν πολύ «ζεστοί» με την στρατολόγηση. Δεν ψάχναμε για «ακολουθούς» να τους εντάξουμε σε έναν μηχανισμό. Όποιος ερχόταν μαζί μας, γενικά ερχόταν με δική του πρωτοβουλία (γι' αυτό, άλλωστε, δεν ερχόντουσαν και πολλοί, αλλά δεν μας ένοιαζε). Το ΚΑΡΑΒΙ, αργότερα επί Αντιπαράταξης, το τραβούσε και άλλο. Είχε δηλώσει ότι δεν δέχεται πια, νεότερα άτομα: «Γιατί; Για να τους πούμε εμείς τι θα κάνουν; Όπως φτιάξαμε εμείς το σχήμα μας, να φτιάξουν και αυτοί το δικό τους ! Άμα γουστάρουμε, μετά, θα κατεβάζουμε κοινό πλαίσιο για κατάληψη....»

ΠΑΤΡΙΝΙΣΜΟΣ.....

Με τις ιδιαίτερες αντιλήψεις μας, φαινόμενα, στους μηχανισμούς που δρούσαν μέσα στα ΕΑΑΚ, τόσο παράξενοι (φαντάζομαι και «σπαστικοί»), που είχαν «πατεντάρει» για μας, το μάλλον απαξιωτικό όνομα, «πατρινισμός». Τα ΕΑΑΚ συνεδρίαζαν, σε πανελλαδικό επίπεδο, κυρίως στο περιθώριο των συνεδρίων της ΕΦΕΕ. Εκεί ερχόμασταν σε επαφή μαζί τους και φυσικά παρεμβαίναμε λέγοντας τα δικά μας. Υπήρχε, μέσα στα ΕΑΑΚ και ένα χαλαρό δίκτυο, από σχήματα και άτομα κυρίως της Αθήνας, που «αυτονόμιζε». Λεγόταν «τρίτος πόλος» (οι πρώτοι δύο ήταν υποτιθέεται, το ΝΑΡ και οι Συσπειρώσεις). Γενικά είμασταν σχετικά, κοντά στις αντιλήψεις του και συμμετείχαμε στις συνεδριάσεις του, στις οποίες πάντως δεν έβγαίναμε και πολύ άκρη. Συσπείρωνε αντιεξουσιαστές κάθε είδους, αυτόνομους, παλιούς «ρηγάδες» και γενικώς ότι, να ναι. Αυτό που κυρίως τους έκανε ήταν ότι τους την «έδιναν» οι μηχανισμοί. Το πρόβλημα ήταν ότι αποτελείτο από σχήματα και άτομα, που δεν είχαν συχνή επαφή και τριβή μεταξύ τους, αφού προέρχονταν από διάφορες πόλεις και από διάφορες σχολές της Αθήνας, η οποία ούτως ή άλλως είναι «χάος» (τότε δεν υπήρχε internet). Τους ήταν λοιπόν κάπως δύσκολο να συνεννοηθούν πολιτικά, στον περιορισμένο χρονικό διάστημα

*Γενικά πάντως, στους «απέξω» φαινόμενα πάντα περισσότεροι, γιατί ξέραμε να κάνουμε «μπούγιο».

ενός συνεδρίου της ΕΦΕΕ. Στα συνέδρια αυτά την «σπάγαμε» αρκετά στους μηχανισμούς. Καλούσαμε, κάνοντας μεγάλο μπούγιο, την ΕΑΑΚ να αποχωρήσει οριστικά, από αυτό το γραφειοκρατικό απολίθωμα την ΕΦΕΕ. Την ίδια στιγμή που οι άνθρωποι ιδροκοπούσαν για το αν θα βγάζαν, 2 ή 3 ή 4 έδρες στο Κεντρικό Συμβούλιο και μαζεύαν εναγωνίως τα «κουκιά».... Με τα λίγα «κουκιά» που φέρναμε εμείς από την Πάτρα πάντως, «παζαρεύαμε» και τους απειλούσαμε (Κρίνεται η έδρα ! Λυγμ !). Δεν τα είχαμε ξεπεράσει αυτά τελείως, ακόμα. Πάντως στο τελευταίο «συνέδριο ΕΦΕΕ» που συμμετείχαμε, «σύραμε» τα πανελλαδικά ΕΑΑΚ (δεν θυμάμαι αν το κάναμε μόνοι μας ή μαζί με τον «τρίτο πόλο»), έξι τα ξημερώματα σε συνέλευση για το αν θα έπρεπε να συμμετέχουμε στην ψηφοφορία για το Κ.Σ., η οποία άρχιζε το πρωί. Σε αυτή την συναγωγή μέσα στο λυκόφως του Υμηττού, αγανακτισμένοι παράγοντες του μηχανισμού, φωνάζανε σε όλους τους τόνους, πως αφού δεν γουστάρουμε, «να μαζεύαμε τα μπογαλάκια μας και να γυρνάγαμε στην κωλοΠάτρα μας». Φυσικά πέρασε το δικό τους, ήταν πιο πολλοί (πάντως μπορεί και να χάσαν μια εδρούλα εξ' αιτίας μας, δεν θυμάμαι).

Όσο για μας το είχαμε πάρει πια απόφαση πως με αυτά τα παιχνίδια συσχετισμών μέσα στα ΕΑΑΚ (ή το ΝΑΡ), δεν έβγαινε πια τίποτα. Οι τελευταίοι από μας που είχαν μείνει στο ΝΑΡ, αποχώρησαν (και κλείσαν την πόρτα πίσω τους). Όσο για τα σχήματα μας, ετοιμαζόντουσαν για την τελευταία πράξη.

Η ΑΝΤΙΠΑΡΑΤΑΞΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΤΡΑΣ

ΕΝΑ ΑΠΟΝΝΕΝΟΗΜΕΝΟ ΔΙΑΒΗΜΑ.....

Το καλοκαίρι του 95 φύγαμε από τα ΕΑΑΚ και φτιάξαμε την Αντιπαράταξη. Από σχήματα, υπήρχαν ουσιαστικά μόνο το ΚΑΡΑΒΙ που ήταν πιο δυνατό από

ποτέ, η ΑΙΧΜΗ, επίσης πιο δυνατή από ποτέ (αλλά όχι αρκετά δυνατή...για την σχολή της) και ότι είχε απομείνει από αυτό του χημικού (οι μαθηματικοί είχαν φύγει από την Πάτρα, αν και τυπικά το σχήμα υπήρχε, το γεωλογικό είχε βαρέσει διάλυση, οι χημικοί μηχανικοί είχαν μείνει στα ΕΑΑΚ). Εντελώς ανεξάρτητοι πλέον, ήμασταν αποφασισμένοι να κάνουμε μια ύστατη προσπάθεια, να αναζωογονηθεί το μαζικό φοιτητικό κίνημα, με τον τρόπο που μας άρεσε εμάς. Και επίσης, να σταματήσουν πολλοί από αυτούς που αναφέρονταν στο κίνημα να εγκλωβίζονται στη λογική της Παράταξης (όποια και αν ήταν αυτή). Είχαμε καταλήξει (δεν θέλαμε και πολύ άλλωστε) ότι ο μόνος τρόπος για να γίνει αυτό ήταν να ξαναγίνουν καταλήψεις. Μαζικές και πανελλαδικές. Είχαμε την φιλοδοξία, όχι μόνο να ξεκινήσουμε καταλήψεις εδώ, αλλά και να καταστήσουμε την Πάτρα παράδειγμα προς μίμηση, για να γίνουν καταλήψεις παντού! Θα δρούσαμε ως πολιορκητικός κριός, θα γινόμασταν οι «μουτζαχεντίν» των καταλήψεων. [Στα *Εύλινα*, όλα αυτά λέγονται «βολονταρισμός» (σε όλο του το μεγαλείο). *Ήμασταν αποφασισμένοι ακόμα και αν δεν υπήρχαν στον πολύ κόσμο κινηματικές διαθέσεις, να φτιάχναμε το κίνημα και από τις σάρκες μας ακόμα....Νομίζω πάντως ότι «ανοίγαμε δρόμους»: την τακτική που ακολουθήσαμε εμείς τότε, την ακολούθησαν (ως ένα βαθμό), πολύ περισσότεροι στις καταλήψεις που έγιναν λίγα χρόνια μετά, στα «Αρσενικά», όπου και πάλι οι φοιτητές που υποστηρίζανε τις καταλήψεις ήταν μειοψηφία. Τότε τα ΕΑΑΚ, θα πρέπει πια να είχαν καταλάβει, ότι ούτε καν ως Παράταξη δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν χωρίς κίνημα (που να το ελέγχουν βέβαια αυτοί).]*

Οι Κνίτες στις συνελεύσεις, μας είχαν ήδη βγάλει το όνομα: «φαν κλαμπ-κατάληψη». Η αφορμή για να εξαπολύσουμε την μικρή μας επίθεση, είχε δοθεί. Ο υπουργός παιδείας, ο Παπανδρέου ο μικρός, είχε δημοσιοποιήσει κάποια μέτρα που προτίθετο να προωθήσει για την μεταρρύθμιση των πανεπιστημίων (δύο κύκλοι σπουδών, έπρεπε πρώτα να τελειώσει τον ένα για να πας στον άλλον, πιστωτικές μονάδες, εθνικό συμβούλιο παιδείας). Δεν είχε όμως κατεβάσει ακόμα σχετικό νομοσχέδιο.

ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΤΟΥ 95.....

Ξεκίνησαν στην Πάτρα, στο βιολογικό (το γιατί εκεί μπορείτε να το φανταστείτε). Στην συνέχεια «ανακαλέσαμε» από την Αθήνα, έναν σύντροφο μαθηματικό, για να έρθει στην συνέλευση της σχολής του και να «βγάλει» κατάληψη. Αυτές ήταν οι δύο βασικές καταλήψεις, που «μπήκαν μπροστά». Αργότερα καταφέραμε να γίνει κατάληψη και στο χημικό. Όσο για το φιλόδοξο.... σχέδιο μας; Στην Πάτρα είχε μια σχετική επιτυχία, καθώς καταφέραμε τελικά να παρασύρουμε σε κατάληψη και τους μηχανολόγους, τους ηλεκτρολόγους, τους χημικούς μηχανικούς, σχολές στις οποίες εμείς δεν είχαμε

πορεία αλληλεγγυης στους 504 συλληφθεντες του πολυτεχνειου '95

άμεση παρέμβαση. Ακόμα και στην Πάτρα πάντως δεν είχαμε και κανένα «μεγάλο κίνημα». Όσο για την υπόλοιπη Ελλάδα ; Σε κάποιες μικρότερες πόλεις, μπορεί να υπήρξαν κάποιες καταλήψεις, στην Αθήνα και στην Θεσσαλονίκη όμως, πολύ λίγα πράγματα. Τα ΕΑΑΚ, εκείνη την χρονιά ήταν κατά των καταλήψεων. Τις είχαν κατατάξει μάλλον στους «συνήθεις πατριούς εξτρεμισμούς». Προφανώς όμως και ο κόσμος εκεί δεν «πολυψηνόταν». Το σχέδιο λοιπόν, είχε συνολικά αποτύχει. Στην Πάτρα όμως κάτι είχαμε καταφέρει. *[Ακόμα όμως και αν το μόνο πράγμα που έβγαινε από αυτά, ήταν αυτή η κατάληψη βιολογικού-μαθηματικού, θα έλεγα ότι άξιζε τον κόπο. Οι δύο σχολές συστεγαζόντουσαν και ουσιαστικά η κατάληψη ήταν ενιαία, παρ' ότι υπήρχαν δύο συντονιστικά. Κράτησε περίπου δύο μήνες και πρέπει να συμμετείχαν σχεδόν σταθερά σε αυτή τουλάχιστον πενήντα άτομα. Περιστασιακά συμμετείχαν και αρκετοί άλλοι. Πολλοί από τους «περιστασιακούς» και ακόμα και κάποιοι από τους «σταθερούς» ήταν από άλλες σχολές. Εκεί ήταν, κατά κάποιο τρόπο, το «κέντρο του αγώνα». Ήταν όμως και η δικιά μας «απελευθερωμένη επικράτεια», την οποία υπερασπιζαμε με ζήλο από τις εισβολές των καθηγητών, κυρίως όμως την γεμίζαμε με την δικιά μας έκφραση, η οποία κάθε άλλο παρά περιοριζόταν μόνο στα πολιτικά. Για τους περισσότερους από εμάς, ήταν η πρώτη φορά που συμμετείχαμε σε φοιτητική κατάληψη και πιστεύω ότι η εμπειρία μας καθόρισε.]*

ΑΝΤΙΦΑΣΕΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ.....

Η Αντιπαράταξη, μετά τις καταλήψεις, κατέβηκε στις φοιτητικές εκλογές, παρ' ότι κάποια από νεότερα μέλη της, ήμασταν πια ανοικτά εναντίον. Εκεί, με την εξαίρεση του ΚΑΡΑΒΙΟΥ που «συγκράτησε τις δυνάμεις του», συνειρίβη. Η εξέλιξη αυτή ήταν αναμενόμενη, ειδικά για μας τους νεότερους. Εμείς αντιλαμβανόμασταν καλύτερα από τις «παλιοσειρές», ότι αυτό που κάναμε, ήταν ουσιαστικά «αυτονομία» και ότι δεν πολυταίριαζε με θεσμούς όπως οι εκλογές. Μπορούσαμε επίσης να καταλάβουμε καλύτερα το «προς τα που φυσούσε ο άνεμος»

στον φοιτητικό κόσμο εκείνης της εποχής, διότι ήμασταν μέρος του, περισσότερο από όσο ήταν οι παλιοί. Αντιλαμβανόμασταν λοιπόν, ότι οι λογικές μας, οι αντιλήψεις μας είχαν αποδοκιμαστεί από την πλειοψηφία των φοιτητών. Το επιχειρηματικό πανεπιστήμιο που θέλαμε να μπλοκάρουμε, προέλαυνε ακάθεκτο. Ήταν πια μια κυρίαρχη και αποδεκτή πραγματικότητα που ενέπλεκε και πλήθος προπτυχιακών φοιτητών. Το μαζικό, ακηδεμόνευτο, μαχητικό φοιτητικό κίνημα που εμείς επιθυμούσαμε, ακουγόταν «τρε μπανάλ», στα αφτιά των περισσότερων. Αντίθετα κυριαρχούσε ο ατομικισμός ο οποίος ακόμα έπαιρνε περισσότερο την μορφή ενός απολίτικου και απροβλημάτιστου καλοπερασασκισμού (αργότερα κυριάρχησε ο απροσχημάτιστος καριερισμός). Είχαμε συσπειρώσει βέβαια, μια (μάλλον μικρή) μειοψηφία, ανθρώπων που επέμεναν σε μια διαφορετική κουλτούρα από αυτή που κυριαρχούσε. Οι υπόλοιποι όμως, είχαν αρχίσει να μας αντιμετωπίζουν, όχι με συγκατάβαση, αλλά μάλλον εκθρικά. Ποιοί σκατά είμασταν εμείς που θέλαμε να κάνουμε ντε και καλά καταλήψεις, και να τους χαλάσουμε τα projects που τρέχαν στα εργαστήρια, τις διπλωματικές, τις εξεταστικές, την τακτοποιημένη καθημερινότητα τους και γενικώς την ησυχία τους ; Απευθυνόμασταν σε ένα φοιτητικό κόσμο, με όρους που για τη πλειοψηφία τουλάχιστον, τους ήταν ξένοι ή «μακρινοί». Μιλούσαμε μια «γλώσσα» που πια δεν καταλάβαινε. Παράλληλα συντηρούσαμε μέσα μας (άλλοι από μας λιγότερο, άλλοι περισσότερο) την αυταπάτη, ότι παλεύαμε για τα συμφέροντα του (!). * Είχαμε φάει λοιπόν μια ήττα. Δεν εννοώ εκλογική (στα παλιά μου τα παπούτσια), αλλά ευρύτερη. Ήταν όμως, κατά κάποιο τρόπο, μια όμορφη ήττα, που άνοιξε και καινούριους δρόμους για αρκετούς από μας. Επιτρέψτε μου να πιστεύω ότι μια όμορφη ήττα είναι καλύτερη από μια άσχημη «νίκη»**. Στο τέλος εκείνης της ακαδημαϊκής χρονιάς όλα τα σχήματα βρισκόντουσαν υπό διάλυση. Τα περισσότερα από τα μέλη τους, αποχώρησαν εκείνο το καλοκαίρι από την Πάτρα, είτε γιατί είχαν πάρει πτυχίο, είτε για άλλους λόγους. Επίσης κάποιοι πολιτικοί μηχανικοί έφυγαν διαμαρτυρόμενοι, επειδή η «ακραία» στάση της Αντιπαράταξης υπέρ των καταλήψεων, είχε οδηγήσει την ΑΙΧΜΗ σε σοβαρή πολιτική ήττα μέσα στην σχολή της.*** Είχαν μείνει κάποιοι λίγοι από το ΚΑΡΑΒΙ, που συνέχισε την αυτόνομη ύπαρξη του ως σχήμα, μέχρι που

* Αυτή την αντίφαση δεν καταφέραμε να την ξεπεράσουμε ως Αντιπαράταξη. Μας πρόλαβε η διάλυση. Την ξεπέρασε ο καθηνας μόνος του αργότερα. Μόνο βέβαια, για να πέσουμε σε καινούριες αντιφάσεις. Έτσι έχουν αυτά τα πράγματα.

** Στην Αντιπαράταξη, είχαμε υιοθετήσει και ύμνο. Ήταν ένα τραγούδι από τις «Τρύπες» που πήγαινε : «Εμπρός για νέες ήττες, για νέες συντριβές» !

*** Βεβαίως, τότε είχαμε ενοκληθεί, όμως δεν είχαν και τόσο άδικο. Είναι γεγονός ότι αυτό το σχήμα «θυσιάστηκε», χάριν κάποιων ευρύτερων επιδιώξεων, στις οποίες, οι συγκεκριμένοι, που ήταν και πολύ μικροί, δεν ήταν δυνατόν να είναι πλήρως συμμετοχοί. Συμβαίνουν αυτά, όμως.

πήραν και αυτοί πτυχίο. Κάποιοι μεμονωμένοι, προσχώρησαν για λίγο στα καινούρια ΕΑΑΚ, μόνο για να φύγουν, διαμαρτυρόμενοι, στις επόμενες καταλήψεις. Υπήρχε και ένα καινούριο σχήμα στους μηχανολόγους, η ΡΩΓΜΗ, που συνέχισε την πορεία του για αρκετά χρόνια. Αυτοί, στο ξεκίνημα τους, είχαν συνεργαστεί με την Αντιπαράταξη και ήταν κοντά στις αντιλήψεις της. Δεν είχαν προσχωρήσει όμως ποτέ επισήμως. Αρκετοί από τους συντρόφους που μετακόμισαν στην Αθήνα, φτιάξαν εκεί μια ομάδα, το «Γαλατικό Χωριό» που έβγαζε το περιοδικό «η Μαρμίτα όπου πέσαμε μικροί», γνωστό στον αντιεξουσιαστικό χώρο. Όσο για την Αντιπαράταξη, αυτό το ούτως ή άλλως απονενομημένο διάβημα, είχε ρίξει τίλους τέλους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....

Παρά τις αντιφάσεις τους, πιστεύω ότι τα Πρώτα ΕΑΑΚ/Αντιπαράταξη συνέβαλαν, στο να διατηρηθεί μια αγωνιστικότητα μαζί με ένα αίτημα για αυτονομία και αυτοκαθορισμό του κινήματος, σε μια μειοψηφία έστω των φοιτητών της Πάτρας. Τόσο την εποχή που δρούσαν, όσο και αργότερα.

Αναδείξανε καιρία ζητήματα, για την φύση του επιχειρηματικού πανεπιστημίου που τότε φτιαχνόταν, για τον ρόλο των φοιτητών μέσα σε αυτό, αλλά και για τον ρόλο που προοριζόταν για αυτούς μετά.

Όσο για τους ίδιους τους ανθρώπους που ενεπλάκησαν αυτό το εγχείρημα, πολλοί πήγαν σπίτι τους, εξ' ίσου πολλοί όμως παρέμειναν ενεργοί στον ευρύτερο αντιεξουσιαστικό χώρο, τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό. Κανένας, από όσο είμαι σε θέση να γνωρίζω, κανένας δεν είναι σήμερα «κομμουνιστής» !■

-Garifuna

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

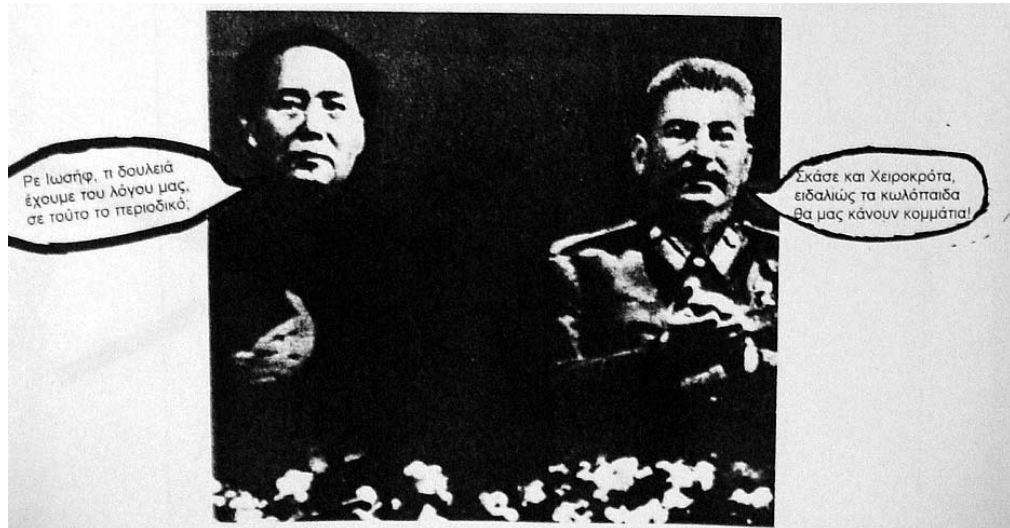
(Αμα δεν θες να το διαβάσεις.....πιές το)

Το περιοδικό μας, δημιουργήθηκε από μια παρέα φρικαρισμένων καταληψιών φοιτητών. Η αρχή έγινε στο αμφιθέατρο ΑΕ (αν δεν κάνω λάθος), στα παλιά λυόμενα. Ήταν μια κρύα νύχτα, στην κατάληψη του 97, των πολιτικών μηχανικών, η οποία αποτελούσε τότε «κέντρο αγώνα» και την οποία συχνάζαμε, αλλά και στηρίζαμε ενεργά. Εκεί που την είχαμε αραχτοί, εντελώς λιωμένοι και μεθυσμένοι, άρχισε να φέρνει βόλτες ένα χαρτί στο οποίο ο καθένας, με την σειρά του, έγραφε ότι του κατέβαινε. Όλοι, μέσα σε ιερή σύμπνοια, αποφασίσαμε, ότι αυτό θα ήταν το editorial, του πρώτου τεύχους του περιοδικού ΜΑΣ (τελικά αυτό το κείμενο, ποτέ δεν δημοσιεύτηκε...).

Η παρέα αυτή, από πολιτική άποψη, αποτελείτο από μέλη των ΕΑΑΚ, κάποια εκ των οποίων ήταν και μέλη του ΝΑΡ, και κάποιους φίλους συμπαθούντες. Θέλαμε να εκφραστούμε ελεύθεροι από τις νόρμες του τετριμμένου πολιτικού λόγου της εποχής. Πουλάγαμε την τρέλα μας, και παράλληλα βγάzaμε και μια συμπάθεια προς την «αντι-εξουσία» και τον αναρχικό χώρο, στον οποίο όλοι είχαμε κάποιες αναφορές, άλλοι λιγότερο, άλλοι περισσότερο (ΝΑΡίτες με αναφορές στην «αντι-εξουσία»; Και όμως ! Αρκετοί άνθρωποι έχουν την καλή συνήθεια να κρατάν τα αυτιά τους ανοιχτά....) Το σημαντικότερο είναι ότι όλοι είχαμε κάποια αντι-γραφειοκρατικά αντανάκλαστικά. Ακόμα και οι ΝΑΡίτες ! Αυτό οφειλόταν τόσο στην κοινωνική-πολιτισμική συνάφεια, όσο και στο γεγονός ότι μέσα στα ΕΑΑΚ της Πάτρας κυριαρχούσε η ομάδα του Αντιλόγου (σήμερα ΑΡΑΝ), η οποία -από τότε- είχε «θεοποιήσει» τον ίδιο της τον μηχανισμό. Μια νοοτροπία μικρού ΚΚΕ. Ο ηγεμονισμός του Αντιλόγου μέσα στα ΕΑΑΚ, αλλά και στα πλαίσια του κινήματος, έσπαγε τα νεύρα όλων των υπόλοιπων και τους εμφυσούσε μια κάποια σύμπνοια. Στο πρώτο τεύχος που κυκλοφόρησε την άνοιξη του 98, εκτός από την «τρέλα», εκφράστηκε από κάποια άτομα, με βάση τις εμπειρίες τους στο κίνημα, μια σχετικά συγκροτημένη αντι-γραφειοκρατική κριτική. Τα άτομα αυτά βρισκότουσαν πολύ κοντά στην έξοδο από τα ΕΑΑΚ, και αυτό όντως συνέβη λίγο αργότερα. Δημιουργήθηκαν έτσι δύο «ταχύτητες» στην παρέα μας. Αυτοί που ήταν μέλη του ΝΑΡ, δεν ήταν διατεθειμένοι να ακολουθήσουν. Μείναν πιστοί στην «γραμμή» της ΕΑΑΚ, έστω και κριτικά (οι πλειοψηφία τους πάντως, αποχώρησαν και αυτοί μετά από χρόνια διαφωνούντες). Αυτό που έκαναν είναι ότι αποτραβήχθηκαν, σιωπηλά, από την ευθύνη έκδοσης του περιοδικού. Δεν σταμάτησαν όμως να δίνουν κείμενα. Στο δεύτερο τεύχος που βγήκε το ίδιο

φθινόπωρο, η κριτική εντεινόταν. Το ίδιο εντεινόταν και η δράση της χύμα, αντι-γραφειοκρατικής τάσης μέσα στο κίνημα. Σε αυτήν αναφερόταν και απευθυνόταν το περιοδικό (δεν λέω εξέφραζε, δεν μπορείς να εκφράσεις κάτι το οποίο είναι χύμα, ακόμα και αν ήθελες- που δεν θέλαμε). Θα επιμείνω λίγο στο χύμα. Βγαίνουν προκηρύξεις, «μανιφέστα», χειροποίητες αφίσες, κολάζ. Γραφόντουσαν συνθήματα, ποιήματα και δεν ξέρω και εγώ τι άλλο, στους τοίχους. Γινόντουσαν παρεμβάσεις σε συνελεύσεις και σε κάποιες περιπτώσεις κατέβαιναν και πλαίσια που την βγαίνουν «από τα αριστερά» στα ΕΑΑΚ. Όλα αυτά προέρχονταν από την αυτενέργεια

ατόμων. Άλλοτε μόνο τους, και άλλοτε σε «στιγμιαίες» συνεργασίες, γιαναγίνεικάθε συγκεκριμένο πράγμα, που καθόλου δεν μας ένοιαζε να επαναληφθούν και να παγιωθούν. Αυτό που μας ένοιαζε ήταν να διαχυθούμε

απο το τεταρτο τευχος ...

μέσα στο κίνημα και να το ριζοσπαστικοποιήσουμε. Κολοκύθια με την ρίγανη, από μία άποψη. Υπήρχαν πάντως και συγκροτημένες ομάδες, όπως η Αυτόνομη Κίνηση και η Ρωγμή, που είχαν κοντινές αντιλήψεις με εμάς. [Αυτό που δεν λαμβάναμε υπόψη, μέσα στον ρομαντισμό της υιότης μας, ήταν ότι το «μπλοκ των καταλήψεων» (βλ. το κείμενο για τις καταλήψεις που ακολουθεί) ήταν μειοψηφία στον κοινωνικό χώρο των φοιτητών. Όσο και να ριζοσπαστικοποιούτο, δεν υπήρχε περίπτωση να «νικήσει». Εκτός αν «καθαρίζαν» πάλι οι μαθητές. Και αυτό όμως ήταν πολύ δύσκολο, διότι η ευρύτερη κοινωνία ήταν εχθρική. Όλα αυτά τα γνωρίζαμε, αλλά «βολονταριστικά», τα παρακάμπαμε. Θέλαμε να κάνουμε «το κομμάτι» μας. Είναι μια θεμιτή επιδίωξη, αλλά από μόνη της δεν φέρνει νίκες. Θα πρέπει πολλοί, πάρα πολλοί, άνθρωποι να θέλουν να κάνουν «το κομμάτι» τους, και θα πρέπει να έχουν και κάποιες συμπάθειες στην κοινωνία, για να πετύχουν μια νίκη ανάλογη του 91. Οι «οργανωμένοι» των ΕΑΑΚ ομολογουμένως, τα σταθμίζανε αυτά καλύτερα από εμάς. Μόνο που η απάντηση που είχαν, ήταν ότι η σφράγιση του κόσμου στην οργάνωση τους θα έφερε τελικά την νίκη. Τρίχες. Τα έχουμε δει πως λειτουργούν αυτά. Μπορεί κανείς να παρέμβει προς την κατεύθυνση της αλλαγής της κοινωνίας, αντιλαμβανόμενος - στο μέτρο του δυνατού- την ολότητα της, χωρίς να αναπαράγει τις ιεραρχίες της, να κολλάει σε δογματισμούς και να προσπαθεί

να επιβληθεί στους πάντες ; Να ένα ερώτημα στο οποίο -ούτε και εμείς τότε- καταφέραμε να βρούμε ικανοποιητική απάντηση. Πάντως ένα είναι σίγουρο, ότι για να αλλάξει η κοινωνία, θα πρέπει να το θέλει η ίδια.] Το τρίτο τεύχος, βγήκε την άνοιξη του 99, μετά το τέλος του κινήματος. Γινόντουσαν κάποιες συζητήσεις για να μετεξελιχθεί το περιοδικό σε πολιτική ομάδα στην κατεύθυνση της «Αυτονομίας», οι οποίες δεν καρποφόρησαν. Σε αυτό βάρυνε το κλίμα της ήττας που υπήρχε, αλλά και επιφυλάξεις που είχαμε για τον τρόπο λειτουργίας των πολιτικών ομάδων. Για τα επόμενα δύο και τελευταία τεύχη, παγιώθηκε, σιωπηλά, ένα σχήμα, όπου την ευθύνη

της έκδοσης την είχαμε δύο μόνο άνθρωποι (οι ίδιοι που τραβάγαμε το «περισσότερο κουπί», από την αρχή άλλωστε). Ήμασταν κάτι σαν «εκδότες» και οι άλλοι ήταν απλά συνεργάτες που δίναν κείμενα όποτε θέλανε. (Με

το περιοδικό πρέπει να συνεργάστηκαν κατά καιρούς περισσότερα από είκοσι άτομα). Όταν ετοιμάζαμε το τελευταίο τεύχος, που βγήκε το χειμώνα του 2000, τα δύο προαναφερθέντα άτομα είχαμε συνειδητοποιήσει ότι ο κύκλος του Τριαντάφυλλου είχε κλείσει. Ερμηνεύαμε μια ήττα και την είχαμε ερμηνεύσει επαρκώς. Δηλώσαμε ότι αυτό ήταν, τέλος. Ήταν καιρός να ασχοληθούμε με άλλα πράγματα.

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΗΤΑΝ ΕΝΑ ΦΑΝΖΙΝ, ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΣΧΗΜΑ...

Από τα παραπάνω ίσως να δόθηκε η εντύπωση ότι το Τριαντάφυλλο, ήταν ένα κατά βάση πολιτικό περιοδικό. Αυτό είναι ανακριβές. Απλά έδωσα έμφαση σε αυτή του την παράμετρο, επειδή ακριβώς μου ζητήθηκε να γράψω ένα άρθρο για αυτή την έκδοση, η οποία ασχολείται με το φοιτητικό

πέμπτο τευχος

κίνημα. Ήταν περισσότερο πολιτιστικό περιοδικό. Μόνο που ο πολιτιστική του έκφραση ήταν δομικά συνδεδεμένη με την πολιτική τοποθέτηση των συντελεστών του. Ήμασταν ένα περιοδικό από φρικιά, για φρικιά. Γράφαμε για τις μουσικές που μας αρέσαν. Δημοσιεύαμε σκίτσα, κολάζ και κόμικς δικά μας. Δημοσιεύαμε αποσπάσματα από λογοτεχνικά κείμενα που μας αρέσαν. Ποιήματα, δικά μας και άλλων. Κάναμε το χαβαλέ μας, βγάσαμε το άχτι μας και γενικώς «την βρίσκαμε» !. Και, βάλουμε την ψυχή μας.

Πιστεύω, ότι αυτό που κάναμε είχε κάποια επίδραση, στο στενό κύκλο του αντιεξουσιαστικού-αυτόνομου χώρου της Πάτρας (όχι πάντα, την καλύτερη δυνατή, με βάση τα δικά μου κριτήρια, αλλά έτσι είναι αυτά τα πράγματα...). Εκείνη την εποχή άλλωστε δεν υπήρχε η πληθώρα των εκδόσεων που υπάρχει σήμερα. Αυτά.

ΤΑ «ΑΡΣΕΝΙΚΑ», ΟΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ 97-99

Ήμασταν «παιδιά των καταλήψεων», συνεπώς όταν μιλάμε για το Τριαντάφυλλο, θα πρέπει να μιλήσουμε για αυτές. Ο «νόμος αρσένη», ο οποίος έδωσε το όνομα του σε αυτή την περίοδο αναταραχής, ήταν ένας ακόμα κρίκος στην αλυσίδα της μεταρρύθμισης της εκπαίδευσης, μιας μεταρρύθμισης προς το αθλιότερο, που επιχειρούν από το 87 οι εκάστοτε κυβερνήσεις, δεξιάς και «κεντρώες». Πρόκειται για την ίδια μεταρρύθμιση, που συνεχίζεται και σήμερα. Ενάντια σε αυτήν, στάθηκαν τα κινήματα στον χώρο της εκπαίδευσης, τα οποία αν μη τι άλλο, έχουν καταφέρει να την καθυστερήσουν πολύ, περισσότερο ίσως από ότι σε οποιαδήποτε ευρωπαϊκή χώρα (παρά τις ήττες που φάγαμε....., πρέπει να τα λέμε και τα καλά : μπράβο μας και μαγκιά μας !). Τα πράγματα είχαν αγριέψει πολύ με τις πρώτες μαθητικές καταλήψεις το 90-91, οι οποίες άνοιξαν ένα μεγάλο κύκλο κινητοποιήσεων, και διαμόρφωσαν μια γενιά ανθρώπων που συμμετείχαν ενεργά στο κίνημα, ή τουλάχιστον το έβλεπαν θετικά (αυτό δεν σημαίνει ότι όλοι οι άνθρωποι εκείνης της «σειράς» ήταν έτσι, υπήρχαν και οι δαπιτες, οι «σπάστες», οι κυριλλέδες, οι στρατόκαυλοι και ήταν και αυτοί αρκετά ισχυροί). Ο νόμος αρσένη, λοιπόν, για να ξειδικεύσω στην περίοδο που μας ενδιαφέρει, έθιγε, περισσότερο

από όλους τους χώρους, τα λύκεια. Ως εκ τούτου, οι σημαντικότερες κινητοποιήσεις εναντίον γίναν στα σχολεία. Ήταν αρκετά μαζικές και μαχητικές, όμως ήταν «καπελωμένες», σε μεγάλο βαθμό, από το συντονιστικό του ΚΚΕ. Φωτεινή εξαίρεση ήταν (ποια άλλη ;) η Πάτρα, όπου είχε δημιουργηθεί ένα ανεξάρτητο-αυτόνομο συντονιστικό μαθητών, το οποίο είχε νικήσει κατά κράτος τους καπελωτάδες της κνε (και στον δρόμο: είχαν φάει το ξύλο που τους άξιζε....). Παράλληλα υπήρχε και το κίνημα των αδιόριστων εκπαιδευτικών εναντίον του πρώτου διαγωνισμού του ΑΣΕΠ, το οποίο είχε συσπειρώσει και πολύ άλλο κόσμο, όχι μόνο από τον χώρο της εκπαίδευσης. Οι συγκρούσεις έξω από τα εξεταστικά κέντρα ήταν εντυπωσιακά βίαιες, μόνο που το κράτος ήταν αυτό που τελικά άσκησε την περισσότερη βία, κυρίως με χημικά όπλα-ασφυξιογόνα, που πρώτη φορά χρησιμοποιούντουσαν (άλλο, τα πάλαι ποτέ, δακρυγόνα...), αλλά και με άλλα μέσα (δολοφονικές επιθέσεις παρακρατικών φασιστών). Πράγματα τα οποία η ευρύτερη κοινωνία δέχτηκε μάλλον αδιαμαρτύρητα, οπότε το αποτέλεσμα για εμάς ήταν ήττα. Οι καθηγητές των σχολείων είχαν κάνει και αυτοί μια πολύ μεγάλη απεργία το 97, που είχε και αυτή αποδειχτεί αδιέξοδη, καθώς ήταν απομονωμένοι κοινωνικά. Οι πιο αγωνιστές από αυτούς ήταν παρόντες στον δρόμο, όλη την περίοδο που ακολούθησε, εμφανίζανε όμως και καπελωτικές διαθέσεις απέναντι στους μαθητές (χαρακτηριστικό είναι, ότι στις πορείες, δίπλα από τα μπλοκ κάποιων σχολείων, υπήρχαν και καθηγητές των ιδίων σχολείων, που προσπαθούσαν να ελέγξουν την επιθετικότητα που συχνά εκδήλωναν οι μαθητές !). Στους φοιτητές

τώρα, οι καταλήψεις, που είχαν ξεκινήσει από το 97, ήταν μαχητικές μεν, αλλά σε καμία περίπτωση εξίσου μαζικές. Σε αυτό συνέβαλλε το ότι οι προβλήματα του νόμου, έθιγαν σχετικά λιγότερο τα πανεπιστήμια. Κυρίως όμως

σφειλόταν στο ότι το κοινωνικό σώμα των φοιτητών είχε αλλάξει αρκετά, από την άγρια περίοδο 90-92. Οι νοοτροπίες των «σπαστών»: του βολέματος, της καριέρας, του ατομικισμού προελαύνανε, εις βάρος αυτών των φρικιών και των αγωνιστών. Ήμασταν μειοψηφία και το νιώθαμε, διαθέταμε όμως αρκετά αποθέματα μαχητικότητας για να παλέψουμε ενάντια

στην «μοίρα μας»: την κοινωνική ήττα (η οποία ερχότανε....). «Ανοίγαμε» λοιπόν τις καταλήψεις για μια βδομάδα, σε μια-δυο σχολές, μετά τις ξανακλείνουν οι αντικαταληψίες, και εμείς τις ανοίγαμε αλλού, ενώ παράλληλα μεταφερόμασταν εκεί που είχε κατάληψη (και φυσικά πηγαίναμε και φωνάζαμε σε όλες τις συνελεύσεις). Σε ελάχιστες σχολές κ α τ α φ έ ρ α μ ε να κάνουμε τρεις ή τέσσερις σ υ ν ε χ ό μ ε ν ε ς β δ ο μ ά δ ε ς κατάληψη. Και μόνο την περίοδο μεταξύ πολυτεχνείου και χριστουγέννων, τόσο το 97, όσο και το 98, υπήρξαν καταλήψεις σε πολλές σχολές μαζεμένες. Αυτά τα λέω για την Πάτρα, αν και στις άλλες πόλεις η εικόνα ήταν περίπου ίδια.

κλεισιμο δρόμου απο μαθητες '98

«ΤΟ ΜΠΛΟΚ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ»

Ποιοι όμως ήμασταν αυτοί οι «εμείς», που «ανοίγαμε» καταλήψεις, εδώ και εκεί; Αυτό το οποίο είχε διαμορφωθεί ήταν ένα «μπλοκ των καταλήψεων». Το αποτελούσαν άτομα, που ήταν μέλη κάποιων συλλογικοτήτων ή ήταν με το ένα πόδι μέσα και το άλλο έξω από αυτές ή περίγυρος τους ή απλά συμπαθούντες. Επίσης υπήρχαν και αρκετά άτομα που γουστάρανε κατάληψη χωρίς να έχουν την παραμικρή σχέση με συλλογικότητες. Σε αυτούς δεν συμπεριλαμβάνω, εννοείτε, κάποιους που ψήφιζαν κατάληψη καθαρά καιροσκοπικά, επειδή θελαν να επεκτείνουν τις διακοπές τους. Γενικά όμως, αν εξαιρέσεις τα πρώτα έτη, δεν ήτανε και τόσοι πολλοί, και άλλωστε εμφανιζόντουσαν κυρίως καμιά βδομάδα πριν τα χριστούγεννα. Υπήρχαν, κατά βάση, δύο επίπεδα εμπλοκής στο «μπλοκ των καταλήψεων»: οι ενεργοί, οργανωμένοι ή ανένταχτοι ή σε ενδιάμεσες καταστάσεις και οι συμπαθούντες που ψηφίζαν υπέρ των καταλήψεων στις συνελεύσεις, περνάγαν καμιά φορά από την κατάληψη στα πεταχτά και μπορεί να κατεβαίνουν και στις πορείες. Βέβαια, όλα αυτά είχαν διαβαθμίσεις, και οι δύο κατηγορίες δεν ήταν στεγανές: αρκετοί περνάγαν από την κατάσταση του ενεργού στου συμπαθούντα και αντίστροφα, ανάλογα με τις διαθέσεις και τις αντοχές τους κάθε φορά. Πάντως είναι γεγονός ότι σε κάθε μία από τις καταλήψεις δημιουργείτο μια μικρή «αυτόνομη» και αυτοκαθοριζόμενη κοινότητα. Και όλες μαζί ήταν αδερφές-κοινότητες.

Όποιος δεν είχε κάτσει να τις ζήσει και να τις στηρίξει για αρκετές μέρες και νύχτες, δεν μπορούσε να νιώσει αυτή την εμπειρία σε όλο της το εύρος. *[Με βάση αυτά εξηγείται και το γεγονός, ότι σε αρκετούς ενεργούς καταληψίες, εκδηλώνονταν και ένα είδος*

«πατριωτισμού των καταλήψεων», ο οποίος δεν ήταν καθόλου ιδεολογικός ή πολιτικός αλλά κοινωνικός και ψυχολογικός: οι άνθρωποι αυτοί υπερασπιζόντουσαν την κοινότητα που είχαν βιώσει προσωρινά, που ήταν τόσο διαφορετική από αυτά που είχαν δει μέχρι τότε στην ζωή τους, και θέλαν να παρατείνουν πάση θυσία την ύπαρξη της. Τώρα, με την απόσταση του χρόνου, δεν μπορώ παρά να μένω

σέκος με αυτή την ανάμνηση, με τις φίλες και τους φίλους που μπαίνουν στις συνελεύσεις λες και κρινόταν η ζωή τους, με το τρελό πάρτυ που γινόταν σε κάθε ευνοϊκή απόφαση, και την μαύρη μαυρίλα που έπεφτε κάθε φορά που η κατάληψη δεν «έβγαине». Σε όλα αυτά, ήταν περισσότερο επιρρεπείς οι ανένταχτοι, διότι όπως καταλαβαίνετε, οι οργανωμένοι είχαν και άλλες έννοιες.]. Το μπλοκ των καταλήψεων, σε καθαρά πολιτικό επίπεδο, αποτελείτο κυρίως από κάποιες συλλογικότητες. Αν το δεις πιο ουσιαστικά όμως, το μπλοκ δεν αποτελείτο μόνο από συλλογικότητες, αλλά και από αυτό που θα ονόμαζα: τα «κλίματα» τους. Δηλαδή ο τρόπος που συγκροτείτο ήταν εξίσου ή ακόμα και περισσότερο κοινωνικός παρά πολιτικός-ιδεολογικός. Το μεγαλύτερο «κλίμα», με διαφορά, ήταν αυτό των ΕΑΑΚ. Περιελάμβανε τα μέλη των σχημάτων, πολλά εκ των οποίων ήταν ενταγμένα σε αριστεριστικές οργανώσεις (εξίσου πολλά δεν ήταν), τέως μέλη διαφωνούντες, τέως μέλη απλά κουρασμένοι, «μελλοντικά μέλη» που το τότε το σκέφτονταν να μπουνε, φίλους, συμπαθούντες και γενικώς ότι να 'ναι. Από αυτό το «κλίμα» άρχισε να αποκόπτεται και να διαφοροποιείται, σιγά,

διαδηλωση εναντια στον ν.αρσενη-αθηνα

σιγά, ένα μέρος του, που αποτελείτο από ανθρώπους που είχαν σιχτηρίσει με τα καπελώματα των οργανώσεων και την όλη λογική τους. Κοινωνικά όμως ποτέ δεν αποκόπηκαν πλήρως. Το δεύτερο μεγαλύτερο «κλίμα» ήταν αυτό της «Αυτόνομης Κίνησης», που επικεντρωνόταν κυρίως στο φυσικό. Υπήρχε επίσης η «Ρωγμή» στους μηχανολόγους, που ήταν κάτι σαν αντιγραφειοκρατική αντιπολίτευση στο σχήμα των ΕΑΑΚ, Αντίλογος, αν και προερχόταν

από την ίδια μήτρα. Επίσης υπήρχαν αρκετά μεμονωμένα άτομα ή παρέες, σε διάφορες σχολές, που είχαν αντιγραφειοκρατικά αντανάκλαστικά από παλαιότερες φάσεις, είτε είχαν υπάρξει μέλη σχημάτων είτε όχι. Τέλος, υπήρχαν και οι σχετικά ολιγομελείς ομάδες της ΕΣΟΦ (ΣΕΚ) και του Δικτύου (Συνασπισμός). [Να σημειώσω, ότι το ΚΚΕ στα πανεπιστήμια, αντίθετα από ότι στα σχολεία, ήταν κάθετα αντίθετο στις καταλήψεις. Γιατί; Γιατί δεν είχε εκεί τους «συσχετισμούς» να τις ελέγξει..... Το ξέρετε, τώρα το ΚΚΕ..... Η χολή που έβγαζε απέναντι στο μπλοκ των καταλήψεων ήταν απίστευτη, ιδιαίτερα μάλιστα απέναντι στα πιο «ακραία στοιχεία» του, ασφαλίτες μας ανέβαζε, ασφαλίτες μας κατέβαζε. Τα «αριστερά σχήματα» (ΚΟΕ) επίσης, δεν ήταν καθόλου «ζεστά» με τις καταλήψεις] Όλα τα «κλίματα» του μπλοκ, συγκροτούσαν κατά κάποιον τρόπο ένα «ομοσπονδιακό κλίμα». Συχνάζαμε κατά βάση στα ίδια μαγαζιά, βρισκόμασταν συχνά στα ίδια πάρτυ, γενικώς γνωριζόμασταν, κάναμε παρέα, υπήρχαν φιλίες, έρωτες και συγγένειες ακόμα. Αυτό δεν σημαίνει ότι όλοι συμπαθίσαμε, υπήρχε όμως ένα χαλαρό κοινωνικό δίκτυο που μας ένωνε. Στην ενότητα αυτή συνέβαλλε, τα μάλλα, και η ίδια η ζωή των καταλήψεων. Αυτό που μας επέτρεπε να υπάρχουμε ως μπλοκ, πέρα από κοινωνικές και πολιτιστικές συνάψεις, ήταν το γεγονός ότι ο καθένας από μας, τουλάχιστον στην αρχή, είχε μια συνείδηση αγωνιστή, μια ταυτότητα καταληψία, εξίσου ισχυρή με την τυχόν ταυτότητα του ως μέλος κάποιου σχήματος, κάποιας οργάνωσης, ως φορέα κάποιας αντίληψης ή ιδεολογίας. Εξαιρεση σε αυτό αποτελούσαν μοναχά κάποια «κομματόσκυλα» που ήταν κολλημένοι με την οργάνωση τους αποκλειστικά. Οι περισσότεροι όμως πιστεύω ότι δεν ήταν έτσι, ακόμα και από τους οργανωμένους. Προς το τέλος, πάντως, του κινήματος, τα πράγματα είχαν αλλάξει. Οι πικρίες ήταν πολλές, ιδιαίτερα μεταξύ των οργανωμένων της ΕΑΑΚ, και την «αντι-γραφειοκρατική» τάση που είχε εκδηλωθεί μέσα στο κίνημα. Η πολιτική ρήξη ήταν πλήρης (όχι όμως και η κοινωνική).

Η ΚΑΤΑΛΗΞΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Στα πανεπιστήμια οι καταλήψεις είχαν λήξει τα χριστούγεννα του 98. Τον γενάρη του 99, ήταν αδύνατον, εν όψη εξεταστικής να ξαναβγούν. Αυτοί ήταν οι κοινωνικοί συσχετισμοί στον φοιτητικό χώρο: οι «σπάστες» θέλαν την εξεταστική τους, τελεία και παύλα. Το μπλοκ των καταλήψεων, βέβαια, συνέχιζε να κατεβαίνει στον δρόμο. Διεσπασμένο. Οι μαθητές συνέχιζαν ακάθεκτοι, είχαν αρχίσει να αντιλαμβάνονται όμως ότι δεν είχαν

την στήριξη της ευρύτερης κοινωνίας. Σύλλογοι ρουφιάνων γονέων, τους την πέφταν κάθε μέρα έξω από τα σχολεία. Οι καθηγητές και οι αδιόριστοι είχαν ηττηθεί, οι φοιτητές δεν είχαν καταφέρει τελικά να σηκώσουν ανάστημα. Το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας ήταν «φτιαγμένο» με την φρενήρη άνοδο του χρηματιστηρίου, κατάπινε αμάσητες τις μαλακίες της τηλεόρασης και έλεγε «να γυρίσουν τα τσογλάνια στα μαθήματα τους, που μας χαλάνε την μανέστρα».....Ο κόσμος του κινήματος είχε αρχίσει να σατάρει. Οι μαθητές την πέφταν σε υπουργεία, νομαρχίες, δικαστήρια και γενικώς δημόσια κτίρια. Μαζί τους και αρκετοί φοιτητές. Οι γραφειοκράτες προσπαθούσαν –ανεπιτυχώς- να κάνουν περιφρούρηση. Στο τέλος ήρθε μια χοντρή καταστολή, με πολλές συλλήψεις πανελλαδικά. Οι μαθητές τρόμαξαν, κατάλαβαν ότι και απέναντι σε αυτό θα ήταν μόνοι τους και σταμάτησαν τις καταλήψεις σχεδόν ακαριαία. Το κίνημα κείτοταν στην άσφαλτο νεκρό, από υπερβολική δόση ασφυξιογόνων, αδιαφορίας και εκθρόνισης.

Είχε κλείσει ένας κύκλος; Ναι. Τα «καύσιμα του 91» είχαν τελειώσει. Οι αυταπάτες μας, αν προτιμάτε, είχαν τελειώσει. Στον χώρο της εκπαίδευσης ουσιαστικά δεν κουνήθηκε φύλλο για επτά χρόνια. Όπως και σε κανένα άλλο χώρο, εδώ που τα λέμε. Να, όμως που σήμερα, μια άλλη γενιά κάνει και αυτή καταλήψεις ! Κάτι θα βγάλετε και σεις από αυτό. Κάτι διαφορετικό από αυτό που βγάλαμε εμείς, προφανώς. Δεν λέω ούτε καλύτερο, ούτε χειρότερο. Που θέλετε να ξέρω; Κάτι δικό σας πάντως.

«Άντε, και καλή τύχη μάγκες.....» !

-Garifuna

οι φωτογραφίες από το εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο είναι από την εξέγερση του '91

πατρα
νοε 06